

جغرافیای نظامی ایران
کرمان

تألیف
سرتیگر علی رزم آرا

DS
+1-4

۲۳۷۵

جغرافیای نظامی

گرمات

کتابخانه اهدائی علی اصغر حکمت
۱۳۴۰

کتابخانه مرکزی
Central Library
Tehran University

تألیف: سرلشکر علی دزم آرا

۸۴۸۴۱

۵
۵۳۳۲۴

۰ k4 R3

فهرست مطالب جغرافیای نظامی کسرمان

مطالب	شماره
مقدمه	۱-۲
فصل اول - قسمت تاریخی	۳-۵
مساحت حدود	۵
آب و هوا	۶
فصل دوم - نظر کلی از لحاظ طبیعی	۷-۱۳
رودخانه‌های کرمان	۱۴
فصل سوم - نظر کلی از لحاظ سیاسی و اقتصادی	۱۵
محصولات زراعتی و اشجار	۱۵-۱۶
حیوانات	۱۶
کانه‌ها	۱۶-۱۷
سکنه	۱۷-۱۸
وضعیت اداری	۱۸
صنایع کرمان	۱۸-۱۹
منابع محصولات	۲۳-
فصل چهارم - نواحی مختلف کرمان	۲۳-
بخش جیرفت (از شهرستان بم)	۲۳-۳۲
بخش رودبار (از شهرستان بم)	۲۲-۲۹
بخش حومه کرمان (از شهرستان کرمان)	۴۰-۵۰

بخش ماهان (از شهرستان کرمان)

۵۱ - ۵۶

۵۷ - ۶۳

۶۴ - ۶۷

۶۸ - ۷۳

۷۴ - ۷۸

۷۹ - ۸۴

۸۵ - ۹۲

۹۳ - ۱۰۱

۱۰۲ - ۱۰۷

۱۰۸ - ۱۱۲

۱۱۳ - ۱۲۲

۱۲۳ - ۱۳۲

۱۳۳ - ۱۴۲

۱۴۳

۱۴۴ - ۱۵۳

۱۵۴ - ۱۷۱

۱۷۲

۱۷۳ - ۱۷۸

۱۷۸ - ۱۸۷

۱۸۸ - ۱۹۰

۱۹۱ - ۱۹۲

۱۹۳ - ۱۹۸

۱۹۹ - ۲۰۷

۲۰۸

• شهداد

• زرنج

• راور

• رفسنجان

• سیرجان

• بافت

• حومه بم

• بردسیر

• ساردوئیه

• حومه بندرعباس

• بندرعباس

• میناب از شهرستان

• جاسک

• جرایر

فصل پنجم - ایلات کرمان

فصل ششم - وضعیت گرانه های کرمان

فصل هفتم - راه های شوسه کرمان

راه کرمان - سیرجان

راه سیرجان - بندرعباس

راه کرمان - بم

راه کرمان - یزد

راه کرمان - بافت

راه کرمان - ساردوئیه

نتیجه و نظریه کلی

کرمان

مقدمه

کرمان یا کلرمانیا ایالت جنوبی ایران که واسطه بین سیاهان سوزان مکران و صفحه با نرخت و معضای فارس است منطقه است و سیم که دارای مناطق مختلف و همه نوع آب و هوا است چه در این ایالت مخصوصاً نقاط بسیار گرمسیری چون میناب و نقاط بسیار خوش آب و هوا چون ماهان و جبل باقر بنظر میرسد شاید کمتر نواحی ایران دارای آب و هوای باین منتهیری بوده و یا بدین قسم شامل مناطق بسیار مشخص و معینی باشد.

کرمان چون در جنوب کویرهای بایر ایران قرار گرفته لذا شاهراه بزرگی بطرف هندوستان و خاور محسوب گردیده فاتحین مهم چون اسکندر مسیر خود را از این معبر قرار داده اند - موقعیت کرمان در روی محور شرق باعث بدبختی و فلاکت این سرزمین گردیده است بطوریکه یک نظر سریع به تاریخ این سرزمین تحولات بسیاری دائماً ارائه و بیضوی ثابت مینماید که چگونه این سرزمین در معرض تاخت و تازها قرار گرفته در نتیجه کثیفه این جریانات تلفات بسیاری را متحمل شده که هنوز هم پس از قرنهای توانسته است از زیر بار مذلت و بدبختی اردو کشی های گذشته قد علم نماید چه تلفات وارده و اطمانیکه از لحاظ روحی و جسمی به این سرزمین وارد شده طاقت فرسا و خافمان برافکن بوده است

پس میتوان گفت موقعیت کرمان در عومش آنکه باعث ترقی و پیشرفت آن شود باعث بدبختی و نکبت این سرزمین گردیده - امروز هم مثل سوابق ایام باز موقعیت کرمان اهمیتی برای آن بوجود می آورد ولی میتوان امیدوار بود که شاید دیگر این موقعیت بشو سابق باعث ادبار و بدبختی آن نگردد - برای آنکه بهتر وضعیت این سرزمین آ دمی حاصل شود مختصر آ وضعیت تاریخی کرمان تشریح میشود.

بایستی فراهمش نکرد که قسمتی از کرمان سکنه اش بکلی سیاه چرده و درست شیشه پنجاب بوده اراضی آن پست و کونه میشد چون اراضی جیرفت و کویر برعکس قسمتی چون ارتفاعات بارز و لاله زار منطقه سردسیری مصوب و اراضی خوش آب و هوایی چون ساردویه در منطقه سردسیری آن بنظر میرسد. بیابانهای کرمان هم برای مسافرین بسیار ترس آور و وحشت زا است.

فصل اول

۱ - قسمت تاریخی کرمان

کرمان از بدو تاریخ تا کنون کم و بیش شامل ایالت کنونی و مساحتی تقریباً مساوی خاک فرانسه بوده اهمیت این سرزمین از ازمینه گذشته بواسطه اختلاف آب و هوا تفاوت محصولات و مغایرت عادات و رسوم اهالی بوده است. بقول هرودت کرمانیها از قبایل دوازده گانه ایران و سائر ارب چهاردهم دارابوتیا (کرمان) بوده است.

در کتاب استرابو جغرافی دان پنت که در ۷۰ قبل از میلاد زنده گمانی می کرده است در کتاب خود این ایالت را بدین قسم تشریح می نماید، کارمنیا قلمرو وسیعی است مابین کنروسیا و ایران بواسطه اراضی حاصلخیز غایت اشتهار و دارد زیرا نه تنها هر گونه محصولی در این سرزمین بدست می آید بلکه همه قسم درختی باستانی درخت زیتون یا مملتهای عظمت جده در این نمله دیده میشود و اراضی آب از آب رود خانه مشروب میشود، در جسای دیگر مینویسد، بنا بقول ایستراتوس رود نه ای در کارمانیا جاری است که خورده های زر در آب مشاهده و مماندن من و نقره در آن پیدا میشود دورشته کوه در این محل وجود دارد که در یکی نمک و در دیگری زریخ یافت میگردد. یک جلاده بیابانی هم دارد که منتهی به بار بار و بار بار تیکان میشود و چون اسب در این ناحیه کمیناب است الاغ زیاد مورد استعمال واقع میشود و سکنه محل حتی در مواقع جنگ از حیوان مزبور استفاده مینمایند و برای الهه اریل که تنه ارب النوع آنها است این حیوان را ذبح مینمایند جمعیت این منطقه مردمانی رتید و جنگجو میباشد و مردها تا ایستکه از خود رشادتی بروز نداده و سربیکی از دشمنان را قطع و بیادشاه اهدا ننمایند قسائل اختیار نمیکند و بنا بقول لیرکاس امیر البحر

اسکندر مقدونی آداب و رسوم سکنه محل و زبان آنها شبیه باخلاق و بزرگوار
ایرانیها و متمدنانه است.

آنچه از تاریخ درک میشود اسکندر مقدونی این سرزمین را از مشرق به
مغرب پیموده کراتیروس سردار او که باستانی از افغانستان حرکت میکرد در
وادی حلیل رود به اردوی اسکندر ملحق گردید و امیر البحر اسکندر گزارش
مسافرت خود را به اسکندر در این سرزمین داده است.

در دوره حکمرانی خود پارتها نیز قدرتی در این سرزمین حاصل نمودند
بعداً سلسله ساسانیان که توسط اردشیر نفوذ و قدرتی حاصل نموده بود در این
سرزمین تا زمان استیلای اعراب حکمرانی نمودند و در زمان این سلسله کرمان
ترقی زیاد نموده روبرو آبادانی رفته و حتی شاهپور ذوالکفای هزار خانوار عرب
را از نجد به این سرزمین کوچ داد که هنوز بقایای آنها در این سرزمین
باقی میباشد.

پس از شکست بهمانند اعراب در تمام ایران و سوخته نموده در کرمان نیز
زمام امور را بدست گرفته - تاریخی یعقوب لیث صفاری قیام و در سال ۲۵۳ هجری
بکرمان رو آور شد.

در ۳۹۵ محمد بن الیاس معروف به ابوعلی از راهزنان مشهور از صحرای
لوت به کرمان حمله و کرمان را تصاحب کرده ولی در همین موقع معزالدوله
دیلمی از سلسله دیلمیان فارس به کرمان اردو کشی و کلیه این منطقه را قبضه
نمود ولی بعداً مدتها این سرزمین بین دیلمیان فارس و هرمز مورد مشاجره و نزاع
بوده دست بدست میگشت.

بعداً سلاجقون بکرمان اردو کشی کرده و یکقرن و نیم در کرمان حکمرانی
نمودند مدتی سلسله چندیلی باسم غزها در این سرزمین استقرار یافته در
زمان استیلای مغول کرمان بواسطه دور افتادگی از نقاط ایران قدری مصون
باقی ماند ولی معیناً اختلافات حاصله و زرد و خورد های پی در پی که بین

مرداران رخ داد وضعیت بسیار قاتل آوری برای ایالت کرمان تهیه کرد - در
سال ۷۸۲ که نيسور لنگ در افق عالم یدیدار شد و قرامانفر مایان مظفری که در
کرمان بودند بنوا مطیع اوامر تیمور شده بعداً در ۷۹۶ در نتیجه اردو کشی
تیمور این خانواده بکلی منجمد گردید.

در ۹۱۵ سلاطین صفوی در کرمان قدرتی بهم رسانیده و حکمرانی از
طرف آنها در این ایالت گمارده شده است.

در ۱۱۳۰ نادر شاه افشار بشهر کرمان وارد و حکومت محل را بواسطه
جانی و فربهی زیاد حکم اعدام و ۷۰۰ نفر از اهالی را هم حکم طاعن میداد
بعداً بدبختی واقعی کرمان در زمان لطفعلی خان شروع شده زیرا با شجاعت و
رسانت فرق الماده که این سلطان دلاور بوده مورد تعقیب آقا محمد خان
قرار گرفته و بالاخره پس از زد و خورد های طول در بهم دستگیر و باطرز فجیعی
کشته شد و بعد بواسطه کسی که اهالی کرمان باین سردار شجاع نموده بودند
به حکم آقا محمد خان ۷۰۰۰۰ چشم از اهالی کرمان در آوردند و در حقیقت می
توان گفت از این تاریخ اهالی کرمان جز هشتی کور و بیچاره اشخاص دیگری
نمیرد و روزگار بدبختی این ایالت از این موقع شروع گردید که تا کنون هم
بقیای آن باقی و در نتیجه این بدبختی جز شهر های خراب ویران و جز هشتی
مردمان بدبخت فلاکت زده چیزی باقی نمانده.

۲ - مساحت حدود

منطقه کرمان از طرف شمال محدود است به کویر و نواحی خراسان - از
طرف باختر به نواحی یزد و فارس - از طرف جنوب به خلیج فارس و مکران و از
طرف خاور به مکران.

مطول ترین اضلاع کرمان بین بافت و بندر عباس به ۵۰۰ کیلومتر و کوتاه
ترین عرض آن بین سمید آباد و قهرج در حدود ۳ کیلومتر میباشد.
مساحت کلیه منطقه کرمان بالغ بر ۲۳۰۰۰۰ کیلومتر مربع میباشد.

مقدار باران در منطقه کرمان بسیار متغیر و شاید بطور متوسط میتوان ۱۹/۲۵ را در نظر گرفت ولی در منطقه جیرفت بیش از سایر نقاط کرمان باران باریده و آراضی مشروب میشود در اراضی مرتفع این ایالت فصل بهار لا یتقطع باد و خوقان و گرد و غبار است که زیادتر از طریق جنوب غربی شروع میشود در سالهای بارانی برف و باران زیاد میبارد در اواسط تابستان هوای کرمان گرم ولی شبهای بسیار خروبی دارد. بعد از ظهر ها اغلب بباد میوزد ایم یا نیز بسیار مطبوع و دلپذیر است در فصل زمستان اکثر احواساف و شفاف است و در برخی سالهای خوب چندین برف میبارد که فوری آب شده و بطرف چلکها و مراکز میرود - شب های کرمان از لحاظ صافی و رنگ شفاف آسمان در کلیه فصول بسیار مشهور و معروف است. بدها و مرفان های گرمسیر خاصه بواسطه مجاورت با بیابانهای بسیار سخت و زرنده و مزاحمت بطوریکه عبور و مرور را بکلی مشکل ردشوار میسازد.

فصل دوم

يك نظر کلی به وضعیت کرمان از لحاظ طبیعی - ارتفاعات رودخانه - کرازه ها

۱- ارتفاعات: اگر منطقه کرمان را دقیقاً بررسی کنیم وضعیت این منطقه طبق شرح زیر بنظر جلوه گر خواهد شد رشته کوهستانهای که عموماً دایره ای جهت شمال غربی جنوب شرقی است بطرف این ناحیه امتداد شده این رشته کوهستانهای موازی قسمتی در شمال و قسمتی در جنوب کرمان بهم گره خورده و سپس از همین رشته های مختلف دورشته یکی در شمال و دیگری در جنوب از محل اتصال این کوهستانهای متمرکز جدا و از خاک کرمان خارج میشوند در وسط هر يك از این کوهستانها دره های حاصل خیز و مجاری بوجود آمده که هر يك از لحاظ کشاورزی و بهره برداری دارای محصولات و مشخصات معینی میباشد بعضی از این دره ها وسیع و برخی کم عرض است. برای آنکه بطوبی وضعیت این ارتفاعات پی بریم یکبارگی این رشته ها و دره های آنها را بررسی خواهیم کرد.

دهلیز اول: ارتفاعات مرکزی فلات ایران که از جنوب جندق و بیابانک شروع میشود.

در زیر آب دورشته بطرف جنوب امتداد میدهد که يك شیب آن بین روان و زرنده و در شمال که رود خاتمه مییابد این رشته کوهستان هر قدر بطرف جنوب امتداد مییابد ارتفاع آن زیاد تر میشود بطوریکه ارتفاع آن در مقابل کرمان در کوهستان کوهپایه ۱۰۸۰۰ یا در شمال ماهون (در کوه ناصر) به ارتفاع ۱۱۰۰۰ یا غیرسند سپس ارتفاع از هفت پند کم شده و بالاخره در شمال به ۴۰۰۰ پا رسیده و سپس خاتمه مییابد.

رشته دوم همین کوهستان از سمت مشرق یزد امتداد شمال غربی جنوب شرقی را طی و در شمال باغین خاتمه مییابد ارتفاع آن از رشته اولی خیلی کمتر است بطوریکه در مقابل بافک ۸۵۳۰ و در شمال کرمان دریایی حیت به ۶۵۰۰ پا رسیده و در جلگه کرمان تقریباً خاتمه یافته سپس رشته جنوبی امتداد آن را تا راوین مجدداً تعقیب مینماید. این رشته مثل رشته شمالی يك رشته کامل نبوده و در وسط مقابل آثار بوسیله رودخانه شور قطع و دره‌ئی در آن تشکیل میشود این دو رشته ارتفاع در ارتفاعات سیه جهان گره خورده و متصل به یکدیگر میشوند و در نتیجه يك دهلیز مطولی طبق مشخصات زیر بوسیله این دو رشته کوهستان تشکیل میگردد.

طول دهلیز در حدود ۳۶۰ کیلومتر. عرض مختلف بین ۶۰ تا ۷۰ کیلومتر از شمال به جنوب.

این دهلیز کاملاً صاف و بی عارضه نبوده بعضی ارتفاعات در وسط آن واقع شده است.

در این دهلیز رودخانه ساریدا جاریست که شعب مختلف و قسمت جنوبی آن دهلیز را مشروب میسازد باین رودخانه و رودخانه شور که از دهلیز غربی منطقه مییابد وارد کویر نمک افك شده و در زمین فرو میرود.

در این دهلیز نقاط مهم عبارتست از:

بافك در ارتفاع ۳۳۴۰ پا خوبان در دامنه ارتفاعات شرقی. زرنند در ارتفاع ۵۱۰۲ پا.

بطور کلی قسمت شمالی این دهلیز بیابان و شورزار هر قدر بطرف جنوب امتداد مییابد آبادتر و مسکون تر میگردد. بطوریکه جلگه زرنند یکی از جلگه های حاصل خیز این منطقه محسوب میشود.

این دهلیز از لحاظ نظامی دارای اهمیت مهم و قابل توجهی نیست فقط

اهمیت آن بواسطه موقعیت و وضعیت ارتباطی است که دارا بوده و منطقه کرمان را به خراسان از طریق بیابان و کویر متصل میسازد.

ارتفاعات جناحین این دهلیز جز قسمت جنوبی ارتفاعات شرقی بقیه عموماً در تمام طول خود قابل عبور مییاشد.

دهلیز دوم - این دهلیز محدود است:

از طرف شمال بدریاچه حوض السلطان - از طرف جنوب کوهستان لاله زار از طرف مغرب ارتفاعات کاشان و یزد و چهار گنبد - از طرف مشرق ارتفاعات غربی دهلیز اولی و امتداد آن.

رشته ارتفاعات کاشان که از جنوب دریاچه حوض السلطان شروع میشود به ۱۰۵۰۰ پا رسیده و بوسیله قله مجزای امتداد یافته تا در جنوب غربی یزد باز مجدداً مرتفع و در کوه باران خانه بارتفاع ۱۲۱۸۰ پا رسیده و بوسیله يك قله مشخص و شرح زیر تالاله زار ادامه مییابد.

قله وارکوه ۱۱۱۸۵ پا در جنوب غربی انار. قله ساسایم ۱۱۳۹۰ پا در مغرب رفسنجان.

قله هام مار در شمال شرقی پارتیز. قله میدکان ۱۳۰۰۰ پا در شمال بافت. این رشته کوهستان از دو رشته ایکه در دهلیز اولی ذکر شد بدرجات مرتفع و قابل توجه تر و دارای قله مرتفع و مهمی است این دهلیز نسبت به دهلیز اولیه خیلی مطول تر است چه طول آن ۷۶۰ کیلومتر از جنوب دریاچه قم تا شهر کرمان عرض این دهلیز بین ۵۰ تا ۷۰ کیلومتر در وسط این دهلیز در برخی نقاط ارتفاعات جناحین تجاوز کرده و تا حدی دهلیز را فرا گرفته و در نتیجه يك ارتفاعات کوچکی در وسط دهلیز بوجود آورده است.

از ارتفاعات غربی این دهلیز رشته رودخانه های جاریست که از طرف شمال غربی آن رود یزد و از طرف جنوب شرقی آن رود لاله زار و باغین تولید

شده سیم کلبه این مجاری در شمال بهم متصل شده از ارتفاعات شرقی دهلیز عبور و وارد دهلیز اولی شده پس باجه ملک با ملک داخل میشود

دهلیز دوم - بهناسبت وجود مجاری زیادی که از کوهستانهای غربی جاری است خیلی آبادتر و مستعدتر برای کشاورزی است و به همین مناسبت است که نقاط آباد بیشتر در این دهلیز بنظر می رسد و از لحاظ کشاورزی دارای اهمیت زیادتری خواهد بود بطوریکه در بالا ببرد کر شد این دهلیز بکلی مسطح و بدون موانعی بوده و میتوان بدون زحمتی ناظم حرکت نمود در این دهلیز چاه مهم کرمان یزد - کاشان - قم واقع است

پس اهمیتی که میتوان برای این دهلیز قائل شد میتوان بشرح زیر خلاصه کرد

دهلیز یزد - امار - رفسنجان از لحاظ اقتصادی بهناسبت وجود مجاری میانه دارای اهمیت است

- از لحاظ نظامی بهناسبت دست یابی بمرکز فلات قابل توجه است
- از لحاظ ارتباط بهناسبت وجود خطوط موجود بین کرمان و بم کاشان و اصفهان قابل توجه است

دهلیز سوم - رشته ارتفاعات غرب ایران از بختیاری و جنوب اصفهان آباد و ده پید شمال میریزد و فودک و غیره عبور کرده و درست بموازات رشته ارتفاعات کاشان و یزد چهار گنبد واقع میگردد این رشته ارتفاع نیز دارای قله مرتفع و مشخصی است و با ارتفاع کاشان و یزد و رفسنجان تشکیل پلک دهلیز دیگری را میدهد که از طرف شمال محدود بارتفاعات شمال عراق از طرف غرب بارتفاعات جنوبی اصفهان - آباد - از طرف مشرق بارتفاعات یزد و رفسنجان و چهار گنبد از طرف جنوب ارتفاعات دشت آب - چشمه سفید و ارتفاعات ملوس است

طول این دهلیز در حدود ۷۶۰ کیلو متر و عرض آن بین ۱۹۰ تا ۱۶۰ کیلو متر است

سراسر وسط این دهلیز پوشیده از اراضی شن زار میباشد بطوریکه کلیه مجاری که از ارتفاعات مجاور وارد این دره میشو در شن زارها فرو رفته تلف میگردد

در این دهلیز شهرهای مهم و قابل توجه از قبیل عراق - گلپایگان - اصفهان - ابرق - سعید آباد واقع گردیده است این دهلیز از لحاظ آبادانی و کشاورزی قابل توجه میباشد مخصوص قسمتی که مربوط بکرمان و منطقه سیرجان است

که دهلیز ۴ و ۵ را تشکیل میدهد	{	۳ رشته ارتفاعات شمال یعنی رشته ارتفاعات زرند
		رشته ارتفاعات سارنگان
		رشته ارتفاعات کاشان و یزد

در جنوب غربی کرمان بهم کوه خورده و رشته ارتفاعات لاله زار و کوه هزار این سه رشته را بهم متصل مینماید و از جنوب ساردویه کلبه این سه رشته به وسیله رشته ارتفاعات بارز و شاه سواران بکوه بزمان و منطقه مکران داخل میگردد و شتاف ارتفاعات جنوبی اصفهان - آباد سیرجان نیز بوسیله ارتفاعات ملوس چشمه سفید - ارتفاعات دشت آب به ارتفاعات هزار لاله زار متصل و در حقیقت سه رشته های شمالی دایق شده سپس رشته این کوهستان در جهت جنوبی شرقی از جنوب شاخه کش کرد - کوهران کوه بطرف فانوج و لاسار امتداد مییابد این رشته کوهستان جنوبی خلی بریده و مقطع است مخصوص قسمت جنوبی این ارتفاعات که به مراتب ساحل واقع گردیده اند

در نتیجه وجود این دو رشته ارتفاعات است که سه ناحیه مشخص ملاحظه میشود

۱ - در شمال رشته اول ارتفاعات جلگه ریگان و فرمایشیر بطرف کویر لوط ادامه مییابد

۲ - دهلیز و جلگه وسیع هلیل رود و رود بمپور که در وسط آن چند مریخ واقع شد

۳- قسمت ساحلی

برای آنکه بهتر این قسمت مشهود شود راجع به هر يك از ۳ قسمت بالا
مختصراً شرحی درج میگردد .

منطقه مرعشیر و ریگان : این منطقه گرچه قسمت عمده جزو مکران و در
آن قسمت بررسی خواهد شد ولی چون قسمت اخیر آن جزو کرمان است لذا
محصراً و بصورت در منطقه تشریح میشود .

ارضی بکلی خشک و زمین فوق‌العاده لغزنده آب خیلی کم دارای حرارت
زیاد هر قدر بطرف بم نزدیکتر گردیم به ارضی مستعد حاضر بیشتر مصادف
شده از تصادف کشت و ریزی و بهره برداری نقاط بهتری را خواهیم دید کلمه این منطقه
تا م منطقه گرمسیری محسوب میشود

دهلیز همین رود در این دهلیز بمناسبت وجود رودخانه هلیل رود که
مهمترین رودخانه های این منطقه است خیلی حاصل خیز ولی تعداد آبادی و قرا
خیلی کم جمعیت آن محدود

شهر های مهم این منطقه - هالو - بیژن آباد - این منطقه کلیه گرمسیر
زراعت و حاصل این منطقه کلیه حاصل گرمسیری است .

قسمت جنوب - در این قسمت رشته ارتفاعات شمال یکرشته اصلی است
که بمسافت ۳۰ تا ۴۰ کیلومتری ساحل امتداد مییابد در جنوب این رشته يك
رشته درعی دیگری وجود دارد که بواسطه رودخانه و مجاری متعددی که بطرف
دریا سرازیر میشود برپنده شده و در نتیجه يك تعداد جلگه و دهلیزهای شمالی
جنوبی در این منطقه بوجود آورده که قسمت عمده آنها جزو مکران و ضمن
بررسی مکران ملاحظه خواهیم کرد

در قسمت کرمان - از جاسک تا کوهستانك جلگه که بین ۵ تا ۸ کیلومتر
است ملاحظه میشود که از کوهستانك این جلگه وسیع شده و بمناسبت جریان
رودخانه جوقی یا مییاب يك دره وسیعی در رشته کوهستان جنوبی تشکیل
میگردد بطوریکه در این میوان از این جلگه ساحلی بطرف دهلیز هلیل رود

راه یافته از طرف دنگر تا محل اتصال کوهستان جنوب سردویه پیشرفت
میتوان بررسی بالا را بطور زیر خلاصه کرد

این قسمت بواسطه چهار رشته کوهستان شمالی و دورشته کوهستان جنوبی که بوسیله هر دو لاله زار هم گرم خورده است تشکیل گردید	{ کرمان مرکب از ۳ دهلیز شمالی ۱ دهلیز جنوبی ۱ قسمت ساحلی است
---	---

۳ دهلیز شمالی منطقه خوش آب و هوا و سردسیر کرمان محسوب شد .
دهلیز جنوبی و منطقه ساحلی قسمت گرمسیری کرمان بشمار میرود
ارتفاعات هزار لاله زار حاکمیت کلیه دهلیز ها را دارا بوده و کلیه دهلیز
این منطقه اجباراً بایستی از مجاورت این ارتفاعات عبور نمایند .

کرمان بسیار معروف و ممتاز میباشد و در برخی سالها صادرات فقط آن از ...
خروار تجاوز نموده است

و با قدمهایی که از چندی با اینطرف برای پیوند زدن و استفاده از دوخت
های بسته جنگلی شده امید کامل میرود که از این مقدار هم بطور محسوسی
تجاوز شده و چندین برابر صادرات آن شود.

در بین دوخت های گرمسیری مرکبات و خرما از حاصل های بسیار خوب میباشد
خاصه مرکبات جیرفت و بم و خرما ی خبیص که معروفیت بسیار زیادی دارند
در نواحی گرمسیری و خاصه در میناب این و موز هم بدست آمده و مورد
استفاده کامل است

۲ - حیوانات

در کرمان تقریباً میتوان گفت همه گونه حیوانات وحشی و اهلی کوهستان
و جلگه را میتوان یافت

در کوهستانها خرس و پلنگ بسیار زیاد است ولی کمتر خود را ارائه میدهند
که هدف غیر عابری قرار گیرند

بر کوهی در کلیه کوهستانها بسیار زیاد و در جنگله ها کله های آهو دید
میشود خاصه در مجاورت کله ها که شکار آرا و انومین بسیار تسهیل مینماید
گراز - کفتار - روباه - شغال - گربه کوهی - گورخر - گوراسب - گور قاطر و
گراز نیز در اکثر نقاط دیده میشود و حیور کمیست - کموتر مرغابی - ناقره - دراج
و تپه و وقتیه در نقاط مختلف بعد و فور یافت میشود بلدرچین - اردک و غوک
دراز خیلی کمترین یافت میشود.

۳ - کاه

در منطقه کرمان مبادن زیادی در نواحی کوهستانی آن دیده شده که حتی
برخی از این کاه در ارمنه قدیم مورد بهره برداری قرار گرفته است از جمله
مس - پنبه کوهی سولفات دوزنک

ولی نکته بسیار مهمی که بجااست نسبت به کاه های کرمان خاطر نشان کرد
موضوع معادن ساروج است زیرا در این منطقه کوهستانی طبق بررسی های
کاملی که توسط مهندسین و مطلقین معمول شده کاب اکثر فلزات خاصه طلا و
سایر فلزات قیمتی میباشد و این منطقه در صورت بهره برداری نسبت به سارک
که فعلاً مرکز کاه های ایران محسوب میشود از چندین نقطه نظر اهمیت و رجحان
بیشتری دارا خواهد بود.

۱ - اولاً - وجود کاه های ذغال سنگ در مجاورت کاه های فلز که بواسطه بودن
آن استخراج و بهره برداری بسیار سهل و ساده خواهد بود در صورتیکه در
امارک بواسطه فقدان ذغال سنگ ناگزیرند از مسافتات بسیار دور حتی از طهران
دعال مورد احتیاج را حمل نمایند.

ثانیاً - امکان تهیه و کشیدن جاده درودان و میناب و حمل مواد فلزی ارایین
راه بطرف حکرامه جهت استخراج در کارخانه جات کشورهایی که امروزه دارای
وسائل لازم برای استخراج و بهره برداری میباشد.

باید نظر گرفتن دو اصل مندرجه بالا خیلی امید میرود سکه ساروج در
آیه بزرگ اهمیت بسیار زیادی حاصل کرده یک اهمیت اقتصادی مهم نیز برای
کرمان و قسمت جنوبی آن حاصل شود.

۴ - سکنه

سکنه فعلی کرمان را بین ۲۰۰ الی ۷۵۰ هزار نفر تخمین میرند که این
سکنه بطور غیر مساوی در کله ناحیه تقسیم شده جمعیت نسبی کرمان در حدود
۳ نفر در کیلومتر مربع است ولی این نسبت در قسمتهای کوهستانی خیلی زیادتر
و در قسمت های گرمسیری و جلگه ها کمتر است.

از این سکنه طویف و در نقاط مختلف منطقه زندگی کرده اند باقی
اهالی شهر مشیت را اصول تمدن بیشتری زندگی می نمایند سکنه کرمان
از نژاد های مختلفی تشکیل شده که میتوان بشرح زیر توضیح داد:

- سکنه اصلی منطقه که ایرانیان قدیم و زردشاهی خود منطقه میباشد.
اعراب طوایف مختلف دیگر که در آنجا گذشته از کویت و نجد و سایر نقاط
به این نوعی کوچ داده شده اند.
- بطریق دیگر که بهر روز زمان و اردو گشی های مختلف در نواحی جنوبی
رسوخ پخته اند

- جبهی ها که بواسطه ارتباط تجاری و بازار گانی نقاط گرافه این منطقه نقل
مکان نموده و رفتی مانده اند بطور کلی بایستی گفت که سکنه دهات و شهر ها سکنه
همی بن هر زمین را تشکیل و سواهی و ایلات اکثر آنها همین میباشد که بهر روز زمان
به این منطقه وارد شده اند

۵ - وضعیت اداری

کرمان استان هشتم کشور را طبق رسم اخیر تشکیل داده. این استان
بسه شهرستان و هریک از شهرستان ها بخش های طبق شرح زیر تقسیم میشوند.
۱ - شهرستان کرمان شامل بخش های کرمان - شهداد - راور - بزم -
رفسجور - سیرجان - ماهان - بافت
۲ - شهرستان بم شامل بخش های بم - سیروان - ساردویه - کهمشو - مشیر
۳ - شهرستان بندر عباس شامل بخش های - بندر عباس - میاب -
چابک - قشم.

این مناطق مستلزم توضیح و تشریح کاملی است که در فصل پنجم وضعیت
یکایک بخش ها مورد بررسی قرار خواهد گرفت

۶ - صنایع کرمان

کرمان یکی از مراکز صنایع پستی در شمار مرود و میتوان گفت
مردمان و سکنه این سرزمین در هر روزه بسیاری که در آنجا میباشند یا در زمانی
تحت عمل بسیاری این صنایع را حفظ و در پیشرفت آن دقت نمایند.
فانی باقی میتوان گفت صنعت قالی یا فانی بالاترین حد است این منطقه محسوب
وقالی های کرمانی در هر زمان از لحاظ رنگ و پشم تحت الشعاع خود قرار

میباشد قالی های کرمانی دارای همه نوع گرده بوده ولی نقوش
زمینه آن بسیار حالب و بیش از هر نقشی مورد توجه است در شهر کرمان فقط
شاید در دستگاه قالو مافی ذکر شد در این مرکز کرمان خنده جوسر و سایر
این صنعت شایع و رواج میباشند.

قالی های کرمانی چه برای فروش و چه برای پرده هر نوع آن در این منطقه
و در پای هر دستگاه علم زیادی زن و مرد و بچه مشغول بافت میباشند.
شال کرمانی که با کرک دیشم بافته میشود آنهم دارای اهمیت بسیاری را از
خیلی مهمی را در اروپا داشته و خریداران زیادی دارد.

پته - این کار هم که یک نوع کار دست دوزی است میتوان گفت هر صکارو
محل اصلی آن بایستی کرمان را محسوب داشت زیرا تمام و بر داری عجیبی
اهالی کرمان در تهیه این پته ها از خود رانه میکنند. بطوریکه قطعات و پارچه
هائی دیده میشود که یکسره صنعت ۴۰ تا ۶۰ سال در روی آن کار کرده
- نمک - در سواهی ایام در کرمان تهیه میشده که مرور بخشد کم است.

- برنج سازی کرمان هم معروف است.
ضمن شرح مناطق صنایع کرمان بشروح مختصر خواهد شد

ساردوئیه - این ناحیه سردسیر از قنوات متعدد و چشمه ها و رودخانه هراء و ساردوئیه مشروب میشود . محصولات آن گندم - جو - نخود - ارزن - عدس و درختان میوه از قبیل گلابی - انار - انجیر - بادام - مصنوعات آن شل و عالی - چادر است - محصولات طبیعی آن انقوزه - کتیرا و زیره - مرابع وسیع دارد .
اسفندقه - این ناحیه سردسیر - حاصل ارضی آن تنباکو و غلات - ترباک - بادام - پسته - انجیر - انار - گردو - مصنوعات آن قالی است .

مهنی - اراضی آن از شعب هلیل رود و چشمه ها مشروب میشود . محصولات آن غلات - برنج - ارزن - حبوبات - تنباکو - ترباک و میوه جات سردسیری است . محصولات طبیعی آن کتیرا - انقوزه - زیره - محصولات حیوانی آن فراوان است .

انطاع - هوای آن سرد و در زمستان برف دارد اراضی آن جلگه و از آب قنات مشروب میشود . محصولات آن - بیشتر از گله داری است - میوه جات گردو - گلابی - انار - انجیر - بادام بعمل می آید . اگر سدهای آب آن تمهیر و قابل استفاده شود از نقاط حاصلخیز کرمان است .

اروئیه - هوای آن در زمستان معتدل و در تابستان گرم و ماههای سختی دارد محصولات آن - برنج - ذرت خوشه - جو - پراک - حما - خرما - مرکبات است .
حیرجان - دارای آب و هوای معتدل و خشک محصولاتش گندم - جو - ارزن - نخود - عدس - سیب زمینی - کنبج - کرچک - پنبه - کنف - انگور قیسی - پسته - بادام - گردو - کتیرا و بیشتر از همه جو و گندم است .

بازیر و بردسیر - هوای آن معتدل دارای محصولات سردسیری - گندم - جو - حبوبات و ترباک است .

رقسینجان - دارای قنوات زیاد - محصولات آن - گندم - جو - ارزن - پنبه - ذرت - ترباک و درختان و پسته و انقوزه و کرچک است .

۷ - منابع محصولاتی

الف - ناحیه کرمان :

۱ - حومه کرمان دارای غلات و ترباک ماهان معروف است .

۲ - در دهستانهای بم نقاط آن اغلب حاصلخیز و محصول آنها پنبه - خرما - مرکبات - انگور و غلات میباشد اراضی آن از رودخانه و قنات مشروب میشود .
دهستان مرماشیر - هوای آن گرمتر از بم است محصولات آن گندم - جو - حما - بیل شتوک است . زراعت آن از رودخانه و قنوات مشروب میشود اراضی زراعتی آن زیاد و بواسطه کسر جمعیت بایر افتاده محصولات طبیعی آن کتیر و زیره در بعضی نواح آن جنگل های کوچک دیده میشود در مرماشیر درختان زید و باغهای وسیع دیده میشود .

دهستان رودبار - دارای چشمه سارهای فراوان از آب رودخانه استفاده میکنند بیلاقی ایلات مجاور است .

محصولات آن - غلات - برنج - ارزن - ذرت - در قسمت جنوبی خرما و مرکبات زیاد دارد .

مصنوعات مهم آن گلیم و جوال است .

دهستان بشت کرد - گرمسیر (ایلات مختلف در آن مسکن دارند) محصولات آن خرما - مرکبات و غلات و ذرت است .

دهستان جیرفت - اراضی آن با قنات و شوره زار (رود هلیل رود و رود خانه شور) ترا مشروب میکند (در بعضی نقاط آن جنگل محصولات آن تنباکو - پنبه - قیسی - خرما - غلات مصنوعات آن قالی و گلیم .

دهستان بارز - چون کوهستانی است و اراضی مسطح کم دارد در نقاط مرتفع سرد و در نقاط پست گرم است محصولات آن شامل غلات - ارزن - خرما - گردو صنایع آن قالی و شالیافی است .

نورند - محصولات مهم آن - گندم - جو - برزنج - پنبه - ذرت - قهوه
و روغن و پوسته است

کوهپایه به بهشت گاو - محصر - آب گند - جو - حیوانات - پنبه و
دگور و پنبه و کنیرا و دوز - آب مسوحت - پشمی و پنبه است

فصل پنجم

نواحی مختلف کرمان

بطوریکه در فصل اول ذکر شد منطقه کرمان نواحی طبیعی تشکیل
شده که از لحاظ آب و هوا - نوع زراعت و مسکنه به هم جدا شده اند و
و چون شرح عمومی نمیتواند فکر کلی نسبت به کلیه اراضی این منطقه بدهد لذا
در این فصل و فصل بعد هر یک از یکایک نقاط مهم منطقه کرمان را مورد بررسی
قرار میدهیم و در فصل پنجم هم وضعیت یکایک بخش ها را شرح خواهیم کرد

۱ - جیرفت	۲ - رودبار
۳ - میناب	۴ - جبال بارز
۵ - منطقه شهداد	۶ - منطقه زرنج
۷ - منطقه بردسیر	۸ - منطقه بشاگرد
۹ - منطقه یابان	۱۰ - ماهان
۱۱ - کرمان	۱۲ - بم

ما از مجموع این بررسی بهتر بتوان وضعیت نواحی کرمان را پی برد
از وضع طبیعی - سیاسی و اداری هر یک از مناطق استحضار حاصل گردد - در
حانیه این مکتب را باستانی مند گردید که در حلاوت هم برای شناسایی کامی
منطقه کامی بوده همسایه قسمی که کرمان در حله های جغرافیای طبیعی بد کرد
داده شده برای شناسایی دقیق اطلاعات کاملتر و دقیق تری مورد لزوم میباشد

۱ - جیرفتیای جیرفت

وضعیت طبیعی - مقدمه - جیرفت در سابق تمام کمادی و بعد از آمدن
انوار جیرفت (جیرفت بعضی کتاو و دشتخانه است) موسوم گشته است
چونکه مسطیعی است که بین طول و عرض های زیرین میباشد
مساحت بخش معادل با ۶۱۰۰ کیلو متر مربع

و عرض و طول جغرافیائی آن بین (۳۰-۵۷-۱۵-۵۸) طول شرقی (۲۸-۲۹-۵) عرض شمالی

آب و هوا - دهستان چیرفت در تابستان فوق العاده گرم و مرطوب و دارای باد های گرم موسوم به بارو در زمستان دارای هوای بسیار معتدل و خوب منطقه کاملاً مالاریائی است دهستان چبال بارز در تمام سال دارای آب و هوای معتدل و در موقع تابستان بیلای اهالی چیرفت می باشد
حدود - از طرف شمال بکوه های مرغث کوه لری و کوه های دلفار دمان و لر آب .

از طرف خاور دامنه کوه های بم و لر ما شیر .
از طرف باختر کوه های اسفندقه (گاو کش قلعه سلیمان قرغزو)
از طرف جنوب کوه کامرد و رود بار و کوهستان نمدا و گدار شاه .
ارتفاعات - ۱ سلسله چبال بارز که عربی جنوب شرقی و قلل مرتفع آن کوه شهر کوه کله قوچی کوه کلی ماران و سیه ماری کوه سط کوه گلرخی (سرچشمه رودخانه سندار)

گرمسرد کوه گشار حکوه درین کوه اسفندار و منه سبیا کوه بر طاقین گشکین بنه کان (که دارای آبشار مهمی است) ارتفاع هشتصد متر که کاملاً می تواند مورد استفاده صنعتی قرار گیرد (در تابستان و بهار دارای آب زرد) کوه انارک کوه درین و در رومات کوه قلعه ریکی که بگذار شاه در این محل اتصال می شود - ارتفاع قله مهم آن ۴۳۴۷ متر موسوم به گاوگان که مشرق دوساری واقع شده است .

۲ - کوه آب سه کوه و کوه دوساری و چیرفت که در جلگه دهستان چیرفت واقع شده است .

۳ - ارتفاعات غربی که در حدود نامبرده شده اند و مخصوصاً در قلعه سلیمان آثار تاریخی مشاهده می گردد که در قسمت جغرافیای سیاسی شرح داده خواهد شد .

۴ - ارتفاعات شمالی که جزء سلسله سار و دویله و ارتفاعات مهم آن کوه لری (سرچشمه رودخانه های گریکان و پا قلعه از شعبات رود حنیه شور) (رودخانه طلیل از دامنه غربی این کوه بطرف جلگه چیرفت سرازیر می شود) .

مغایر - در سلسله چبال بارز دهانه چشمه دزدی و گذار هفاک (مرعک) از ده بگری ایجاد می گردد که در این مسیر در حدود در حدود یکصد و پنجاه کیلومتر از مرز متصل می شود دهانه سیمان گذار چلی کش و سادات و گشربه به متصل می شود . دهانه امجر گذار مرطاقین از گذار به هم متصل می شود .

مغیر گاوگان از گذار شاه از طریق پا دامنه لر ما شیر به هم می رود .
مغایر شمالی - از ده دلفار گذار سرخ به گذار سربیز که دارای چمن زاری می باشد متصل و در این محل دو راه شده یکی بصرف سردویه و دیگری بطرف دراین و کومان رفته و راه اخیر از روی چمن های سربیز گذشته قابل تومین رانی است

گذار بر که از بنه دلفار گذشته به هم متصل می شود دهانه و شاق که که از گذار بحر اسمان به سردویه متصل می شود در دهانه دلفار محل آخور و در دهانه زورک از جلگه خایکه برارین و چبال بارز می روند به راه به هم متصل می شود .

از مغرب تنک سرگز که از آب نقره و چشمه سرگز گذشته بدوات آباد و چمک متصل می شود .

گذار متاخ که بکنج آباد چیرفت می رود .
گذار سبک به کهن و بلوک متصل می شود و گذار لچو .

در جنوب گذار طای تنگری گل کسونک و زرچین سه چاه گذار سهران و عش پندان که از کوه کامرد رود بارز متصل می شود .
قسمت مغایر نامبرده در بالا با سالی مالرو و بعضی از آنها با اندک کوشش می توانند عبور و رو بشوند مثل گذار ده بگری که سابقه گذشتن توپخانه صحرائی را نیز دارد .

شکافها - در سلسله جبال بارز

در کوه گنی مردان وسیع ماری - شکاف گلی سیاه چوب .

در کوه و شط - دهانه سه کزان بند بوت بند شط بند سبز کم
بند قرانی

در کوه گن رخ - بند گردین بند گلچوی بند گزمند (خرابه
معدن راجع در این محل واقع شده است) بند گنومرد

در کوه گشار - بند شغل آباد بند جوزو گناه بند تلج
در کوه در رود - بند آب ملایم

در کوه درین - بند توده سنگ انداز بند کش بند درین
جنگل چنار نسبتاً مهمی دارد و بند نگرکان

در کوه اسفینچر - دهانه کعب الدینی بند سر سکر

کوه سر صافین - دهانه بین صافین دهانه - چناران سنگ راحوریش
که دارای مرتعی میباشد

کوه سه گان - دهانه زریب دهانه دزدین دهانه کرور دهانه سوله بند
بروه (فسانه تاریخی راجع بگم شدن کیخسرو و

همراهانش در کوه بند گان است)

کوه افرك - دهانه کشم بند نمك دهانه و بند دهانه کمیلاوئیه بند
کشیک

کوه درین در زیارت سد غین بند میدان

کوه قلعه زنگیان - دهانه قلعه زنگیان دهانه بست قرین

شکافهای شمسی - در کوه زمان دارای آبشار مهمی است بنام کلم دختر
کتی که محل پیلای خوبی است

بندک میان - در کوه لری دهانه زورک دهانه بهرامی دهانه پشت قلعه
دهانه کویر دهانه سر صفت دهانه بن شفت دهانه دوخته

بند گریکان

تمام شکافهای نامبرده در بالا کم و بیش قابل عبور پیاده نظام و توپخانه
کوهستانی است .

بطور کلی در تمام کوههای نامبرده چشمه های زیادی یافت میشود در
جبالبارز مهم ترین چشمه ها عبارتند از : چشمه حنا چشمه زخت چشمه و چشمه
ملت ا . د .

رودخانه ها - در جبال بارز رودخانه خدیه از کوههای فاشکوه (کوه
سیه ماری کوه شط و گررمد) سرچشمه گرفته در دهانه مغویه فاشکوه تشکیل
رودخانه را داده که زیادی آب آن به میدان نم میرود .

در جیرفت - رودخانه شور از کوههای گل سرخ جبال بارز (رود
سفید) کوههای کریگان و کوههای دلفرد - سرچشمه گرفته و در رودخانه های
سفید و کریگان و دلفرد و تل سیاه و سرگر در نزدیکی دهرود متصل
و تشکیل رودخانه شور را میدهد و از محل دشت کوچ بهائین به مصرف آبیاری
دعاب شرقی میرود .

در تمام سال دارای آب مؤقع طغیان و زیادی آب آن از سلسله های
اواخر فروردین است در ایسموقع بر عرض و مساحت آب افزوده میشود و معین او این
کدار در دشت کوچ و از آنجا به جنوب رودخانه پیدا گردن گذار آید و در
محل - حسین آباد موقعیت خوبی برای بستن پل را دارد در محل پیدا خیری
با رودخانه هلیل متصل میشود .

۲ - هلیل رود که از در رودخانه نامبرده میسر است سرچشمه هلیل رود
از کوههای شاه (عسکر جنوب غربی کوه شده خندق قسمت شمالی و کوههای
آب درو جواران) سرچشمه گرفته پس از گذشتن از اسفند قه و از قسمت غربی
کوه تر آب بطرف جیرفت سرازیر میشود از محل سربو شان بهائین به مصرف
زراعت قسمت غربی و کمی از قسمت شرقی جیرفت میرسد . در محل پیدا خیری
با رودخانه شور متصل در تمام سال مگر در موقع خشک سالی دارای آب مؤقع
طغیان آن از اوج تا آخر اردیبهشت در آب مؤقع عرض رودخانه زیاد میشود .

گذارد و سبزوآران و سرجاز میسبستن پل در نه تنگی که تمام شعبات در این محل متصل و عرض آن بیست مزارست میگویند رود خانه هلیل سابقاً دارای پلی در محلی چندی آباد و زیگ آباد بوده است که هنوز آثار پل در کنار رودخانه دیده میشود و همچنین در محل نو آب دارای سد مهمی بوده که کاملاً تمام قسمتهای شرقی و غربی جیرفت و جبال بارز را مشروب میکرد و محل سد در نو آب بهین دو کلبه قرار میگرفته عرض آن از پائین که ده بیست متر و از آنجا بالا بر این عرض اضافه میشده و یک مخزن بزرگی از آب تا محل بادام آباد واقع در ۱۰ کیلو متری این سد تشکیل و کاملاً برای آبیاری قابل استفاده بوده است زبیدی آب هلیل رود از قسمت شرقی رودبار گذشته در جیرجوربان فرو میرود.

وضعیت سیاسی

تاریخچه - در یکی از کتب رومی در باره شهر قدیم جیرفت چنین نگاشته شده است،

شهر جیرفت سابقاً در دامنه تپه های کریم آباد و در اطراف غربی چمن بوده است. - رایی این شهر که علت آن معلوم نیست که بواسطه جدیده طبیعی یا بدست بشر انجام گرفته در بهجرد در زمان ساسانیان بنای شهر جدیدی شده است بعد از فراغ دولت ساسانی این شهر بدست اعراب افتاد و مدتی طوایف عرب کوچ و قسمی بر حوالی جیرفت تا ساردو مستولی شده معرکه و ده دینی بعد از فتح کرمان و گرفتن از علی ابن ابی طالب متوجه جیرفت گردید در درم - دینورد با تو طایفه نامبرده برخورد و در نتیجه یک دست او در جنگ مغضوب میگردد بعد از همدانوله دینی کوچ جنگ و آنها را از حدود جیرفت خارج و برای اطمینان از قبل و عازت جیرفت کشی آنها همه سال هشتم بعد از این طوایف را بگروگان در شیراز پست خود نگهداشته در

آخر هر سال این عده را تحویل میکرد تا او آخر دولت عبداللّه بنی کمالاً مطیع و در پشاکرد متواری شده اند تا مدت و باز آنها در حدود جیرفت و افغانستان بوده که از حدود قریه نروانی هشتاد و نه نفر خارج بوده است و طی بعد از فوت عبداللّه در هر سه طوایف نامبرده سر نشی و تا حدود ساردو و مصر و مهابی قرا و طوایف جیرفت را عذب میمودند و این که عذب قاور در سلسله سلاجقه کرمان در یک اردو کشی آمد را چند عده نموده و جنوب کرمان را متصرف شدند و شهر جیرفت در دوره سلاجقه کاملاً آباد و بزرگ ماند سال را جیرفت محل قتلایق یا دشمن این سلسله بود بعد از سلاطین سلاجقه مدتی بدست هیتو که سر سلسله آنها ملک دشتیار بود افتاد و از همین زمان جیرفت رو - بخر بی گذارد و تا آخر سلاطین قرخطای هنوز حکمران مغول نداشت و اکثر اوقات جیرفت محل قتلایق این سلاطین بود و بعد ها در زمان آل مظفر جیرفت قبل سکونت میشود در زمان دو طایفه مغول معروف بجرمانی و اوغائی شهر جیرفت خراب و ویران میشود و از این زمان دو طایفه نامبرده در زمان امیر عبداللّه بنی سر سلسله آل مظفر سر کشی کرده و در قلعه سلیمان جیرفت مسکن امیر عید زان دین چهار ماه آنها را محاصره و نتوانست با جنگ قلعه را مسخر نماید و چار خود بطرف کرمان رفته و اختیار صلح را به پسر وزیر خود محول نمود و آنها بعد از قلعه صلح و طوایف مغول به همین خود باز گشت نمودند چون جیرفت مدتی در دست تسلط اعراب بوده است آثاری از خرابی مشاهده نمیشود و فقط بعضی اثر ساسانی جیرفت اسم نرسی از قبیل رازته علاءالدینی ابو حرمیه باعد نویه ساسانی و همچنین در ای اسامی فارسی است مانند هیکو کرد بهجرد که از زمان پیراه گریه و سوس به عود ساسانی است و دهکرد جاتون آباد که هتویجه برکان جاتون بختر براق صاحب است.

دشتان جیرفت شامل دشتان های جیرفت و جبال بارز و جبهه دشت آن مطابق آخرین آباد.

دهستان جیرفت	۲۱۲۴۴
دهستان چهلان	۱۲۱۹۸
که مجموع ۳۳۴۴۲ نفر میباشد	

و شد از این تعداد ۲۰۰۰ نفر آمار نشده باشند این سکنه از نژاد ایرانی عرب و ترک میباشد. طوایف مهم این بخش که مهمترین طوایف آن مهنی - فراکمه است این طوایف بواسطه داشتن ارتباط با مراکز مهم بیشتر عاری از تمایل و تقریباً متوازن گفت دارای هیچ نوع اخلاق پستندیده نمیباشد و حتی بواسطه مخلوط شدن با عرب حصار بسیار قدیم نیز در آنجا آباد گشته اند. ست مرکز بخش در سمرقانی جیرفت است دارای مختداری و ادارات دارای نوبت سینو ست و تلگرافی و پست و اداره آمار که مسئول آمار بخشهای ساردو و ورد در زیر میباشد ایام پست در تاسستان هفت دو مرتبه - سه شب و جمعه بوسه سر ز راه ده بکری تا داریز و از آنجا با مومیل میباشد ولی در موقع زمستان بواسطه برف و مسدود بودن راه مردم در آنجا نیست فرهنگ دارای یک دبیر و چهار کلاس مختلط میباشد و نظر بعدم مرکزیت سبزواران در نظر است که مرکز بخش در آباد معتدل گردد و آراء مهم دهستان حرمت هوگره عنبر آباد و ساری کهوچ سعید آباد محمد آباد بلوک مرکز دهداری جدید در دو گراعی مسکون و قراء مهم آن لشکر گار بنستان مایجان راخت حب در مرکز جدید در روز فرهنگ دارای یک دبستان چهار کلاس مختلط میباشد و در این دهستان جیرفت منحصر به کثرت که از مرکزهای کلی و بخش ساخته میشود در چهلان که منطقه کوهستانی است ساختمانهای کلی و چوبی ساخته میشود.

وسعت قصبه در این بخش جیرفت بطور کلی فقیر و بی چیز است و گفت که علت بدی اخلاق آنها بواسطه بیچیزی و فقر است و بصورت کلی فاقد وسائل بهداشت (تلفات آبله در سال زیاد)

چنانکه جیرفت برای همه نوع زراعت مناسب و بطور کلی بسیار حاصلخیز و در مواقع زمستان تمام میوه چنانکه سرد سیری با بهرین طرز میوه این

مخصوصاً استعداد آن برای مرکبات و خرما و پنبه و برنج و گوجه و هندو بسیار خوب ولی بواسطه عدم توجه اهالی و مسئله فقر عمومی و عدم توجه دولتی در این بخش یک سدیم استفاده بیشتر حاصل میشود با استعداد عجیبی که در این ناحیه برای میوهجات مشاهده میگردد معذالک در تمام سال هیچگونه میوه در این ناحیه دیده نمیشود فقط در هوسرد مرکبات به عمل میآید که در ردیف مرکبات درجه اول کشور میباشد و اگر مختصر توجهی بر اوضاع این ناحیه بشود عایدات زیادی برای کشور ایجاد میکنند

۱/ حیوانات اهلی از قبیل گوسفند الاغ بز گاو شتر در قسمت جیرفت و حیوانات وحشی از قبیل آهو و بز کوهی پلنگ خرس و شغال و گرگ و روبه گفتار گراز شب گرد و انواع و اقسام طیور مرغ خانگی خروس و بقال و زیاد کبک دراج طیهو کلاغ عقاب قوش مرغ آبی دیده میشود مخصوصاً حیرت شکار گاه زمستانی بسیار خوبی در آهو و بر کوهی و شکار پرندگان و در زمین دراج و کبک و طیهو و کبوتر مشاهده میشود.

در جبال سارو چنگالهای مردم تسبیح با ذو انچه در حیرت جنگل کهور و گز در ناحیه جنوب شرقی حیرت رود به مصرف دهن میرسد.

بطور کلی جیرفت مرتفع مسیر مختداری برای اقامت و احشام تشکیل میدهد حالیکه حیرت از اول اسفند کاملاً سرد و خرم و بایطریات و مورد استفاده هیچ نوع احشام و معد چرگاه زمستانی ایالات سرد سیری است در اطراف عنبر آباد نیز چرگاه خوبی برای شتر یافت میشود.

۲/ بواسطه بی اهلائی از فن کشاورزی و عدم توجه صادرات این ناحیه فوق العاده کم و اگر مختصر توجهی بشود قسمت مهمی از صادرات کرمات را تأمین میکنند و منحصر است از جبال سارو کرک و پشم روغن کتیرا زیره و بادام تلخ.

از جیرفت گندم جو حبوبات گنجد خرما ماش لوبیا ارزن

حاصل از تپه مهم این بخش در قسمت معابر تاد رده شبکه راههای رسمی مهم این بخش عبارتند از راه گدار و سنگ و سنگ و گدار که راه بسی هم مکرر در تشکیل میدهد و ممکن است به صورت عریض شود راه سنگ دلقا گدار و سر پیرن - سوره و در این راه تنگ سرگر با سنگدانه راه هاشم روی حدادی که تدریجی برقرار شده که احتیاج به تعمیر میباشد این راه که سابقاً مالرو بوده از بدافت با سنگدانه و نمک و شریف آباد تا هوگرد امتداد مییابد.

در محل گنج آباد شعبه دیگری از این راه از پوزه ده لران بطرف کوه می رود راه ده بگری که دارای است از سیزوارب - عیر آباد و بهادر آباد بکوه می رود . بعد از موالید در این ناحیه زیاد و رو به رفته افراد این ناحیه برای راه پیمایی بسیار خوبه و روزنه میباشد برای قسمت حمل و پیاده نشانی بسیار مناسب میباشد.

در عرصه - بر علیه مهاجمی که ازیم بطرف چیرفت می رود باید گرده های چیرفت مورد بررسی برای تشکیل نقاط انکاء مورد استفاده قرار گیرد و مخصوصاً گدار ده بگری در این عرصه چیرفت مهم است بر علیه مهاجمی که از سنگدانه موجه چیرفت میشود و پستی حوالی ده نو مورد مطالعه قرار گیرد بر علیه مهاجمی که از میاب رود بار متوجه چیرفت میشود باید گرده های کوه کامرد و ارتفاعات پوزه آن باید مورد بررسی قرار گیرد.

از لحاظ موقعیت نظامی اگر راه شوسه کاملاً مورد استفاده قرار گرفته و به مناسب متصل شود چیرفت مرکز خوبی برای تدارکات مخصوصاً تهیه غلات خواهد بود.

۳- جغرافیای رودبار (جزو شهرستان بم)

وضعیت عمومی

مقدمه - خرابه های متوجان خرابه های قم خرگ در جنوب آب سرد و خرابه های قلعه گنج در صکن علی از آثار قدیم رودبار محسوب میشود ولی دارای هیچ نوع حریمت علمی نیست که قدمت تاریخی آنرا دقیقاً نشان دهد.

حدود - از شمال به چیرفت از خاور به ترماشیراز باختر می رود آن از جنوب به بشاگرد.

مساحت آن ۶۵۰۰ کیلو متر مربع

عرض و طول جغرافیائی (۳۰ - ۵۷ - ۱۵ - ۵۸) طول شرقی (۷۸ - ۷۷ - ۱۵) عرض شمالی.

آب و هوا - نسبتاً آب و هوای آن خشک در تابستان دارای بادهای خیلی گرم و حرارت متوسط آن در سایه ۴۷ درجه میرسد در زمستان هوای آن معتدل درجه حرارت از ده پائین تر نبوده و حرارت متوسط زمستانی ۲۵ درجه است بنابراین در زمستان هوای آن بسیار مطبوع است.

ارتفاعات - ۱ - کوه کامرد که امتداد از پوزمه لران با تپه های کوچکی شروع و بطرف غرب مرتفع تر شده و تا گلاشگرد امتداد یافته و برودخانه دره شور ختم میشود. قله مرتفع آن با ارتفاع ۱۹۹۷ متر میباشد.

۲ - سلسله بزرگ نماد و کوه شاه که به کوه های جبال بارز متصل میشود.

۳ - کوه های ده کمان که از جلگه کردی با امتداد شمال جنوبی بموارات حاده کوه موحان شروع و کوه های جلگه رودان متصل میشود قله مهم آن عبارتند از کوه کرک با ارتفاع ۱۵۶۵ متر و ده کمان.

۴ - سلسله دیگری از قسمت جنوبی کهنو نام کوه انگور و برگ ماهی در ارتفاع متوسطی بصورت کوههای دهکمان بطرف جنوب و کوههای دستگرد و کوه شهری متصل میشود.

قبل از آن کوه انگوری با ارتفاع ۱۱۰۷ متر و گردنه برگ ماهی با ارتفاع ۸۸۴ متر و خیمه کوه در دستگرد با ارتفاع ۲۴۲۳ متر میباشد. مواد ساختمانی کوههای نامبرده از احجار رسوبی است.

معدن - از کوههای کامرد راه گذار تنگ آری که وارد و صواب العیور نیست ۲ راه کل کشور ۳ راه زرچین و تنگاری ۳ راه بوزه ده لران که از آن بومیان و در صورتیکه تمیزی معنی آن در آنجا داده قرار میگردد و از راه منوچان و حوض به منسوب متصل میشود.

۵ - راه برگ ماهی - گذار برگ ماهی که دهکمان را بجلگه رودبار متصل میسازد (پیاده رو)

۶ - راه کهن علی و برگ ماهی (پیاده رو)

۷ - گذار راه کهنو که منوچان را به کهن علی و جلگه رودبار متصل میسازد (پیاده رو)

۸ - راه دهکمان علی به نام شایر (سالرو) ۲ - گذار رومق بر حوض مارو است.

رودخانه ها

رودخانه هلیل رود که پس از عبور از حاک رودبار به قیام آب آن بهار موریان میرسد.

رودخانه جعفر در قسمت جنوبی رودبار سرچشمه آن در شمال از بارگاه و از ده جنوبی کوههای دهکمان از مشرق کوههای کهن علی و کوه نهری و از جنوب شرقی بدامنه کوههای بشگرد سرچشمه رود جنوبی منوچان تشکیل رودخانه جدید را داده که پس از مشروب نمودن اراضی چمن مازاد آب آن

در برتنی پرودخانه رودان متصل و تشکیل رودخانه میباید (از قیام نو) شش کیلو متری جنوب منوچان دارای آب و قسمت شمالی آن بدون آب میباشد تعداد نفوس آن بخش ۲۹۰۰۰ نفر تقریباً ۲۰۰۰ نفر آن هنوز آثار نداشتند از نژاد ایرانی که مخلوط با عرب و بلوچ میباشد طوایف مهم آن بقران زیر است :

۱ - طایفه ش - لی ۲۰۰ خانوار که شعب آنها مالدار و قسمت بطوایف رودبار و ترویتند تر و از لحاظ جسمانی نیز قوی تر و بلند قدتر میباشد و مدینه و دیکناد بر ۱۵۰ خانه و از شعب مالدار و طایفه تادوئی ۱۵۰ خانوار مالدار.

طایفه آب شرد و ۲۰۰ خانوار مالدار.

مذهب - مذهب طوایف نامبرده شیعه و اغلب بواسطه عدم تعصب برائت مذهب از کفری دارای اخلاق بدوی و بطور کلی بسیار فقیر و ساده دین و از برگ حرما و برگ گل ساخته میشود و ساختمانهای آجری و گلی کمین است.

تقسیمات - بخش رودبار به پنج دهستان تقسیم میشود.

۱ - دهستان رودبار که در شمال شرقی و مشرق رودبار در طوایف رودبار هلیل واقع دارای ۱۱۴۵ قریه است که در زمستان برای جمعیت و در تابستان بواسطه بی آبی نقاط مختلف کهنو پراکنده میشوند و زراعت عمده آنها جو گندم بواسطه کمبود آب هیچگونه صنعت در آنجا وجود ندارد.

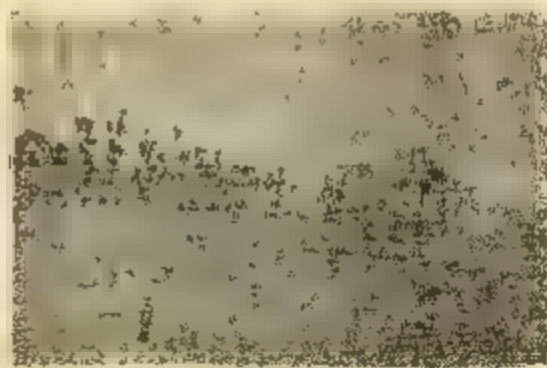
۲ - دهستان نماد - در مشرق کهنو منطقه کوهستانی است که دارای ۴۵ قریه و قنات و چشمه میباشد زراعت آن گندم و جو و درخت پسته و انار و خرما است.

۳ - کلاشکرد - در مغرب کهنو دارای ۲۰ قریه بدون زراعت و دارای تجارت بزرگ و مرکبات بومیله قیام و چشمه میثروب میشود.

۱ - متوجان در جنوب غربی کهنو دارای ۳۰ قریه آب ۶ مچا بوسیله قنوات و حفر چاههایی که با دلو کشیده شده بصرف آبیاری میرسد زراعت جو گندم ذرت و بخل میباشد.

۵ - کهن علی در جنوب کهنو دارای ۲۰ قریه و نخلستان و آب بوسیله قنوات و چشمه تهیه میشود.

مرکز بخش در کهنو که دارای مجلسان زیاد و قلعه خرابه و برج های معروف بقلعه سرخم دارای پست پد گن ادارات بخشنه پست مخابراتی و پست دبستان چهار کلاسه می باشد حرکت پست بوسیله ستر دو روز در هفته (۶ شنبه و جمعه) از راه سر واران جیو فت با پست جیو فت از راه ده بکری حرکت میدهد و اخیراً اتصال خط تلگرافی جیو فت بکهنو در تحت قدم است.

منظره کهنه قلعه خرابه سمید خان (در کهنوج)

وضعیت اقتصادی

وضعیت ثروت و دارائی - بطور کلی مردم فقیر و بی چیز معمول و ثروت در دست عده خیلی محدود و ابتدا در جریان سست بخش و دیوار امتدادز مادی برای زراعت داشته مخصوصاً حنا رنگ پنبه اقیاء حیوانات سبب زمینهای اقسام

سبزیجات اقسام مرکبات موز انگور و انجیر گرچه تا کنون ابتدا در فکر زراعت قسمتهای نامبرده نبوده فقط بزراعت گندم و جو درت خرم قسمت شده.

حیوانات اهلی - ستر گاو گوسفند الاغ حیوانات وحشی - خرس گراز پلنگ بز کوهی آهو کلنگر گرگ میشان روباه یوز پلنگ.

طیور - مرغ خانگی و خروس. طیور در لاج کیوئر قمری و گنجشک بطور فراوان یافت میشود شکار گاه بسیار خوب زمستانی برای حیوانات مخصوصاً آهو بز کوهی گراز و طیور مختلف هستند - مراتع - برای ستر و گوسفند ضروری و در تمام قسمتهای وحشی موجود میباشد.

جنگلها - جنگلها بطور کلی بزرگ و انبوه بوده بیشتر از درخت کهنود تشکیل میشود.

انواع اشجار منطقه - خرما که گذشته از مصرف اهلی بصرف صادرات میرسد - کهنو که در این بخش میر و صنعتی بسیار مناسب و بی کسب هیچگونه استفاده صنعتی از آن بعمل نیامده است کنار ذکر آن که چوب آنها بصرف دشی سازی میرسد و اهالی فقط از معم آن برای رسیدن پوست جهت ساختن دلو بکار میبرند. اخیراً از طرف کشاورزی اقداماتی نیز برای زیاد کردن این درخت بعمل آمده ولی از طرف اهالی تا کنون جدیتی نشده است. درخت لور که در محل کاشکرد زبید و برای ساختن کالوچو خوب است و

درخت استبرق که آنهم مورد استعمال صنعتی دارد. در فصل زمستان از مهر ماه تا اردیبهشت در این منطقه هر نوع زراعت ممکن است و کاملاً در اواسط زمستان میتوان میوهجات و زراعت سردسیری را بعمق آن آورد بطوریکه حاصل گندم در این بخش اول فروردین بهشت عیان میگردد.

صنعت در این ناحیه اندک وجود ندارد و حتی حصیر مورد احتیاج خود را از خارج تهیه میکنند.

صادرات - صادرات این بخش بطور کم بشم و روغن است .

خطوط ارتباطی از شمال راههای تسکای کل کشور و زرجین که در قسمت عمده ترانزیت بوده راه پوزه دهلران که از گنجی آباد جیرفت (که محل دوراهی است) بطرف پوزه دهلران و کهنو - شرجان - جعفر - رودان - گردنه سرخ به میب متصل میشود و این راه بر حمت قابل اتومبیل رانی است که اخیراً از طرف لشکر کوهان امر پسختن آن شده است و اگر اداره راه رسماً برای تعمیر این راه تصمیم بگیرد ممکن است با یک مدراج کم تعمیر و قابل استفاده شود .

راه کهنو به گلشگرد که عاری از عارضه و با مختصری تعمیر ارائه دو میشود . راه کهنو به رودان که پس از گذشتن از کردی کندر برودان متصل شده و این راه مالرو است . راه کهنو به کهنی که از ریح نمعه گذشته به کهنی های متصل میشود . این راه مالرو و دارای عوارض زیاد بوده و با اصلاحات جزئی قابل ارائه رایی است .

راه کهنو به سرعین (مالرو) که از شاه آباد کوهرستان و تمیاد عبور و به سرعین متصل میشود . بطوریکه دهنه شده به خطوط ارتباطی این بخش (مالرو) ارتباط دهستانها بوسیله یک های محلی صورت گرفته و بعد حادثه که از پوزه دهلران مسکند و رگنجی - جیرفت با استفاده - مالرو و کرم متصل میشود بر حمت زیاد قابل اتومبیل رانی است .

موالید و وریدگی اهالی - تعداد زوجات هر مرد به دو الی سه زن و تعداد موالید زیاد ولی بواسطه بیماریهای مختلف و عدم پیشگیری و مسائل بهداشتی تلفات سالیانه بسیار بفراتر بخش رو بهم رفته و در نتیجه برای خدمت واحد های چمن و پشته پذیرفتنی است .

طرح دفاع - مهاجم خارجی پس از تسکین مکرانه های جنوبی (مالرو)

ممکن است واحد های سبک آن از راههای پیاده رو گردنه آسیا - برنطین رودان - رودخانه کهنو و راه مالرو کوگر راویک و سرری و جعفر و مدوچان کهنو و واحدهای عزابه رو آن از راه شمسوار - گورپند - شمیر - گذار سرخ رودان به برنطین جعفر برای رسوخ استفاده نمایند .

نقاط حائز برای تسکین و عارضه گردنه در که تسکین متحد دو (مکران) حدر برنطین راهی که از رودخانه دردی صرف ده کهنی متوجه میگردد بر علیه مهاجمی که از کرمان باعث استفاده - جیرفت برودبار متوجه میشود .

راههای کوه کلمرد و ارتفاعات ده لران نیز قابل بررسی خواهند بود . علیه مهاجمی که از راه بم - جیرفت متوجه رودبار شود ارتفاعات ده لران دهنه عباسعلی حاده ده مکری قابل بررسی است .

مستقره یکی از دهستان های کوه در کهنو جنوب کرمان

۳- بخش کرمان (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش حومه کرمان از شمال محدود است به بخش شهداد از مشرق به بخش ماهن از جنوب به بردسیر از مغرب به بخش زرننده و فستجان طول جغرافیائی ۵۶° ۴۵' الی ۵۷° ۱۵' و عرض آن از ۳۰° ۴۵' الی ۳۱° ۴۵' مساحت منطقه بطور تقریب ۲۴۰۰ کیلو متر مربع هوی این بخش معادل در نیر ماه درجه حرارت از ۳۸ مکتدیه و در زمستان از ۵ درجه فرجه سرد و در بهار و تابستان معمولاً بعد از ظهر ها باد میوزد شیمی آن بسیار خوب است - فصل باران بسیار مضبوط در زمستانها نیکی و از بدگی بشود برف بروی آب شده هوا مایه و برف است وانی در بهار و زمستان های خشکسالی طوفانی باد توأم با شن و گرد و خاک بسیار زننده و سخت است مخصوصاً در جلگه این بخش که شهر است و باد در عموماً همان جهت جریان دارد در نتیجه در مدت چند ساعت تمام حیاتها و آنچه های شهر و قراء واقعه در جلگه پر از شن میشود که پس از توقف باد مستلزم جمع کردن اسب و آجر و دیوارهای جنوب و جنوب غربی شهر و قراء جلگه را در زمینها میسازد قنات نیز از این حیث آسیب می بیند عبور و مرور مشکوک و گاهی غیر ممکن میشود وانی قراء واقعه در دامنه کوهستان این بخش از این قسمت خسارتی منوجهشان نمیشود مقدار بارندگی خیلی کم بطور متوسط میتوان از ۱۲ الی ۲۰ سانتیمتر در سال برآورد نمود مرصوب ترین مواقع سال در آوایل زمستان است آب مشروب و وزارتتی این بخش بطور کلی از قنات و چشمه سارها است طول ترین قنات شهرستان کرمان میتوان گفت در همین بخش است طول انعام از قنات حومه شهر به ۳۰ کیلومتر میرسد و عمق جبه های اولیه از ۱۲۰ متر متجاوز است .

ارتفاعات: در این بخش سارشته ارتفاعات تقریباً موازی شرقی و غربی زیر مشاهده میشود .

۱- ارتفاعات شمالی به سلسله جبالیکه از جنوب به بخش زرننده به شهرستان هم امتداد دارد از شمال و مشرق این بخش میگرد شهر کرمان و قراء حومه در دامنه جنوب غربی این سلسله قرار گرفته قلل مرتفع این سلسله تقریباً در این بخش واقع شده است که درهای مهم قلل در تمام سال دارای برف است اسامی قلل مهم از شمال غرب به جنوب شرق عبارتند از قله کوه سرخ در کوهپایه باز ارتفاع ۳۴۰۰ متر کافر کوه و کوه مهر با ارتفاع ۳۷۰۰ متر قله کوه گسری کوه نصر و کوه فرهاد و کوه سیرج با ارتفاع ۳۳۰۰ - ۳۳۲۰ متر و قله مهم پروان با ارتفاع ۳۷۷۵ متر در آخرین حد این بخش عموداً قله و خط لاس این کوهسبها بر سگاه بوده و شکافهای آن عبارت است از شمال غرب به جنوب شرق ۱ دهانه هریمی بین کرمان و کوهپایه ۲ دهانه گرگزبین کوه سعیدی و کوه ملاعلی شکاف و معبر کیشویس کرمان و در خشکساز گردیده کوه حصار بین چهار و پنج شهداد کرمان گردیده ۹ سرو گردنه سیرج بین کرمان و شهداد معابر در قسمت راه هدی این بخش ذکر خواهد شد .

۲- ارتفاعات جنوبی - از کوه جنوبی بکوشته ارتفاعات کوناهای طرف مغرب امتداد داشته از قسمت شمالی نگار و بردسیر گذشته و بکوهستان بارچین و شهر بانک متصل میگردد در بخش کرمان این ارتفاعات نام کوه نگار و در قسمت بردسیر به کوه کله گاو نامیده میشوند در شکاف و دو گردنه در این قسمت مشاهده میشود شکاف اولی شام دهانه بهرامجرد و شکاف دومی به دهانه کمال آباد معروف است گردنه ولی به گردنه حورس نامت و کرمان گردنه دومی به نام گردنه دختر بین کرمان و بردسیر میباشد ارتفاع کوه سنگبار ۳۴۴۰ متر و گردنه حورس در ارتفاع ۲۲۱۰ متر واقع و گردنه دختر در ارتفاع ۲۲۶۶ متر و کوه کله گاو با ارتفاع ۲۵۹۰ متر است .

۳- ارتفاعات غربی - سلسله جبال دره دو دواران و مادامان که از مشرق باقی شروع میشود در ۳۰ کیلومتری غربی شهر کرمان تمام میشود فقط در دهانه

شرقی این رشته در بخش حومه کرمان واقع موسوم به یوزه بنه یران است شرح قبیل و معانی آن را در قسمت زیر در دستنجان خواهیم دید

رودخانه‌ها رودخانه قابل ذکر این بخش عبارتند از ۱ رودخانه چاری که سرچشمه آن از کوه شاه بوده پس از عبور از شیرنگ و ده تازیان بهرامجرد از دهه بهرامجرد خارج از سی چری رافع در مشرق باغین را مشروب میسایند این رودخانه در تمام خود سیر خود دارای آب نیست بلکه در بعضی نقاط از سطح رودخانه عبور چشمه تراوش نمود در برخی نقاط محو میشود ولی در دهه بهرامجرد مورد استفاده واقع میگردد سیلاب آن در موقع بارش و فصل زمستان از ۳ کیلومتری جنوب باغین عبور و به دق کبوترخان منتهی میشود

۲ - رودخانه لاله رار که سرچشمه آن نیز کوه شاه است پس از عبور از لاله رار و دهه عسگر و بر دسیر و مشروب نمودن اراضی کمال آباد مازاد آب آن بوسیله حوب مخصوصی اراضی کبوترخان را مشروب مینماید مشخصات این رودخانه نیز مطابق رودخانه چاری است سیلاب آن از ۶ کیلومتری جنوب غربی کبوترخان گذشته بدشت رحسجان سرازیر میشود

۳ - رودخانه سعیدی که از دوه کوه سعیدی سرچشمه گرفته از يك کیلومتری شمال غربی شهر بطرف کوبر سرازیر میشود سمت عمده آب این رود نیز بوسیله حوب مخصوص در موزات مسر آن قریه سعیدی مجاور شهر کرمان را مشروب مینماید

۴ - رودخانه کوهپایه که از چندین رشته کوچک تشکیل شده پس از عبور از درحسکان به رودخانه دره سحی متصل به سهداد مبرود سابر رودخانه عموماً مسیر رود حساب میشوند و فقط در مواقع بارندگی آب آن زیاد و محل جریان سهل است و بهمین مناسبت اسمی از آنان برده میشود مهمترین آنها عبارتند از مسر رودخانه مهران که رحوپ شهر کرمان و وسطش در طرف دق کبوترخان منتهی است مسیر رود بندر بعلی آباد از کوه مهر و کافر کوه سرچشمه گرفته از

قسمت شرقی باغ مرآسیاب عبور در شرار به مسیر مهابانی متصل میشود در موقع طقیان هر دو رود شهر را تهدید مینمایند سد بقیه خرابی آن نیز موجود است مسیر رود دهه حسن آباد که آن نیز به مسیر رود مهران متصل میشود

جنگل : گرچه کوهستانهای این بخش دارای اشجار کوهی بوده ولی نظر به نزدیکی شهر و عدم توجه مصداق مصم مصرف و عدم رسیدن آنها در کوهستان های در دست هنوز قسمتهائی بقی است از قبیل کوهستان کوهپایه و دره کوه مهر و دره سختی - اشجار کوهی آن عبارت است از بادام کوهی و ارچن و یسنة کوهی - وغیره که در صورت پیوند ممکن بود استفاده مهمی از آنها بشود بقی معروف به درمن که تنها سوخت اهالی شهر است از این کوهستانها میآورند

قسمت سیاسی

بخش حومه کرمان به سه دهستان ۱ - دهستان باغین ۲ - دهستان درختگان ۳ - دهستان خرچند تقسیم شده است

مرکز دهستان باغین قصبه باغین تعداد قرا ۳۲ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از اختیار آباد ۱۵۶۷ زندگی آباد ۱۸۲۵ رباط ۱۹۲۰ کبوترخان ۹۵۵ در

مرکز دهستان درختگان قریه درختگان تعداد قرا ۹۸ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از فوسک ۱۹۶ نفر ده بالا ۳۸۳ نفر دارسینوئی ۲۴۴ سیمک ۲۹۲

مرکز دهستان خرچند قصبه خرچند تعداد قرا ۹۸ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از هردوز ۱۶۶ نفر مهر آباد ۱۶۸ کهنوج ۳۱۸ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از ده زیار ۳۲۷

General Library
Tonran University شناسائی شهر کرمان

شهر کرمان مرکز استان هشتم و مرکز فرمانی لشکر و ناحیه است و بخش حومه میباشد

شهر کرمان در ۵۷/۵ طول شرقی و در ۳۴/۹ عرض شمالی واقع است ۱۷۹۱ متر از سطح آب انوس در محل اتصال سه دوه معروف مهران - روم - رحسجان

در ۶ کیلومتری حومه عربی رصافت شمالی واقع گردیده قتل کوه‌های مهر ، کافر کوه و کوه سعیدی از یکطرف و کوه مهم و مرتفع جویبار از طرف دیگر يك دور نمای چشمگیری بمن شهر داده است . دماغه کوهستان شمالی بنام کوه مسجد صاحب‌الزمان بر ارتفاع ۵۵۰ متر نسبت بشهر در پانصد متری مغرب شهر و بیله‌ای عمود به دماغه آن تا وسط شهر منتهی است . قلعه قدیمی کرمان نام قلعه دحر (بهمنی قلعه ایکی دست‌خزچی بدان ارسیده) در روی تپه با ارتفاع ۱۴۵ متر نسبت بشهر واقع دماغه ردشیر با ارتفاع ۷۰ متر در آخرین تپه آن واقع شده . در روی این تپه‌ها آثار و علائم ساختمانهای عمده و قسطنطنیه و هاکن عمومی و دوارهای ضخیم قلعه دیده میشود بصورت میدانی که ممکن است از عمریات آن تاریخ‌چیزی حاصل شود قلعه دحر کاملاً مسدود بشهر و در روی آن به حومه و محل های شهر را میتوان مشاهده نمود شهر دارای شکل دهرتبی است که قعر آن از شمال بجنوب ۳۱۳۰ متر و از مشرق به مغرب ۵۳۰۰ متر است با آنکه کرمان مرکز منطقه بوده در ورود بآن انحصار ملاحظه شد . مهمی مرود شده به جرحانهای زیاد و دیوارهای نیمه خراب و جز تعدادی نادگیر مناظر دیگری منظر نمیرسد . کلیه شهر کرمان به پنج محله اصلی و سه محله ارضی تقسیم میشود ۱ - محله شهر ۲ - محله خواجه خضر ۳ - محله قطب اولیا ۴ - میدان قلعه ۵ - شاه عادل و سه محله ارضی محله زردشتین کوجه ماهان و سر جوی معینی محله باغهای زیر سیم و باغهای بشهر وجود محله که با خارج شهر ولی متصل بشهر میباشد از باصرت تر در محله های شهر محسوب میشود (محسوس بشهر کرمان پیوسته) در شهر گرهان ساختمانهای قدیمی و زیادی وجود دارد که قدیمیترین آنها مسجد ملک در زمان توران شاه ۶۷۷ هجری و قیه سیز در زمان شاه خاقان ۶۶۴ هجری و مسجد پادشاه در زمان شاه شجاع ۷۶۵ هجری میباشد مسجد جامع و کان و انبرای گنجعلی خات و ساختمانهای وکیل و عابا و مسجد ابراهیمخان نیز در زمان صفویه و بعد آن ساخته شده است . از ۱۳۱۲ شروع به ایجاد حیادان

شده باخراب کردن چند کوجه و بر کردن چند خندق فعلیش حیادان در حوال و عرص شهر احداث شده ولی بمساحت قهر اهالی هنوز حریفین بعضی از خیابانها ساختمان نشده قبرستان قدیمی شهر مقابل مسجد جامع بمیدان واقع نمیدان که بیج حیادان آن متصل است

از معایب شهر میباید بدانشن آب جاری را ذکر کرد در زمان قدیم چندین قنات مخصوص شهر بنام شهر آباد و غوره وجود داشته (وجود چندین درخت چنار قدیمی و آسیاب آبی مجاور اصطبل شهر داری قلمسی همچنین قنات خرابه شهر آباد کوه این مطلب است) گمان میرود در موقع محاصره شهر از طرف آقامحمدخان قاجار قناتها پر شده باشد فعلاً خیابانهای شهر آب د نمی نداشته گهر و قنات آب دت رسیف و سگریت آباد در حومه جاری است بهمین مساحت حیادان شهپور که طویلترین و قدیمیترین حیادان شهر است هنوز مشعر بنده در قسمت آبی رزمزمی شهر شهر را رسیده شهر های توابع خود عینی قراست زیرا اولاً بیش از ده قنات متعلق به شهر محصور شهر با عبق و آلی دهر از زیر زمین جاری است لذا هر بقعه از شهر را ده لی ۱۲ متر بکنند آب شیرین بر میخورد خاصه آنکه بوسیله تدمبه به گاو گرد مرتباً از این چاه آب کشیده شده در اینصورت از نظر بهداشت بهترین آب است از آبهای قنات حر در قسمت های اولیه آب تمیز بدست نمیدانند ب قنات مسطوره از آب گوارا تر است آب انبارهای قدیمی مهمی نیز در کرمان وجود دارد از قنات آب انبار مسجد حاجی آقاعلی آب انبار پادشاه و غیره

سکنه شهر کرمان ۵۰۱۰۰۰ نفر تخمین زده میشود که قلام مهم آن در مس رر تشکیل میشود

شماره ۳۰۱۰۰۰ نفر ششخی ۶۰۰۰ نفر دزدشی ۵۰۰۰ نفر دهشی ۱۵۰۰ نفر سونی ۱۲۰۰ نفر هودی ۱۲۰۰۰ نفر شهر کرمان مرکز پیروان شیعی فری گرفته که رئیس آنها به غزلیت و بیکی طبع معروف است

رد داشتن کرمان بیشتر تاجر و حاکم و اجاره کار و بزاز هستند کلیه میان
به دوشاه فروشی و حراری مشغولند .

صنعت بیشتر اهالی شیخ کرمان قالی بافی است بیش از هزاران دستگاه
قالی بافی در این شهر وجود دارد شال بافی و پته دوزی نیز معمول است . بالا بکه
بیش از سی هزار نفر از اهالی شهر در کارخانه قالی بافی و شال بافی زن و مرد
مشغول کار هستند ولی کمتر ممکن است که کارگر قالی بافی بتواند یکدست
ببافد نو برای خود بجهت تمهید اهالی شهر کرمان را با اطمینان کامل میتوان
تقریباً این اهالی شهرهای ایران را بهیچیک از سالهای پیش مرد کار را طوری تعیین
کرده اند که فقط هزینه روزانه بطور مختصر اداره شود در صورتیکه استفاده
کلی آمرزش کتبی و حسی و حرجی و سداد درجه ۱ و ۲ دلالان قالی میبرند
بیک کارخانه پشم ریزی و دو کارخانه پشم شویی و یک کارخانه برق نیز در شهر
کرمان وجود دارد

شهر کرمان دارای دانشگاه پسران و یک دانشسرای دختران و دبیرستان
و ۱۲ دبستان پسران و دختران است

سند لشکر در شهر کرمان و سردارخانه های آن در ۹ کیلومتری مشرق
شهر در قسمت اولپی قریه باغ سرآسیاب واقع است

تلگراف بیسیم استان هشتم در ۵ کیلومتری مغرب شهر در اراضی جلال آباد
واقع شده است

خطوط تلگراف تلفنی که از کرمان باطراف خارج میشود عبارتند از

۱ - خط تلگراف کرمان یزد طهران از طریق باغین کبوترخان و فستجان

۲ - خط تلگراف کرمان مشهد عباس از طریق نکار قلعه عسکریافت

۳ - خط تلگراف کرمان زاهدان از طریق ماهان

۴ - خط تلفن کرمان یزد از طریق کبوترخان و فستجان

قسمت اقتصادی

بطور کلی اهالی شهرستان کرمان در قسمت اقتصادی از متایر شهر شاههای
کشور عقب میباشد .

۱/۵۰ از اهالی این منطقه فقیر و مزدور هستند ۱/۲۵ را نیز مردان متوسط
کاسب و خورده مالک تشکیل داده فقط ۱/۲۵ را میتوان ثروتمند میدانیم
رفه اندوخته اهالی در نتیجه قحط و صدمه جوئی و بردی و عادی شده است
ثروتمندان را از طبقه مالکین و بزاز و دارندگان کارخانه های مهم قالی بافی
میتوان تعیین نمود .

بجارت منطقه در درجه اول صادرات قالی و شال و پته میباشد صادرات
لوازمات زندگی بشهر شاههای کرمان از قبیل قم چرب و روغن در - درانه
باغت سهرجان زرد و اور شهداد منحصر از شهر کرمان بوده و این لحاظ دارای
اهمیت است همچنین مازاد محصولات طبیعی و مصنوعی شهرتهای مذکور
واردات کرمان را تشکیل میدهد مخصوصاً پشم و کرک و ری تپه قالی و روغن و
کشک و خرما و تجارت عمده شهر کرمان بهست زرتشتیان میباشد . صنایع مهم
این بخش در درجه اول قالی بافی است که در نوع خود ممتاز و باارزش میباشد
این بخش محسوب میشود و فرقه وجود ندارد که در آن دستگاه قالی بافی نباشد
بطور کلی هشتاد درصد اهالی این من اصلاح دارند قالی بافی کرمان در درجه
مخصوصاً امریکا و هند و اروپا دارد چند کمپانی بطور مداوم در کرمان هستند
که مبادی نقشه قالی را بطور سلف و با افساد به صنعت مبادی از استادان بی
بضاعت خریداری و بهتاریجه حمل می نمایند

دیگر از صنایع کرمان شالی بافی است همچنین پته دوزی (پرده دوزی و پزی
و پچه) که محل تهیه آب شهر کرمان تپه آن خیلی مشکل و مردمانی و رفق
زیادی لازم دارد .

چراغ و قهوه جوئی برجی کرمان نیز جانب توجه است .

استعداد منطقه - اراضی این منطقه برای تهیه هر گونه غلات و میوهجات
مورد توجه است. همچنین تپش آفتاب و هوای صاف برای پرورش نباتات
بسیار مساعد و این گلی آب ماسع و نور اغلب از آنهاست.

در ارض عمومی گندم جو اریزن تریاک و پنبه است در اراضی کوهستانی
حبوبات و میوهجات و درختان و چنار و غیره و سبزیجات بدست می آید
از میوهجات در درختی همه نوع مخصوصاً پسته در حدود کویران تمر خوب
میدهد حریزه کویر بسیار مرغوب و لطیف خربزه اصفهان است.

حیوانات اهلی منطقه گاو گوسفند الاغ و طیور خانگی حیوانات وحشی
کرک - کبک - روبه و شکار کوهی و در قسمت کوهستانی صیقل پلنگ در
جنگله در دشته های آبرو مشاهده میشود میوز وحشی و قری و در جنگله و کوه
مردوز فراوان در کوهستان دیده میشود.

معادن - در کوهستانهای این بخش بطو حتم معادن مختلفی وجود دارد
چون هنوز اکتشاف نشده میوز و سرب و مس نمود فقط در دره کوه بادامان
واقع در ۲۵ کیلومتری عربی شهر کامی. یعدال سنگ و مس در حواله سکندریه واقع
اهلی معدن و بعضی از ادوات از ذغال آن استفاده می کنند کامی سنگ آهک
و گچ و گچ شوره معدن و نور در تمام بخش بدست می آید

راه های بخش حومه کرمان

راه شوشه کرمان بره از طریق باغین و فسنج

راه شوشه کرمان بنجر عباس از طریق باغین سیرجان

راه شوشه کرمان زاهدان از طریق ماعان م

راه نیمه شوشه کرمان زرنه از طریق اختیار آباد و گاوخانه

راه نیمه شوشه کرمان چشروند از طریق سرآستانه شش

راه نیمه شوشه کرمان در حصار و طریق کرکر

راه کاروان در مهم کرمان شهداد از طریق بلبلو و سرچ

راه کاروان و مهم کرمان باجهت از طریق نگر و قلعه عسکر

راه کاروان در کرمان بی بی حیات از طریق بادامان و چشمه کر
راه های مارو جین تمام قره موجود در قسمت جنگله ممکن است باغی
خیلی کم تبدیل به شوشه شود

قسمت نظامی

جهت مطالعه روحیات اهالی این بخش از نقطه نظر نظامی بایستی قسمت
شهر نشین آرا جداگانه مطالعه نموده. قسمت شهر نشین این بخش باستانی
فایلی جوانان بسواد و تحصیل کرده بقیه فاقد همه گونه حدت طلب می
نموند. در این بخش از نظر نظامی و اداری و اجتماعی و سیاسی و
میشوند عموماً و بطور استعداد جسمانی ندارند و بیشتر جوانان و مردان
شهر مبتلا به تریاک هستند بی سواد و نیز هر یک برمت است فقط جوانان تحصیل
کرده و کسبه برای کارهای اداری و صنف و بختی و مهمانی و تجارت و غیره
اضطباط شهری و سیاسی لشکر کار دیگری ساخته نیست برعکس از جوانان قره
حومه و کوهستان میتوان بهترین سربازان و پرورنده و انضباط مخصوص صحت پیدا
لظام و میتوان تربیت نمود این مردمان در راه - مانی ها و عملیات صحرایی کاملاً
خوب با غذای ساده و مختصر و عملیات سخت و حومه خود را از دست نمیدهند
سخت به روسا و فرماندهان خود کاملاً صمیمی خواهند بود

تعداد زوجات عموم یکی اشخاص در بی دوزن خیلی کم تعداد خواهند بود
در تمام بخش است.

در این بخش حومه کرمان در شرق در مسور و مرضی و جبهه و طرف
هم موضع مهم دوی محصور هم کرمان در گردنه سنگ حصار است که در قسمت بخش
مکاند کر خواهند شد.

از طرف جنوب از تعامات جنوبی بخش در درجه آخر واقع موضع دفاعی
اصبی در سکام و مهم کرمان شاه باید مورد بررسی قرار ده که آنهم در
قسمت بخش بر مسیر شرح داده خواهد شد

از طرف مغرب موضع دفاعی دهلیزهای زرنه و فسنج است که به واسطه

عرض بود در دهان دفاع است مشکل موضع اصلی دهان در دهان و در
 قسمت اول حدود کیلومتر چهار است که جاذبه این قوای دفاع خشکی بازتفاسات
 حدود و ارتفاعات کما آید میباشد در قسمت دوم پور و بنیه پراکنده در امتداد راه
 شوشه با این و گردنه دختر و ای روی هم رفته در هر دو مواضع مستلزم بکار بردن عده
 زیاد و قایم تحرک است در دهان بزرگ خط اصلی دفاع حدود پور و آید
 که عرض دهان نسبتاً کم و بنیه های مرتفع و متعددی نیز در مدخل دهان وجود
 دارد میباشد در قسمت دوم حدود گردنه و بالاخره موضع سوم ارتفاعات
 پوزه لب شتر و کوه گسری و کوه دخته است در این دهان نیز دفاع مشکل
 و بغیر دهان و شش در صورت احتمال تعرض مهاجم از طرف یزد و موضع
 دفاع را باید در حدود غربی آن در مورد بررسی قرار داد که در قسمت پانجمین
 شرح آن خواهد گذشت

خط دفاع اصلی مهم بخش کرمان و همچنین بخش مهاباد بخش زو و
 از شمال معبر رشکاف می افتد ارتفاعات شمال شرقی است گرچه تعرض مهاجم از طرف
 لوت بعید نظر می رسد و ای بررسی در صورت حصول تصور هم در لوت و
 قسمتی از عمده قوای هم به منظور تهدید کرمان ارجح است

این فرض در مورد موضع دفاعی همایان مستحکم نمودن شکاف و
 معبر مذکور در جهت قیام طبیعی من بخش در حدود پور و موضع طبیعی
 این بخش است و عمده قیامی میباید شکاف و معبر را حدود و تصور قوای
 مهمی را مانع گردید

کتابخانه ملی ایران
 بخش جغرافیایی
 دفتر اسناد

۴ - بخش مهاباد (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی:

بخش مهاباد از شمال محدود است به بخش حومه کرمان از شرق به
 گردنه سید چمن و گردنه گل شور و جنوب به کوه مهم جویبار از مغرب و
 بخش حومه کرمان

طول جغرافیای آن از ۵۷° ۵۰' الی ۵۷° ۳۰' و عرض جغرافیایی از ۲۹° ۵۰' الی
 ۳۰° ۱۰' مساحت بخش بطور تقریب ۱۶۰۰ کیلومتر مربع بخش مهاباد از جنوب
 آب در زمین بخش های کرمان است کلمه کرمان را در لغت و در بخش در
 دره ها و دامنه های کوهستان واقع و آب مشرب و زراعتی آن ارتفاعات و چشمه
 سارهاست آب های قنات و چشمه ها فراوان و گوارا است

ارتفاعات : کوه جویبار در جنوب و سلسله کوهستان شمال شرقی کرمان
 در شمال این بخش واقع بین دورشته در مسافتی که حدود شرقی منطقه مسکن
 در دنا و کوه خورده محدود است حدود ۳۰ کیلومتر و در مسافت ۱۰ کیلومتر
 ۳۹۶۵ متر و قلل ارتفاعات شمالی از مغرب به شرق ۱ - قلعه کوه پرو و ارتفاع
 ۳۷۷۵ متر ۲ - کوه قبله ۳۵۵۰ متر ۳ - کوه آدوری ۳۴۰۰ متر ۴ - معبر و شکاف
 دای کوهستان جنوبی و دره بهر مجرد (که شرح آن در بخش حومه کرمان
 گذشت) بطرف شمال مسافت ۵۰ کیلومتر گردنه کوه و کوه در معبر
 کوهستان شمالی گردنه منحصرو صعب العبور گونک بین مهاباد و و دهستان
 گونک در ارتفاع ۲۷۰۰ متر میباشد گردنه چهار در ارتفاع ۲۶۵۰ متر و گردنه
 کلتور در ارتفاع ۲۵۵۰ متر واقع در مشرق بخش بین مهاباد و کرمان

رودخانه ها : رودخانه دائمی در این بخش وجود ندارد تنها مسیر رودخانه
 است که در موقع بارندگی و طغیان قرا و جابه و از نهدید می نماید و عبور قند

۱۰ کیلومتری شرق ماهان مجاور تپه های دودران است گسر چنه جناح چپ آن مشکی به کوهستان قیبه است ولی پوشش جناح راست آن خالی از اشکال و حواله رود رودخانه بعد از موئسج اولی است. این محل دفاع این بخش را فراهم میسازد.

۵ - بخش شهداد (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش شهداد واقع است در ۳۰/۲۵ عرض شمالی و ۶۷/۴۱ طول شرقی از نصف النهار مبداء (گرینویچ)

محدود است از مشرق و شمال بکوه اوت خراسان از مغرب به کوه های سعیدی و کرمان از جنوب به یم و لرها.

مساحت بخش تقریباً ۱۴۹۰۴ کیلومتر مربع است.

آب و هوا - حاک شهداد بواسطه پست بلندهای شکست آوری که دارد از حیث آب و هوا به سه منطقه تقسیم میشود منطقه گرمسیر - منطقه سردسیر - منطقه معتدل.

منطقه گرمسیری که قسمت اعظم این ناحیه را تشکیل میدهد واقع است در سمت مشرق و شمال شهداد و علت اختلاف این است که قسمت جنوب و غرب بیش از ۲۰۰۰ متر از قسمت مرزور مرمر است و در قسمت شهداد و تکاب (شمال و مشرق) هوا در تابستان بسیار گرم و حرارت به ۴۴ درجه در سایه میرسد و بهمین جهت نخیلات و مرکبات فراوان بعمل میآید.

منطقه سردسیری عبارت از نقاط مرتفع است که دره جوشان و دره سیرج باشد تقریباً ۲۰۰۰ متر از سطح نقاط گرمسیری مرتفع تر است و بقدری این ارتفاع محسوس است که در فاصله ۶۶ کیلومتری قصبه شهداد قصبه سیرج واقع است و حال آنکه شهداد گرمسیر کامل و قصبه سیرج سردسیر کاملی است.

منطقه معتدله واقع است در قسمت جنوب غربی شهداد که قصبه هشتادان و جوشان و کوك باشد.

کوه ها - فقط يك رشته کوه از شمال غربی شروع شده و از طرف جنوب به (یم) میروند و در امتداد این رشته کوه نقاط معتدله و بالاخره نقاط سردسیری را تا آنجا که در خاک شهداد میباشد تشکیل میدهد.

این کوه در امتداد خود نامهای چندی دارد درین امتداد از شمال غرب مشهور بکوه درانی قریب ۳۰ کیلومتری که حلقه میآید بنام طبق سر نامیده میشود و قریب ۱۲ کیلومتر که امتداد پیدا میکند کوه شکر و کوه حقان نامیده میشود و تقریباً ۱۸ کیلومتر دیگر امتداد یافته بنام کوه پارگیری و دره بر آفتاب معروف است و از آنجا تقریباً ۶۰ کیلومتر فاصله گذار ۹ سر تشکیل یافته و تقریباً ۶۰ کیلومتر مسند شده کوه فرهادی و در مسند و گذار سیرج که راه گرمسار باشد آنجا تشکیل میشود و رشته دیگری را آنجا امتداد یافته بطرف جوشان میروند که قله آن کوه پرواز است که قریب ۳۵۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و بزرگترین قله این رشته است و این رشته از گوک عبور نموده بطرف خاک یم میروند.

و نیز کوه دیگری در فسا بین سیرج و جوشان واقع است که معروف است به کوه آبگرم که قله آن کوه قریب ۶۰۰ متر جلگه شهداد ارتفاع دارد و این کوه دارای چشمه آب گرمی است که فواید کرم و در حین رمسان به زحمت میور داخل باشد در این کوه در حدود ۱۰ جاوار مسکن دارند که مور زرع می کنند در دریاچه آبگرم آن کوه و بودن مسکن بکفر بوری که معروف است به قبر سلطان حسن شاه دائماً از اطراف برای زیارت باین کوه مسافرت میشود.

میراث باستانی این کوه ها سنگ است و چون اکتشافاتی نشده معلوم نیست چه نوع معدنی در آنها است.

معدنی که در این کوه ها وجود دارد خیلی دهنه است که در ابتدای کرمان و مشهور است به دهنه عار و دیگری دهنه پیچ که تقریباً ۲۴ کیلومتر از دهنه عار بطرف جنوب میآید و با محصور محارحی انومیل رو خواهد شد.

قریب ۱۸ کیلومتر حلقه آمده گذار مشهور خرشکن را تشکیل میدهد تقریباً ۶ کیلومتر بعد از آن تمگی است که آب شهداد از آن عبور میکند - تقریباً بهاصله ۶ کیلومتری راه گذار شهداد تشکیل میشود - بعد از ۶ کیلومتر دیگر کوه حقان پیدا میشود - تقریباً ۱۸ کیلومتر بعد از آن راه گذار ۹ سر تشکیل یافته - ۶ کیلومتر دیگر که کوه امتداد یافته راه گذار سیرج تشکیل میشود که قدری از آن را اداره راه شوشه نموده است - و تقریباً ۶۰ کیلومتر بعد از آن راه گذار گوک میباشد.

شکافهای مهم این کوه عبارت از همان راه هائی است که ذکر شد جوبهارها - عبارت از - آب دهنه عار که از خود دهنه سرچشمه گرفته پس از طی ۲۵ کیلومتر دوزخه (بیشه و بوزه کوه) را مشروب نموده پس از طی آب شهداد رشته اول که از درخت اسگون سرچشمه گرفته پس از طی ۷ کیلومتر داخل شهداد میشود آب کوه حقان که در خود بن کوه سرچشمه گرفته پس از طی ۲۰ کیلومتر از آنجا چهار فرسخ را مشروب نموده آب دره سیرج - که از کوه فرهادی سرچشمه گرفته پس از طی تقریباً ۲۵ کیلومتر به سیرج آمده از آنجا و باغات را مشروب نموده و بقیه آن پس از طی ۳۰ کیلومتر دیگر به اندر هجرد میروند.

آب جوشان که از کوه پرواز سرچشمه گرفته پس از طی ۲۰ کیلومتر به جوشان آمده از آنجا و باغات را مشروب نموده و گاهی بقیه آن تقریباً پس از ۷ کیلومتر دیگر به اندر هجرد میروند و از چشمه سارهای بابا گلو پیر غیب که تقریباً در ۶ کیلومتری اندر هجرد واقع است آبی میروند آمده تقریباً پس از طی ۲۰ کیلومتر مسافت دوزخه و رودخانه و مختار آباد را مشروب نموده.

آب کوه آبگرم - که از خود کوه سرچشمه گرفته پس از مشروب نمودن از آنجا پائین کوه در همانجا داخل آب جوشان شده که بالاخره در آب آهم تقریباً بعد از طی ۲۵ کیلومتر به اندر هجرد میروند.

ماہی گھوڑ چینی - ایشم ریشی - پٹیہ ریشی - بوسیلہ جرح دستی قدیم

مخازن - این حدود منحصر به کسبه جزء است که اجناس طرفه احتیاج را از گرمه‌ن خریداری نموده و به شهادت یا نقاط دیگر آورده بمصرف فروش می‌رسانند. فقط در موقع زمستان و قیامی و حراره در حد و زمستان و قیامی چندین متفرقه شهادت آورده در عوض خرمه خریداری کرده با خود می‌برند محصولات و دواغ و زراعت و حره شهادت در نقاط گرمسیر گندم جو - حب - ریش - کنبج - ذرت - پنبه - خرما باقسام مختلف.

ہیوجت نقاد - گر سپر - مرکبات - بارہج - بارہکی پرہس

در انچه كه در كز - گند - جو - پنبه - ماست :

نوع زراعت - در نقطه سردسیر - گندم - جو - ارزن - حوثرش - ذرت
ماش - لوبیا - نخود - عدس - گردو و سنگک - یووجد - چمندر - تناکو -
سیاه دانه - کنجد -

میوه - حوت - در نقاط سرد سیر - ثروت - انگور - خیابان - منظرانه - خربزه
 زرد آلب - سیب - نه - گیلاس - کلابی - آلبالو - پسته - بادام - مگردو

خطوط توصیل رود دارد. و خطوط کدو، ابرو همان است که قبلاً ذکر شد
همان - چون تعداد کثیری اکتفا فانی نشده معلوم نیست ولی ممانعی که حدیثاً
بین مردم گذاشته میشود عبارت از معدنی گوگرد در گورگ و معدن سرب در کوه
های سیرج میباشد

وضعیت نظامی

سبب آنکه این حدود اغلب ویریده هستند اما ورزیدگی نظامی فداوند مگر
چونادیکه دوره نظام و طبعه را به دست رسیده و مراحت کرده اند بطور متوسط
هر زن و شوهری دارای ۴ اولاد و اکثر اهالی دارای ۲ و ۳ بچه و مردان این خانها
سوزن هم اختیار مینمایند

عطرز دفاع منطعه

بطور کلی چرن حد شمالی و شرقی و قسمتی از جنوبی این منطقه محدود
بکوبیر لوت است و در دوره های سابق محل تعینات بلوچها و فقه بوده و در
که بهیچوجه مانعی در راه های آنها از قریل کوّه یاسد های دیگری نیست
قط آب کم است آنهم چرن بلوچها با شتر یا پیاده در محل ر تعین
میگردند و هر يك مشک آبی یا خود د شده اند و در قسمت غربی شهد و بهیچ
شکافه ای که قیلا د کیر شده دیگر راهی نیست و چون شکافه ای مذکور صحت بعین
و با مختصر فوای در هر شکاف ممکن است دایع نمود

سمت توسعهیت سوق قواء - شهادت چنانکه بر محصولی است - چو - گندم
کاه - یونجه - حرما - گوسفند چنانچه قبلا مامور تهیه آذوقه اعزام گردیده
است آذوقه يك لشکر را تهیین نماید

۶ - بخش زرنند (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش زرنند از شمال محدود است به بخش راور از شرق و جنوب به بخش خومه کرمان از مغرب به بخش رفسنجان طول جغرافیائی آن از ۳۰° ۲۰' الی ۳۱° ۳۰' تحت بخش عبور تقریباً ۳۰۰ کیلومتر مربع آب و هوای این بخش در قسمت جلگه رفسنجان سرد و تابستان گرم و قسمت کوهستانی آن دارای آب و هوای معتدل و اوج بخش است .

رتفاعات - رشته جبال شرقی امتداد کوهستان کوه بنان و کوه طنجراج است که کوهستان شمال شرقی کرمان پیوسته و قله به امتداد می یابد و قله مرتفع آن از شمال غرب عبارتند از قله کوه سرخ و قله کوه دو شمع و کوه مزار

معتبر آن نیز از شمال غرب به جنوب شرق عبارتند از دهنه سرینان بین زرنند و راور و گردنه حشک و گردنه صواب العبور مزار ارتفاعات غربی در بخش زرنند و رفسنجان واقع که امتداد آن در جلگه باقی و اسفای آن ۲۰ کیلومتری مغرب شهر کرمان است

قلل مهم این رشته عبارت است از قله دوه در ارتفاع ۲۸۴۵ متر و قله کوه مخروطی مزار ۳۵۶۰ متر معابر آن عبارت است از گردنه سیریز بین نوق و سیریز و گردنه داوران بین رفسنجان و زرنند و معبر خاکی بین بی بی حیات و خندان و معبر آب غرض بین احمد آباد و باغین

رودخانه - رودخانه مهمی در این بخش وجود نداشته تنها مسیر سیلابی است که در مواقع بارندگی سیلاب آنها به مسیر جلگه متصل میشود مسیر جلگه که ابتدای آن حدود کومر بوده از جنوب قصبه زرنند عبور در بردان آمدن عرض تر شده در حدود سیریز دارای آب شور بوده به باتلاق باقی منتهی میشود .

آبهای کوهستان شرقی و کوهستان غربی نیز بدین مسیر متصل میشوند جویبار های چندی نیز از کوهستان شرقی جریان دارد که بعضی از قراہ دامنه را مشروب میکنند .

قسمت سیاسی

مجموع نفوس این بخش مجموعاً ۳۰۱۰۰ نفر مرکز بخش قصبه مغربه زرنند است که آب مخصوص نداشته و فستقی در مجاور که در روستاهای آن عبور می نماید استفاده میکنند .

اهمیت آن به سطر وجود چند کان پیرله وری است که احتیاجات قراہ مجاور را تامین می نماید تعداد نفوس قصبه مزبور ۱۸۵۰ نفر دارای یک دبستان است .

مسکنه این بخش از طوایف مختلفه سیستانی و مشهور به بکی است احلاق و آداب در این بخش آداب و عادات عامه گویا تربیت معتدل اعلی شیعه و آداب و رسوم اسلام را مجرا میدارند .

۱ - کثرت دارای تمدن و قایلی از آنها چوپان میباشد

این بخش از چهار دهستان بشرح زیر تشکیل شده

۱ - دهستان خومه ۴۳ قریه مرکز دهستان قصبه زرنند ۱۸۵۰ نفر قریه معتبر آن محمد آباد خومه ۴۴ احمد آباد دیمه ۸۹۸ مردوس ۳۰۰ ح ۷۳۰۵۷ فتح آباد ۳۷۱ و مغان ۲۷۸ نفر

۲ - دهستان یزدان آباد ۱۹ قریه مرکز دهستان قریه یزدان آباد ۵۵۸ نفر قریه معتبر آن عبارت است از خالی آباد ۴۳۰ فتح آباد ۲۶۳ فتح آب ۱۵۷ نفر

۳ - دهستان کوه شرقی ۱۷ قریه مرکز دهستان قریه خالوک ۸۶۷ نفر قریه معتبر آن عبارت است از حشک ۶۹۶ و سکر ۴۵۹ و مزار ۹۷۳ شیخه ۷۱۳ گیلک ۶۱۲ نفر .

۴ - دهستان کوه غربی ۱۲۸ قریه مرکز دهستان قریه جرجانک ۸۶۵ نفر

قراه منتهی آن عبارت است از بها آباد ۶۵۷ جاکن ۳۲۳ ده یعقوب ۳۰۳
میلوتیه ۲۷۹

خصوصاً تلگراف تلفن وجود ندارد.

قسمت اقتصادی

عده قبیلی بطور متوسط ثروتمند بقیه قد دارای بوده بطور خرده مالک
و مردوری امرار معاش مینمایند صنایع مهم بخش قالی بافی است که برای
شرکتی داخلی و خارجی شهر کرمان بهیچ وجه را بطور سلف معروضه در
درجه دوم گریس بافی است که از مصرف خود زیاد داشته به بخش های دیگر
صادر مینمایند.

تجارت بخش منحصر به صدور قالی و گریس و محصولات طبیعی بشهر
کرمان و واردات آن لوازمات زندگی از شهر میباشد.

استعداد منطقه - قسمت جلگه این بخش از حیث آب و هوا و زمین نظیر
رفسنجان بوده پسته ثمر خوب میدهد بدین لحاظ اخیراً باغهای زیادی در قراه
جلگه احداث شده که ممکن است در آینده درآمد خوبی برای صاحبان آنها
داشته باشد.

زراعت عمومی آن گندم جو ارزن پنبه و تریاک در کوهستانهای شرقی و
غربی آن بریک خوب بدست میدهد کله داری در کوهستانهای آن معمول مراتع
در دامنه کوهستانهای شرقی و غربی برای گوسفند موجود و همچنین برای چراگاه
شتر در قسمت شمال غربی دهستان پیردان آباد و حدود سیریز مراتع خوبی وجود
دارد که مورد استفاده و قلع میشود.

شجر - در بعضی نقاط کوهستانهای این بخش اشجار کوهی از قبیل
بدوم کوهی و پسته کوهی و انجیر و غیره موجود است ولی استفاده از آن جز
برای تهیه ذغال نیست.

معدن دغس سنگ در کوهستان کرمان موجود و معدن مس هم در بعضی

از نقاط کوهستانی دیده شده که نمونه استخراج آنرا نشان میدهد معادن رچ
ساده کچ و کچ شوره در اغلب نقاط معش موجود بصورتیکه شینه میشود معدن
سرب هم ممکن است باشد.

حیوانات اهلی آن گاو گوسفند شتر الاغ از حیوانات وحشی گرگ روباه
و شغال در دامنه و جلگه آهو بسیار در کوهستانها شکار کوهی و پلنگ نیز
وجود دارد.

راهمها - راه نیمه شوسه درند کرمان از طریق علی آباد گاو و با اختیار آباد
راه نیمه شوسه درند کوه بنان راورد از طریق فتح آباد کوه بنان (عبور
از این راه خیلی کم گاهی از قوت روسای شرکتها مرش و ملاکین معروضه میباشد
تعمیر لازم دارد.)

در کلیه قراه قصبات بخش راه مالرو وجود دارد که با آسانی ممکن است
نیمه شوسه شود.

قسمت نظامی

از لحاظ قوای جسمانی و روحی نسبتاً خوب سربازان بااضه طر مردوری
میتوان تربیت نمود تعداد زو حائن تقریباً یکی موالید رضایت بخش کثراً
دارای سه الی ۵ اولاد هستند.

دفاع بخش از مشرق وجود معابر صعب العبور در کوهستان شرقی بهترین
مواضع دفاع از طرف مشرق بوده با توجه مخصوص ممکن است کاملاً
دفاع نمود.

از جنوب دهلیز عربی بین کوهستان شرقی و کوه غربی است که پوشش
آن مشکل است از طرف معابر کوهستان شرقی نظیر قسمت کوهستان شرقی هستند
از شمال مخصوصاً شمال غرب امتداد دهلیز ورنه به باقی است که پوشش
آن مسلم قوای زیادی میباشد وجود تپه های متعدد در داخل دهلیز که
خوبی برای دفاع مناسب میشود.

۷ - بخش راورو کوه بنان (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش راورو کوه بنان محدود است از شمال بدشت لوت مرکز از مغرب به بخش بافق از جنوب به بخش زرنید و دهستان کوهپایه از مشرق بدشت لوت کرمان طور حتمانی آن ۱۵۶' ۵۷' ۵۷' عرض آن از ۳۱' ۴۰' الی ۳۱' ۴۰' مساحت منطقه بطور تقریب ۶۰۰ کیلومتر مربع.

این بخش از شمال و مشرق منتهی به لوت شده در نتیجه هوای آن نسبت به سایر قسمت های جمع و محدود لوت خشک و گرم است آب مشرب و زراعتی از قنات و چشمه در میابد.

ارتفاعات - سلسله جبال مرکزی که از شمال غرب به جنوب شرق امتداد است و مرکز این بخش میگذرد ر قله مهم این کوهستان کوه طحراچه در ارتفاع ۲۶۰۰ متر است که دهستان راورد در مشرق و دهستان کوه سب در دامنه غربی آن واقع است سرچشمه قنات های هر دو دهستان را عبور کرده است از کوه های مهم دیگر این بخش کوه درسد واقع در شمال شرقی قصبه راورد در ارتفاع ۲۴۴۰ متر و قله دیگر آن کوه شاه مارو کوه دشت لوت و کوه کججه در شمال و کوه سب در جنوب شرقی است و مرکز بخش راورد از جنوب مشرق حوض چیم بین راورد و هور و کوه پایانه از مغرب به مرکز شهرستان راورد و بدشت لوت است بین دروز دشت لوت و گردنه کوه بنان بین راورد و کوه بنان در شمال به مرکز آباد بین راورد و کجور و مرکز کوه و گردنه درسد در ارتفاع ۱۶۶۰ متر بین راورد و بنان بدشت لوت و مرکز امتداد رودخانه شور

رودخانه ها - رودخانه های این بخش بطور کلی به شمال کرمان در قنات ها و در طور خود آب دائم ندارد فقط در بعضی نقطه ها سطح رود بطور

چشمه تراوش نموده و در نقطه دنگر محو میشوند و عبارتند از مسیر رود حوض پنج که سرچشمه آن از کوهستان شرقی راورد و کوهپایه بوده پس از عبور از حوض پنج و حوض سه در ۵ کیلوتر شرقی جنوب شرقی قصبه از جهت جنوب که از جنوب به شمال است تغییر جهت داده و مطرب مشرق منتهی به شکاف سرگران وارد میگردد از اسدای دهنه دارای آب بوده پس از مشروب نمودن چندین قریه محاور رود راورد کوهستان خارج مسیر آن پس از طی ۶۰ کیلومتر به مسیر رود شور که از کوهستان درسد جاری است متصل و پیوستن برود شیرین کوهپایه به بدشت راورد شهادت میرسد ۲ مسیر رود سرگردان که از کوه طحراچه سرچشمه گرفته از شمال قصبه راورد عبور میابد این مسیر در موقع بارندگی و سیلاب برای راورد خطرناک است چنانچه در سال ۱۳۲۰ نصف قصبه راورد و بعضی از قراء مجاور آنرا از بین برد ۳ مسیر کوتاه دیگر از کوه شاه ماران و کوه دشت لوت و کوه درسد به مسیر رود سرگردان پیوسته با یک قوس برود از لایه متصل میشود ۴ مسیر رود فیروز آباد از کوه طحراچه سرچشمه گرفته پس از عبور از جلگه کوه بنان به گویر بافق میریزد

قسمت سیاسی

بخش راورد از دو دهستان راورد کوه بنان تشکیل میشود دهستان راورد شامل ۴۹ قریه مهمترین آن عبارت است از قصبه راورد مرکز بخش و دهستان قراوه علی شمس آباد - رقی آباد - شهر آباد - تعداد مجموع نفوس این دهستان ۹۰۰۰ نفر است ۲ - دهستان کوه بنان شامل ۴۲ قریه مهمترین قراء آن فرکوش مرکز دهستان و قراء مرکز آن فیروز آباد اسمعیل آباد اله آباد چور و کجور در شمال بخش منطقه در میان که خود دارای چندین قریه و شهر است و مرکز بخش مرکز بخش قصبه راورد است که در ۱۲۰ کیلومتر شرقی شمال کرمان واقع است اما احصای بیشتری داشته که در قسمت جغرافیای اقتصادی شرح آن داده خواهد شد تعداد نفوس ۳۰۰۰ نفر دارای یک دهستان پسران و یک دهستان دخترانه است.

قسمت اقتصادی

بخش راور و کوه بنان از بخش های دوز اقتاده کرمان است که در سر راه واقع نشده جز مکرهای پیلو ران و تمسند شرکتهای فرش و مامورین دوستی کسی بآن حدود رفت آمد نمیشایند در نتیجه از سایر بخش ها عقب میباشد

سابقا این بخش اهمیت فراوانی داشته مارا بدانم مهم روار مشهد محسوب میشده است از نواحی جنوب و شرقی فارس و تمام بخشهای کرمان مخصوصاً بندر عباس عیندب جیرفت - رودبار و ایلات پس از ورود سکرمان ابراه دهنه هیزمی و هر روز و حوض پنج به راور ورود پس از رفع خستگی و تهیه آذوقه بطور دسته جمعی از راور حرکت در قسمت شرقی لوت به قصبه های بند که آن نیز قریبه راور در استان خراسان است و فعلا اهمیت خود را از دست داده وارد میشوند بعداً از طریق دوهشت فردوس قریب حیدری به مشهد میرفتند عبور زوار در سال بیش از پنجاه هزار بار بوده و روی به رور تحمید کسبه راور به نسبت بیش از زارع بوده پس از روی کار آمدن ماشین با ایسکه شوسه و یا نیمه شوسه نمودن این راه بمراقب آسایش و طول آن کمتر از راه یزد طیس مشهد بوده ولی در نتیجه بیحالی متفقدین مخصوصاً تاجران صاحبان ماشین کرمان و دوراندیشی و زرنگی اهلی یزد راه یزد طیس از طریق رند حن کشوده شده در نتیجه رور جنوب حتی اهالی بخشهای کرمان را بسوی خود جلب نمودند تعداد ماشین ها نیکه در این خط کار میکند مخصوصاً اوایل زمستان ماشینهای بردارندهان بیشتر است فقط یکسرا را ملاکین راور در م جمعی من پیش دنی را احلا کرده بوسیله اهالی راه را تقریباً صاف و برای اولین مرتبه ماشین سواری خود ق فردوس رفته بود اما در نتیجه فوت ساکنانی این شخص و عدم توجه تاجران صاحبان ماشین نقشه مشارالیه عملی نمیکرد اهمیت این راه را در جغرافیای نظامی شرح خواهیم داد.

صانع مهم این بخش قالی بافی است که برای شرکت های فرش کرمان و اربابان محلی یافته میشود.

بجارت آن منحصر به صدور قالی و خشکیار و لیمات استعداد منطقه برای زراعت کاملاً خوب ولی آب آن از سایر بخشها کمتر است و زراعت عمدتاً آن گندم جو ارزن پنبه و در قسمت های کوهستانی حبوبات مساند بار و اسببرد و روغن و پیرو محصول کاشکهای حلزون و تنگ گل سرخی کوه بنان معروف و معروف و خرمینا و خرمینا دارد.

گرچه از نقطه نظر کالها کثرت عمل نیامده ولی وجود بعضی معدن در این بخش مسلم است معدن پنبه نسوز در کوه بنان واقع حتی اهالی با قیله نمودن سنگ آب بطور ساده از خواص آن برای هرگز و وارد بیابان میسایند

راه های این بخش عبارت است از ۱- راه مالرو راور کرمان از طریق حوض پنج هر روز چترود که با هزینه کمی میتوان به نیمه شوسه تبدیل نمود.

۲- راه مالرو راور فردوس از طریق گردنه دربند چهل پایه وادی بند که با هزینه مختصری میتوان به نیمه شوسه تبدیل نمود.

۳- راه مالرو راور و زرتند از طریق دشت خاک

۴- راه مالرو راور و زرتند از طریق سر بنان

۵- راه مالرو راور کوه شاه از طریق گردنه کوه بنان

۶- راه نیمه شوسه راور کوه بنان زرتند کرمان که مالکین و صاحبان کارخانهای قالی بافی بتدریج از آن عبور و مرور میسایند.

خطوط تلگراف و تلفن در این بخش وجود ندارد مکانات پستی و محمولات آن بوسیله یک سواره انجام میگیرد

قسمت نظامی:

از نقطه نظر قوای جسمی و روحی و تعداد زوجات و هوایند اهالی بخش

بطریق مردمان کوهستانی کرمان و ریزند میبندند میتوان سربران با اضطباط و شجاع مخصوصاً در نصف پیاده نظام تربیت نمود.

دفاع منطقه از قسمت‌های جنوب و غرب نظر بوجود گوهستان مذکور در قسمت طبیعی و معاصر محدود سهل و از مشرق و شمال غیر مستقیم بدشت لوت کرمان و مرکزی است که احتمال تعرض مهاجم به نظر میآید.

نقطه از قسمت شمال شرقی معبر را ویرانای بندور بود و هو است که باید مورد بررسی قرار گیرد. فرض اشغال و امنی جنوب خراسان از طرف مهاجم و رسیدن به بیرجند و فردوس تصمیم تعرض بطرف کرمان و سیر عباس منظور ۱. قطع روابط استان جنوب خاوری کشور از مرکز ۲. - بقصد آوردن معور شوشه کرمان بندر عباس و کرمان اصفهان و کرمان بیرجند عملیات سوق الحیثی زیر مبادرت خواهد نمود.

۱ - با در زدن لوت کرمان از جنوب (این عمل مستلزم وقت زیاد و هزینه هنگفت عبور از مواعع طبیعی که بالاخره منظور اصلی با ساسی نامین نخواهد گردید ۲ - دور زدن دشت لوت مرکزی از شمال که معایب آن بیش از اولای است ۳ - عبور از لوت در این صورت تنها راه عبور از دشت لوت به هوای موقوری و به جنگی راه میبند به راور است سلسله کوه در شد کوه چهل پایه رومی سد نمرله پلی است بین لوت کرمان و لوت مرکزی نامعبر مختصر در بعد سال مورد استفاده واقع خواهد گردید در صورتیکه راه طبیی در این محضات را نداشته ماخرنی باورندگی (در قسمت های کویر رباط خن و رباط پشت بادام) و شتران غیر قابل عبور خواهد بود ضمناً اقصر ترین راهیست بین کرمان و خراسان .

موضع دفاع در این معور موضع ۱ ارتفاعات چهل پایه ۲ - موضع مهم

اصلی گردنه و معبر در پیداست که چندین قوای مدافع جنگی به رتبه عت خواهد بود ۳ - موضع سوم دهه کوه لطیف ب دماغه کوه شده هار است

لازم است اولاً این راه را از نقطه نظر تقویت جنبه اقتصادی کرمان بوسیله وزارت راه شوشه یا اقلامه توسعه رود ۱ - نقطه نقطه خط راهی راه معبر آفرای دقیقاً مورد بررسی قرار داد

۸ - بخش رفسنجان (از شهرستان کرمان)

مساحت طبیعی

بخش رفسنجان در ۲۳۳ کیلومتری مغرب شهر کرمان در محصور کرمان در دو قلع و محصور است از شمال به بخش ورنه از مشرق به بخش حومه کرمان از جنوب به بخش - میرجان از مغرب به بخش یرد

طول جغرافیائی آن ۵۵° ۱۰' عرض جغرافیائی ۵۶° ۲۳' عرض جغرافیائی ۲۰° ۱۰' مساحت بخش بطور تقریب ۲۵۰۰ کیلومتر مربع ارتفاع متوسط محل ۱۵۰۰ متر از سطح قله یوس

هوای این بخش مظهر جنگل حومه کرمان ورنه بوده تابستان در گرمتر است آب و هوای ورنه در این محدوده قنات است آب کایه قنات جنگل آن بهر دو به قنات بقیه قدری سوراخ می باشد آب قنات و چاه - از کوهستان آن کو را و دارای هوای بسیار مطبوع است.

جنگل رفسنجان پس در رشته کوه شمال و جنوبی واقع باد دانی آن از جنوب غربی به شمال شرقی است در نتیجه دامنه جنوبی بخش دشت و قسمت شمالی جنگل و دامنه شمالی آن مخصوصاً حدود دهستان فوق شهر را به پشته راه شوسه کرمان یرد در دامنه جنوبی آن کشیده شده است

رفسان - دورشته کوه - این در این بخش دیده میشود کوهستان شمال به نام کوهستان دورن پس جنگل رفسنجان ورنه مرتفعترین قله آن معروف سکوه دره در ۲۷۴۵ متر است کوهستان جنوبی قسمتی از سلسله جبالست که از شهر کوه یرد به کوه چوپندر متصل است و در حدود جنوبی رفسنجان نام کوهستان شهر است در ارتفاع ۳۴۷۳ متر و کوه چاه و کوه کوش و در ارتفاع کوه و کوهستان در ارتفاع ۳۳۰۰ متر میباشد که جنگل رفسنجان را از جنگل

سرخان جنگل میباشد معبر کوهستان شمالی از مغرب به مشرق عبور نموده از گردنه صحرایین فوق و صحرایین گردنه داوران پس رفسنجان ورنه گردنه و معبر حاکمی بین دهستان حاکمان ورنه و معبر آب درش در مسافت و صحرایین حیات معبر کوهستان جنوبی از مغرب به مشرق دهانه انار و گردنه شهر بانگ گردنه راویز پس رفسنجان ورنه دره سوراخ بین رفسنجان و پاریز دهانه عباسعلی پس رفسنجان ورنه کمال آباد بین کیموثر خن و کمال آباد که شرح آن گذشت.

۱ رودخانه - در کوهستان جنوبی چندین رشته رودخانه از قله کوهستان بطرف جنگل سرازیر میشود که در قسمت اول دارای آب و هوای آب آنها جنگل، میرسد ورنه از رود انار در دهه شهر بانگ رودخانه دهانه راویز ورنه دهانه شور که سرچشمه آن از گردنه سوراخ و بدینخت کوه بوده و مسیر آن از دهانه عشق آباد جنگل میرزد رودخانه دهانه عباسعلی بنام رودخانه گیره دی که سرچشمه آن کوهستان ماربرو با رچی بوده پس از مشروب نمودن قنات محصور رودخانه و علی آباد را که مسیر آن در حدود ناصربه جنگل میریزد در موقع بارندگی زیاد سیلاب آن برای کلیه قنات رفسنجان خطرناک است از پست ترین نقطه جنگل که قسمت شمالی آبادها است رودخانه دماشیشو عبور میدهد و سرچشمه این رودخانه رودخانه ماهان و رودخانه لانه را است کایه مسیر رودخانه های شمالی و جنوبی بدان متصل از رفسنجان عبور در دهستان فوق پس رودخانه شور معبره ورنه در باقی مسافت میشود در سالهای ناواری و عبور سیلاب در مسیر آب ورنه ورنه رفسنجان محدود شده ورنه سده جنوبی رودخانه های کوهستان شمالی چندین طول بوده در دامنه محصور میگردد فقط رودخانه دره در مسافت مهم و در قسمت اولیا دارای آب است

اشجار کوهی کوهستان شمالی خیلی کم و بهرور زمین بمصری ذغال رسیده در کوهستان جنوبی هنوز مقداری اشجار کوهی از قبیل بادام کوهی ورنه ورنه ورنه میشود.

ثروتمندترین ملاکین شهرستان کرمان را میتوان گفت در بین بخشها باشد تا چند سال قبل در مساحت هر بطریق سایر بخشهای کرمان بود ولی در اثر ترقی پسته و صدور آن بخارج و تغییرات قابل ملاحظه در مساحت و درخت پسته به ۵۰ برابر ده سال قبل رسید محصول آن زیاد شده به ثروت ملاکین و فجار اغرود وجود پسته در رستنجان بواسطه اراضی مستعد و آب شور و هوای صاف است گرچه در جنگله زرند و سیرجان نیز به ثمر میرسد ولی هیچیک در رستنجان به ثمر رسد زراعت آن عبارت است از گندم جو و ارزن پنبه در قسمت کوهستانی قریباً و حبوبات است از هر قیل موه جات سرسپری در این بخش بعضی میاید و اما - ۱ راه شوسه رستنجان کرمان از طریق قاصر به کبودرخس

- ۲- راه شوسه رفسنجان یزد از طریق بیاض و داور
۳- راه نیمه شوسه رفسنجان سیرجان از طریق دهنه عشق آباد گردنه سوراخ
رید آباد این راه تعمیر لازم دارد
۴- راه مالرو رفسنجان زرنده از طریق داوران
۵- راه مالرو رفسنجان بافق از طریق دولت
۶- راه مالرو رفسنجان شهر بابک از طریق راور
بین کلیه قرا، بخش راه مالرو وجود دارد در قسمت جنگله سه قرن
مهم با ماشین و اسب
حیوانات اهلی این بخش گاو، گوسفند، الاغ و شتر، صحرایی حیوانات
وحشی گراز، روبه، شمال در جنگله و شترها آهو دیده میشود در گوهستان آن
شکار کوهی و کبک فراوان است
کتابها در گوهستانهای این بخش موجود ولی چون اکتشافاتی بعض
نیامده نوع آن معلوم است

أهالي بئر عيسى في إرملة من أمة من بني قيس بن كلاب بن مرة بن كعب بن لؤي بن غالب بن فهر بن مالك بن النضر بن كنانة بن خزيمة بن مدركة بن إلياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان.

مرکز بخش و همچنین شهر بهرام آباد است که از سه آبادی متصل بهم
بنام بهرام آباد و قطاب آباد و علی آباد تشکیل شده دارای دو خیابان شمال
جنوب و شرقی غربی است مرکز گروهان امنیه و تلگرافخانه و قفس پست خانه
دارای یک دبیرستان و سه دبستان است
بخش و فسنجین از دهستان بشرخ ریز تشکیل میشود.

- ۱ - دهستان حومه ۱۶ قریه مرکز دهستان بهرام آباد ۱۲۰۰۰ نفر قراء
معتبر آن ناسم آباد ۸۵۵ نفر مهدی آباد واحد ۴۷۲ نفر کریم آباد خواجه ۴۷۱
هرمز آباد ۳۶۴ نفر
- ۲ - دهستان کشکونیه ۵۰ قریه مرکز دهستان کشکونیه ۷۴۸ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از شریف آباد ۶۰۰ نفر شاعم آباد ۶۰۰ نفر بیاض ۵۶۰ صالح آباد
۴۰۸ نفر
- ۳ - دهستان اندر ۴۳ قریه مرکز دهستان قصیه ابار ۲۷۰۰ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از هرمز آباد ۱۵۰۰ نفر بهادران ۵۴۸ نفر کریم آباد ۲۰۱ حسن آباد
۲۰۰ نفر
- ۴ - دهستان بوق ۵۵ قریه مرکز دهستان مهدی آباد ۳۹۷ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از اسمعیل آباد ۴۳۵ نفر بهرمان ۴۰۲ جلال آباد ۳۹۶ نفر
دولت آباد ۳۱۲ نفر
- ۵ - دهستان خندان ۶۰ قریه مرکز دهستان خندان ۲۴۵ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از دوران ۱۰۶۸ نفر دره ۱۰۰۰ گلو سالار ۶۲۲ نفر ارجاس
۳۳۷ نفر
- خطوط تلگراف و تلهفون این بخش عبارتند از خط تلگراف و قسمجان به کرمان
و خط تلگراف و قسمجان بزد خط تلهفون کرمان و خط تلهفون و قسمجان سیرجان
که از طریق اوراف گسود احمر - پاریز - زیند آباد - به سعید آباد سیرجان
متصل میشود

با انضمام پرداری روحیه عوی مخصوصاً پیاده نظام مدور در در قریب نمود
تعداد زوجات یکی تعداد موالید و شدت بخش است.

ده، ع منطقه از شمال - مدبر کوهستان شمالی عموماً صفت المهور متیون
با عبده قلیدی از راه های، جباری دفع نمود

از مشرق جلگه کرمان است که موقعیت خوبی برای دفاع ندارد

از مغرب دهلیز وسیع تر بوده و پوشش آل قوای ریددی لازم خواهد داشت

از جنوب - مواضع دفاعی کوهستان جنوبی آن باید کاملاً مورد بررسی

قرار گیرد چه بن کوهستان بین سیرجان و رفسیجان واقع بحال معرض از

سیرجان در سورتیکه بخش نامبرده از طرف مهاجم اشغال شده باشد حتی است

اولاً بمنظور قطع روابط مرکز از کرمان تماماً تهدید کرمان از طرف رفسیجان

که در فاصله آن مواضع دفاعی حوزی مشاهده نمیشود - بر این مواضع اصلی

دفاع در این کوهستان مدبر و گردنهای نامبرده در قسمت طبیعی این بخش

است که باید مورد بررسی دقیق قرار گرفته بصورت سد غیر قابل نفوذی درآید

۹ - بخش سیرجان (از شهرستان کرمان)

قسمت طبعی

بخش سیرجان از بخشهای معتبر فعلی شهرستان کرمان و قدیم نیز قبلی
موجود است - محدود است از شمال بخشی شهر، دشت و رفسیجان از مغرب به
قسمت عربی کویر سیرجان و دامنه کوهستان قزو از جنوب دیگر دامنه چله
چقوک و شزار میدان گل از شمال شرق بخش بردسیر و از جنوب شرق بخش
بافت - طول جغرافیائی آن از ۵۵° ۱۰' الی ۵۶° ۱۰' و عرض آن از ۲۸° ۵۰' الی ۳۰°
مساحت بخش بطور تقریب ۱۱۰۰۰ کیلومتر مربع هوای این بخش نسبت
بموقعیت محل متغیر است قسمت کوهستانی آن هوای بسیار مصلوح داشته قسمت
جلگه در تابستان گرمتر است آب مشرب می و مرغوعی قرار جلگه آن عموماً از
قنات در قسمت کوهستانی رودخانه و قنات و چشمه سار است تعداد قنات سیرجان
از کلیه بخشهای شهرستان کرمان بیشتر در قدیم بیش از این بوده - سیر جریان
کلیه قنات جلگه و کرمان آن از مشرق به مغرب و طول به ضی از آنها در
جلگه از ۳۰ کیلومتر منجاور است قرار این بخش در سه خط شمال و جنوبی
موازی یا کویر سیرجان بشرح زیر

۱ - قنات کوهستان از مدبر الی بیدخوب و تسکوئیه در سینه کوهستان
شرقی - قنات - کوهستان و جلگه قرار آن از کرمان الی سعادت آباد
و کهن شهر ۳ قنات جلگه در موازی کویر در حد آبادی قسمت محدود و مساحت
قسمت ریف های نامبرده مرچشمه قنات و حفظ حریم هر یک میباشد

از قنات - سلسله چالیکه از جنوب بخش ریف - و جنوب غربی بردسیر
گذشته به کوهستان شاه متصل میشود از شمال و مشرق این بخش مدور است
قلل و کوه های مهم آن عبارتند از شمال به جنوب کوه پاریز بار تقاع ۳۳۰۰ متر
کوه پاریز بار تقاع ۳۳۲۰ متر کوه چاه چوران بار تقاع ۲۹۵۰ متر کوه پاریز

(کوه خرسی) و کوه تمبور (دو کوه اخیر الذکر از شعبات کوهستان اولی است که در موار آب کوهستان نزدیکتر به جلگه واقع شده اند) در مغرب بخش و کویر سیرجان کوهستان قنرو واقع قدر ۴۹۸۶ متر و در ۲۹۸۶ متر و کوه عن البر در ارتفاع ۴۹۸۶ متر و کوه باغ جلال بطرف مشرق منتهی به کوه سفید و کوه خیر متصل میشود معبر معروف چاه چنر بین سیرجان و بندر عباس و گردنه سفید بین سیرجان و دشت بردر این قسمت واقع شده از مشرق ارتفاعات و چین خوردگی حشون و قلعه گردعلی و گریه جان است که در فاصله کوه خرسی و کوه خیر واقع شده و چندان ارتفاع و قله مشخص ندارد

معبر کوهستان از شمال غرب به جنوب عبارت از ۱ گردنه پلایر بین سیرجان و رفسنجان ۲ گردنه و معبر خانه سرخ بین بردسیر و سیرجان ۳ گردنه گندار سه بین دهستان تسکوئیه و بردسیر گردنه سیاه بین بلورد و چهار گنبد گردنه حشون بین سیرجان و یافت در جنوب گردنه صعب العود خیر بین سیرجان و خیر گردنه سفید بین سیرجان و دشت برد گردنه چاه چنر در مجاور شوشه سیرجان بندر عباس در قسمت غربی بخش گردنه حسن آباد بین سیرجان و پلایر گردنه عن البر بین سیرجان و بلورد

رودخانه - رودخانه های من بخش در دهستان - فی و سه و عرب و جنوب شرق عبارتند از رودخانه پلایر که در چشمه آن نوره و کوه پلایر و در قسمت اولی دارای آب و مساحت آن در گذشته در دهستان پلایر و در ۲ - رودخانه بسوجان در چشمه آن کوهستان پلایر پس از بسوجان و کران در دامنه مجاور میشود ۳ - رودخانه نمیدخواب در جلگه آن گردنه حله و سرخ و کوه پنج سیلاب آن سعادت آباد و حله و نمیدخواب و

رودخانه مهم سیل اعظم سرچشمه آن کوهستان چهار گنبد و چاه چنر از مشروب نموده غرق مجاور رودخانه و پلایر و نوان تسکوئیه سنگ آتش فیروز آباد و امیر آباد و غیره مسیر آن قرا مجاور غلغه سنگ را قهند بکویر سیرجان منتهی میشود مسیر رودخانه شده حیدری سرچشمه آن کوهستان حشون و کوه

خیر بوده در حدود نو کمت بکویر سیرجان خیر ۶ - مسیر رودخانه باغ جلال در جنوب بخش که سنگ را از سرحان میبرد چاه مسیر رودخانه دیگر از از کوهستان قنرو به کویر سنگ منتهی میشود

جنگل - کوهستان شمال و شرقی این بخش دارای اشجار گوهی از قبیل بادام گوهی و به (پسته گوهی) و از چن و غیره میباشد قسمتی از آن بواسطه انقلاب پیوند شده است

قسمت سیاسی

بخش سیرجان ۴۰۰ پادجه آبادی است که مجموعاً ۶۷۰۰۰ نفر جمعیت دارد که ۲۰۰۰۰ نفر آن ملات میباشد مرکز بخش سعید آباد دارای ۷۲۲۴ نفر جمعیت و دارای دولتی یادگان یک سنگ پیاده دارای دو دبیرستان و چهار دبستان ملکرات و ملان خانه از ۷ دهستان بشرح زیر تشکیل شده

۱ - دهستان حومه ۵۰ قریه مرکز دهستان سعید آباد ۷۲۲۴ نفر قریه معتبر آن عبارتند از مکی آباد ۱۳۳۳ نفر آباد ۷۸۲ نفر ده پسادگر ۴۷۲ حشونی ۲۵۰ نفر

۲ - دهستان زید آباد ۵۹ قریه مرکز دهستان قصبه رید آباد ۳۶۰۵ نفر قرا معتبر آن عبارتند از محمود آباد ۱۳۳۶ نفر نصرت آباد ۱۱۱۶ عماد آباد ۳۸۵ حاضیه ۳۴۱

۳ - دهستان دراز ۸۰ قریه مرکز دهستان قصبه پلایر ۲۳۷۵ نفر قریه معتبر آن عبارتند از مغوئیه ۶۳۹ شهاب الدین ۳۱۰ سمیع آباد ۱۵۰ نفر

۴ - دهستان سعادت آباد ۶۰ قریه مرکز دهستان سعادت آباد ۳۹۱۵ نفر معتبر آن عبارتند از کران ۹۷۷ بسوجان ۵۶۱ و بلورد ۵۳۱ و سیلاب ۵۰۰

۵ - دهستان تسکوئیه ۱۰ قریه مرکز دهستان تسکوئیه ۷۰۰ نفر قریه معتبر آن عبارتند از مکیه ۳۵۸ سرخ گیموئیه ۱۸۸ و نوان ۱۲۳ حاضیه ۱۲۴ نفر

۶ - دهستان بلورد ۷۰ قریه مرکز دهستان بلورد ۷۵۰ نفر قریه معتبر آن عبارتند از چشمه نعمت ۵۵۰ کهن سیه ۴۴۴ گلنداد ۴۳۴ و بلورد ۴۵۰

۱۰۶ دهستان میش آباد ۶۱ غریبه مرکز دهستان ملک آباد ۶۰۵۵ نفر فراد
 معبر آن عبور کنند از نصف آباد ۶۰۰ عزت آباد ۵۷۳ ابراهیم آباد ۲۸۲
 دارستان ۸۶۱

بخش سیرجان بوسیله خط تلگراف با بابت کرمان و بندر عباس بوسیله
 بندر دار فستجان رفته بد در د

قسمت اقتصادی

منر بوجود ایلات مهم در کوهستان سیرجان که محصولات و صنایع خود
 را در سعید آباد و احسان ضروری مبادله می نمایند و چرند و خشک و پنبه
 در شمش بخش و تجارت خرسی داشته و درات آن عبارت است از قالیهای
 ایلاتی بوغن و کشکاو کثیرا و پسته و خشکبار

کارخانه پنبه پاک کنی و یک کارخانه تراش فسترات و دو گراز در
 سعید آباد وجود دارد

استعداد مبعثه بری زرعیت کاملاً مساعد زراعت عمومی در جلگه گندم
 جو اذرن پنبه و تربیب درختن میوه از قبیل پسته انگور هلو و غیره در کوهستان
 گندم جو اوزن حبوبات و تربیب و بادام تربیب ملورد و حبوبات چهار گنبد
 معروف است

صنایع دستی آن قالی های ایلاتی است قالیهای ملورد و چهار گنبد شول
 و آل سهندی بدوام و خوش رنگ و خوش نقش میباشد جمادات اهلی گاو گوسفند شتر
 الاغ طیور و حیوانات وحشی گرگ روباه شغال پلنگ آهو و در جلگه کبک
 و شکار گوهی بهوز فراوان در کوهستان دیده میشود

در چهار گنبد و کوهستانی چمن راز و چراغ خوبی وجود دارد که برای
 نگهداری اسب بسیار مناسب است پرورش اسب در دهستان گوه و ملورد
 معروف است

خطوط مواصلات و راه شوسه سیرجان کرمان از طریق گردنه خنده
 سرخ و پردیس

راه شوسه سیرجان بندر عباس از طریق گردنه چاه جمول و علی آباد
 راه نیمه شوسه سعید آباد باعث از طریق ملورد و حشون
 راه نیمه شوسه سعید آباد پذیرز از راه بن زید آباد
 / راه نیمه شوسه سعید آباد نیریز از راه بن زید آباد
 راه نیمه شوسه سعید آباد و قسحان از طریق رید آباد گردنه سوره (عمور
 از این راه خیلی کم به آمد و شد

راه مالرو در کوه در موجود است
 در نقطه نظر کاملها از راه بن زید آباد و سیرجان و ملورد و سیرجان
 ملک زار آن معمول است

قسمت نظامی

از نقطه نظر تعداد راجع و موالید نظر سایر بخشهای درمن عموم
 دارای یکون تعداد موالید و بخش از امرام سری تراجم در جنگه
 متبرار مامبرد

از نقطه نظر قوای روحی و استعداد جسمانی نسبت جنگه و صنعت
 کوهستانی بوده از جوانان کوهستان مخصوصاً ایلات سرمدان و شیب و پردیس
 مخصوصاً صفت سوار نظام میتوان تربیت نمود و علاوه بر این در سیرجان
 سوار نظام پادگان کرمان از افراد کوهستان این بخش است

در نقطه نظر دفاع بخش در صورت بدین معادله و موقعیت
 داشته و در نقطه نظر استفاده از منابع محلی در صورت دی و غوغاش قایل توجه است
 دفاع بخش از جنوب موضع دفاعی اصلی مهم گردنه چاه جمول در روی
 محور سیرجان عباسی است که در قسمت (شناسائی محور سیرجان بندر عباس)
 بطور کامل ذکر شده است

از شمالی بررسی کوهستانی پاریز شهر نامک است که در بخش
و قسمت جنوبی بدان اشاره شده

از مغرب روی محور - طرح در هر موضع صبی گردیده حسن آباد و
ارتفعات غربی تا به کویر و نامک زار بخش که خود مباح طبیعی قابل توجهی
میباشد که باید مورد بررسی واقع شود .

از مشرق معابر کوهستان شرقی است که در قسمت طبیعی ذکر شده مواضع
طبیعی سیر مناسبی را دارا به عمده قبلی میتوان از عبور قوای متعرض
جدو گیری نمود

نامذکور صورت وقوع تعرض مهجم میتوان از وجود افراد ایلات رشید
و جنگجوی این منطقه استفاده شایانی برد . شناسائی ایلات این بخش يك لاق
و قشلاق آن در فصل بعد شرح داده خواهد شد .

۱۰- بخش اقطاع بافت (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش بافت از مهمترین و وسیعترین بخشهای کرمان محسوب نمیشود
وجود کوهستان مرتفعی کوه شاه (یا لاله زار) و شعبات آن در بین بخش
و وجود رودخانههای دارای آب و چشمه ساز مراتع و مزارع نظیر قسمتهای
آباد مغرب کشور میباشد و محدود است از شمال به بخش بردسیر از مشرق به بخش
ساردوئیه از جنوب به کوهستان احمدی و فارغان از مغرب به بخش سیرجان و
سماعت آباد طارم

طول جغرافیائی آن از ۵۶° الی ۵۷° و عرض آن از ۲۸° الی ۲۹° مساحت
بخش بطور تقریب ۱۵۰۰۰ کیلومتر مربع

هوای قسمتهای شمال و مشرق و مرکز بخش بردسیر (دهستانها سرد و
ناپستان معتدل) در قسمت جنوب دهستانهای ارزوئیه و صوغن گرمسیر کامل
دارای اشجار گرمسیری و دهستانهای دشت آب و خبروده سرد و هوای معتدل
(ناستان گرم و زمستان معتدل)

آب - آب مشرب و مزرعینی این بخش از رودخانهها و قنوات و چشمه سار
است عموماً دارای آب گوارا طول قنوات کوتاه و پر آب میباشد

ارتفاعات - در قسمت شمال و شمال شرقی این بخش سلسله کوهستان پر
برکت شاه یا (لاله زار) با ارتفاع ۴۳۸۶ متر واقع است که کوهستان سردوئیه و
جمال بارز متصل میشود .

در قسمت جنوب شرقی بخش کوهستان کوشک و سیاه کوه است که در
جنوب بخش به کوهستان احمدی متصل میشود .

در قسمت مغرب کوهستان خبر با ارتفاع ۳۷۶۰ متر است که کوهستان فارغان
متصل میشود

در قسمت جنوب کوهستان شرقی عربی فارغان و احمدی است شهرستان
کرمان و شهرستان بندر عباس.

در قسمتهای مرکزی بخش کوهستان مرده می نبوده ولی از شعبات کوهستان
های بمیرده دیده میشود از غیر ارتفاعات به سرد و دشت آب.

بصور کمی دهستانها و قراء این بخش در دره ها و چین خوردگی های
کوهستانهای بمیرده واقع شده جنگه وسیع در این بخش خیلی کم منحصر است
به جنگه های کم و بهت درویش دشت آب و بافت

رودخانهها - رودخانه های بخش از شمال به جنوب عبارتند از ۱ رودخانه خرا
سرچشمه آن از کوه بمیدجور و دره کوه که پس از عبور از کوه و مشروب
نمودن بعضی قراء دهستان فتح آباد و حمیل آباد و دشت آب در مشرق دره بهین
به رودخانه رابر متصل شده و در محلکه چارفت سرازیر میشود (این رود
درای آب بوده و در وقت آب خیلی کم میشود)

۲ - رودخانه کیگان سرچشمه آن کوه شاه و گردنه کفرو است که پس
از مشروب نمودن بعضی از قراء دهستان کیگان قصبه بافت را مسرب و مسر
آب در دهستان دشت آب و رودخانه حر منحو میشود

۳ - رودخانه رابر که سرچشمه آن نیز دره های عمیق جنوبی کوه شاه
است با تصدیع چندین رشته سنگ رابریس و دره به هزار ۱۵۰۰ و دره به هزار ۲۰۰۰
پس از مشروب نمودن بعضی از قراء به دره رابر دره رابر دره رابر به هایل
متصل میشود دارای آب دائم بوده فقط در تابستان کم است

۴ - رودخانه دشت ارویش که ز تجمع چندین رشته رابریس رودخانه
جبر رودخانه کوشک رودخانه صوعن و رودخانه ده سرد از دوات آباد رابریس
طرف مغرب به سمت از شکاف کوه های عید و گهگوم عبور در جنوب حاجی آباد
(در منجور سوسه سیرجان بندر عباس) به رودخانه حاجی آباد متصل میشود
در مهم کوهستانهای این بخش از شمال به جنوب عبارتند از ۱ گردنه

کفروپس بهت و کرمان گردنه های صعب العبور سنگ عشق و کج ملاح و خمرودی
بین رابر و کرمان گردنه هتزا بین رابر و ارویش

۲ - شکاف دره رودخانه هلیل و گردنه دوه بین و گردنه کوشک بین رابر
کوشک و اسفندقه

۳ - قنات موردار بین رودخانه و ارویش و گردنه احمدی بین ارویش و
احمدی در جنوب بخش

۴ - شکاف رودخانه ارویش و معبر حاجی آباد و معبر دشتیر بین دشتیر
و عالی آباد در جنوب عربی بخش

معابر قلمه گزینجان و قلمه کردعلی و حقول بین بافت و سیرجان در
مغرب بخش

۵ - کوهستانهای این بخش از سایر کوهستانهای شهرستان کرمان
پر درخت تر بوده در دره ها جنگل های تنگی را تشکیل میدهد اشجار آن عبارتند
از مادام کوهی پسته کوهی ارچن پند و غیره بوته گوب و سور و فوره پند میشود
که کثیرا از آن میگردند.

قسمت سیاسی

مرکز بخش اقطاع قصبه بافت واقع در دهانه ارتفاعات کیگان در ارتفاع
۲۲۸۷ متر از سطح دریا جمعیت آن ۲۵۳۴ نفر مرکز بخش دوی و تلکراک خانه و
مرکز گروهان امیه دای دودستان است خانهای مسکونی و دوایر دولتی و
مزارع مختصر آن در طرفین جوی آب که از رودخانه کیگان گرفته شده واقع
ناحیه های آن در قسمت سفلی قصبه دارای هر گونه درختان میوه و نبات سردسیری
است هوای آن مطبوع و آب گوارائی دارد

بخش بافت از ۱۵ دهستان مشتمل بر ۱۵۰۰۰ نفر است

۱ - دهستان حومه بافت عبارت از ۱۶ قریه مرکز دهستان قصبه بافت
از مراکز آن حب آباد ۵۳۰ نفر گریقان ۴۰۰ نفر

۲ - دهستان گوغر - دهستان گوغر در شمال غربی بخش یافت مشتمل از ۵۰ قریه بزرگ و کوچک که اغلب آنها موسسه ایلات جدا جدا بنا شده مرکز دهستان قصبه گوغر ۱۳۹۴ نفر از قراء معتبر آن گوسلجانی ۸۰۹ نفر ۳۴۸ نفر جمعیت ۳۹۳ نفر

۳ - دهستان گیکان - دهستان گیکان در ۱۸ کیلومتری شمالی قصبه یافت در دمه جنوبی کوه شاه واقع مشتمل بر ۲۳ قریه است این لك در این دهستان ساکن مرکز دهستان قریه جدید مشکان است که دارای ۱۱۳۳ نفر نفوس میباشد و قراء معتبر آن مغویه ۲۹۳ نفر ۱۵۸ نفر ۱۵۴ نفر

۴ - دهستان بزرگان - دهستان بزرگان در مشرق دهستان گیکان واقع يك لاق ایل جبالباری در این دهستان است مرکز دهستان قصبه سرهجان دارای ۲۱۰۲ نفر نفوس از ۲۸ قریه تشکیل شده قراء معتبر آن عبارتند از آبغرك ۸۶۵ نفر آهویه ۶۶۶ نفر مسکن ۴۱۹ نفر

۵ - دهستان رابر - دهستان رابر در مشرق دهستان بزرگان در دهی جنوبی کوه شاه واقع در ای آب هوای بسیار مطبوع و باغستانهای مهم يك لاق ایلات سیدنی ولری مشتمل از ۷۳ قریه کوچک و بزرگ مرکز دهستان قصبه رابر دارای ۲۹۱۶ نفر مدرس از قراء معتبر آن جواهران ۶۰۰ نفر اسکر ۵۵۹ نفر تریج ۵۲۴ نفر کوهستان آن پر از اشجار کوهی ارقییل بادام و پسته کوهی که شروع به پیوند آنها شده اشجار سرو و کاج نیز دیده میشود

۶ - دهستان حشور - این دهستان در غرب یافت سر راه نمدقوسه سیرجان واقع يك لاق ایل تفرقه اشجار محسوب مرکز دهستان قریه حشور (دارای قلعه خرابه قدیمی است) دارای ۳۰۰ نفر نفوس از قراء معتبر آن بیاض ۲۳۵ نفر علی کوسه ۸۴ نفر مجموع قراء آن ۱۰ قریه است

۷ - دهستان فتح آباد - این دهستان در جنوب دهستان گوغر در طرفین رودخانه خرا واقع از ۳۰ قریه کوچک بزرگ تشکیل شده مرکز دهستان فتح آباد

دارای ۲۲۶ نفر جمعیت از قراء معتبر آن قریه پندگردی ۴۴۹ نفر زردشت ۲۲ نفر طاحونه فاضی ۲۴۷ نفر قسمتی از ایل افشار در این دهستان ساکن دارند

۸ - دهستان جمیل آباد - دهستان جمیل آباد در جنوب دهستان فتح آباد واقع يك لاق ایل افشار محسوب از ۲۱ قریه کوچک بزرگ تشکیل شده مرکز دهستان قریه جمیل آباد دارای ۳۹۸ نفر نفوس قراء معتبر آن عبارتند از دغیان ۳۱۲ نفر شاه آباد ۱۴۱ نفر پلنگ آباد ۱۳۶ نفر

۹ - دهستان کوهستان - این دهستان در جنوب غربی واقع دارای هوای معتدل و از ۲۵ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه گوشك بالا میباشد که دارای ۳۹۸ نفر جمعیت و قراء معتبر آن عبارتند از طرنگ ۴۱۶ نفر گوشك بائین ۱۱۲ نفر گلپایان ۱۳۹ نفر

۱۰ - دهستان ساه کوه - این دهستان در باختر اسفندقه واقع کوهستانی دارای هوای معتدل در کوهستان آن جنگل سوه سرو کاج دیده میشود مرکز قریه تشکیل مرکز دهستان قریه سیه کوه ۲۱۵ نفر قراء معتبر آن عبارتند از ۳۲۸ نفر باغ برج ۳۳۱ نفر استهر و تیه ۳۷۱ نفر

۱۱ - دهستان دشتاب - این دهستان در ۳۰ کیلومتری جنوب قصبه یافت واقع از ۲۷ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه ربارت دارای ۸۹ نفر نفوس قراء معتبر آن عبارتند از ۳۸۰ نفر شاه آباد ۳۹۷ نفر پره کش ۲۱۵ نفر میباشد

۱۲ - دهستان دد سرد - این دهستان در جنوب دهستان دشتاب سر راه کاروان رویات بندر عباس واقع از ۹ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه دد سرد دارای ۳۹۷ نفر نفوس مرکز دهستان آن گیخوتیه ۱۱۲ نفر نزار ۸۸ نفر گملاسین ۷۳ نفر میباشد

۱۳ - دهستان حیر - این دهستان در باختر دهستان دشتاب دارای هوای معتدل در کوهستان خمر جنگل انبوه از چمن و در جنگلی معتدل و قور دیده میشود قریه کوهی و پست در وان در ۱۳ قریه کوهستانی تشکیل

مرکز دهستان قریه حیر بالا دارای ۸۱۴ نفر نفوس از قراء معتبر آن دهه ۳۴۲ نفر کمرکن ۲۵۰ نفر آب بلد ۲۳۹ نفر میباشد

۱۹ - دهستان ارزوئیه در جنوب بخش بافت واقع هوای آن گرم دارای اشجار گرمسیری قنار و بادام افشار در این دهستان واقع دشت کودی است محصور بکوهستانهای مرتفع که رودخانه ارزوئیه از مرکز دشت عبور حوالی رود جنگلهای گرو کهور و کنار دیده میشود هوای آن با سالم باستان آن گرم و ۲۳ قریه کوچک مرز تشکیل شده مرکز دهستان دولت آباد دارای ۵۲۰ نفر نفوس قراء معتبر آن عبارتند از سلطان آباد ۹۱۱ نفر شاهساران ۳۵۹ نفر و دشتیر ۳۹۱ نفر

۱۵ - دهستان صوعان - این دهستان نیز گرمسیر در خاور دهستان ارزوئیه واقع کوهستانی بوده در آن اشجار کوهی قابل ذکر است از ۷ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه صوعان دارای ۵۶۳ نفر جمعیت قراء معتبر آن عبارتند از آشین ۱۵۵ سقنک ۲۵۴ نفر علی آباد ۲۲۷ نفر

خطوط ارتباطی - خط تلگراف بافت به گرمسیر از طریق کیکار و قلعه عسکر خط تلگراف بافت به بندر عباس از طریق دشت آب دهر و دولت آباد احمدی خط تلگراف بافت سیرجان از طریق خشون بلورد

قسمت اقتصادی

ایلات مهم شهر مستقر گرمسیر در این بخش است که در فصل بعد بطور مفصّل ذکر خواهد شد صادرات عمده آن قالیه‌های ایلاتی و لمپیت خشک بار حبوبات و گندم است.

استفاده منطقه در قسمت های دامنه و جلگه برای زراعت و در کوهستان برای کله داری مناسب زراعت عمومی گندم جو ارزن پنبه تریاک حبوبات و در قسمت گرمسیری جویها و حقا،

حیوانات اهلی آن گاو کوسفند اسب شتر الاغ طیور خانگی حیوانات وحشی گراز پندک یوز روماد و شغال شکار کوهی و کک گریه اکتشافات

کانه‌ها معدن شامه ولی وجود کان در کوهستان این بخش حتمی است .
راه ها - راه نیمه شوسه بساط سیرجان از طریق جمیل آباد خشون بلورد

راه نیمه شوسه بافت گرمسیر از طریق سیرجان کیکار کله عسکر
راه نیمه شوسه بافت رود مار از طریق دشت آب دهر به اسفندقه (این راه باید تعمیر شود)

راه شوسه بافت کوغر از طریق شاه آباد فتح آباد .

راه کاروانرو بافت ارزوئیه از طریق دشت آب دهر

راه کاروانرو بافت رابر از طریق بزجان

بین دهستانها و قراء بخش راههای مالرو وجود دارد .

قسمت نظامی

اهالی این بخش از نقطه نظر قوای روحی و استعداد جسمانی و ورزیدگی از سایر بخشهای گرمسیر بهتر تعداد روحیات تقریباً یکی شخص در دور کم منحصر به ملاکیرت و سران ایلات است تعداد مولید رشایت بخش استعمال تریاک در برخی ایلات معمول است

سخت اهل این بخش را ایلات تشکیل میدهند برای صاف سوار نظام و چمار بهترین سربازان شجاع و بردبار را میتوان تربیت نمود بدید دانست اهل این بخشهای گرمسیر آن در موقع اعزام خدمت حتماً باید در یادگانهای گرمسیری انجام وظیفه نمایند غیر این صورت جز نال و تحویل قوای جسمانی آن کار از آنها ساخته نیست همینطور اهل سردسیری در یادگانهای گرمسیری

دفاع بخش - چون این بخش کوهستانی محصور بکوه های مرتفع و صعب الوصول است تنها معابر آن عبارت از معابر و گردنه های مذکور در قسمت صیغی است بنا بر این دفاع این بخش در مقابل مهاجم نسبتاً سهل فقط در

قسمت دختر بخش از کوهستان جنوب الی خیر موضع طبیعی مهمی را نداشته
برای پوشش آن قوای متکی لازم است امن محکم باید مورد بررسی دقیق قرار
گیرد در قسمت جنوب و جنوب باختر، رسوب مهاجم از احمدی و حاجی آباد خیلی
مشکل با قوای مدافع قلیق میتوان کاملاً دفاع نمود

موضع طبیعی دفاع گردنه های احمدی و پور و صوغان و شکاف رودخانه
اور وایه موضع دوم حدود ده سرد کسه جاسپین قوای متکی با ارتفاعات
مهمی است.

از خاور - مدیسر و گردنه های واقع در کوهستان شاه در صورت
استحكام و توجه غیر قابل سقوط است

۱۱ - بخش حومه بم (از شهرستان بم)

شهرستان بم از ۵ بخش شرح در تشکیل شده

۱ - بخش حومه بم - ۲ - بخش سرد سیر - ۳ - بخش سار و وایه - ۴ - بخش
جیرفت و جبالبارز - ۵ - بخش رودبار

بخشهای جیرفت و رودبار در اول این فصل شرح داده شده است بقیه
بخشهای شهرستان نامبرده را مورد بررسی قرار میدهم

قسمت طبیعی بخش حومه بم

بخش بم از نقاط گرمسیری استان هشتم در آخرین حد جنوبی دشت
لوت کرمان در ارتفاع متوسط ۱۰۰۰ متر از سطح دریا واقع محدود است از
شمال بدشت لوت کرمان و بخش شهداد - از خاور باوت شورگر - از جنوب
بکوهستان شهسواران و شهداد - از باختر بکوهستان جبالبارز و جعفریانی
آن ۵۸° الی ۵۹° ۱۰ و عرض آن ۲۸° ۳۰ الی ۲۹° ۲۰ مساحت بخش بطور تقریب
۶۶۰۰ کیلومتر مربع.

هوای این بخش گرچه گرمسیری است لکن در نتیجه وزش بادهای مختلفه
دائماً متغیر است.

باد شمال در رختان در ظرف ۱۰ الی ۱۵ ساعت ایوجاب بشتن برف و بادهای
و در تابستان باد مزبور در بدو و ریش بملت اینک از روی سنگلاخ و کوههای
بی آب و علف می آید خیلی گرم به باد بوز قلعیده میشود و به در سطح در
شرف ۲۴ ساعت اگر بطور اتصال بوزد دافنی آن بر طرف و هوا خنک میشود گر
علاوه از ۲۴ ساعت اتصالاً بوزد هوا خیلی خوب در صورتیکه سه شانه بوزد
هوا خیلی سرد میشود

باد جنوب موسوم به باد گرم این باد گذشته از اینکه در تابستان فوق العاده هوا را گرم میکند هرگاه در چند رستگاه که قطار پنج ساعت در طرفه چهل ساعت پنج هزار آب و دو چهل و هشت ساعت هوا را مثل هوای فروردین میسازد باد مرز در موقعیکه محصول گندم و جو بخوشه زرفه خورد فوق العاده به حاصل سرور میرساند بدین معنی که محصول یکمتریه میل بدب میکند و به نفع آب یکمتریه به تمام مزارع غیر مقنن و در نتیجه مزارعی که آب یا آنها نرسد محصول آن دانه مگرفته رو بخشکی میگذارد و بالعکس باد شمالی محصول را زیاد عیساید .

باد شمال باختری - موسوم به باد شب که اکثر بهای تابستان از ساعت ۹ الی ۵ ساعت میوزد این باد هوا را خنک نموده اهالی استفاده و استفاده روحی و جسمی میبرند - باد شمال خاوری موسوم به باد روز که برزخ آن چند برابر باد شمال است

علامه آنکه در نتیجه وزش باد های سرد و جوش هم هوای محلی داشته ممکن است در زمستان صبح هوا معتدل عصر همانروز می نهایت سرد و یا بالعکس در تابستان ممکن است روز هوا خیلی گرم و شب خنک بشود -

رو بهمرفته هوای دهستان ویکار گرمتر از دهستان نرماشیر و دهستان نرماشیر گرمتر از دهستان حومه است -

آب مشروبی و غذای این بخش بجز چهار پنج دره که از دره های جالباز جاری است عموم از قنات میباشند

سرچشمه فوات عموم از طری کوهستان ساردوایه - جالباز - رودداد است

ارتفاعات - بخش حومه هم از سه جهت محصور بکوهستان و در طرف شمال و خاور آن بون شورگر واقع است -

سلسله کوهستان شمالی بنام کوه کبود ۴۴۲۰ متر شمال کوهستان خاوری کرمان است که در شمال قلعه بم با زمین یکسان میشود .

کوهستان باختری سلسله کوهستان حیدریت که رشت باختر جنوب خاور مشند چلکه بم را از چلکه جیرفت جدا مینماید .

کوهستان جنوبی کوهستان شهسواران و کوهستان تمداد و آکوه سزیم است که به جالباز متصل چلکه بم را از چلکه رود جدا مینماید

مردم - مردم گرند های کوهستانهای سرد در سال بهر سه مرتبه از

- ۱ - معبر مهم بم کرمان بین کوه کبود و جالباز
- ۲ - گردنه ده سگری بین بم و جیرفت
- ۳ - گردنه های مهم زریاق و عباسعلی و گران ریگ بین بم و رودپیر و چندین گردنه های جزو دیگر

رودخانه ها - رودخانه پرآبی در این بخش وجودندشته فقط مسیر رودخانه هادیست که در رستگاه و موقع بارندگی دارای آبست معبر در آب نرماشیر رودخانه تهرود سرچشمه آن از کوه هزار و کوهستان ساردوایه از شمال باختری وارد بم بخش شده روستا شهر بم و مجاور قلعه نهرج عبور بونوت شورگر منتهی میشود مسیر رودخانه های مرعی کدوچکی از قنات رود دارسان و رود ده بگری باین مسیر ملحق میشوند

- ۲ - رودخانه شور رود سرچشمه آن از کوهستان حمویی است مسیر آن از خاور دهستان بنگ عبور در سه کیلومتری خاوری بسنگاهامیه شورگر از ده بم راهاند کندش بونوت شورگر منتهی میشود مسیر روددهی دیگری بر از سرح کوه و کوه زندان بدان ملحق میشوند از سیلاب رود حیدری نامیده رارمین برای مشروب عموم در تابستان استفاده مینمایند .

جنگل - از واحر هستان نورماشیرالی انتهای دهستان رسکه جنگل
تنگی از اشجار موسوم به کر و کهور در مدع ۲ ای : مر دیده میشود که
مصرف سوخت و ساختمانی میرسد در مشرق و بکن درختان کر شیر و مشاهده
میشود که در سال معجور از پمصد کیلو شیر و حشث از آنها گرفته و
مصرف فروری میرسانند

در کوهستان حدودی چشمه نام آب گرم وجود دارد که از زیر کوه در
آمده و در گودی جمع شده شکل در سجه حدود ۱۵ متر و محیط ۶ متر داده
مانند آبهای معدنی برای رفع امراض جلدی معید میباشد

قسمت سیاسی

شهر بم مرکز بخش - این شهر در ارتفاع ۱۰۶۷ متر از سطح دایا قرار
گرفته جمعیت آن ۱۵۰۰۰ نفر است هوای آن گرمسیری ولی قرا کوهستانی
چهار طرف مسافت کمی در غرب شهر قرار گرفته بهترین مسک لاق من شهر را
تشکیل میدهد

برعکس شهر کرمان خانهای بم دارای باغ و بوستان میباشد
دارای یک خیابان شمال جنوبی و چند فلکه و خیابان خاوری و باختری آن
مسجد رودخانه است شهر فعلی جدید ریاد بیس شهر اصلی : قلعہ قدیمی
است که آثار آن کاملاً باقی در سمت شمال شهر روی مبه قرار گرفته این قلعه
که شامل چند قلعه درهم است دلیل بررسی می شد قلعه اصلی که محل حکومت
و توبخانه و سران و مستحقین شهر بوده در ارتفاع مرکزی من قلعه قرار
دارای میدان و مسجد و سیمعی است در اطراف این قلعه مرکزی خانه و مسکن اهالی
قرار گرفته که هنوز کلیه آثار خانه و کوچه و بازار آن منظر میرسد بصورت
میرود تا زمان لطعمی خاں رسد این قلعه محل سکونت اهالی بوده است
بعدا در نتیجه قتل و غارت و پیش آمدهائی بصورت بتونک این قلعه شده است

قلعه و بازارهای ویرانه شهر قدیم بم - شهر جدید و باغات آن در عقب دیده میشود

دارای آب فراوان مرکز این دهستان رحمت آباد دارای ۲۳۸ نفر نفوس از قرأ معتبر آن چاه دكال ۲۳۳ نفر مظفر آباد ۳۲۶ نفر علی آباد پشدرینك ۳۷۲ نفر جهان آباد ۲۵۵ نفر - ناصر آباد چاه گوازی ۲۱۹ نفر مجموع نفوس این دهستان ۸۲۰۲ نفر است
خطوط مواصلات

۱ / خط تلگراف به کرمان به مرکز

۲ / خط تلگراف به راهندان به بلوچستان و هندوستان.

۳ خط تلگراف به جیرفت - رودبار (این خط در سالهای اخیر کشیده شده)

قسمت اقتصادی

اراضی این بخش بسیار حاصلخیز در وسط منطقه یرئروانی قرار گرفته و آب آن از سایر بخشها بمراتب بیشتر لکن زراعت خوب و مشخصی ندارد و منطقه برای پرورش هر گونه اشجار گرمسیری مناسب است محصولات ششماهه آن عبارتند از حنا و ربان - حرما - گندم - جو - ذرت - ماش - سویا - سبزی کشت برنج نیز معمول بوده ولی طبق دستور ذوات عملاً را کد است.

صادرات عمده به عبارتند از حنا - ربان - حرما - حبوبات - پشم - کره پوسته.

محصولات طبیعی بخشهای جیرفت و جبالبارز رود بار به شهر به ورد در عوض لوازمات زندگی خارج میشود همین جهت تجارت آن نسبت خوب است حیوانات اهلی بخش عبارتند از گاو - گوسفند - شتر - الاغ و طیور سگ - حیوانات وحشی - گراز گربه - روباه - شغال از طیور وحشی آن برب آهو - دراج - تیهو را میتوان نامبرد.

از نقطه نظر کانیها چون اکشادینی معدن نیامده نوع آن معلوم است.

دورادور به از نفتستانهای زیبائی پوشیده شده که طبق سوابق تاریخی در قدیم بسیار زیاده بوده هروره حر قسمت کمی از آب وافی نیست در شهر به چندین باغ وجود دارد که مخصوصاً یکی از آنها موسوم بیاع جفیری متعلق به مرحوم سردار هجده بوده بهترین و با جماعتترین باغهای این منطقه و مجموعه کاملی از انواع میوهجات و اشجار این ناحیه است.

ری کسانکه ر طرف بلوچستان طرف کرمان میروند این شهر یکی از ۱۲ بند و قبتنگترین مراکز محسوب می از لحاظ تهیه باغی و وجود وسایل زندگی شاید مرکز خوب و قابل توجهی محسوب شود.

تقسیمات اداری - بخش به از دهستان که مجموع قرأ آن ۱۷۹ قریه و مجموع نفوس آن ۳۵۸۶۲ نفر میباشد تشکیل شده

۱ دهستان حومه - مجموع قرأ این دهستان ۱۵ قریه مرکز دهستان شهر به تعداد نفوس دهستان ۲۲۰۰۰ نفر قرأ معتبر آن عبارتند از پروات ۲۴۰۸ نفر حوجیه عسکر ۶۳۳ نفر - دارزین که دارای هوای معتدلی است واقع در محور شوسه به کرمان ۳۷۳ نفر - بدخ چمك ۲۷۳ نفر - پشت رود ۴۱۹ نفر - دارستان که از منطقه خوش آب و هوا واقع در دانه خاوری که دهستان ساردوئیه (شمال خاوری شهر به) ۴۵۸ نفر

۲ دهستان نرماشیر - مجموع قرأ این دهستان ۱۰۸ قریه واقع در جنوب دهستان حومه دارای قرأ آرد و مراعات بسیار و آب قنات فراوان مرکز دهستان قصه کروت ۱۸۰۵ نفر و قرأ معتبر آن بند آرد ۷۸۸ نفر - وکمل آباد ۵۷۴ نفر - مرج کرم ۳۸۳ نفر - قریر آباد ۴۸۳ نفر - فخرج واقع در محور شوسه به راهندان ۴۹۳ نفر چهار قصه ۳۹۷ - مجموع نفوس این دهستان ۱۹۷۳۹ نفر است

۳ دهستان ریگبار - مجموع قرأ این دهستان ۶۹ قریه واقع در جنوب خاوری دهستان نرماشیر هوای این دهستان از دهستانهای حومه و نرماشیر گرمتر و اراضی آن دارای اشجار جنگلی قسمت های شمالی و خاوری آن شترزقوات آن

از شمال باختر به جنوب خاوری عبارتند از: قلعه کوه پدج باز ارتفاع ۳۰۰۰ متر و کوه مخروطی چهل تن باز ارتفاع ۲۹۶۵ متر - کوه یر بر گت پید خور باز ارتفاع ۳۹۶۵ متر - قلعه مهم کوه شاه (مالاله زار) باز ارتفاع ۴۳۷۶ متر - قلعه کوه هزار باز ارتفاع ۴۴۲۶ متر (کوه اخیر مرتفعترین کوههای کرمان است) یک رشته ارتفاعی بنام کوه که گار از شمال این بخش عبور می نماید که جلگه برد سیر را از جلگه کرمان جدا می نماید

اسامی قلل آن را باختر به خاور عبارت است از کوه پیدو بین برد سیر و کبوترخان کوه کله گار بین قلعه مشیر و باغین و کوه نگار بین قصبه نگار و حومه شهر کرمان.

معابر و شکافهای کوهستان جنوبی از شمال باختر به جنوب عبارتند از:

۱- گردنه و معبر خاده سرج واقع در سیمه کوه پدج و محور کرمان بندر عباس از مرتفعترین گردنه های این محور محسوب قبل از شوشه بودن این گردنه در سال ۱ الی دو ماه مسدود میگردید

۲- گردنه صعب العبور گذار سه بین دهستان تنگوبه سیرجان و برد سیر

۳- گردنه طویل چمن و گردنه خاکی بین دهستان ملورد و برد سیر

۴- گردنه و معبر کافنو بین دهستان قلعه عسکر و بافت

۵- گردنه های صعب العبور سنک عشق - کج میکج - و خسرو دی بین برد سیر و رابر

۶- معابر صاحب آباد و گودر بین برد سیر و دهستان رابن

معابر ارتفاعات شمالی - شکاف کمال آباد (سیر رودخانه لاله زار)

بین برد سیر و کبوترخان

۷- شکاف هرا مجرد (سیر رودخانه چتری بین دهستان فوخته انجربو

حومه کرمان

۱۲ - بخش برد سیر (از شهرستان بم)

تا اینکه این بخش در نزدیکی آن بشهر کرمان همیشه جزو بخشهای کرمان بوده ولی در تقسیمات جدید کشور جزو بخشهای شهرستان بم معین شده از نقطه نظر آب و هوای بم گرمسیر و برد سیر سرد سیر کامل می باشد و قش یک زارع برد سیری برای انجام کارهای اداری و قضائی مرکز فرمانداری خاصه در فصل دستن بقیمت جان و تمام خواهد شد گذشته از اختلاف آب و هوا مسافت برد سیر به بم ۲۲۳ کیلومتر و به شهر کرمان ۷۰ کیلومتر است خط سیر حرکت نیز از شهر کرمان می باشد

قسمت طبیعی

بخش برد سیر محدود است از شمال به بخش هومه که - کرمان از خاور به بخش ماهان از جنوب خاوری به بخش ساردوئیه از جنوب به بخش بافت از باختر به بخش سیرجان طول جغرافیائی آن از ۵۶° ۱۰ الی ۵۷° و عرض آن از ۳۰° ۲۹ الی ۳۰° مساحت بخش بطور تقریب ۳۸۰۰ کیلومتر مربع هوای آن - ن بخش نظیر ارتفاع محل (ارتفاع متوسط ۲۳۰۰ متر) و کوهسای مهمار کلبه دشت های کرمان سرمه سیر فر بوده و هوای زمستان آن سرد و تابستان معتدل قلل کوه های مرتفع آن از دو سر پائین بلاتهای هزار مفلور از برف و یخ می باشد آب مشرب و و زرع این بخش قسمتی از رودخانه بقیه از قنوات و چشمه سارها است های کوهستان آن گوارا و هوای آن در تابستان بسیار مطبوع است

ارتفاعات - سلسله کوهستانی که از شمال شرقی بخشهای سیرجان

میکنود در قسمت مغرب و جنوب این بخش واقع می قلل مهم و ارتفاعات آن

۳- گردنه دختر واقع در مسیر راه شویه بردسیر و کرمان .

۱- گردنه بخون بین قصبه نگار و شهر کرمان .

رودخانه - رودخانه‌های این بخش عبارتند از :

۱- رودخانه لاله راز (آب پختا) سرچشمه آن کوه شاه و گردنه کهنو شعبانی و بعضی آن عبارتند از رودخانه بید خون - رودخانه دیشکان و رودخانه آشکرک این رودخانه در تمام طول خود در کم و بیش آب بوده پس از مشروب نمودن قراء مجاور رودخانه از قبیل لازار باغات - خرمنده خانه - سرآسیاب بیدجون - صهرک در محلی موسوم به آب بخش از کوهستان خارج آب موجودی آن موسوم به خویله به قرع - نرپ - دشتکار ترش آب رده میشود و مسیر آن از جلگه بردسیر عبور در سمت قلعه مشیر مجدداً از سطح رودخانه بطور چشمه ترویج نموده بتدریج زیادتر شده قریه کمال آباد را مشروب و مزاد آب آن قریه کبوترخان واقع در بخش کرمان و قریه دسریه را در بخش زلفنجان مشروب مینماید سیلاب آن متوجه روستا در موقع طغیان باعث خرابیهای عمده در آن بخش میگردد .

۲- رودخانه چاری سرچشمه آن کوه هزار و کوهستان شاه مسیر آن از قصبه ده تارستان و بهر امجد عبور ماراد آب آن در محلی بنام سقنه از رودخانه خارج از می چاری را در حدود ستم مشروب سیلاب آن متوجه جلگه ناعین بوده به دق کبوترخان منتهی میشود .

۳- رودخانه ماهی سرچشمه آن گردنه خانه سرخ و کوه چاه جوران و کوه چهل بن و دره حاجی کاکا است که شعبات فرعی در شمال ده کوسه بهم ملحق در دهانه کمال آباد به رودخانه لاله راز متصل میشود

حسک - کوهستان شمال و جنوبی آن دارای اشجار کوهی بوده که بهرور زمان بهصرف وعلیوسیده مختصری در قسمت دره و سینه کوه شاه موجود است بونه معروف به گون در تمام کوهستان آن دیده میشود که کسرای آن از صادرات عمده بخش است .

قسمت سیاسی

مرکز بخش بردسیر قلعه ده حی قلعه ده سار (ده د) است مرکز بخش روی محار کرمان - سرخان در ارمناغ ۲۰۲۸ متر و قلع داری ۵۰۰ نفوس و ادارات بخشداری - داری - فرهنگ و سیه مذهبه بوده مجموع نفوس این بخش ۳۰/۱۰۰ نفر است .

بخش بردسیر از چهار دهستان تشکیل شده

۱- دهستان قلعه ده - مجموع قراء ۵۵۰۰ نفر ۵۰۰۰ نفر دهستان قلعه مشیر - مجموع قراء ۳۰۰۰ نفر ۳۰۰۰ نفر کمال آباد ۲۰۰ نفر

۲- دهستان کوه - مجموع قراء آن ۱۴۱ مرکز دهستان رکن آباد قلعه ده داری ۱۰۰۳ نفر جمعیت قراء مهم آن عبارتند از حاجی کاکا ۱۴۲ نفر فردستجرد ۱۱۹ نفر - مقصودک ۱۳۲ نفر

۳- دهستان ده تارستان - مجموع قراء آن ۳۹ قریه مرکز دهستان قصبه ده تارستان (قریه العرب) دارای ۱۵۰۰ نفر جمعیت قراء مهم آن عبارتند از قصبه نگار ۱۰۴۵ نفر - بهر امجد ۲۶۸ نفر شیرینک ۱۴ نفر

دهستان قلعه عسکر - مجموع قراء آن ۱۶ قریه مرکز دهستان قلعه عسکر دارای ۸۵۰ نفر جمعیت قراء مهم آن عبارتند از قلعه لاله را ۱۰۰۰ نفر قصبه بدجون ۱۳ نفر - هزاران ۴۰۰ نفر

خطوط مواصلات - خط تلگراف کرمان بخوار عمده در بین بخش از قراء و قلعه عسکر عبور دارای دستگاه اطمینان میباشد .

قسمت اقتصادی

در قسمت ثروت و تجارت چند نفر معدود اموالکین بقله قدیم فروخته و در آنجا میباشد .

شماره منطقه در قسمت جنگه برای رراعت محصول سردسیری مخصوصاً
سب زمینی مناسب و در کوهستان آن تربیت اشجار گردو بادام و گله داری
خوبه است رراعت عمومی عبارت است از گندم - جو - ارزن - پنبه - قریك در
قسمت کوهستانی حیوانات بهتر بعمل میآید .

گندم جنگه بین بخش دارای دانه های قلحی است موسوم به حور این
گیاه با گندم روئیده و آن مخلوط در نتیجه بان بردسیر تلخ و خوردن آن
برای اشخاص غیر بومی باعث دراز سر میگردد .

چندآیره ایلات در این بخش ساکنند که در فصل بعد شرح آن خواهد گذشت .
شبیخ در این بخش عبارت است از قالی بامی و گلیم باقی بین ایلات
کرباس بافی و تخت کشی و بافتن گیوه در محل

تجارت آن صدور قالی های ایلاتی - پشم - کرک - اینیات - و ماراد غله
و حیوانات مخصوصاً سیب زمینی و جو به بندر عباس حمل میشود حیوانات اهلی
آن گاو گوسفند - متمر - الاغ و طیور خانگی - حیوانات وحشی گرگ -
روباه - شغال - آهو در جنگه و شکار کوهی و طیور وحشی از قبیل قیپو و کبک
بعد وفور در کوهستانهای آن دیده میشود شکار گاه های حکومت های قدیم
کرمان در کوهستان شاه و کوه قارب معروف است .

از منطقه نظر کاهم چون اکتشافاتی بعمل نیامده نوع آن مبهم است
۱ راه بین بخش ۱ راه شوسه کرمان بندر عباس از گردنه دختر وارد بخش
و در گردنه خاله سرخ از بخش خارج میشود
۲ راه نیمه شوسه بردسیر بافت از طریق ترشاب گردنه هیاد قلعه عسکر
و گردنه کفتو .

۳ راه نیمه شوسه بردسیر ده نازمان از طریق ترشاب - قارب - کهک
۴ راه نیمه شوسه بردسیر بهرامجرد این راه در جنوب کهک از راه سوم
مستحب از طریق لنگر - بهرامجرد به کرمان متصل میشود
راه های کاروانرو بین کلیه قراء موجود است .

قسمت نظامی

استعداد جمعی رعایا و ایلات ساکن این بخش کاملاً خوب تعدد زوجات
عموماً یکی موالید آن رضایت بخش اکثر آرد رای سه و چهار اولاد میباشند
سرپزبان دارای روحیه قوی و بردبار میتوان از آنان تربیت نمود .
دفاع منطقه - دفاع این بخش در فصل هفتم در قسمت بررسی راه از هر
جانب تشریح شده است

۱۳ بخش ساردوئیه (از شهرستان بم)

قسمت طبیعی

بخش ساردوئیه از قسمی سردسیری و کوهستانی شهرستان بم بواسطه وجود کامپی مس و حلال دارای اهمیت و آتیه مهمی را در بره این بخش پیش بینی می نماید.

محدود است از شمال به بخش ماهان از شمال باختر به بخش بردسیر از باختر به بخش سادات از جنوب به بخش جیرفت از جنوب خاوری به بخش حومه بم از خاور به بخش شهداد، طول جغرافیائی آن از ۵۷° الی ۵۸° عرض آن از ۲۸°/۳۰' الی ۲۹°/۴۵' مساحت بخش بطور تقریب ۷۸۰۰ کیلومتر مربع.

هوای ساردوئیه سردسیر زمستانهای آن سرد و تابستان آن معتدل قلیل مرتفع کوهستان آن از اواخر پاییز الی بهار یخبندان می باشد هوای دهستان اسفندقه زمستان معتدل و تابستان گرم دارد آب مشرب و مزرعی این بخش از رودخانه و قنوات و چشمه سر است روبه مرز قریه دارای آب و هوای بسیار خوبی است.

ارتفاعات - بخش ساردوئیه فلاتی است مرتفع و محصور بکوهستانهای مهم قیل آن عبارتند از - در قسمت شمال کوه هزار بار ارتفاع ۴۴۲۹ متر (بلندترین کوه های استان هستیم) در باختر اسفندقه کوهستان کوشک و سیاه کوه در خاور همان دهستان کسوه هزار و کسوه جیدری با ارتفاع ۱۷۶۴ متر در جنوب ساردوئیه کوهستان بحر آسمان و دلدرد در شمال خاوری کوهستان قلعه بی بخش ساردوئیه و بخش شهداد.

مغایر کوهستانی این بخش در شمال مغیر سینه جهان و گردنه گل شور است بین کوهستان قبله و کوه جویبار مغیر کوه در بین کوه جویبار و ارتفاعات چهل بیگند و مغیر صاحب آباد بین ارتفاعات چهل بیگند و کوه هزار.

در باختر مغیر چهار طاق بی کوه هزار و کوه سبز پوش و مغیر هر بی کوه سبز پوش و کوهستان بحر آسمان در جنوب گردنه سروستان (سرویزن) بین جنگله ساردوئیه و جیرفت در خاور شکاف و مغیر مهم نهرود بین کوهستان ساردوئیه و کوه کسود و گردنه آدوری بین رس و گوک.

مغایر دهستان اسفندقه - دهستان اسفندقه خود نیز محصور بکوهستان های مشروح بالا بوده مغایر آن در شمال شکاف رودخانه هلیل بین کوهستان بحر آسمان و کوهستان شمالی اسفندقه.

در باختر مغیر دره پهن و گردنه ناغ برج و در جنوب گردنه قیل بین اسفندقه و رودبار و در خاور مغیر سرگر بین جیرفت و اسفندقه رودخانه ها - رودخانه هنرا سرچشمه آب کوهستان بحر آسمان و دلدرد و کوه سبز پوشان است پس از مشروب نمون قراه مجاور رود و بعضی از قریه جنگله ساردوئیه دو حسین آباد دهنه او کوه در خاور بخش جیرفت و در جنوب داده در جنوب نهرود رودخانه نهرود متصل میشود.

۲ - رودخانه به رود سرچشمه آن دهنه شمال و مشرق کوه هزار و دامنه جنوبی کوه جویبار است پس از عبور از جنگله رایب و مشروب مغیر قسره نهرود به رود به بحر متصل مسیر آب را مغیر قرا و در در گذشته بطرف شهر بم سرازیر میشود.

۳ - رودخانه هلیل - سرچشمه این رود از بخش بدفت در بین بخش بین دهستان ساردوئیه و اسفندقه واقع به جنگله جیرفت سرازیر میشود مغیر رودخانه های ارتفاعات بحر آسمان و دامنه جنوبی کوهستان ساردوئیه با من

چنگد - کوهستان این بخش بر از اشجار کوهی از قبیل مادام پسته کوهی ارچین و رارچ و غیره میباشد که تقریباً چنگل صگی را تشکیل میدهد مخصوصاً دامنه جنوبی کوهستان مبار دوئیه و اسفندقه در اواخر اسفندماه بر از گن اشجار نموده است منظره بسیار زیبائی باین کوهستان میبخشد بونه کون بعد و فور یافت میشود کثیراً از این بونه ها گرفته شده صادرات مهمی را تشکیل میدهد .

قسمت سیاسی

بخش ساردوئیه از چهار دهستان که مجموع قراء آن ۱۴۹ قریه کوچک و بزرگ و مجموع نفوس آن ۳۳۲۴۰ نفر است تشکیل شده

۱ - دهستان راین واقع در شمال بخش مجموع قراء این دهستان ۵۶ قریه مرکب دهستان قصبه رین ۲۹۱۹ نفر قراء معتبر آن عبارت است از قریه اسارک ۸۶۹ - نهرود ۱۷۲ نفر - خانه خاتون ۴۲۴ نفر - ده میرزا - ۲۶۵ نفر - گسرك ۳۶۷ نفر .

۲ - دهستان دلمار و ساردوئیه - مرکز بخش مجموع قراء این دهستان ۴۶ قریه مرکز دهستان قریه باب هزار ۳۶۰ نفر قراء معتبر آن عبارتند از هنزا ۸۰۰ نفر - کروه ۱۱۰۴ نفر - دلفار و نوابح ۱۰۵۶ نفر - سید مرتضی ۵۰۰ نفر - سریزن ۵۷۸ نفر

۳ - دهستان بحر آسمان - واقع در جنوب بخش مجموع قراء این دهستان زمین حسین ۳۶۷ نفر و قراء معتبر آن عبارتند از دولت آباد ۵۴۷ نفر سرآب ۳۰ نفر کان مهم می در این دهستان واقع است .

۴ - دهستان اسفندقه واقع در جنوب باختری بخش مجموع قراء این دهستان ۳۱ قریه مرکز دهستان قریه دولت آباد است که تعداد نفوس آن ۳۵۰ نفر بوده قراء معتبر آن عبارتند از چمک ۳۵۰ نفر - زهمکان ۲۰۰ نفر - گاو کش ۱۰۰ نفر باغ برج ۱۰۰ نفر

حصول مواعلات - خط ملگراف و تلفن در این بخش وجود نداشته معارات و محصولات پستی آن بوسیله قاصد انجام میگردد خط ملگراف کرمس به از آخرین حد خاوری این بخش از قریه نهرود میگذرد کسه دارای دستگاه امتحان سیم است

قسمت اقتصادی

در بخش ساردوئیه ایلات مهمی وجود دارد که در فصل بعد شرح داده خواهد شد .

اهالی بخش چه زارعین و چه گله دارها بی بضاعت بوده قاصد تسرویت میباشد فقط چند نفر از مالکین ثروتمند هستند بوسیله مزدور از مرده مال حورده مالک میباشد که ب محضر زراعت و گله داری امور بخود را میگذرانند صنایع در این بخش عبارت است از بافت قالی و گلیم و چه در شبیه ایلات و کرباس بافی و گیوه چینی بین اهالی بومی آشکری و ساختن چه قو در قصبه راین معمول و معروف است .

محصولات این بخش عبارت است از گندم - جو - ارزن - پنبه - سریش و حبوبات محصولات طبیعی آن کتیرا و انقوزه و زیره است تجارب آن صنوبر قالی اینیات و حبوبات و محصولات طبیعی بکرمان و به

از نقطه نظر کاه این بخش از کلمه بخشی کرمس نمی تر بوده وجود کاههای مس - طلا - و ذغال سنگ در دهستان بحر آسمان و کاههای مختلفه دیگر در نواحی بخش که در صورت شروع با استخراج قسمت اقتصادی این بخش بهتر خواهد شد .

در صورت پیوند اشجار کوهستانی ممکن است از این طریق نیز استفاده قابل توجهی نصیب صاحبان آنها بشود .

مراتع آن برای نگاهداری گوسفند بسیار مناسب است .

رہبہ یازین بخش راہ شوسہ کیرمان ہم کہ در حاور این بخش از قراء

تھریوڈ - سرفی م. ک. ر. د

۲ - راه نیمه شوسه - در توشیه و ۱/۲ م در ضریق در سنگریزه می شود
دوره خشک - در این دوره ۱/۲ شوسه هم متصل می شود.

۳- راه نیمه شسته سر دونه و زایر از طریق دهنه هرا (باید تمهید شود)

۴- راه کلان‌انداز مهم - سارود و تبه به چورفت و رادار از طایفه گسردنه

اسم پروردگار و نامزد

۵- در همیشه شوشه با اسرود بار که از دهستان اسفندیه میگذرد (تمپیر لارم دارد)

در سالروز چهل و نه قرائت این بخش موجود است :

قیمت نظامی

اهدای این بخش همواره و در پیوسته در بار داری اخلاق سده در راه بهمان

زیرک در امور زندگی صرف حق و عیبات د.

دعوت و روشنه‌سازی مرز (بهره‌ها - بخش کرد) از سه لایه و یک ولادیت

از مراحم مسری آن دو دهنشای را این مختصر اتراحم و مسری و در نمود

سر بازار شجاع و در پیله با انصباطی میثوث از آنار برسد

دفعه بیستم و چهاردهم از سری اوله و بیست و چهارم از سری دوم

د ذره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵

جمع بود که به شدت اندک و کمبود به کار در مع بود.

مجلسه اول در تاریخ ۱۳۰۲/۱۲/۱۵

ارشدین ۸۸۰۰۰ و ۶۰۰۰۰ و ۵۰۰۰۰ و ۴۰۰۰۰ و ۳۰۰۰۰ و ۲۰۰۰۰ و ۱۰۰۰۰ و ۵۰۰۰ و ۲۰۰۰ و ۱۰۰۰ و ۵۰۰ و ۲۰۰ و ۱۰۰ و ۵۰ و ۲۰ و ۱۰ و ۵ و ۲ و ۱ و ۰

وہم ہفتویہ معارف اسلامیہ

در قسمت جنوبی و در یزد و در سب که به نام در نقشه نظر

دہ۔ دیو شتر۔ آرمین قبا اہمیت اس لٹا اپنی موجودہ

بہارِ ہندوستان میں

۱۴- بخش حومه بندر عباس (از شهر متان بندر عباس)

شهرستان بدر عباس از چهار بخش شرح زیر تشکیل شده

۱ - بخش حومه بندر عباس ۳ بخش میاندپ ۳ بخش خاستک ۴ بخش جیریر

قیمت طبیعی بحش حرمه بندر عباس

محدود است از شمال به بخش سیرجان و خاور به بخش هیداب و جنوب
به باب هرمز از باختر به بخش لار.

خون جمرافیائی آن ۵۵°/۴۵° الی ۵۶°/۴۵° و عرض آن از ۲۷° الی ۲۸° ۱۰
مساحت بحسب بطور تقریب ۱۲۵۰۰ کیلومتر مربع جوای بین بخش گرم و مرطوب
(بحرین) و ۴۰ کیلومتر (بعد از مسافت ۱۰۰ کیلومتر) از فروردین تا
آبان ماه درجه حرارت قداستان بمقدار عیسای در سایه به ۵۴ درجه میرسد. اختلاف
درجه حرارت کاملاً محدود است.

بطور کلی هوای گرم و مرطوب آن مخصوصاً در قدیمین صفت نرسه
نفس مشکل بادها نیکه از ساحل خاوری ر. سی. سوزد گرم و بدبوی که از
طرف دریا میوزد دارای بوی زننده و غش میباشد.

عالت ندى آب و هواى قسمت هاى جنوبى از دشت و حرارت معتدل مهم
کوهستان شمىل ۲۰۶۰ متر و کوه گدو بقره ۲۳۷۳ متر کوه دقه بد

در معرزه‌گی برای پیرمان هوا از شمال بطرف دریا بوده و در جنوب و جنوب
دشت شور و عمارات است که در طوایف هوا را جریب و مانع بارندگی است.

بارندگی در این بخش بسیار کم و اغلب مائها بارندگی نمیشود. هوای دهستانهای شمالی بحرآب بهر از قسمت جنوبی بوده هرچه بطرف شمال نزدیک

در شوم هوای آن معتدل و علویست آن کجتر است .

در قسمت سواحیل نظر بشور زار و دین اراضی آب اغلب از چاه ها و رودخانه های آب قنیل - موده - موده ولی در دهستان های شمالی دارای سواحل آب - در رودخانه های متعددی است

۲ - رودخانه - کوهستان های واقع در این بخش عموماً خاوری بناختری در موراب - بحر - کشیده شده بوسیله مسیر رودخانه های مهم شکافهایی در آنها ایجاد شده قنیل کوهستان این بخش از جنوب بشمال عبارتند از کوه گینو و ارتفاع ۲۳۷۳ متر بین شکاف رودخانه شور و رودخانه کل کوه نمکی و کوه بخت بارتفاع ۲۱۲۰ متر بین رودخانه شور و رودخانه نیار کوه کهره در شمال سرره و کوهستان فارغان در چهل کیلومتری شمال کوهستان نیار بارتفاع ۳۲۶۶ متر و کوه هرمز بارتفاع ۲۸۰۶ متر در باختر شکاف رودخانه کل کوهستان احمدی در شمال خاوری بخش بارتفاع ۲۷۵۰ متر بین دشت ارزوئیه و احمدی معابر - مسیر رودخانه هاییکه از شمال بخش سرچشمه گرفته در حدود بندر عباس بندریا میریزد معابر و شکافهای تشکیل میدهند که عموماً عمودی و عمود بوده همسرین مدبر از خور به باختر عبارتند از تنگ نیان واقع در شمال دهستان شیل بین کوه نیار و کوهستان فاریاب (راه کاروان رو بندر عباس بکرمان قنیل از شوشه شدن راه سیرجان و خط تلگراف بندر عباس کرمان در این معبر واقع است)

۲ معبر رودخانه شور بین کوه گینو و کوه نمکی که محور شوشه بندر عباس کرمان در آن واقع است

۳ معبر رودخانه کل بین کوه گینو و کوه هرمز که نابالوک سببه امتداد دارد رودخانه - رودخانه های این بخش از خاور به باختر

۱ - رودخانه شیل سرچشمه آن کوهستان احمدی است در تنگ فسان جاری پس از خارج شدن از تنگ قرا نیان و شیل و سغنگی را مشروب بحسیر آن از باختر حسن لنکی و گریز گذشته در باختر کولقان بندریا میریزد در ساحل بنام رودخانه حسن لنکی معروف است

۲ - رودخانه جلایی سرچشمه آن دره های واقع بین کوه نیان و کوه نمکی است در شمال دریه سخت از کوهستان خارج پس از مشروب نمودن قرا سخت - سرده - زیارت - کودی جلایی در ۵ کیلومتری دریا بخش شده سیلاب آن از چندین مسیر بندریا میریزد در موقع طغیان راه میثاب بندر عباس را از طریق کولقان مسدود و به باطلاق تبدیل مینماید

۳ رودخانه شور سرچشمه آن از کوهستان فارغان حسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا در این می شود

۴ - رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان داراب و ارزوئیه است حدود کرده چاه چنوک و رودخانه دشت ارزوئیه است که پس از مشروب نمودن قرا جلگه طرم داخل نمک شده در ۲۵ کیلومتری خاوری قصبه حمیر از کوهستان خارج و بندریا میریزد در موقع بارندگی آب زیادی دارد

جنگل - منحصر است به جنگلهای تنگ گزی در دانه کوهستانها و در تمام دره های آن اشجار گرمسیری از قبیل گز - کهور - کنار - کز - و غیره دیده میشود که بمصرف سوخت میرسد

قسمت سیاسی

بخش حومه بندر عباس از دهستان تشکیل شده هر کر بخش و شهرستان

شهر و بندر عباس است

تاریخچه مختصر در باره بندر عباس - تاریخ بین بندر از سال ۹۶۲۳ میلادی است که پس از سقوط هرمز و خرابی آن بدست ایرانیان مرکز تجارت حلیج از آن به بندر عباس منتقل گردید اهمیت تجارتی فراوانی بدست آورد

شاه عباس پس از فتح هرمز در صدد آبادی بندر که بزرگی در ساحل

کشور خود احداث نموده در این مقصود که کوچک گنبد کاخرون را که
سابقه قدیمه جماعتی از حدس و حدس دارد آفریده است که خود به
سند عباس موسسه گردید

پس در گذشته بعد از تاریخ حلیج فارس شهرت و اهمیت بسیار پیدا
کرد تجارت و جمعیت شهر هرگز متوقف به بندر حدیده الحداث انتقال یافت و به
کمپانی هند شرقی نیز اجازه داده شد که در آنجا دو عمارت مسکونی داشته
باشد و اجازه ساختن خانه برای خود داشتند که مبادا روزی آسرا مبدل
نمونه به بند

بندر جدید برای تجارت سنگیها به مراتب به سراسر از بندر حاسک بود
و پس راه بسیار خوبی آنجا را به دست کشور متصل میساخت و انگلیسها
آسرا نیز از سابق میروستند امتعه خود را انداخته ایران حمل نمایند به همین جهت
فدایت دکنسری به بندر عباس مهمترین مرکز تجارتی کمپانی هند شرقی در
سراسر خلیج بوده است

بندر عباس در بعد از مدتی و بواسطه اهمیت که در آنجا بود و بندر حلیج
بوده و امروزه به علت امتیاز بندر شاهپور و راه های دریایی آن را اهمیت
آن کاسه شده در ردیف خود قرار گرفته است

بندر عباس در بعد از مدتی و بواسطه اهمیت که در آنجا بود و بندر حلیج
بوده و امروزه به علت امتیاز بندر شاهپور و راه های دریایی آن را اهمیت
آن کاسه شده در ردیف خود قرار گرفته است

و ضمیمه شهر بندر عباس

تا کنون اقدامات اساسی جهت عمران این شهر بعمل آمده و در این بین
بناهای حائری باختری کشیده شده و این بناها را بوسیله دو حیاطان دیگر
ناگفته است نموده اند در صورتیکه - نه راه اسکله از کوچه ها عبور نموده
معالود ضابطه بند را که در قدیم چاهی پیش نموده بندر آورده اند

و ضمناً در بندر شهر حقوق العاده بند اغلب به امر سر بر حمله و
بناهای دیگر در بند

بندر عباس در این راه و در این راه و در این راه

آب مسرومی بندر - سحاحه استعمار در بندر آب و بندر آب که
متری حذر بندر (که بوسیله کوره حذر مسدود شده بقیه اهالی و آب
بر که های واقع در بندر است و عیسایان در آن که حوضی می پر پوشیده
مررگی است که آب را پر شود)

هوای بندر از سایر نقاط بخش بدتر بوده تا پس آن برای اهالی غیر
بومی طاقت فرسا است تجارت و اعیان و اغلب از اهالی غیر بومی در فصل بهشتن
بکوه گینو واقع در ۳۰ کیلومتری شمال بندر عباس میروند در سینه شماری
این کوه مطلق بنام کوهچ دارای چشمه های آب شیرین و بهشتان و هوای
ممتدل است اختلاف ارتفاع آن محل نسبت به بندر عباس ۱۸۰۰ متر است و عذیب
آب راه بسیار مشکل آن میباشد

بندر عباس دارای دو ایر دولتی - فرمانداری - گمرک - فرهنگ - شهر ری
شهر مانی - بانک ملی و پادگان نظامی است ساختمانهای یادگان در بند
و ساختمان سفارت انگلیس و چند ساختمان سرغوب دیگر بین دیواره بندر
عباس دیده میشود دهستانهای بخش بندر عباس بشرح زیر میباشد

۱ - دهستان حومه - دهستان حومه ۲۲ قریه مرکز دهستان قره سیه ایس
 فراء معسر ان عرآمد ار کلانج - سرخون - محل ناخدا و سورو -
 ۲ - دهستان شمیل - دهستان شمیل دو خاور بندر عباس واقع دارای ۳۰
 قریه مرکز و کوچت ست مرکز دهستان قریه شمیل فراء معتبر آن عبارتند از
 قلعه قاضی - سردره - تخت - جلاوی - کشکو - بیان -
 ۳ - دهستان احمدی - دهستان احمدی دو شمال دهستان شمیل واقع دارای
 ۱۳ قریه مرکز - دهستان احمدی از قراء مهم آن پور و حیدر آباد است -
 ۴ - دهستان فیروزان - این دهستان در باختر دهستان احمدی واقع دارای
 ۲۱ قریه مرکز دهستان قریه فارغان ۲۰۰ نفر قراء معتبر آن سیروئی ۵۰ نفر
 حائس ۵۰۰ نفر همای بدلا ۴۰۰ نفر و سهك ۳۰۰ نفر زراعت برنج دو این دهستان
 معمول در کبات آن نیز معروف است
 ۵ - دهستان در آگاه - این دهستان در شمال باختری بخش واقع دارای
 ۲۲ قریه ست مرکز دهستان در آگاه ۲۴۰ نفر جمعیت از قراء معتبر آن چاه گنویه
 ۹۵۰ نفر بپنوج ۳۸۰ نفر تسکده موئی ۴۲۰ نفر علی آباد ۱۵۰ نفر علی آباد سر
 راه شوشه گرهان سورجان واقع است
 ۶ - دهستان طارم - دهستان طارم دو جنوب خاوری دهستان در آگاه
 واقع و شوشه بندر عباس سورجان در این دهستان عمور میباشد
 از ۲۲ قریه تشکیل مرکز دهستان قره سعادت آباد ۳۴۸ نفر از فراء معتبر
 آن حاجی آباد ۷۷۶ نفر گهک ۵۲۰ نفر طاشکوبه ۳۹۴ نفر قلعه ۵۸۵ نفر و در ۲۹۰ نفر
 ۷ - دهستان طارم - این دهستان در جنوب دهستان طارم واقع از چهل و
 سه قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه فس میباشد
 ۸ - دهستان حمیر - این دهستان در ساحل دریا واقع و
 ۱۲ قریه تشکیل مرکز دهستان قریه خمیر از قراء معتبر آن کشار ۵۵۰ نفر -
 بستنه ۲۵۰ نفر است

خطوط ارتباطی بخش - بندر عباس بوخیله کابن زیر دریائی به حرید -
 قسم و هنگام مربوطه است (کامل زیر دریائی بصره و ممسنی از جزیره هنگام
 میگردد) بوسیله تنگراف با کرمان و داخله کشور و بوسیله تلفن با مرز
 ارتباط دارد

قسمت اقتصادی

بطوریکه ذکر شد بندر عباس در ردیف دومین بندر جنوب محسوب می‌گردد
 بنابر تاحات مهم از قبیل - دارا حی - گله داری و غیره است

صادرات و واردات آن نسبت دارای اهمیت میباشد .

استعداد محل برای پرورش همه قسم محصولات گرمسیری و سبزیجات
 بسیار مناسب ولی در قسمتهای ساحلی کم آب و اغلب زراعت قراء ساحلی بوسیله
 آب چاه است که با گاو وحشت خارج نمینمایند .

دامنه کوهسار کیو و کشکو برای احداث قنوات بسیار مناسب است
 انگاری اهالی و عدم متخصص فاقد قنوات است قنات قناتیکه جدیداً احداث شده
 و آب فراوانی دارد قنات سعید آباد متعلق به حاجی مشیر است در صورتیکه
 سایر ملائین نیز اقدام نمایند سواحل آباد و نهبه خوبی خواهند برد ضمناً در
 معبر و سنگ ها نمک و گچ برای مصارف و حدود دارد که در صورت
 سد بندی نه تنها ارزاق و احیاناً تامین شده بلکه صادرات مهمی به عمده خواهد
 داشت در این خصوص در فصل سواحل توضیحاتی داده خواهد شد

محصولات این بخش عبارتند از خرما - گندم - جو - ارزن - زرد کبک
 در قسمت سواحل کفایه اهالی در انداده اغلب گندم - جو - زرد کبک و در بخش
 کشور و برنج از کسراچی وارد میشود در دهستان فارغان پررنگ کاری معمول
 است

اعلی تخلصاتهای این بخش بوسیله آب باران مشروب میشود .

فہرست مضامین

اغلب اهالی داری در پی سه زن تمرد و موالید ص و د بخش برای سه ای
چهار اولاد میباشد.

استعداد جسمانی اعلیٰ دستانها بمراتب بهتر از حیوانی در قسمت هوش و ذکاوت نیز برتری دارند

امراض قراخم — ملاریا — و بیوک در جنوب بندر و سواحلی و در
قسمتهای شمالی کمتر دیده میشود

نظر به بدی آب و هوا و تابستان طاقت فرسا از وجود سربازان قسمت های سردسیری و داخلی کشور به هیچوجه نمیتوان استفاده نمود لازم است پادگان های سواحل را حتی المقدور تقویت نمود که حتی امکان در تکمیل کادر و سربازان سومی موفق شده و نیروی کافی در اختیار داشته باشند در غیر این صورت از کادر و سربازان داخلی کشور حاشه در فصل گرما حتماً کمبود بی مورد نتیجه حاصل نخواهد گردید

سران نیروی بحری خویی از افراد سواحل و صنف پیاده از و سراد
دهستانهای شمالی بخش مهوان تربیت نمود .

دفاع و اهمیت بخش از نقطه نظر نظامی و اهمیت اولیه بندر عباس و منطقه
مجاورت با آب گرمر میبایست در منظور و ملاک را هم آب معشوم سرد است خنک
فارس محبوب و فعل است این در آب گرمر از منطقه است (قسمت گرمر - ناز
هنگام) نه هرگز بهدستی شد و در آب گرمر و در دریا رفته به غیر
مستعینی برای بندر عباس و کل منطقه است

چرا که این منبر در محیط موسسه امام الهیاده امام علی (ع) و شهرت آن است
و از من می باشد

حیوانات بعضی بعضی الاغ - گوسفند - بقر - طیور خشکی است و بعضی
 در دریا بواسطه الاغ و شتر است الاغهای این بخش در سرعت حرکت معریفند
 حیوانات وحشی آن گوز - گرگ - روبه - شمال - در دامنه آمو چند و نور
 در کوه - در کوهی دیده میشود از طیور وحشی آن دراج و بره اهو است
 در کوه و هشتاد و نه آن کبک موجود دارد چون اکستانازی بعضی نامند
 نوع آن عظم است .

کوه نمک در دهستان خضر واقع است که استخراج و صادر میشود -
کارخانه سبک آن عبارت است از کارخانه نجریسی در دو کیلومتری جلوری
بشهر عباس و کارخانه گندرو سزی است که از اردیبهشت ۱۳۱۹ محصول آن
صادر شده است

وسایع عقلیه دریائی همدر عبارت است از دو قایق موتوری ۵ تنی و ۸ قایق
باربری ۱۰ تنی و ۳۰ غصه قایق باربری کوچک

وسائل باربری در جنگلی - ۵ ماشین سواری و ۷ کامیون علاوه کامیون
های متعددی ز داخله کشور همه روزه بری حمل بار بدین سبب وارد میشوند

عشق و عاشقی

۱-۲-۳ شوشه بنظر عباس کرمانی از طریق دهستان طاروم و سیرجان

۲- راه ایمنه شوسه منتهی به عباس لار از طریق 'مسیر و شمار

۳ - راه نهمه مدرسه جعفر عیسی میسایب از قریه دود - سو - حجازی . گره مرده
من مری آباد

۴- یادگار و موزه، عمارت گرانمایه و عظیمیست که در محله احمدی و به بلند معلاوه بین کلیه دهستانهای محلی راه مالرو جهه دارد

بندر عباس پیش بندر خلیج و با بعد از سنگ و سدر و سطر بر کسی
هائیکه از چینی بمقصد مصره مسرودند میباشد.

بندر عباس راه رسوخ بطرف داخله کشور و بلاد ایران محسوب است
از بندر هرچه بطرف شمال (داخله کشور) پیش برویم زمین مرتفع
تر گشته در ۴۰ کیلومتری ساحل به ارتفاعات گیمو برخورد می نماید این کوه
بسیار مرتفع است گه می تواند از منظور رسوخ مهاجم داخله کشور
حلو گیری نمود شکلهائی که در کوهستان موجود است اغلب عمود بر ساحل
واقع شده بر آن پیشروی مهاجم دلهبرهائی تشکیل میدهد.

نتیجه - بندر عباس بطوریکه در بالا گفته شد چون مبدا اولین راه نفوذی
بصرف بلاد ایران است بایستی طرح دفعی آن از زمان صلح پیش بینی شده و
هدایت مخصوص بندر داده شود.

از نظر مباحث محلی و ارتقاء اعلی خود بندر محتاج بخوار باری بوده که
از پوشش حمل میشود در زمان جنگ برای نگاهداری عده در این محله
بسیاری و سالها در آنجا را در شهر از کرمان پیش بینی نمود که از راه
جنگی حمل شود.

بندر عباس برای عمران و آبادی خود و نگاهداری عده ما در زمان
جنگ محتاج تهیه آب مشروب میباشد.

۱۵- بخش میتاب (از شهرستان بندر عباس)

قسمت طبیعی

بخش میتاب محدود است از شمال به بخش رود بار و کوهستان احمدی
از خاور به دهستان موجان و دهستان پش کرد از باختر به بخش بندر عباس از
جنوب به دهستان بیابان از بخش جامک از جنوب باختری به خلیج فارس.

طول جغرافیائی آن از $۵۶^{\circ}۴۵'$ الی $۵۷^{\circ}۳۰'$ و عرض آن از ۲۷° الی ۲۸°
مساحت بخش بنود تقریباً ۸۰۰۰ کیلومتر مربع -

آب و هوا - هوای این بخش بسبب بدوقیمت طبیعی آن معتدل و نسبت
به آب و حومه آن گرم و مربوط حرارت متوسط سالانه در تابستان ۴۰ درجه
در زمستان ۲۰ الی ۲۵ درجه است وزش باد خاوری موسوم به بد لوار در زمستان
جشک و گرم در زمستان موسوم به قش سرد و جشک است وزش آن در
زمستان باعث تراکم برف و ریش بران میشود.

بواسطه وفور آب و کثرت بوستان و باغات پشه و مگس فراوان مخصوصاً
در ماه های فروردین و اردیبهشت زیاد جز با پشه بند و یا دود نمودن اسباب
آسایش فراهم نمیشود در داخل نخلستانها و طوبت زیاد تر و انواع امراض از
قبیل مالاریا ذات الجنه و سستی اعصاب فراوان و خارج از نخلستان هوا نسبتاً
بهر و متلاان به امراض کمتر مشاهده میشوند. میراث بران سالانه تقریباً
۱۳ سیمتر است.

نظر به حلات اربعه دهستان های رودان و رودخانه در هوای آن
جشک و سالامه از عذاب میباشد.

آب مشروب و هر دوی این بخش بطور کلی از رودخانه میناب است .
ارتفاعات - در این بخش چهار سلسله چپال دیده میشود

۱- سلسله کوه زندان امتداد آن شمال باختری و جنوب خاوری است که از کوهستان احمدی شروع دهستانهای رودخانه دژ و رودان در حوض و تنگ مس و شعیلات در به حوض سلسله نامبرده واقع از باختر میناب گذشته بارقاعات بیابان متصل میشود .

فصل مهم این سلسله از شمال باختری عبارتند از قله کوه تپله بارقاع ۱۷۰۰ متر و کوه سفید بارقاع ۱۴۲۰ متر و قله کوه زندان بارقاع ۱۰۶۱ متر .
معمور و شکافهای این سلسله از شمال باختری عبارتند از گردنه بیور گدار برین - تارپ و سرزد - گردنه سرخ بین رودان و شعل - گردنه خاکلی بین باغ مسی و قسره شمالی میناب (شهرار) شکاف رودخانه میناب و گردنه بالائی بین راوسک و سرری .

۲- از سلسله چپال اولیه در قسمت شمال گردنه بیور گدار رشته به طرف خاور متصل بوسیله شکاف رودخانه دزدی از کوهستان ده کهنان نو دژ جدا می شود بین کوهستان بین دهستان رودان و دهستان رودخانه واقع ارتفاع بلندترین قله آن در شمال رودان ۱۳۱۲ متر است معابر این کوهستان اولاً گردنه شوران در ارتفاع ۱۱۰۰ متر است بین رودان و رودخانه دژ از طریق رهدار .
ثانیاً معبر رودخانه دردی است که بین رودان و کهنو واقع است .

۳- ارتفاعات نو دژ و ده کهنان است که ابتدای آن از جلگه کسردی کهوچ شروع شده در شمال قریبه جعفرین تمام میشود دهستان مزوخان از بخش کهوچ را از دهستان رودان جدا میکند قلل آن از شمال جنوب قله کوه گروم ارتفاع ۲۵۶۵ متر و آخرین قله آن در شمال جعفرین ۱۱۲۵ متر است معابر این کوهستان ۱ گردنه ده کهنان بین رودان و رودبار ۲ گردنه نو دژ بین رودان و مزوخان .

۴- از جنوب دهستان مزوخان ارتفاعاتی بنام کوه مجد نو شروع شده بکوهستان شاگرد متصل میشود قراء تجدانو - جعفرین - سرری - کورین سندرک از بخش میناب در دامنه باختری بین کوهستان و قلع معبر قلع دگری در بین حدود بدشته به گردنه ده رنگ است بین تجدانو و ده رنگ .

رودخانه - رودخانه سکه سه دهستان بین بخش مشروب مسعود رود میناب است که در هر یک از دهستان ها بنامی مخصوص نامیده میشود سرچشمه این رودخانه کوه شده احمدی و کوهستان اسمدقه است کوه سده سیر از رماعات نامبرده در جنگه رودخانه دژ بهم متصل و در همین دهستان از سطح سیر ها آب تراوش نموده قراء دهستان نامبرده را مشروب مراد آب آن داخل تنگ کلاتو شده بطرف رودان سراریر میشود در کهنو بالا (و قسره شمالی رودان) از کوهستان خارج قراء دهستان رودان را مشروب در وسط جنگه سیر آن سنگستانی را تشکیل میدهد مجد نو در جنوب دهستان نامبرده آب از سطح آن نر و تن و داخل تنگ میناب شده در نزدیکی قریه بریمیدین بارودخانه جعفرین که سرچشمه آن از کوهستان کوه شهری و مزوخان است متصل رودخانه میناب را تشکیل در با قصد متری قلعه میناب از تنگ خارج بوسیله جویبار ها در داخل نخلستانهای مهم میناب بخش میشود سیر آن از وسط دهستان بیور جو حدود چندر کلاهی بدر ما منتهی میشود .

حکک - در تمام دره های کوهستان نامبرده اشجار گد سیری از قبیل کهور - کدر - کر - کرب - غیره دیده میشود قسمت عمده جنگل در حدود

نژاد - سنگه کارگر و زارع اغلب از نژاد اسود هستند که در زمان
 بهار و تابستان غراب مسقط از سنگیان بعنوان پردگی آورده اند و کمی
 عرب و لاری نیز محدود است و طبقات پر جنبه و اشراف از نژاد ایرانی باوچ
 هستند .

از سده ۱۰ رارعیان آنجا نیکه ورودشان به این منطقه از قدیم بوده بواسطه
 آمیزش به رنگ مخصوص در آمده ولی خواص عمومی نژاد اسود را که دارا
 بودن لبهای کلفت و بینی های پهن و ساق پای درشت و کف پای بزرگ است
 دارند نموده اند .

اهالی کثراً بسی سواد تمدن متوسط و کم هوش اغلب در جاهای بدوی
 خود که از برك خرد تهیه میکنند زندگی میکنند .

تقسیمات داری - بخش میسر - سه دهستان شرح زیر تشکیل شده
 ۱ - دهستان حومه میسر - مرکز بخش و دهستان قصبه میسر واقع در
 مغرب شبه قاره قدیمی دارای ادارات بخش داری - شعبه ثبت احوال - فرهنگ
 ثبت اسناد - دادگاران نظامی - مرکز گرویدن سواره - و نهال در دست
 پسران و دختران تعداد مجموع نفوس این دهستان ۲۹۹۰۰ نفر .
 ۲ - حومه بشماخ ۱۸ الی ۱۲ کیلومتر قوه میسر واقع شده و در محاسن
 و اوضاع خاص است .

۳ - دهستان رودان - دهستان رودان در ۳۰ کیلومتری شمال قلعه میسر
 واقع مرکز دهستان قصبه ده روز فراه معتبر آن مرکز آباد قلعه خراچی - بیکا
 و نیرب است .

۴ - دهستان رودان - دهستان رودان در ۳۰ کیلومتری شمال قلعه میسر
 واقع مرکز دهستان قصبه ده روز فراه معتبر آن مرکز آباد قلعه خراچی - بیکا
 و نیرب است .

۳ - دهستان رودان در ۳۰ کیلومتری شمال رودان - مرکز دهستان
 قلعه میسر - دهستان معتبر آن نور آرد - مرکز آن رودان و نیرب است
 مجموع نفوس این دهستان ۶۰۷۸ .

قسمت اقتصادی

ثروت - دارائی این بخش در سال ۱۳۱۹ بالغ بر ۹۱۰۰۰۰۰ ریال بود که
 ۷۷۰۰۰۰ ریال آن متعلق به اوقاف بوده است .

ولی با وجود استعداد فوق العاده که در زراعت و بخش پربار میشود
 دارائی این بخش کم میباشد و اگر اقدامات لازمه برای کشاورزی این بخش بشود
 مراتب به دارائی آن اضافه خواهد شد ولی بطور کلی فقیر و بی چاره میباشد
 تجارت - تجارت در این بخش بواسطه موقعیتی که در است نسبتاً زیاد
 و دارای همه گونه تجارت داخلی و خارجی و معاملات مرزی است صادرات آن
 بشرح زیر است -

۱ - حریر - حریر است - حریر است - چوب تاج کبک - حریر و حریر
 بندر عباس و حریر و اغلب بنادر ایران بوده و بعضی هم بعنوان صادرات مرزی
 معاملات حمل میشود .

۲ - خردک (حریر مخصوص) که هر سال مقدار ۲۵۰۰۰۰ کیلو در کبک
 های ۸۵ کیلویی و حریر در بطور کم به هندوستان حمل میشود و لاخره میسر
 صادرات آن ۱۷۵۵ تن به ارزش ۳۴۲۲۰۰۰ ریال که مرکب از نوع خشکبار و
 حبوبات و الیاف نباتی و غلات به استثناء گندم میسران و زردت آن به ۲۹۱ تن
 به ارزش ۲۴۲۲۰۰۰ ریال که مرکب از انواع پارچه های معجز - برنج و حبوبات
 حریری - و ریسمان پنبه میباشد تمام معاملات مرزی این دهستان و نیرب
 و صادرات پس از ورود به گمرک قیاب داخل بخش شده به مصرف احتیاجات

باب هرمز مری می‌ناب هم همان اهمیت بندر عباس را دارد می‌ناب بوسیله
حریر قشم و هرمز و لارک پوشیده می‌شود و بوسیله این جزایر دفاع می‌ناب میسر
میگردد از قلعه قدیمی می‌ناب جزایر هرمز و قشم و لارک بخوبی
دیده می‌شود در دست داشتن هرمز برای دفاع می‌ناب در درجه اول
اهمیت و در ثانی راه های ورودی بندر عباس - می‌ناب و گذار سرخ باید مورد
بررسی برای تشکیل نقاط انکاه قرار گیرد همچنین راه جاسک - می‌ناب در باید
مورد بررسی قرار گیرد .

۱۶ - بخش جاسک (از شهر - مان بندر عباس)

بخش جاسک محدود است از شمال به بخش می‌ناب و رود در و خاور
به بخش ایرانشهر از باختر به باب هرمز از جنوب به دریای عمان .
/ طول جغرافیائی آن از ۵۷° الی ۵۹° و عرض آن در ۳۰° ۲۵' الی ۲۷° مساحت
بخش بطور تقریب ۲۶۰۰۰ کیلومتر مربع .

منظر بابتیکه بخش جاسک از سه دهستان مهم جاسک - بیدان - بند کرد
تشکیل شده که از نقطه نظر آب - می - و - سی با هم اختلاف کلی دارند لذا قسمت
های نامبرده از هر جهت جداگانه مورد بررسی قرار میدهیم .

دهستان حومه جاسک

این دهستان در کرانه بحر عمان واقع هوای آن گرم بطور هوای بخش
بندر عباس میباشد حرارت در هیچ موقع از ۳۰ درجه پایین نیامده در موقع
گرمای (تیر و مرداد ماه) آب دریا ۳۵ درجه حرارت دارد .

آب مشروبی دهستان از چاه است که در تمام نقاط بدست می‌آید و سار و گلی
خیلی کم و گاهی چند سال متوالی باران نمی‌ریزد .

از نقاط - دامنه جنوبی کوهستان بشکریه در ۳۰ ممتد در مسیر
کرانه مواصله از ۳ الی ۲۰ کیلومتری ساحل واقع ارتفاعات اولیه در ۱۰۰۰ متر و بلندترین
مرتفع شده در ۵۰ الی ۲۰ کیلومتری شمال ساحل بکوه های معروف کوه کهن
بلرتقاع ۱۸۶۶ متر و کوه گرچون با ارتفاع ۱۵۲۴ متر و گرکوه در ارتفاع ۱۸۹۰
متر و کوه رنکباد در ارتفاع ۱۴۱۰ متر میرسد .

دارای قروودگاه هواپیمائی یستی و مرکز بی سیم با موج ۲۰۰۰ میباشند.
این بندر نیز مانند بندر چاه بهار رو به آبادی است دارای ۱۶۵۰ نفر
نفوس و ادارات گمرک - بخشداري - پادگرو گروهدن ژانداوهری است خط آهن
بین حسك و چاه بهار و خود راههای آن عموماً مالرو میباشند

محصول این منطقه خرما شلغ عنبه اهلی ماهی گیری است اوزاق
مانگورین و تفرات پادگن از پوشهر و بندر عباس تهیه میشود .
طایفه اوشیروانی که سابقاً اهمیت زیادتری داشتند در این دهستان ساکن
عموماً منی بزبان بلوچی تکلم مینمایند .

۲ - دهستان بیابان

دهستان بیابان محدود است از شمال به بخش میاب از خاور به دهستان
بشاگرد از جنوب به دهستان حومه جاسك از باختر به بدب هرمرز عرض این
دهستان از ۴۰ لی ۶۰ کیلومتر و طول آن در حدود ۲۰۰ کیلومتر است .
وصیت کلی - شامل يك جلگه کمرانه و يك رشته کوهستان موازی بنا
کمرانه که گاهی این رشته دهنه کمرانه نزدیک و گاهی دور شده در نتیجه جلگه
کمرانه را کم و بیش هریض مینمایند .

هوای این دهستان نظیر هوای دهستان حومه جاسك آب مشروبى آب
منعصر به چاههای معدود است که در وسط نخلستانها به عمق سه لی ۸ متر
احداث و آب اغلب آنها شور بوده گوارترین آب مشروبى در این منطقه آب
ماران است که در نخلستانهاى عمیق تا چند مده بعد از بارندگى نگاهداری
میشود

از منابع - دامنه باخترى کوهستان بشاگرد در این دهستان در هوزات
دو یا بطور متوالی واقع و دارای دره های بسیار و ارتفاعات آن یرتنگه‌ی

معدیر - معابر کوهستانی آن از جاسك بطرف خاور عبارتند از ۱ معبر
رودخانه جگى ۲ معبر رودخانه کابريك ۳ معبر رودخانه سدیح ۴ معبر رودخانه
ریج که عمود عمود بسطیل بوده پس کرانه خاورى حسك و بشاگرد واقع عبور از
این معابر طریق نهایت سخت مخصوصاً در موقع طوفان رودخانهها خیلی مشکل
است بطور کلی چر کرانه کابیه راهها از گردنه ندى سبب العبور و در هائی سك
عمور میسپید

رودخانه - رودخانه‌ی مهم بین دهستان از خاور به باختر عبارتند از
رودخانه راج سرچشمه آن از کوهستان موج که پس از مشروب نمودن قراء
است و قراء مجاور رودخانه در حدود كلك بندریا منتهی میشود .

۲ رودخانه کابريك سرچشمه آن کوهستان ملوز که پس از مشروب نمودن
قراء مجاور رود در حدود گردنه كس بندر میرود .

۳ رودخانه سدیح سرچشمه آن کوهستان جوی ریمشك بوده در حدود
گوهرت بندر میرود .

۴ رودخانه جگى سرچشمه آن کوهستان مکهران است که در حدود
راس الجکین بندر میرود .

رودخانه‌ی نامبرده عموماً از کوهستان بشاگرد سرچشمه گرفته اغلب
اوقت دارای آب در موقع بارندگى و صحنه‌ی سرور آنها مشكول در سلاب آن
هائی بغلستانهای کمرانه را مشروب مینمایند .

مرکز بخش حسك بندر جاسك است که در دماعه کسوجكى بنام راس
الجاسك واقع فعلاً از طریق خشكى جاده بنوسه بآب مربوط نمیشود عمق آب
در ساحل آن نسبت زیاد کشتی هدی تجارتی در این بندر از بندر عباس مزدکتر
بساحب موقع مینمایند .

صفت العصور است هر عصری در کوههای آن عبور کند از کوه گو اسعدینو هاج
 ۱۰۰ متر و کوه کابل شصت در ارتفاع ۵۵۰ متر و کوه گلزار با ارتفاع ۴۸۰ متر
 هر دو کوهستانی منحصراً در میان معبر سرگز است که به پشاکرد
 منتهی میشود.

رودخانه - رودخانه‌های مهم این منطقه عبارتند از:

۱ - رودخانه خوب محله سرچشمه آن کوهستان پشاکرد که پس از
 مشروب نمودن قراء سدرک و کریار در جنوب محله از کوهستان خارج در
 حدود کرگان بدری می‌رسد غلب فصول در بعضی نقاط آن دارای آب شیرین
 فقط در تابستان می‌باشد.

۲ - رودخانه که سرچشمه آن کوهستان پشاکرد است پس از مشروب
 نمودن بعضی از قراء سرگز در حدود قریه گز از کوهستان خارج در جنوب
 سدر سیریت بدری می‌رسد منحصراً آن تغیر رودخانه اولی است.

۳ - رودخانه‌ای که وچک دسگر نیز در این دهستان وجود دارد از قریه
 رودخانه گرو و رود کسکاک که طول آنها کم ولی در موقع بارندگی و طوفان
 قابل ملاحظه می‌باشد از حدود کسورزی رودخانه‌های بالا قابل استفاده بود آب آنها
 بمصرف آبیاری نخلستانها و رراعت میرسد.

کلبه سکنه اهلی میانان از ۱۵۰۰۰ نفر تجاوز می‌نماید سکنه آن
 قسمتی بومی و قسمت عمده بلوچ می‌باشند

اکثر سکنه طایفه طاهر زائی است طایفه مردمانی جنگجو و دود
 حفاظت و امنیت بآنان برگزار شده رؤسای این طایفه فعلاً ۴ نفر بنام علی حلال
 دسکخور و حسن افسری و دوست محمد یزدان پناه است قسمت شمال دهستان
 میانان از حدود جنوبی میسب الی کوهستان به دهداری علی حلال از کوهستان
 الی گرو و بدری و دهداری حسن افسری و قسمت جنوب از کرالی کوه.

مبارزه دهداری دوست محمد میباشند رؤسای نامبرده دارای نفوذ فوق العاده
 افراد ایل مطیع آنان هستند

شغل عمده طایفه طاهر زائی کله داری و جیره داری است دارای چند قبیله
 بادی بزرگ هستند که با غنای رابطه داشته لوازمات مورد احتیاج وارد میکنند
 اهالی بومی به زراعت و ماهیگیری مشغولند مذهب اهالی بومی شیعه و
 مردمان فارسی متکلم و طایفه طاهر زائی سنی و بزبان بلوچی تکلم میکنند
زراعت منطقه - گندم - زرت - ارزن - رراعت گندم و جو - غلب فصول
 دمی است در صورت آفتاب باران محصول آنها کافی و در صورت خشک سالی
 بیستی از خارج تأمین نمایند نخلستانهای زیادی دارند که در صورت بارندگی
 ثمره آن خوب و کافی است.

وسایل باربری آنان شتر و الاغ است الاغهای بسیار از لحاظ سرعت و
 چشمت معروف میباشد.

قراء معتبر میانان از شمال به جنوب عبارتند از کتور سدهیل داری ۵۰۰
 نفر جمعیت در ۱۰ کیلومتری دریا واقع شغل عمده اهالی کله داری است
کوهستان - در ساحل دریای واقع دارای ۴۰۰ نفر جمعیت شغل عمده
اهلی ماهیگیری است.

مغانی - و قراء محاور دارای نخلستانهای خوب هر کر دهداری جنگجو
 در سه کیلومتر دوری کوهستان معمر عمده اهالی کله داری و در سبب محاسن
کر - در ۲۰ کیلومتری جنوبی کوهستان و یک کیلومتری دریای
 ۱۰۰ نفر جمعیت هر کر دهداری حسن افسری شغل عمده اهالی ماهیگیری و
 زراعت و آب دمی و یافتن پانچوی مارک و چور شمش است

سدر سیریت - سدر سیریت و قراء محاور در مرکز میانان در یک کیلو
 متری در مواقع دارای نخلستان نسبتاً مهمی است هر کر بخشهای بسیار داری
 ۱۳۹۶ نفر نفوس شغل عمده اهالی رراعت و ماهیگیری است و در ۱۰۰

گزر - در چهار کیلومتری خاوری مقدار سیرك دارای ۵۰۰ نفر نفوس شغل عمده اهالی گله داری و زراعت است

گرنه - در ۲۶ کیلومتری جنوب بندر سیرك سه کیلومتری دریا دارای ۱۵۰ نفر جمعیت شغل عمده اهالی زراعت است

سیکونی - ۲۰ کیلومتری دریا دارای ۲۵۰ نفر جمعیت شغل عمده اهالی برکت دادن و زراعت است

بنجی - در ۳۰ کیلومتری جنوب سیکونی واقع دارای ۲۰۰ نفر جمعیت دین در کیلومتری دریا شغل عمده اهالی گله داری است

کوه مبارک - در ۱۱ کیلومتری جنوب بنجی واقع آخرین قریه پیاپی محسوب دارای ۱۳۰ نفر جمعیت است

۳ - دهستان بشاگرد

مقدمه - بشاگرد ناحیه ایست که دهستانی واقع در قسمت جنوب شرقی کرمان و محدود به حدود زیر

از سمت شمال - رودبار - حزموریان - فواحی ایرانشهر

از سمت جنوب - سکر - از سمت جنوب به پیاپی و چاسک - از سمت

بختر به میناب - موحان - رودبار

مساحت دهستان بطور تقریب ۱۹۰۰۰ کیلومتر مربع

وضعیت کلی - منطقه بشاگرد یکی کوهستانی و از رشته کوهستان

موری تشکیل گردیده است و عمدتاً دارای شب بسیار سردی می باشد و دامنه آن از آب و گل و غلظت و مشاهده میشود در وسط این رشته دره بسیار تنگ و غشاده دیده میشود از اقصای این ناحیه کلیه کوهستانی فا صاف و دره های آن بر از نخل های کوتاه و آب شیرین می باشد

ارتفاعات - بطوریکه ذکر شده این منطقه کوهستانی و از پیک سلحله ارتفاعاتی تشکیل شده که بطور کلی قسم آلهای است که بطرف جنوب موریان و دره های عمان سرازیر میشوند ارتفاعات مهم این ناحیه از شمال به جنوب به شرح زیر است

کوهستان مارز در جنوب خاوری کوه شهری مرتفعترین قله آن ۲۰۴۲ متر

کوهستان ریشک در خاور کوهستان مارز مرتفعترین قله آن ۱۹۳۵ متر

کوهستان دراب سروانکسیران در خاور پیاپی مرتفعترین قله آن ۲۰۷۴ متر

کلیه این منطقه سنگی و از جنس سنگهای دریائی است اکثر قسمت های کوهستانی وجود سنگی بودن مشعر است در این کوهستان شجره ریز دیده میشود - بادام حنکلی - کرب - ممیل بواسطه در نهایی د نمی در دامنه کوهستانها علمزار های بسیار خوب وجود دارد که بهترین مراتع محسوب میشود

در بین این ارتفاعات رشته دراب سر از رشته های دیگر مرتفعتر ولی قله هر سه رشته غیر مشعر است

رودخانه ها - در بشاگرد دو رودخانه تشکیل میشود رودخانه چکی که که از دره های کوهستان انگسیران تشکیل شده بسم رود چکی وارد دریا میشود - آب این رودخانه دائمی و شیرین و در موقع طغیان قابل عبور نیست کفه آن پوشیده از سنگ در فصل کم آبی در تمام نقاط قابل عبور است - آب دره های شمالی کوهستان مارز بطرف چار موریان سرازیر میشود

هوا - هوای این منطقه نسبت به مکران و دیارین بسیار معتدل تر و همچنین مناسبتر خرمای آن معروف است

برای در این منطقه میسر و آسانی یافت می‌شود قوری آب می‌شود -
معمولاً باید در نظر داشت که بشا کرد منطقه گرمی و گرمی محبوب می‌شود و تمام
در در آن بسیار خشک و یکنواخت منطقه است - پیورج - پشکوه - در آب
سر - مارز - ولی اهالی آن حتی به یکنواختی ندارند چه فقط از تسمه دره ها به راس
از تعداد معینی بفرمکان می‌رسند گرچه فقط از لحاظ تهیه آب قدری تولید اشکال
می‌شود

در این منطقه زیاد و برات هندوستان در این منطقه تأثیر کامل داشته
در - توسط راه و راهی آن شروع می‌شود

این منطقه عموماً سیلابی است در زمستان دره ها گرمسیر بسیار خوبی
است .

سکنه - سکنه این نواحی در - واقع اینم در حدود ۵۰۰۰ نفر بوده است
که قسمتی از آنها به کمرانه عیالات متواری شده و فعلاً بیش از ۲۰۰۰ نفر
سکنه این منطقه را قبایلی محسوب داشت

سکنه این منطقه قسمتی سومی و قسمتی بلوچ می‌باشند سکنه بشا کرد
شاید قدیمی ترین سکنه بلوچستان باشد رنگ آنها تیره و اسطوخ فکر
آنها خیلی عقب است اکثر قوی بسند قد خوشی هیکل می‌باشند - موالبه این
منطقه خیلی زیاد و امراض آن بسیار کم است اشخاص ۹۰ ساله در بین اهالی
پیدا می‌شود .

مذهب اهالی قسمتی شیعه شد عشری و قسمتی سنی - - - - - شند و تمام این دو با هم
کم و در یک از احادیث مذهبی دارای مشخ خاصی بوده علامتند به اصول مذهبی
خود می‌باشند

ساز و ساز در ۱۴ و یکی از عادات عجیبی که در بین طایفه می‌رود
که در آن سکنی دارند که چند سال قبل از آن داشت موضوع مقاومت نه بود
که با اگر قتل سرانده تعویض می‌شود .

در سراسر بشا کرد لهجه های زیاد و واضح دارد و حتی در قصبات نزدیک
هم این اختلاف هویدا است مثلاً چهار صبیحه بیزک - زکینک - کامر - در سوند
و نامشان با سایر دهات اختلاف کلی دارد .

بشا کرد شامل ۴ ناحیه است که سکنه آنها تقریباً مساوی است .

۱ - سندرک در حدود ۲۵ قریه در مجاورت میاب که اهالی آن یکنواخت و
یکساز نموده زیاد تر از سایر سکنه آن آمیزش می‌نمایند .

۲ - چکنار واقع در جنوب بشا کرد که محل نایرو بسیار خشکی است
دارای ۲۴ آبادی که برخی از آن در مجاورت جاسک قرار گرفته .

۳ - ناحیه انگهران مشتمل به ۱۴ قریه .

مارز شامل ۲۲ قریه مرکز آن دیشک که سایر قصبات نامند تر محسوب
می‌شود .

و معینند ذاتی اهالی - کوه سکنه این منطقه در کبر (خانه چوبی) دارند گاهی
۱۰۰۰۰ نفر کم می‌شود - - - - - می‌باشند که در ۲۰۰۰۰ نفر سکنه
می‌باشند .

زراعت - معشت عمده اهالی قسمت زیاد در در و در و از حاصل احتیاج
خود نیز کمکی به اوراق آنها می‌شود .

مردم عموماً کمتر با هم مربوط بوده اشخاص بومی کاملاً ساکت و بی
نامش ها قسمت عمده بوسیله بلوچ ها تهیه می‌شود طوایف مشهور - ایلات
مشهور بشا کرد بشرح زیر است .

کوه تهمی - پشکوه - سرهنگ - یوم - دورک - سندرک - در مین - وری
رکینک - سروشت - انگهران - بیزک - پیورج - کامر - در هند - دروب - سر - مارز
سرحدی - ریشک .

زراعت و حشم داری - زراعت مقدار کمی گندم که تکاثوی اهالی رعی
حمایت - قسمت زیاد بر دوت - ارون .

طوبی کلی چون زمین رراغی این منطقه کم است لذا احتیاجات سکنه را بر حمت دمن میبندد .

خرمدی منطقه جنبی خوب و رند است .

در این منطقه هستی دری مقدار زیادی بر و کمی کوسند میباشد
مراع در جنبی رند است و ی هستی بواسطه فقر و سچارگی درای احشام
کافی نیست .

شتر و شترجه از الاع وسیله حمل و نقل این منطقه را تشکیل میدهد .
حیوانات وحشی زیاد و شکار فراوان است .

کسب و کار هستی - مرد ها عموم کار فلاحی و نگهداری احشام
و نگهدار داری زلف کادری ابریشم دوری - حصیر بافی و کمک با مرد ها اعالی
عموماً تغییر میباشند .

حصول مواصلات - معابر این منطقه بواسطه کوهستانی بودن
برای پیاده رفتن استفاده ولی برای مالرو برخی از آنها قابل استفاده است
آثار قدیمه - در این منطقه دو قلعه الکهرات و هارز است که تاریخ
مختصین آن از ۴۰۰ الی ۵۰۰ سال تجاوز نمی نماید .

۱۷ - بخش جزایر (از شهرستان بندر عباس)

بندر جزایر در حدیج که در کر بهای کرمان اهمیت بسیار دارد میباشد
شهر مخصوصی در بندر خمینی است برای شناسائی و بررسی این جزایر به جزیره فیهی
مخصوص جزایر مراحمه فرمایند .

تعداد نفوس ایالات تقریباً ۵۰۰۰ نفر از پنج دین آبرو ضامم می باشد
تشکیل شده لهجه آنان اکثر الفارسی فقط سه چهار لغت یونانی ترکیبی
فارسی مکمل میباشد .

ایلات کرمان ناسالهای اخیز بطور کوچ تابستان در بقاقره و سیمری و زاهدستان
در گرمسیرات با چشم و دارائی خود که کوچ در پناه چادرهای سیاه رنگ
میکردند از سال ۱۳۱۴ به بعد بر حسب دستور دولت نوقت قیو شده در محله
میکلاقی خود طبق نقشه ساختمانی بخشداران متجاوز از صد قریه جدید احداث و
سروخ به عمر آن صدی و دو دهه آباد شد کور در محل میکلاقی معروف به مجور و میکلیگر
در دامنه و دوه های کوهستان پاریز - کوه پنج - گوه چهل تن - کوه
بیدخون - کوه شاه - کوه هزار کوهستان سردوئه که در محله ای چهارگاه
سیرجان - سردسیر - بافت و ساردوئه واقع شده تفریق آن با سیمر و میکلاقی
برده برخی از ایلات تا حدوده هیناب نفیر مکان میدهد .

معمولر شناسائی هر يك از تيره هدی املاط تعداد خنوار و محدل ینکلاق
و منالاق و مشحصات دیگر از کوهستان پاریز الی کوهستان ساردوئیه ینکاکث
مورد بررسی قرار عیدهیم .

نقشه پیوست با علائم مخصوص یک لای و - لای اوز بهطور سه بعدی میباشد.

۱ - آلسمیدی - مکتلاق آل سمیدی در شمال قصبه ریز در محل سر نفعی

بام حرگاوز سیر دسیر مریس نقاط کوهستان یاریر و قع و قشلاق آلت در چنگه

بین شهر نامک و یاریز سر چاهی مخصوص به ایل ساهیرده است تعداد خنور

۲ - مذهب اسلام بریان فارسی تکلم مینمایند .

شغل عمده گله داری و زراعت چرمنی در اهواز شخصی به نام سید علی قلی
باقی است قلی های آل سید علی شورش و آشوب را دوام داده و خبر بد و خوشی در د

۲. خراسانی - نیل خراسانی سابقه ایل نزره بود و دیگر مسهرات کوچ می نمودند
و ای فعلی مکان عده مسوود و ملاکی را بر روی دوش خود می بردند

فصل پنجم

ایہلات کرمیں

مالات و عتبار گرمی از نقطه نظر اقتصادی و نظامی دارای اهمیت است
مختصص در قسمت اقتصادی گرمی را همی را عهده دار میباشند . محصول
همی آنرا بمصرف صنایع اولیه گرمیان میرسد (پشم گوسفند برای
تهیه قالی و کرک و بمصرف تهیه شال و پشه خوری)

محصولات بسیار آن دست کمی از محصولات یالا نداشته همچنین محصولات مصنوعی آن قالی بهی و گلیم‌های ایلانی است که علاوه بر صادرات داخلی صادرات مهمی به داخله کشور دارد.

از نقطه نظر نظامی افراد ابلات بهرات و وریده قزو چاکتر از اهالی ده بشین و شهر بشین بوده عموماً سربازان واحدهای سوار نظام لشکر کرمین از افراد ابلات است و روح جنگجویی و علاقه به محل نشو و نما بهتریس وسیله تحریرت آب در دفع از کرمین محسوب میشود .

تعدد یلانی و تابعیت از دستورات روسای خود رعایت نمیشد. ام. رش
آمین به ادسی ده فشین و موهی گم-بازدا ایرانی و مپوان گف کمتر از
مپ تکیمن بحث دستخوئی احتلاط و ام. شده اند.

مهمین نگرانی و دغدغه و اطاعت امر از دولت از جمله محنت افلات

و شتر مرغ صری ببرد و بد مسکنی در فرا، شمای سیر در فلاق در حدود کویر
سیر جردن در ارسى مذهب شیعه بعد از حدود ۲۰۰ صاع دستی قالی و
گنیم دستی است.

۳- لری کوه پنجی - یکلاق ایل لری کوه پنجی در دامنه جنوبی و عربی
کوه پنج و خانه سرخ ایل سعادت آباد شغل عمده گله داری و زراعت در املانه
خود میباشد از کارهای برجسته این نامبرده پیوند اشجار کوهستانی (ارچی
و دم گرهی) کوهستان پیر و کوه پنج میباشد که پس از تحمل زحمات و
و محاطت املانه بعضی از قسمتهای کوهستان نامبرده تبدیل به باغستان بادام
شده در نتیجه - بر پلات به آنها نامی چشمة مشغول پیوند زنی اشجار کوهستانها
شده اند و پیش در سینه کوه پنج در زمینهای مساعد درخت روز بطور دستی
بعمل آورده اند که اکنون تبدیل به قاکستان شده و عایدی خوبی برای ساکنان
آن در تعداد پند ... خانوار مذهب شیعه زبان فارسی رئیس ایل برادران امانی.
قشلاق این نامبرده مغرب کویر سیرجان حدود خیر آباد و کوهستان
ار و ...

۴- بارچی قشلاق - بارچی دامنه شمالی کوهستان بار در شغل عمده
زراعت و گله داری تعداد ایل ... خانوار اکثر متوطن ققه چند مغری لر جوانان
مرد و زن و بچه گله های گوسفند خود را به گرمسیر برده (اوایل فروردین
مهر محب میباشد بقیه زراعت و تربیت باغستان مشغول میباشد زبان فارسی
مذهب شهرزادی در قشلاق و قشلاق در جنوب شرقی استفاده دامنه
غربی کوه جردن میباشد.

۵- قرائی - یکلاق حدود قشکوئیه و چاه پوران - خانه سرخ شغل عمده
گله داری و زراعت جردنی در املانه شخصی و پیله وری بوده و صنایع
دستی قالی بخی است قالی های قرائی از گنیم قالی های ایلانی کردستان پسته و

اوران در میباشد تعداد ایل ۲۰۰ خانوار بعد از ایل افشار بزرگترین ایل محسوب
بصاعت چندانی ندارد و رؤسای ایل کربلائی علی امیری و رشای امیری است
ایل نامبرده پیش از ده تیره بوده دو سه تیره بنام پیگیری و حیدری بزرگ
ترکی مخلوط به ارسى بقیه فارسی تکلم نمینمایند - قشلاق اند جنوب گردنه چاه
چنول واقع در محور بندر عباس حوالی علی آباد و در آگاه میباشد.

۶- مصومی - یکلاق ایل در بخش سردسیر حدود چشمه سبز و چهل
سد و شغل عمده گله داری و زراعت جردنی و پیله وری است تعداد پند ...
خانوار زبان فارسی مذهب شیعه رئیس ایل حسین شهاب بدین قشلاق در
حدود اسفند میباشد.

۷- شول - یکلاق این در بخش سیرجان حدود کهر شهر و مین آباد
شغل عمده گله داری و زراعت جردنی صنایع دستی قالی بخی - قالی شول در
حیث نقش و دوام از قالیهای معروف ایلانی است تعداد ایل ۲۰۰ خانوار زبان
ترکی و عموماً مردان ارسى نیز آشنا بوده مذهب شیعه قشلاق حدود شوقی
کرده چاه چاه

۸- چچاقچی - ایل چچاقچی در ممهرسین قشلاق در حد ...
کش و جنگو بوده در صورت معای و بر بوی سردسیر در سطح و مرد در محصولات
سوار نظام میتوان از آنان تشکیل داد ، افراد سوار نظام واحدی گردان
ایل چچاقچی و ایل افشار میباشد شغل عمده گله داری و زراعت کثیرا گنیم
یکی از کارهای عمده خواندن ایل محرز ...
اجاره و محصول آنرا برداشت میباشد مردان و دختران در بدین قالی ایلانی
مهارت خوبی داشته قالیهای ایل چچاقچی از سایر قالیهای ایلانی معروف و
گراستر است - ایل نامبرده پیش از ۱۰ تیره بنامهای مختلف بوده دو تیره از
آنها بنام اسکلو نوکی سواقی خوبی ندارند اغلب راه زن و شرار آن حدود

که بنام پیچینی شناخته شده اند از این دو تیره میباشد تعداد ایل ۵۰۰ خانوار (زبان ترکی) فارسی را نیز خوب میداند (مذهب شیعه روسای ایل مرادخان شکوه و حسن خان استقداری (شجاع السعور) يك لاق حدود ۵۰۰ در چهار گمید است که از نقاط خوش آب و هوای بخش سیرجان محسوب شده قشلاق جنوب چنانکه سیرجان و کوهستان عین البقر میباشد .

سگهداری است در جنوب این مرسوم ایلمی های مختصری در محل بکادی چمن و رمی چهار گمید و در وقت قشلاق کوه سرچر مشاهده میشود ۹ غربا - یکلای ایل در دامنه شمالی کوه چهل تن حدود قلعه سنگ واقع شغل عمده گله داری و زراعت در املاک خود صنایع گلیم بافی است . گله های ایل نامبرده بیشتر بر سفید بوده شتران چربدار خوبی دارد زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل تقریباً ۱۰۰ خانوار رئیس ایل کامران قشلاق حدود ۵۰۰ در ۵۰۰ (در پورده در غربی قشلاق حدود ۵۰۰ در غرب کوه میباشد .

۱۰ - ایل آه - سکی - يك لاق ایل حدود ساحلی کاکا و قلعه سنگ در بخش مرده در تقاطع عمده گله داری و زراعت جزئی در املاک خود صنایع گلیم بافی است ایل بدوئی آه سه سره تمام بدوئی عمومی بدوئی حاج کاکانی . بدوئی کوه پیچی است تعداد مجموع ایل تقریباً ۵۰۰ خانوار زبان فارسی مذهب شیعه قشلاق حدود شمالی رود آن و گندار شور میباشد .

۱۱ افشار - ایل تفرقه افشار از حیث تعداد از کلیه ایلات کرمان بیشتر است و در قسمت حدود ایلاتی و حومه خلیه عقب بیشتر خوانین و جوانان متلا در سواد لایزال بوده و داخل املاک خود را اغلب بطور سلف می فروخته اند در نتیجه کثرت بی معاضات میشوند در صورتیکه نسبت سلف قبیل دارائی غیر، بکن مهم ارقبیل شخصی حسن و غیره بوجد استلاد ایلاتی قوی داشته اند .

ایل تفرقه افشار بیش از ۱۰۰ تیره سامه ای مختلفه بوده عموماً ترک زبان (فارسی را نیز خوب میداند) هستند تعداد ایل ۲۲۰۰ خانوار مذهب شیعه یکلای در بخش ریاست حدود دهستان گور - دهستان قنچ آباد - و جعفر آباد و دهستان حشون قشلاق آنان دشت ارزو - - - - - صنایع قالی بافی و بی ازیل حیث ایل در پسر تقریباً بطور قالی های قرائی است از روسای ایل میثوان پسران شکوه السلطان و ناصر چهارشاهی را نامبرد

۲۲ گودی - یکلای ایل حدود قلعه عسگر لاله رار بخش مرده در پورده شغل عمده گله داری و شتر داری است نسبتاً ثروتمند بواسطه شتر هندی خود پس شهر حسن هائیکه راه سوسه دارد در آن کاشی و سرامیک و کاشی و کاشی است در آن فارسی مذهب شیعه تعداد ایل تقریباً ۲۰ خانوار رئیس ایل حسین گودی قشلاق آنان حدود جنوبی جیرفت میباشد .

۲۳ خیال بارزی - یکلای ایل دهستان برنج (بخش - ات) شغل عمده گله داری و شتر داری و زراعت جزئی در املاک خود زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۵۰ خانوار سرپرست محمد ناصری دهان برنج و رجائی است قشلاق آنان حلقه کردی واقع در مغرب کهنوج رود بار است

۱۴ لك - یکلای ایل حدود دهستان کیسکان بخش بفت شغل عمده گله داری و زراعت و مخصوصاً دغال سوزی است دغال مصرنی شهر کرمان بیشتر بواسطه آنکه تهیه میکرد - زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۵۰ خانوار سرپرست طایفه شکراله و حمداله قشلاق آنان در حدود ارزو نه میباشد .

۱۵ - قطب یکلای ایل دامنه کوه هزار حدود شیراز : چهار صاق شغل عمده گله داری و زراعت در املاک خود زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۲۵ خانوار رئیس ایل محمداله قشلاق آنان حدود آب سه کپور بصیرفت میباشد

۱۶ - سلیمانی - ایل سلیمانی از مهمترین و با ثروت ترین ایلات کرمان محسوب اتحاد ایلاتی است تسبیب پرؤسای ایل و نسبت هم قابل توجه مشغل عمدت آنها گنجه داری و زراعت در املاک شخصی است روغن و پشم گوسفند سلیمانی خوب و صائب ریاضی دارد بیکلاق حدود دهستان را بر بخش یافت امتداد رودخانه جابلزبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۵۰۰ خانوار رؤسای ایل گرامی کرمان و عطیه قشلاق حوی کهموج در درو - کریمج که می سر برای بهار چری به حدود جمعین میروند .

۱۷ لری سفندقه - از جمله مشخصات ایل لری اسفندقه سفید چهره و چشم های آبی است که با سایر ایلات مجاور کاملاً مشخص افراد ایل با هوش و استعداد شدن عمده گنجه داری مهم و مرتب زراعت در املاک شخصی واقع در اسفندقه حصایع چادر شب داری است که در نوع خود ممتاز و پر قیمت است اتحاد ایلاتی که کاملاً خوب نسبت برائوس طایفه صمیمی زبان فارسی مذهب شیعه دیانت خوب تعداد ایل ۲۵۰ خانوار رئیس ایل قاسم شمس اندین قشلاق دشت آب بید واقع در جنوب اسفندقه .

۱۸ رینی - بیکلاق حدود کوهستان چشمه نعمت شغل عمدت گنجه داری صنایع قالی بافی دلی های راهی از حیث قراوت و نقش از هرین قالی های ایلاتی و خریدار خوبی دارد عموماً خرده مالک زراعت جزئی در املاک شخصی زمین لرسی مذهب شیعه تعداد ایل ۳۰۰ خانوار رئیس ایل شیر علی خان قشلاق آنان در حدود دهستان رودخانه در بخش میاند .

۱۹ نسو - کلاو حدود را بر بخش یافت شغل عمدت گنجه داری و زراعت در املاک شخصی صنایع قالی بافی قالی های قتلو از حیث نقش و درام از قالی های خوب به شمار میرود زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۱۵۰ خانوار رئیس طایفه سلاجقه قشلاق آنان سمت شمال اسفندقه امتداد رودخانه جابلز میباشند .

۲۰ ایلات ساردوئی - در بخش ساردوئی ایلات جمعند و کمیو چکی سکمی دارند محل بیکلاق کوهستان ساردوئی و بهر اسس شامل عمده گنجه داری و گرایه کشتی پس گرماد و گرمسیر زراعت در املاک شخصی صنایع چادر شب بافی است که در نوع خود ممتاز است زبان فارسی مذهب شیعه تعداد مجموع ایلات تقریب ۶۰۰ خانوار قشلاق قسمت شمالی و مرکزی جلگه جیرفت میباشد / ۲۱ - صایفه طاهرزائی - از جمله طوایف بلوچستان که از زمان قدیم بشاخیه بیابان جزو بخش جاسک (از کنار اسماعیل الی کوه مبارک) کوچ نموده شده پیش از هزار خانوار مسکن دائمی دهستان بیابان مشغولت این طایفه قد بلند سفید چهره که از اهالی سواحل جنوب کاملاً تمیز داده میشود عموم حاکم و سلجوق مساعدت خود به سه گروه به سرپرستی سه نفر از خوانین تقسیم شده اند . قسمت اول منطقه شمالی میدان ار حصار اسماعیل الی زیارت به سرپرستی علی جلال ثانیاً از زیارت الی گرو و طاهروئی به سرپرستی حسن یسار محمد اعمری ثالثاً قسمت جنوبی بودیان از سربیک الی کوه مبارک به سرپرستی دوست محمد یزدانی پنده که هر سه نفر دارای بود فوق العاده بوده دغداری بیابان و حفاظت منطقه لیر (باصالتی پاسکدهای امنیه و گمرک در سواحل) بدینها محول شده شغل عمدت طایفه گنجه داری گاو داری و زراعت و تربت محل شمنای بوسیله گرچی های مدی خود از اماکن احساس لازم وارد مینمایند (اعلی بطور قاجاق) بیکلاق و قشلاق در داخل منطقه بدین نحو که در فصل بهار (از اسفند الی خرداد) کوچ گوسفند های خود را به دامنه و دره های کوهستان بشو گرد و مجاور منطقه خود جمعند ملک سنجک گریان برده در پایتیر زمستان به حدود گرایه بر هیچگردانند اغلب از آمل در محل دائمی خود سکمی دارند زبان بلوچی (فارسی تیر میدانند) مذهب سنت پوشاک مردان بلوچی و زنان با پیراهن عربی و برقع پوشانند ۲۲ طایفه نوشیروانی - این طایفه نیز پیوج بوده از کوه مبارک الی جاسک و کیسکل حاکم (۵۰ کیلومتری شرقی جاسک) ساحل دریای عمان موضوع

میشد. سبب اهمیت بیشتری داشته سر قبیله آنان بر کت خان میانی بوده که بعد از کت خان و قوت او اغلب متواری شده و اهمیت خود را از دست داده اند بیشتر آنها به عبادت مهاجرت قبیله بزرگت و گله داری حرفی مشغول میباشند فعلا نیز بین خود کس و کس را و مراب و کرجی های مادی بطور دزدانه برقرار و غصب اسب و شتر را بشاگردی را آنان وارد می نمایند تعداد خانوار مؤید و مسووری طهرانی و پهن بلوچی و مذهب آنها صنی است .

علاوه از ایلات و طوایف نامبرده بالا تیره های متعددی نیز که تعداد حدوداً آنها کم بوده در دهستان محصور گردان برانگیده میباشند که محصوران می آنها و تعداد حدوداً بطور تقریبی در جدول سکونت ذیلا شرح داده میشود .

شماره ردیف	اسم ایل	تعداد خانوار	محل سکونت
۱	سیده چیل	۸۰	بردسیر
۲	عسکر میر خانی	۲۰	بردسیر
۳	دلایل	۱۰	بردسیر
۴	قصابی	۱۵	بردسیر
۵	خو	۱۰۰	بردسیر
۶	سرخانی عرب حسن	۱۰۰	بردسیر
۷	مقصود بی	۱۰	بردسیر
۸	سرگردی	۲۰	بردسیر
۹	مراد	۵۰	بردسیر
۱۰	شب کو بی	۸۰	بردسیر
۱۱	میرحاجی	۷۵	بردسیر
۱۲	موسوی	۵۰	بردسیر
۱۳	معمری	۱۰	بردسیر
۱۴	حاجی	۳۰	بردسیر

شماره ردیف	اسم دلو تیره	تعداد حدوداً	محل سکونت
۱۵	احمد نظری	۲۰	بردسیر
۱۶	بلوچ مهره	۲۰۰	بردسیر
۱۷	دلایی	۵۰	بردسیر
۱۸	کوه سندی	۱۰	بردسیر
۱۹	دلی	۵۰	قشلاق کشیت پیکلاو کرک
۲۰	بلوچ اندر غو	۴	شهاد
۲۱	دلی	۵۰	دهستان بنورد
۲۲	دلی	-	شهاد
۲۳	میر حیدر	-	-
۲۴	اندلی	-	-
۲۵	میر خرم بی	-	-
۲۶	محمد رحمان بی	-	-
۲۷	سمونی	۲۰۰	رودسیر
۲۸	دادر	۱۵	رودسیر
۲۹	دورانی	۱۵۰	-
۳۰	میر حسن دورانی	۲۰۰	-
۳۱	حرامی	۳۰	رودسیر
۳۲	بلوچ	۳	-
۳۳	حبوب	۲۰۰	کهن علی رودسیر

فصل ششم

وضعیت گرانهای منصوبه کردار بندر عباس الی جاسک

۱ - مصحف گریان دروایی ۷۰ کیلو متر گرایه است که برای آشنائی

کامر و صنعت. در این محفل تخصصات آنرا مورد بررسی قرار میدهم.

اراضی کرانه دلمه ارتفاعات و چین خوردگیهای غلات ایران موده این
چین خوردگی توسطه فرورفتگی نمکه هرمر و لایه ایران از ارتفاعات عمان
جندل جازایر (قش - هرمر - لارک - همگام) در مدخل نمکه واقع جنس
اراضی کرانه مدومه از مواد رسوبی و زمینهای پست و تپه های شنی تشکیل یافته
نقطه در بعضی نقاط حدود خدیه سرخ باختر نذر عباس و کوهسک بنجی
در کرانه پیدان دارای ارتفاعات متوسطی است که هرمر و لایه مدومه قدیم
باشد عهد اول باشد زیرا جزایر هرمر که دنباله همین ارتفاعات است دارای کان
خاک سرخ بوده و جود این کان قدمت ویرا ثابت نموده اند.

۲- آب و هوا - آب و هوا بحری (گرم و مرطوب) روستاهای کوتاه (بمنه) و تپه‌های بلند (از مرودین الی آبان) و خود کوهستانهای مرزبغ در شمال و خاور کرمانه مانع وزش باد شمالی بود و درش باد هی جنوب باختری که سمت و رویش از غربستان است بخارات را در خود جذب و مقدار بدان را بخندی کم نموده که در بعضی سالها بسکلی بی باران و در سال های بارانی هم خیلی کم تقریباً ۱۶ سانتیمتر یعنی علت از ارضی علوی ارتفاعات و قطب در بعضی نقاط که در مسیر رودخانهها واقع و یا خط القصر درها است اشجار گرمسیری از قبیل گز - کهور - کنار و غیره دیده میشود

تمام نقاط کمرانه گرسپر کامل یوده در هیچ موقع درجه حرارت از ۳۰ پائین نیامده تابستان در میانه به ۴۰ درجه رسیده است در مواعع گسرها (ماه های تیر و مرداد) آب سردی در حدود ۳۵ درجه حرارت دارد .

آب مشروبی در طول گرانه یاستثنای هیئت عمومی از چاه بوده است
کمی شور مسامد مدین علت در اغلب غرا، مهم گرانه حوضه سانی سر پوشیده نام
(بر که) وجود دارد که در مواقع بارندگی از آب مازای بیرون می رود استفاده
اهالی واقع میگردد.

۳ ارتفاعات - گرچه ارتفاعات کراانه در بخشهای بمبئی عباس و میشاب -
حاصله شرح داده شده است و معلوم شد که این کوه به کوه رانه این منطقه است.
در ارتفاعات علل آخرین رشته کوههای کراانه و مسافت هر یک را تا کراانه بشماریم
از خمیر الی حدود رودخانه صلیح خا و جاسک شرح میدهم .
ک-۳ - خمیر در شمال غربیه خمیر پارتنع ۲۵ متر مسافت تا کراانه
کیلومتر .

کوه چاهو در شمال خانه سرخ بار تفتاح ، ۵۰ متر مسافت تا کبر نه ۱۰۰
کینومتر .

در شمال بندر عباس بین کرائه و جلگه ایسین لیه مهوره‌هاں دیده میشود
که بلند ترین نقطه آن ۲۰۰ متر است .

از بنجر عباس الی میاب از تقاطع در ۴۰ کیلومتری کرانه واقع و بیشترین
راضی بدون عارضه کرانه محسوب اولین قلل کوهستان از ساحل ریه خاور
در تدار کوه مک - ریه ع ۱۰۵۲ متر و له مهم کشکو در تدار ۲۵۱۲ متر و
کوه سار در تدار ۱۸۴۶ متر

از این قسمت به بعد جهت ارسالیات شده و حقوق در موارث ۶ مورده
در قلم مشخص آن از شمال مجموع قلم کوه رمضان در قاع ۲۸۶ متر
را شمالی میانه (حمود گریند و شیل) و رودخانه واقع.

کوه خاکی - هر جنوب کوه وندمان بار قفاح ۴۵۰ متر .
کوه کوگر - بار قفاح ۳۴۰ متر میں قراء جنوبی مناب و حاکم راوندک
سامت از نله مکر ۲۵۰ گینو متر است .

نیل سیاه - بار تفاع ۱۲۰ متر بین گورابی و کریان .

کوه میخ ریگو و کوه ووری - بار تفاع ۲۱۸ و ۲۱۲ متر بین جلگه نلک و کوهستک مسافت ۱۰ کیلومتر .

کوه قنعه شاد آب - بار تفاع ۲۲۰ متر .

کوه گو سمنده - بار تفاع ۲۸۰ متر در ۱۵ کیلومتری کراانه .

کوه نلک - بار تفاع ۲۷۰ متر بین کراانه و کنار جو - ۲/۵ کیلومتر .

کوه زیارت - بار تفاع ۲۷۰ متر بین زیارت و دو در - ۳ کیلومتری کراانه

کوه بید مسکی - بار تفاع ۲۳۰ متر بین بیدران و بید گ-رمان ۴ کیلومتری کراانه .

کوه بیرو - بار تفاع ۳۲۰ متر در ۷۵ کیلومتری کراانه .

کوه حوجه کمان - بار تفاع ۳۱۵ متر ۷/۵ کیلومتری کراانه

کوه درو میرک - بار تفاع ۳۳۲ متر - ۸ کیلومتری کراانه بخاور بندر سیریت .

کوه درو نلک - بار تفاع ۲۵۰ متر - ۱۳ کیلومتری کراانه بین میخی و مهمانی .

کوه بالائی - بار تفاع ۱۷۰ متر - ۱۵ کیلومتری کراانه جنوب نلکسرز .

کوه نمردی - بار تفاع ۲۵۰ متر - ۱۵ کیلومتری کراانه شمال نلک هیوه

پلا کوه - بار تفاع ۱۶۰ متر - ۱۴ کیلومتری کراانه ختور سیکوئی .

کوه کاریا - بار تفاع ۳۱۵ متر - ۷ کیلومتری کراانه

کوه کوئین - بار تفاع ۱۷۳ متر - ۳ کیلومتری کراانه .

کوه راس البشر - بار تفاع ۱۷۰ متر در کراانه واقع است .

کوه سمنده - بار تفاع ۱۸۰ متر - ۲ کیلومتری کراانه .

کوه مبارک - بار تفاع ۱۰۰ متر - ۵۰۰ متری کراانه (تپه منفردی است)

در کراانه آخرین رشته ارتفاعات در ۴ کیلومتری کراانه واقع است ( )

کوه ویر کوه - بار تفاع ۱۶۰ متر - ۵ کیلومتری کراانه .

کوه جکین - بار تفاع ۴۹۷ متر - ۱۰ کیلومتری کراانه شمال جاسک قدیم .

کوه هوشدان - بار تفاع ۵۲۴ متر - ۶ کیلومتری کراانه (۲۳ کیلومتری خاوری جاسک) .

کوه کارکین - بار تفاع ۴۴۵ متر - ۹ کیلومتری کراانه (در شمال شهر نو)

کوه سنگای - بار تفاع ۲۵۰ متر - ۹۸ کیلومتری کراانه (بین رودخانه حاجکین و کابریک) .

کوه لکری - بار تفاع ۲۵۲ متر - ۲۵۵ کیلومتری کراانه (بین رودخانه کابریک و سدیج)

کوه کمرت - بار تفاع ۱۰۹ متر - ۴/۳ کیلومتری کراانه (جنوب قریه کمرت) .

مسجد حنک کراانه در اردر و مردیش شاد ارته عرب کهویش عرب مشهور

و عربی بر منقسم بین بندر عباس میماند و مردیشکثرین مقام ارتفاعات کراانه هر کوهستک و بندر نلک است .

۱- رودخانه - تا اینکه رودخانه‌های گمرانه در بخشهای بندر عباس -

میناب - جاسک شرح داده شد برای تکمیل شناسائی گمرانه مصب کلیه رودخانه‌ها، نیکی به کرانه منتهی میشود در بندر عباس از حاور جاسک شرح میدهم -

رودخانه مهران - ۲۰ کیلومتری باختر خمیر در ۴ کیلومتری خاور هر گوه بندریا منتهی میشود .

رودخانه گل (گر) طول ترین رودهای بخش بندر عباس است در سه کیلومتری خاوری پل بندریا منتهی میشود .

رودخانه خرگور - ۵ کیلومتری خاوری بستابه (فقط در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه کلاتو - ۲ کیلومتری - حوری سورو (فقط در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه شور - ۱۳ کیلومتری خاوری بندر عباس (مشخصات آن در جدول طبیعی بخش بندر عباس شرح داده شده) .

رودخانه جلاسی - ۵ کیلومتری حاور کدولقان (چندین مسیل بندریا منتهی میشود) .

رودخانه حسن لشگی - ۸ کیلومتری خاور رودخانه جلاسی از چندین مسیل بندریا منتهی میشود .

رودخانه مکی - ۵ کیلومتری شمال باختری حور - (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه میناب - ۳/۵ کیلومتری جنوبی خور میناب بخور کلاهی منتهی میشود (مهمترین رودخانه گمرانه است در قسمت طبیعی بخش میناب شرح داده

رودخانه جنوب محله - ۲۵۰ کیلومتری جنوب گرگان در ۱۳ کیلومتری گمرانه دارای آب است) .

رودخانه راوتن - ۲ کیلومتری کوهسک (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه گدازجو - ۴/۵ کیلومتری رودخانه راوتن (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه گمر - ۲ کیلومتری جنوب بندر عباس در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه شیر - ۲ کیلومتری حدود دور سیرک مشخصات آن در بخش جاسک شرح داده شده) .

رودخانه عیوه - ۴/۵ کیلومتری جنوب خور دای (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه شیر آهن - ۱۲ کیلومتری جنوب خاوری گوه مسر (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه کسکان - ۵ کیلومتری جنوب رود شیر آهن (آب دائمی ندارد) .

رودخانه زیر کوه و هندی - ۱۸ کیلومتری جنوب خاوری رود دای (آب دائمی ندارد) .

رودخانه گویک - ۱۰ کیلومتری شمال جاسک (آب دائمی ندارد) .

رودخانه جگین - در خاور راس الیادکین .

رودخانه کابریک - ۲۰ کیلومتری رودخانه جگین .

رودخانه گهرت - ۷ کیلومتری خاوری رودخانه کابریک .

۵ - خور

خور عبارت از شیار دائمی است در کناره که بوسیله آب دریا اشغال شده در موقع جزر و مد در مائى صق آب آن بفرسوده در مساحت وسیع و بزرگى ۱۰ لی. ۵ تنی با استفاده از مد دریا داخل خور ها شده پس از بازگى خارج میگردند.

خور های قدیم همیت از خمیر لی حالت شرح دیر میباشد.

از خمیر لی حدود میاب خور قابل دگرى وجود نداشته تنها میرود خنثى کل - خرگو - کلاتو - شور - جلایى - حسن لنگم است که اجازه ورود قیقر و برو دخانه نمیدهند.

اوپین خور در حاور رودخانه حسن اسكى خور گر ریز است که چندین هم نموده قنچه ی صید و ریزی از آن استفاده میماید.

خور کرگان - در حاور خور گر ریز واقع مشخصات آن نظیر خور گر ریز است.

خور نمكى - ۲ کیلومتری حدودى خور کرگان

خور کاسك - ۲ کیلومتری حدودى خور نمكى.

خور تیاب - ۶ کیلومتری جنوب خساوری قلعه میبند اهمیتش از سایر خور های حدود میاب بیشتر در حدود ۱۰ کیلومتر در خشكى بیشترفته بطور میاب در اول خور واقع چهار است یا استفاده از جزر و مد دریا داخل خور شده و از آن خارج میگرددند مبدی برای راهنمائی قایقها در داخل خور چوبهائى نصب شده بود فعلا چند چوب بیشتر وجود ندارد علاوه مقدار زیادى ش داخل خور بر کرده که عمور قایق در حمت انجام میگردد درون ملاقات و قیقر و قنچه ی صید و ریزی از آن استفاده میماید.

جراغ دریائی داشتند و با استفاده از شن کشها از پوشیدن خور جلوگیری کردند نفس است مدد از حرکت بر آبادی میباب و بندر تیاب شده بود حد شد.

خور مزد - ۲/۵ کیلومتری جنوب خورى شورى و قیقر و قنچه ی صید و ریزی از آن استفاده میماید.

خور کلاهی - ۲ کیلومتری جنوب خور مزد و قیقر و قنچه ی صید و ریزی از آن استفاده میماید.

خور نوبر - ۴ کیلومتری جنوبى خور کلاهی قابل اهمیت است.

خور پروار - ۳ کیلومتری جنوبى خور نوبر واقع در موقع مد ۵ کیلومتر در کرانه ش میروند.

خور چاخا - ۶ کیلومتری جنوبى خور پروار واقع عرض خور در مصب آن بیش از ۳۰۰ متر بوده ولی در کرانه وسیعتر بشکل دریاچه شده در نتیجه حر و مد بر و حالى میشود شهر مدیم - (هرمرد) در کنار خور واقع که فعلا حر و مد آن مائى است پاسگاه ژاندارمرى و پست گمرک در مدیه جنوبى مصب خور واقع است.

خور کرگان - ۵ کیلومتری جنوب خور چاخا واقع مدی کرگان در مدیه شمالى خور ۲ کیلومتری در مدیه شمالى کرگان مدیه است رودخانه جنوب مدیه در ۱/۵ کیلومتری خور مدیه مستقی در موقع مد اراضى بین خور و رودخانه همچنین اطراف فریه را آب فرا میگیرد.

خور چالاكى - ۲۰ کیلومتری جنوب خور کرگان و ۲ کیلومتری فریه

که هستند با هم رودخانه را با آب خور میبند قیقر و قنچه ی صید و ریزی از آن استفاده میماید.

خور کرمان - ۵ کیلومتری جنوبی خور چالاکی رودخانه کنار جو بدان
متممی قابل اهمیت نیست .

خور - پور پک ۲۶ کیلومتری جنوبی خور که ریل قابل اهمیت خاصی
نصرت ۲۰ کیلومتری داخل خور شود .

خور - ۴ کیلومتری جنوبی خور سیریک قابل اهمیت نیست .

خور - ۱۰ کیلومتری جنوبی خور در حقیقت مسیر رودخانه
گر سب در مواقع مد تا ۶ کیلومتری دارای آب محل صید صیادان قراء سیریک
محسوب میشود .

خور پاجر - ۲۵ کیلومتری خور کر چندان اهمیتی ندارد .

خور پاجر ای خور بانی ساحل دریا از جنگل درختهای موسوم به
تمبار (حر) پوشیده شده چندان خور با نامی زیر داخل جنگل میباشد از شمال
بجانب خور پاجر - خور - خور - خور - خور - خور - خور -
پاک - به خور اخیر قابل اهمیت بوده مخصوصاً قایقهای زیادی معادن خور
در خورهای اخیر شده در داخل جنگل پنهان میشوند .

خور سلی (گنری) - ۱۵ کیلومتری جنوبی خور پاجر قابل اهمیت
نیست .

خور کرمان - ۴۵ کیلومتری خور سلی در حقیقت مسیر رودخانه هیوه
است .

خور کوه مبرد - ۲۴ کیلومتری خور کرمان چندان قابل اهمیت نیست

خور کنگ - ۲۵ کیلومتری دور کوه مبرد

خور چاسک - ۱۴ کیلومتری خور کنگ قابل اهمیت است .

خور شهر نو - ۲۲ کیلومتری چاسک قابل اهمیت است .

خور چاسک - ۲۰ کیلومتری خور چاسک رودخانه چاسک
بدان منتهی میشود .

خور کاه ریت - ۲۰ کیلومتری خور چاسک رودخانه کاه ریت
بدان منتهی میشود .

خور سادیج - ۱۸ کیلومتری خاوری خور کاه ریت رودخانه سادیج بدان
منتهی میشود .

از حدود خور چاسک الی خور سادیج کرانه از جنگل پوشیده شده
در داخل جنگل خور ۵ کیلومتری متعدد کوچکی واقع است که قایقهای کوچک
از آن استفاده میمایند .

۱ - عمق آب در کرانه در حدود ۵ تا ۱۰ متر است و در حدود ۱۰
متر در بعضی نقاط عمق آب در حدود ۱۰ تا ۲۰ متر است و در بعضی
نقاط عمق آب در حدود ۲۰ تا ۳۰ متر است .

در غالب نقاط وضعیت طوری است که حتی قایقهای موتوری ۱۰ تا ۱۵ تن
هم نمیتوانند در آن نزدیک شوند و مجبورند از قایقهای پارویی کوچک
استفاده نمایند .

عمق آب در نزدیکی کرانه (از ۱۰۰ الی ۳۰۰ متر) در حدود ۱۰ متر است
(۱۰۰۰ الی ۲۰۰۰ متری) موقع مد ۲ الی ۱۰ متر بدینجه است در موقع جزر
اعماق کم میشود .

سطح آب بطور کلی آرام تلاطم آن در زمان چند ماه است که از آب

برای آشنائی کامل به اعماق دریا در کرايه متذکر میشود .

در تمام طول کرايه منطقه گرمس در خط هم عمق توسط عمق سنجی درمائی
 ۱۵ م شده معیشت با عمق ۱۵ و ۳۰ متر میباشد .

و صیقل به خط محبوسه خط سیم (۵۱ متر) نسبت به کرايه از حیر ال ساحل
 رودخانه سدیح را صورت ویر نشان میدهد .

نام محل واقع در کرايه	مساقت تا عمق ۱۵ متر
کرايه به چشدر خمیر	۵۰۰۰
مصب رود حربه کل	۲۳۵۰
کرايه به بساده	۲۳۰۰
کرايه به سرج	۱۳۶۵
گنجین	۳۸۰۰
سورو	۳۸۰۰
کرايه به عباس	۶۳۲۵
رودخانه شور	۶۴۰۰
کوتکس	۸۸۵۰
حور مسکي	۹۵۵۰
حور نماب	۲۵۰۰
حور کازهي	۲۸۰۰
کوهسنت	۵۲۵۰
رودخانه	۶۸۰۰
گرو	۸۰۰۰
مطهر به دك	۴۶۱۰
رودخانه گي	۳۵۰۰
حور ...	۱۵۰۰

نام محل واقع در کرايه	مساقت تا عمق ۱۵ متر
کرايه به ...	۵۷۵۰
توچك	۵۰
مجنی	۱۰۰۰
کوه مبارک	۱۷۵۰
کرايه	۲۸۰۰
زیر کوه	۳۵۰۰
جاسك قدیم	۶۳۵۰
باختري دماغه جاسك	۱۵۰۰
جنوب باختري جاسك	۱۶۶۵
قره لران	۱۰۰۰
دك بيل	۵۰۰
بيل	۱۰۰۰
هوشدان	۲۳۰۰
جاکين	۱۰۰۰
کاربك	۵۵۰۰
سدیح	۵۷۰۰
کهرت	۱۲۵۰۰

۷ بنادر و قرايه واقع در کرايه .

خمیر - در کرايه واقع سه کشتی آن اغلب صید دارای پیسگینه و درم

چشمه آب گرمی دارد که برای امراض جلدي مفید است .

یل - ۱۷ کيلومتری حوری خمیر در کرايه واقع شعبه عمده های صید

و ذراع است .

گنجین - ۲۰ کیلومتری خاوری پل شغل عمده اهالی صیادی است .

پستان - ۲۸ کیلومتری خاوری گنجین ۷۰ خانوار دارای پستانگاه و اندام شغل عمده اهالی صیادی و صیاحی است .

خرگن - ۱۲ کیلومتری خاوری پستانگاه ۱۶ خانوار شغل عمده اهالی صیادی .

سحر - ۵ کیلومتری خاوری خرگن ۶ خانوار شغل عمده صیادی

بند مفیل - ۲ کیلومتری خاوری چیحو بدون سکی .

گنستان - ۱/۵ کیلومتری بند مفیل بدون سکی .

سور - ۵ کیلومتری گلستان ۳۰۰ خانوار ساکن آن صیادان و کاسب آب مشروب آن را بر که است .

بندر عباس - در بحث حومه بندر عباس شرح داده شده .

نایبند - ۳ کیلومتری خاوری بندر عباس در بادگان نایبند اسر و سر سازی آن در کناره دریا واقع شغل عمده اهالی سبزیکاری است .

نهر ناخدا - ۲۵ کیلومتری خاوری نایبند ۹۰۰ خانوار شغل اهالی سبزیکاری و صیادی است .

کولقان - ۳۲ کیلومتری خاوری نخل ناخدا ۵ کیلومتری کراانه از ۱۷ نخلستان کوچک سمعی مختلف بشکل نفوس کله آن در حدود ۳۰ خانوار پستانگاه و اندام شغل در نخلستان کوچکی بنام عبدالله شتر واقع شغل اهالی گله داری جزئی و کرایه کشی است آب مشروبی از چاه است .

کرگان - ۱۲ کیلومتری خاوری کولقان ۴ کیلومتری کراانه ۱۲ خانوار شغل اهالی صیادی است .

بندر عباس - ۲۵ کیلومتری خاوری کرگان ۱۶ کیلومتری لاله م. آب ۱۰ کیلومتری کرانه اول خور نایبند ۶۰ خانوار جمعیت و بود

درانی پستانگاه - و اندام شغل - اداره گمر - بوسیله نخل یا بندر عباس و میناب ارتباط دارد آب مشروبی اهالی از دو آبامینار (برکه) است که بوسیله نهر چلو پر میشود - اراضی بین کرگان و میناب در کراانه شور زار قایم عبور نموده راه مالرو آن از طریق راه عباسی میناب و آبادی دو دو است .

بندر کلاهی - ۶ کیلومتری جنوبی میناب کندر خور کلاهی یا رودخانه میناب - ۱۰ کیلومتری بندر کلاهی - در میناب میناب اکثر آن در دریا صید میشود آب مشروبی اهالی از قنات کلو و ماریق من میشود .

کرگان - ۲۴ کیلومتری جنوبی کلاهی ۵۰ خانوار شغل اهالی صیادی است در موقع مد آب دریا دورا دور آبادی را فرا میگیرد آب مشروبی اهالی در ۲/۵ کیلومتری شمال آبادی کنار دریا است که چاه آن به عمق تقریباً یک متر حفر نموده و استفاده میسازند آب آن قدری شور است اراضی بین کرگان و کلاهی ماطلاقی است عبور مخصوصاً در موقع مد دریا غیر ممکن در جزایر محلی لازم است راه مالرو آن از طریق کولان کشی و کندر گله و ن و زیارت خضر است .

میناب - ۹۰ کیلومتری جنوب کرگان و ۹۰ کیلومتری دریا در وسط تپه های شنی واقع شغل عمده اهالی شتر و گله داری است .

کوهسنگ - ۹۰ کیلومتری جنوبی میناب کندر دریا میناب آن ۹۴ خانوار شغل عمده اهالی صیادی است آب مشروبی آب آب چاه است دارای پستانگاه و اندام شغل است کراانه بین کوهسنگ و میناب شتران و بوفه زار کسوتنه است که

نهر چران ۵ کیلومتری جنوبی کلید هور ۷/۵ کیلومتری جنوبی
چهار آب مشروبی آن یک چاه است.

کرتان - ۷/۵ کیلومتری جنوبی کهور چران ۵ کیلومتری کیرانه
خاقوار شغل اهالی زراعت جزئی و صیادی است.

سورگی - ۲ کیلومتری جنوبی کرتان از ۳ نخلستان کوچک تشکیل شده
خاقوار شغل آنان کرایه کشی است.

سیکونی - ۶ کیلومتری سورگی ۱۰ کیلومتر کرانه از چندین نخلستان
تشکیل شده ۷ خاقوار شغل عمده زراعت آب مشروبی از چاه است.

کونی و هره - ۴ کیلومتر سیکونی خالی از سکنه
کرکوشکی - ۶ کیلومتری کونی ۶ خاقوار آب مشروبی آب چاه است

شام شهر - ۴ کیلومتری کرکوشکی ۴ خاقوار
بربر - ۲ کیلومتری شام شهر ۳ کیلومتری دریا آب مشروبی چاه ۴۰

خاقوار شغل اهالی زراعت جزئی
کزی - ۹ کیلومتری بربر ۴ کیلومتری دریا ۷ خاقوار دارای پاسگاه

ژاندارمری شغل اهالی کرایه کشی است.

توحک - ۵ کیلومتری کزی ۲ کیلومتری دریا ۵ خاقوار
سه راهگان - ۲ کیلومتری توحک ۲ کیلومتری دریا

معی - ۸ کیلومتری سه راهگان ۳۷ خاقوار دارای پاسگاه ژاندارمری
و اداره گمرک شغل عمده ملاحی و زراعت جزئی.

کوه - ۱۱ کیلومتری معی ۳ کیلومتری دریا ۳۷ خاقوار دارای
پاسگاه ژاندارمری.

چراگاه جنوبی برای کوهستانه بین کوهستانک معین از طریق گوار دو
گسکی است.

زیارت ۱۶ کیلومتری جنوبی کوهستانک ۵۰۰ متری دریا ۳۳ خاقوار شغل
عمده اهالی گله داری است آب مشروبی آن از چاه است از اضی بین و مارب و
کوهستانک شتر و نصیر از اضی سن کوهستانک معین است راه بین زیارت کوهستانک
از کرایه عبور مینماید.

بخت - ۸ کیلومتری جنوبی زیارت ۱ کیلومتری دریا ۳۲ خاقوار شغل
عمده اهالی گله داری آب مشروبی از چاه است.

گرو - ۲/۵ کیلومتری جنوبی بخت از ۸۰۰ متری دریا ۹۸ خاقوار شغل
عمده اهالی زراعت آب چاه که با دست کشیده میشود و باقی بزرگهای نازک
و چ در شب در حدود بخترا و گرو چندین نخلستان وجود دارد که اغلب
بدون سکنی میباشد.

صاهرویه ۴/۵ کیلومتری جنوبی گرو یک کیلومتری دریا ۲۰ خاقوار شغل
عمده اهالی زراعت و تربیت حل است.

بیلائی (سیریت) - ۲/۵ کیلومتری صاهرویه آخرین قریه قراه سیریت
در کرایه موزه مرکز بخشداری نظامی میانان و دسته ژاندارمری و اداره گمرک
است.

سیریت قریب از ۳ نخلستان کوچک متصل بهم تشکیل شده مجموع مرس
آن ۲۷۰۰ نفر قریه مهم آن کردو - تم رهی - منی - بیلائی است آب مشروبی
از چاه زراعت دیمی سیلاب از نخلستان در زیارت که در باختر قراه سیریت واقع
ست نخلستان آنرا مشروب مینماید.

کارندهور - ۱۴ کیلومتری جنوب بیلائی و ۸ کیلومتری کیرانه از ۵
نخلستان کوچک تشکیل شده دارای پاسگاه ژاندارمری و یک چاه آب شیرین

است ۱۰ خاقوار شغل عمده گله داری و زراعت جزئی است.

کنگدن - ۹ کیلومتری جنوبی کوه مبارک .

جاسک قدیم - ۱۰ کیلومتری کنگدن سابقاً اهمیت بیشتری داشته ۳۵

خوار از شغل عمده صیادی و ملاحی است .

جاسک - مرکز بخش جاسک است که در فصل چهارم شرح داده شده .

دهن - ۱۰ کیلومتری خاوری جاسک شغل عمده اهالی صیادی و رزاعت

حرایی است .

خوشدان - ۸ کیلومتری خاوری بهل واقع است .

پیکدار - ۷۰ کیلومتری خاوری خوشدان ۱۲ کیلومتری کرانه ۵۰ خالوار

شغل عمده زراعت آب مشروب چاه است

حکین - ۱۰ کیلومتری خاوری پیکدار شغل عمده زراعت .

کابریک - ۳۵ کیلومتری خاوری حکین دارای بخشستان مهم است .

سندج - ۲۲ کیلومتری خاوری کابریک در حدود آبی چندین بخشستان

واقع آب مشروب در چاه است .

۸- وضعیت عمومی - بطور کلی نواحی در کرانه و داخل بخشستانهای

صید و توسع فاقد آب جاری بوده و تمام زراعت این حدود بوسیله آب چاه

است . با گاو و یا دست کشیده میشود بدیهی است با آب دستی زراعت بی

فایده کم خواهد بود بطوریکه کف اهالی را نداده میبورد که در وقت خود

را از داخل کشور یا خارج تهیه نمایند بخشستانهای این حدود بطریق زیر

احداث میشود . نهال بفرماری در نقاط مناسب (محلکه چاه حفر شده آبخیزترین

داشته باشد) قرض تا سه چهار سال پس از آن میدهند پس از آن دورا دور

بخشستان ۷ تقریباً در تمام ۲۴ متر خاکریزی نموده (بنازه) از یکطرف بحرانی

برای ورود سیلاب باز میگذرند در صورتیکه پارتسنگی بشود بخشستان

مشروب همچنین زراعت دیمی بعمل میاید در غیر این صورت بشر آب، بهر

رفته و بخشستان نیز ضرر خواهد داد .

بنابر این وضع اقتصادی ساکنین کرانه بی فایده بدوری حد ضعیف اقتصادی

اغلب ساکنین کرانه مخصوصاً حدود جاسک و بدین به عمادات مهاجرت نموده

در کارگاههای صید مروارید مزدوری مینمایند بیشتر قره بیابان که سابقاً

اهمیت داشته فعلاً بدون سکنی میباشد

۹- عمران و آبادی - برای آبادی کرانه سه موضوع زیر را باید در نظر

گرفت .

۱- سد سازی - بطوریکه در قسمت رودخانه های کرانه شرح داده شد

رودخانه های متعدد در کرانه وجود دارد که با شیب ملایمی بدریا منتهی میشود

عموماً در طول خود از چندین تنگ و معبر عبور مینمایند که از نقطه نظر سد

بندی بهترین موقعیت را داشته با هر سه مختصری در نقاط مناسب رودخانه

میتوان سد ایجاد نمود در این صورت سیلابها، یکبار در سال بدریا میریزد

بمصرف آبیاری اراضی مرغوب و مستعد کرانه رسیده از همه گونه محصولات

گر مسیری مخصوصاً در ختخای کائو چوئی میتوان حد اکثر اسفاده را برد در نتیجه

کرانه بایر فعلی تبدیل به باغستان و مزارع خواهد گردید

۲- راه شوسه - در طول کرانه راه مالدروی وجود دارد که باید بسط داده

شود ایجاد چنین راه با مختصر هزینه صورت خواهد گرفت .

۳- خطوط ارتباط - خط قلع بدریا عباس میشد باید به جاسک متصل

شد که بدریا عباس به جاسک و چاه بهر ارتباط داشته باشد .

سیرجان مرکز مواصلات فوق العاده مهمی است از این شهر محورهای متعددی خارج میشود که منطقه کرمان را بمقاطع دیگر (شیراز - یزد - عباسی) متصل میسازد

وجود کاروانسراها و سازه‌های قدیمی در طول راه حاکی از اینست که این راه از قدیم مورد استفاده بوده است .

عملی که شاه عباس کبیر بر علیه پرتغالیها انجام داده از این محور بوده است در زمان جنگ بین المللی نیز این راه مورد استفاده پلیس جنوب بوده و سعی ساختمان اساسی آن در عصر حاضر بوسیله وراثت و بعمل آمده .
مختصات راه .

طول راه از کرمان به سیرجان (سعید آباد) ۱۸۵ کیلومتر

عرض ۷ - ۸ متر دو طرفه قابل عبور کامیونها .

شیب متغیر . پیچ راه فقط در گرده‌ها فداست که از سرعت خود رو ها ممانعت میکند .

این راه جز فصل زمستان که بعلت برف و کولاک در گرده‌ها خرابه و مرجع بسته میشود در سایر فصول قابل عبور و مرور و سواره نقدیه است

راه از لحاظ جغرافیائی

مسیر راه از کرمان به طرف مغرب سیر کرده و وارد حدسکه میشود

آبادیهای متعدد کوچک در اطراف راه وجود دارند که هر کدام در حدود ۱۰ - ۱۲ خانوار میباشند این آبادیها از هیچ لحاظ قابل توجه نیستند مقدار آب این آبادیها کم است و محصول خنثی یا نداره که ی گذران معیشت خود ندارند و در کیلومتر ۲۹ آبادی باغین واقع است .

فصل دهم

جاده‌های مهم کرمان

بصور کلی محور های مهمی که در این منطقه معلوم وجود دارد بشرح زیر است

۱ - محور - کرمان - سیرجان

۲ - محور - سیرجان - بندر عباس - که محور مهم بطرف دریا است .

۳ - محور - کرمان - بم - راهدن - که یگانه محور ارتباطی با لشکر مکران محسوب میشود

۴ - محور کرمان - یزد که محور ارتباطی با لشکر خراسان از طریق - گذشتن - فردوس است .

۵ - محور - کرمان - نفت که محور دیگری برای اتصال با محور بندر عباس است . (نیمه شوجه)

۶ - محور - کرمان - ساردوئیه (نیمه شوجه و از ساردوئیه به رودبار و میسب ملرو است) اینک شریف محوره‌های بالا را مورد بررسی قرار میدهم
نیمرخ محور - کرمان - سیرجان - بندر عباس - و یزد - کرمان - بم
منظور مطالعه کای پیوست است .

۱ - محور کرمان - سیرجان

مقدمه - محور کرمان - سیرجان گدانه محوری است که مرز دو نمائی کرمان و سواحل آفرایا مرکز کشور متصل میسازد . اهمیت مخصوص این محور از لحاظ آنست که از سیرجان عبور میکند .

بنشین از لحاظ اینکه در سر سه راهی کرمان - یزد - عباسی - واقع شده
قابل ملاحظه است .

بن آبادی باغات نایبه در حدود ۱۰۰۰ خانوار میباشد ۵۰۰ نفر
جمعیت دارد .

در دین سه کاروانسرا و ۲ مسجد موجود است .
آبادی مشجر و بزرگی است باغات زیاد دارد .

بن آبادی ۶ رشته قنات دارد .

مسیر جاده که از دین خارج میشود و به جنوب عربی میر
و داحیه ارتفاعات میشود پس از طی ۸ کیلومتر وارد گردنه دختر میشود گردنه
در ارتفاعات که گور خانه کوه واقع شده ارتفاعات مربوط عمود بر جاده است
و پس از آنکه جاده از ارتفاعات خانه کوه خارج شد باز ارتفاعات مجزا
و تپه های مسرفی در طرفین جاده در حدود ۶ کیلومتر مسیر جاده را متناوب
میکند مسیر این ارتفاعات بعضی مزاری و بعضی عمود به محور جاده است بعد
از آنکه تپه ها تمام شد راه داخل در جلگه میشود .

در ۳ کیلومتری جنوب ارتفاعات رودخانه لاله زار جاری است این رودخانه
از کوه های لاله زار سرچشمه گرفته و بسط و بسط می کند از لحاظ مانع
بودن باعث نداشتن عرص و عمق کافی مورد اهمیت نیست ولی از لحاظ مشروب
نمودن جنگه بر مسیر قابل توجه است .

در ۵ کیلومتر آبادی مشیز واقع شده .

مشیز - مرکز بردسیر است .

بخش بردسیر ۲۹۵ درجه آبادی و دارای ۳۰۰۰۰ نفر جمعیت است .

حدود مشیز ۲۰ خانوار و ۶۰۰ نفر جمعیت دارد .

در مشیز از ادارات کشوری - محلی - بهداشتی - آمار - دارائی
شعبه راه - بهداشتی و بزرگ صندوق پست وجود دارد .

آبادی مشیز از لحاظ وجود باغات زیاد و درخت و درختچه قنات قابل
ملاحظه میباشد .

در بخش بردسیر ۶ باب درستان موجود است یک دره نیمه شیب از مشیز
به طرف قنات سیر و قلعه عسکر می رود که مسافت در این راه می شود
۱ بعد از طی چند کیلومتر طرفین جاده بیه های خاکریزی وجود دارد که
موازی جاده کشیده شده پس از طی ۵ کیلومتر جاده د حق گردنه حاد سرخ
میشود این گذار در زمستان بعلت برف و کولاک مسطور میشود و تا هوائیکه
برای بار شدن گردنه اقدامی نگردیده عبور و مرور متوقف میشود .

ارتفاعات خانه سرخ در حدود ۱۲ کیلومتر ادامه دارد پس از آن راه از
گردنه سرخ می شود که که از به جانب ر جاده دور شده و جاده د حق در جنگه
سیرجان می گردد آبادیهای مهمی در مسیر و نیست فقط آبادی حسین آباد و
سعادت آباد است که در آبادی جدید بهم و در حدود ۱۲۰ خانوار میباشد
در ۱۸۵ کیلومتر به شهر سعید آباد میرسد .

سعید آباد - مرکز بخش سیرجان سعید آباد است .

سیرجان آبادی مهمی است از زمان قدیم قابل توجه بوده و مدتی شهر
سرخان پایتخت پادشاهان ساسانی بوده است

سیرجان از لحاظ مرکز مواصلاتی قابل اهمیت مخصوص است و راه هاییکه
از این شهر خارج میشوند عبارتند از :

راه شوشه بندر عباس - راه نیمه شوشه تیریز راه بخت که بوسیله های
در اثر اجرای دیون عمران و آبادی کشور ساخته شده است راه نیمه شوشه
و قسحان که در دولت آباد یک راه جدا شده و به شهر بانگ و شیراز می رود
در سیرجان یک گاراژ و یک کارخانه ترانس علم وجود دارد .

از لحاظ مواضع بظ می

در این محور سه موضع دیده میشود .

موضع و ب عیار نسبت از ارتفاعات مشرف به جلگه سیرجان

مجموعه این موضع

دارای دیند و تپه بسیار عالی و دارای مواضع متعدد در عقب درای عمق

کافی است ، قبل عبور همه گونه و سائیل است .

۵۵ - پسا

دیندو تپه بزرگ ندارد . زیرا ارتفاعات کوچک در جلو موضع است .

قبل دور زدن است ، آبادی و آب در پشت موضع وجود ندارد .

موضع دوم ارتفاعات خنده سرخ .

مجموعه

دیندو تپه کافی ، عمق دارد ، یکموضع در عقب دارد .

مجموعه

قبل دور زدن و قاب عبور . امکان تهیه رادعرسی در پشت موضع نیست .

موضع سوم - ارتفاعات کله گاو مشرف به جلگه شیر -

مجموعه

دارای میدان تپه و دیند مناسب است قابل دور زدن نیست .

مکان رادعرسی بعد وجود جنگله دشت موضع سیرجان

موضعی است که آب دارد و برای زمیست مناسب است .

۵۶ - پسا

این موضع نزدیک به گرمس و سائیل گرد ، مناسب فساد و ت

روی جلگه گردان دارد .

استفاده از منابع محلی

در طول راه کرمان - سیرجان جز از سه نقطه و غیراستفاده از منابع محلی

بعلت سودن آبادیهای بزرگ غیرمقدور است و باینکه تمام وسائل لازم جهت زیست

واحدها از عقب تأمین گردد .

۱ - باغ - مراد محصول گندم وجود در آبادیهای باغین ۱۳۰۰ خروار

گوسفند ۷۰۰۰ رأس

گاو ۱۵۰ رأس

هر - سوحب و مداره کافی ، آب و رسته و سائیل در دشتی زیاد

بر احتیاجات اهالی نیست .

۲ - مشر - گندم ۸۰۰ خروار

گوسفند ۱۰۰۰۰ رأس

گاو ۱۵۰۰ رأس

است فوق العاده کم است .

۳ - سیرجان - گندم ۱۰۰۰ خروار

گوسفند ۵۰۰۰۰ رأس

گاو ۱۰۰۰۰ رأس

شتر ۱۰۰۰ رأس

بینه ۲۰۰ خروار

است حدوداً کم فقط برای رفقه جمع در رفی موحود است .

غودرو ناری ۱۰۰۰ دستگاه

سواری ۳۰۰ دستگاه

گازی ۴ اسبه ۱۰۰۰ عدد

- ۱ - راه پیمائی بهتر است از نظر امتیاز در این راه شانه انجام گیرد .
- ۲ - از لحاظ زیست و مسکنی فقط در باغین و مشیر ممکن است واحدها در منریکه باشد در سایر نقاط عرض راه باید به ترتیب اردوگاه زیست کنند .
- ۳ - از لحاظ استفاده از منابع محلی در باغین مشیر - سیرجان حلیق و اوراق و وسایل بازگشتی ممکن است فراهم شود در سایر نقاط امکان استفاده از منابع محلی بر ممدور است .

۴ - از لحاظ موضوعات با بررسی محسبات و معایب هر کدام از مواضع موضع سوم یعنی از تقاطعات مشرف به جنگه مشیر بهتر مصر میرسد زیرا امکان زیست و تهیه تدارکات و مخصوصاً از لحاظ وجود آب در این منطقه میسر است موضع های ۱ و ۲ بری اجرای عمل تاخیری مناسب است .

باید در نظر داشت پس از سیرجان عمل مهمی نمیشود انجام داد زیرا مهاجم اگر بخواهد از محورهای دیگر نفوذ خواهد کرد در اینجا باز با اهمیت شهر سیرجان میسریم و باید از مواضع های جلوسیرجان (دو محور سیرجان - عباسی) برای دفع سیرجان استفاده شود .

۲ - محور سیرجان - بندر عباس

ایجاد راه به بطور کلی یا از نظر بازرگانی است یا از نظر نظامی بطوری که در موقعیت بندر عباس ملاحظه میشود ایجاد محور بندر عباس - سیرجان هر دو مزه بوده و سابقاً این راه هم جنبه نظامی داشته و هم جنبه بازرگانی و لای احراز اهمیت بازرگانی آن کاسته شده زیرا مسیری خط آهن سرعصری کشور سهیلات ریندی دو چند مالاالجلزله بداخله کشور نموده است که ما را از استفاده این راه جهت بازرگانی پیشاز نموده است .

نااهمیتی که دریا در جنگهای امروزه دارد بندر عباس که بمنزله کلید حلبج فارس است دارای اهمیت نظامی و محوری که بآن منتهی میشود بدین توجه غیر فاسل انکاری است که لبروم شتاسدنی دقیق و عمیق و پیر آن اجاب مینماید .

- ۱ - وضع طبیعی راه - طول راه از سیرجان تا بندر عباس ۳۷۰ کیلومتر است دو طرفه عرض ۸ متر قابل عبور کامیونهای بزرگ میباشد .

این محور از حیث ساختمان بدو قسمت متساوی تقسیم میشود .

الف - قسمت جلگه سیرجان که صول آن تقریباً ۱۰۰ کیلومتر و جزو منطقه سرد سیر است .

ب - قسمت کوهستانی که طول آن تقریباً ۲۷۰ کیلومتر و جزو منطقه گرمسیر است .

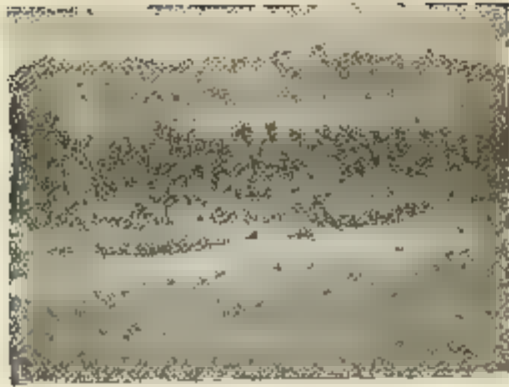
در طول راه هیچگونه نیرو و بی وجود نداشته بلکه آب و هادر سطح داده و عمود بر آب قرار گرفته دو م قع باورنگی و سیلابی ممکنست باعث خسارت شدن جاده و عدم امکان عبور و مرور بشود .

مسیر راه - محور راه پس از خروج از سیرجان در جلگه سیرجان و سپس که بنام جلگه سیرجان معروف است بمسافت ۷۰ کیلومتر علی هیمه بد این جلگه حاصل خیر و دارای آبادی های زیادی است که حر و بخش سیرجان است آب و دی هائی که در این هفتاد کیلومتر در مسیر راه واقع شده اند به ترتیب از سیرجان به بندر عباس عبارتند از .

در کیلومتر ۷ نصف آباد . در کیلومتر ۱۹ ابراهیم آباد - در کیلومتر ۲۱ ایزد آباد . خارج از محور راه در جنگه و دامنه ارتفاعات شریفی که بمسافت ۱۹ کیلومتر تا جاده واقع شده است آبادیهای دیگری نیز موجود است . در جلگه سیرجان از کیلومتر ۳۹ بعد تا وقتی که جاده داخل کوهستان میشود آبادی وجود نداشته فقط در کیلومتر ۷۰ بندر سگاژ آباد و مرئی بنام درگند موجود است .

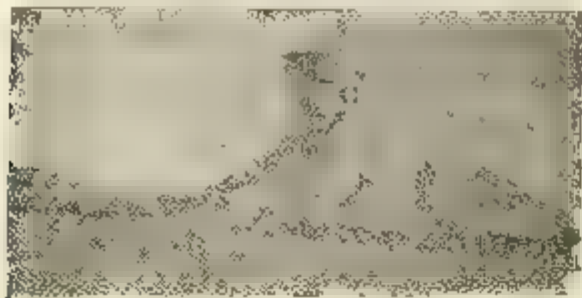
از کیلومتر ۲۰ تا گذار چاه چقوله که در کیلومتر ۹۵ واقع است محور
راه در شیب صعودی واقع است و در اطراف آن ارتفاعی منام چشمه سفید
پیدا می‌شود. پلنگی واقع است ارتفاعات طرچن چاه در کیلومتر ۱۱۳ ادامه می‌یابد
ضمناً از کیلومتر ۹۵ جاده در شیب نزولی طی مسافت می‌نماید در کیلومتر ۱۱۳
ارتفاعات طرچن جاده از یکدیگر دور شده و محور را در جلگه بسام جلگه
علی آباد وارد می‌شود که آبادی علی آباد در کیلومتر ۱۲۹ در آن واقع شده
مسیر راه پس از گذشتن از علی آباد در تپه مهور هائی با اعوجاجات چند
سیر نموده و در کیلومتر ۱۴۰ در ارتفاعی منام تل محمد خان که دارای پاسگاه
ژاندارمری است در می‌شود - از تل محمد خان مسیر جاده در تنگ نیزار که
دارای پاسگاه ژاندارمری است طی طریق نموده و در کیلومتر ۱۶۹ آبادی بزرگ
حاجی آباد واقع است می‌گذرد از آن نقطه بعد تا ۹ کیلومتر جاده در امتداد
بخشستانی که جرو حاجی آباد است می‌رود و در کیلومتر ۱۸۶ به گذار
که نام میرسد از آن بعد در شیب رودی طی مسافت نموده و در جلگه که تنگ
در آن آب صعباً عبور در سر زمین صدامش می‌شود در بین تنگ محور راه بطری جنوب
شرقی امتداد پیدا کرده و بارفتافت سمت چپ نزدیکتر است - در کیلومتر
۱۰۲ قهوه خانه و بخلستان بزرگ که کم واقع است -

محور راه پس از عبور از جلگه بالا در کیلومتر ۲۲۸ آبادی کوچکی
نام پر عابدین می‌رسد پس از گذشتن از آن آبادی داخل ارتفاعات فسیل‌مشکی
گردیده با اعوجاجاتی که در محور - به تگاه‌های مهمی تصادف می‌یابد
بر خورد می‌کند در کیلومتر ۳۰۰ محور جاده به تنگ زاغ می‌رسد از آن بعد
ارتفاعات جرفین جاده از هم دور می‌شوند در کیلومتر ۳۶۵ آبادی کهر مکر کنار
راه واقع شده -

آبادی و محلات پر عابدین در کیلومتری شمالی تنگ زاغ

محور پس از گذشتن از کهر مکر داخل ارتفاعاتی بسام ارتفاعات سرره شده
و تا ۲۵ کیلومتر این ارتفاعات در طرفین جاده نزدیک یکدیگر قرار دارند،
در کیلومتر ۲۸۷ محلات پر کی و مع سب در جنوب - ۲۹۷ پاسگاه ژاندارمری
آب شیرین واقع است - پس از عبور از این پاسگاه محور راه آبادی سرره وارد
کیلومتر ۳۰۹ در کنار کهر مکر و ارتفاعات کهر متوجه می‌شود ارتفاعات کهر
در مغرب راه واقع و در کیلومتر ۳۴ پاسگاه ژاندارمری کهر قرار دارد -

تنگ سگ در ۲۴ کیلومتری در غرب محلات سرره

۴ - در راه پس از گذشتن اردامنه های جنوبی کوه گویه جلگه عباسی داخل میشود . مسیر راه در ۳۶ کیلومتر ۳۶۶ که آبادی شغو واقع است معبر خود را بطرف مغرب ادامه داده و به بندر عباسی داخل میشود .

۲ - ستمده از منابع محلی .

الف - خوازینر - بصورت کلی در محور این راه جز در جلگه سیرجان (که آنهم قبل ملاحظه چندانی نیست) هیچ گونه حور در وجود نداشته و ابدی بری معیشت خودشان را در حوضه میگذرانند . برزگترین آبادی سر راه که حاجی آباد است مقدار زیادی در سال صادرات خرما دارد (دارای ۱۷۰۰۰ نفر خرمات است) علت فقدان کسری خواربار در این محور کمی آب است و الا دارای زمین های حاصل خیزی است که استعداد زراعت قبل ملاحظه دارد که پسکه فعلاً کمی آب در بعضی آبادیها موجود است و با رعایت مختصری مردشت میسازند .

در جلگه سیرجان آبادیهای نیکه ارفیل ، جلف آباد ، ابراهیم آباد ، امیرآباد ، پرد آباد واقع شده اند محصول زراعتی آنها نسبتاً خوب و همه ساله مقداری غله به سعید آباد که مرکز سیرجان است میبرسند .

ب - آب مشروب این مسیر فوق بنامده کم است بطوریکه در اغلب نقاط حدود ۱۰۰ کیلومتر اصلاً آب وجود ندارد . فقط در ۱۶۹ حاجی آباد رودخانه جاریست که بواسطه آن بحسن است و آب میشود همچون جوی کوچکی در یو عبدالله چرین دارد از گردنه زاغ مغرب بندر عباس ۱۰ کیلومتر اصلاً آب وجود ندارد . در آبادی سرزنه قنات آب شور و وجود دارد که با آب آن که بوسیله گاو کشیده میشود زراعت مختصری دارند .

ج - وسایل برکشی و سله بارکشی آبادیهای واقع در مسیر راه بیشتر الایع و شتر است که فقط رفع احتیاج اهالی را میسازد هیچ گونه وسایل خود روی در آبادی های بین راه وجود ندارد .

۳ - مسیر راه از نظر نظامی - ستونهای متحرک در این مسیر گنبد احسانت زندگی خود را حتی آب مشروب نمانده از سعید آباد و کرمان همین نمایند .

وسائل اردوگاه - از قبیل چادر و غیره باید همراه داشته باشند و بر سر در قیمت اعظم راه (از جلگه سیرجان گذشته) آبادیها دور از یکدیگر واقع شده و باران پیمانی روزانه قسمتها نمیتوانند خود را از يك آبادی با آبادی دیگر رسانند از طرفی این آبادیها گنجایش قسمتهای زیادی را از گردن به بالا ندارد . علت فقدان استقامت لازم است جهت ستونهای متحرک در ضمن راه ناپستی از راه پیمانیهای شبانه در صورت ایجاد وضعیت ناکنیکی استفاده نمایند .

موضوع دیگری که لزوم راه پیمانیهای شبانه را تأیید میسازد عبارت از درجه حرارت يك قسمت اعظم راه در روز که رله پیمانی در آن مساوت فرما و احیاناً در نه ماه از سال (از استعدالی آخر آبان) ناپستی از شب که درجه حرارت نسبتاً کمتر است جهت راه پیمانی استفاده گردد .

از نظر تسهیل عملیات و احراز موقعیتهای بهتر است با قسمتهای نیکه در آبر و در عمده مهاجم احمدی در حوضه عمل میشدند قسمتهای موجود کوهستانی فرستاده شود زیرا ضمن عمل در ارتفاعات مختلف این راه واحدی کوهستانی بموقع میتواند عملیات مهمی اجرا نمایند .

اسباب مسیر مزاج دومی - بهر و دلی در مسیر راه و موقعی که حده داخل کوهستان میشود قدم قدم درای مواضعی است که میتواند مدت از مهاجم جلوگیری شود ولی مواضع مهمی کسبه شایان توجه مخصوصی است عبارتست از ۱ - گردنه بداه چقوک ۲ - گنبد کوه ۳ - شله زاغ ۴ - ارتفاعات شمال شرقی سرره ۵ - کوه گنبد و ارتفاعات جنوبی آن ۶ - گردنه چاه چقوک - این موضع در ۹۰ کیلومتر شرق سعید آباد واقع داری دیده و بر مناسب از طرفین متکی بر ارتفاعات غیر قابل عبور عیمی که دارد ایست که این موضع عمق زیادی نداشته و مهاجم اگر مو ضعیفی در این موضع یزد کند تسهیل آباد

یعنی ۴۰۳ کیلومتر هیچ جا نمیدانیم جلوی او استناد گنی کنیم و مخصوصاً در جلگه سیرجان چند بچه نخواهد با سعادته از موقعیت بیرون دارد دارای شعاع عمل و سمی است که میتواند چند اکتور استفاده را ببرد . این موضع فقط برای قسمت های تأخیر آتشاژ که عقب تشبیه های خودی را در جلگه سیرجان تأمین مینمایند بسیار موضع خوبی است .

۲ - گذر کهنک - این موضع در ۱۴۰ کیلومتری سید آباد واقع و از هرحیت برای دفاع مناسب است متها استقرار در آن و قبولی در این موضع خاک کشور مسافت دو بیست کیلومتر بخیر مهاجم است و با اهمیت که این موضع دارد در صورت عدم اجبار بیستی موضع دیگری در جلو در نظر بگیریم .

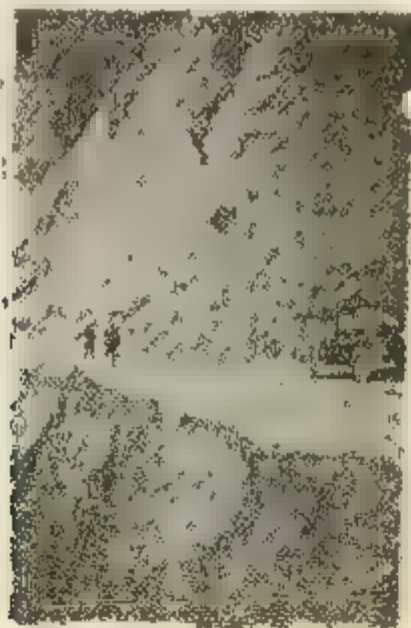
۳ - گردنه زاغ - این موضع که بهترین مواضع این مسیر است در ۲۵۵ کیلومتری سید آباد واقع و مشخصات دفاعی و هرحیت در سره عموم غیره داراست شایسته است دفاع قطعی در این موضع مؤثر است و عبارت از تأمین احتیاجات زندگی افراد بخصوص آب مشروب است زیرا در شب های ارتفاعات گردنه زاغ که در دست قوای خودیست دارای آب جاری است مشروب و بالعکس در شب جوئی که بطرف دشمن متوجه است تا ۱۰ کیلومتر تقریباً نه آب پیدا میشود نه آبدی .

منظره عمومی سمت راست

۴ - ارتفاعات شمال شرقی سرره - این موضع در ۳۰۰ کیلومتری سید آباد واقع و از هرحیت وضعیت دفاعی مناسبی را میتوان در آن برقرار نمود معاسی که این موضع دارد عبارت از دوری آن از محدوده نقدی و نقصان آب در این موضع است معهودا از این موضع تا موقعی که آرایش موضع گردنه زاغ در منطقه پیدا نکرده داند استناد شود .

۵ - ارتفاع کوه گنو - این موضع در ۳۳۵ کیلومتری سید آباد موضعی است مناسب و در جلگه عباسی و برای قسمت های بیابان عباسی را از دست داده اند موضع بسیار مناسبی است در جلوی من موضع ارتفاعات بیستی وجود دارد که عمدتاً در ۵۰۰ متر در ۲۰۰ متر است بدست بیستی عباس دفاع نمود . نتیجه که از بررسی مواضع بدست می آید بطور خلاصه عبارت از دفاع قطعی در این مسیر در ارتفاعات گردنه زاغ بدست می آید بیستی استقرار در این موضع از مواضع گنو و ارتفاعات مقابل آن و سرره باید استفاده خود

بکی و نقطه دید در سمت راست

چند بچه احیاء موقع دقیقی گردیده زاع سقوط نماید در مواضع که کم و چاه
چهار بشروئی دشمن را بشویر انداخت و بالاخره برای خانمه عقب بشویی قسمت
ها او جلگه سیرجان قسمت هائیکه تاخیر نشانند باید ارتفاعات چاه چترک را
در احیاء داشته باشند.

تحریرات - در این مسیر در قسمت کوهستانی اجسرا و دارای نقاطی
حساس است که میتواند حد اکثر استفاده را بدهد مخصوصاً در ارتفاعات گردنه
زاغ تعداد این نقاط فوق العاده زیاد و با تحریر یکی از آنها میتوانیم چندین روز
بشروئی طرف و تاخیر بیداریم و می که بحریب آنها ارزش فوق العاده دارد
ذیلاً ذکر میشود.

یکی دیگر از سربین موضع در سنگ و ع

۱۸۷:

در کیلومتر ۱۲۵ در امتداد راه جسیلی است که در يك نقطه پرنگاه
بجاده نزدیک میشود. در کیلومتر ۲۸۶ روی ارتفاعات گنج که مسیر راه در
دایره آن واقع شده دارای نقاطی است برای تخریب که حد اکثر استفاده را
میتوان حاصل نمود.

در شعبه صعودی گردنه زاغ دارای ۸ نقطه مهم برای تحریر است که هر کدام
آنها میتواند چندین روز از بشروئی جلوگیری کنند.

سخت از لحاظ دستبده از حلقه مع محلی از کمران به هم مستحضر در تبه رود
و ابدوق ممکن است . استفاده از زلق و روغن لار کشت نمود

ع از لحد دفع موضع دوم بهتر بشود شیرند و ضعیفات آن فوقانی
ذکر شده است

۴- محور کرمان و یرد

مشخصات راه

طول راه از کرمان به یرد ۳۷۷ کیلومتر

عرص ۷-۸ متر در طرفه قابل عبور کامیو نه . است .

شیب آن ملایم از یک در صد تجاوز نمی نماید .

از لحاظ جغرافیائی :

مسیر راه از کرمان بطرف مغرب سیر در کیلومتر ۲۹ به قصه ۴۰ کی که
در سه راهی کرمان بشهر عباس - یرد واقع است در ۸ کیلومتر ۴۸ فرساده
در یک کیلومتری ۳۰ بر . واقع آبادی مهمی است در کیلومتر ۱۰۰ عبور می و میست
ما ساسی میرسد . ۱۰۰ کی آن مستقیماً دارد . کمور ۳۰ عبور راه زمینی دقرا
از شمال در روزه در کیلومتر ۷۷ قریه ۱۰۰ . رحل میرسد که از ماراد تپه در خانه
لاله رار مشروب تراحت نموده آن گندم و قندل اهمیت است در کیلومتر ۸۰ از مسیر
رودخانه لاله رار عبور (در موقع طغیان عبور مشکل است) در کیلومتر ۱۰۰
از رده نامریه که بواسطه نداشتن آب کم اهمیت است عبور در کیلومتر ۱۲۳
شهر دقستان واقع است (مشخصات دقستان در بخش دقستان شرح داده شده)
از یرم آباد به بعد راه از جلگه حصارح در دامنه ارتفاعات حموی بخش
بنام کوه مهرکش عبور در کیلومتر ۱۶۳ قریه کوچک احمد آباد واقع که
دارای پاسگاه ژاندارمری است .

در کیلومتر ۲۰۳ قصه بیست و اربع قریه اهمیت دارای یک کارخانه عسل
مندی بنه است .

در کیلومتر ۲۰۹ قصه ادا (غیر کر دهنر) واقع دارای پاسگاه
ژاندارمری و اداره پست و شعبه برق است کار . سرای شمش در کیلومتر
۲۶۳ قریه خبانه کرمان . در کیلومتر ۲۹۲ آبادی آن در ۲۱۵ کیلومتری شمد

گرفته سر برد در آنجا ۳۱۷ و معرکه گردیده راه مناسب برای بک در
در صد صرف جنگه برد سرار بر در شلمه ۳۱۱ و دی سر برد و در کله مر
۳۷۷ شهر برد منتهی میشود .

در می فرعی -

در کیلومتر ۲۹ از باغین راه شوشه بندر عباس مشتب میشود .
در کیلومتر ۳۱ از دهستان انار و فرعی به شهر باک می شود
(عبور خیلی کم تعمیر لازم دارد) .

در کیلومتر ۳۵ راه نیمه شوشه بطرف جنوب عربی و متار طریق
اندو و غیره منتهی میشود .
در بعضی مواضع بعضی

این راه در تمام طول خود زده بر عرضی که ارتفاعات کله گاو و کوهستان
باز و کوهستان شهر باک و سیر کوه در جنوب و ارتفاع - داران و ارتفاعات
باقی در شمال دهلیز واقع است عبور در طول دهلیز مواضع دیده میشود .
موضع اول - حدود کوه ترخان است که عرض دهلیز قسم کم ارتفاعات
طریقی مهم است .

موضع دوم - حدود کارو سرتی شمش است

موضع سوم - گردنه در ...

موضع های متعدده - در مورد ارسائی رفع گردد

از لحاظ استفاده از منابع معدنی

در باغین - گسوه ترخان - دهستان - باغی - اندر - باغی و علی و

۵ محور کرمان - بافت

معدنه - جاده کرمان - بافت دارای تاریخی نیست ولی سابقاً استفاده
کاروان رونئی از این جاده میشده جدیداً بدست خود اهالی اتومبیل رو شده است
(نیمه شوشه) بطور کلی در فصل سردگی عبور خود روه از این جاده فوق
العاده مشکل و در فصل دیگر سبب هم جانی از رجهت سبب چون قسمتهای
اولیه این جاده مملو از خاک نرمی است .

در فصل زمستان باد های شدید معروف لواحی کرمان همان خاک که در
اطراف جاده جمع شده بصورت ارتفاعاتی در میآید ولی این ارتفاعات غیر ثابت
و متغیرند چون وزش باد هر سستی که باشد در آنطرف پیشتر دیده میشود .
پیچ های این جاده در قسمت کوهستانی خیلی کوچک و خود روه محتاج
به کم کردن سرعت میگردد من حیث المجموع در هر فصل سبب عبور و کامیون
را از این جاده مشکل است .

۶ وضعیت طبیعی محور کرمان - بافت

۱ - در کرمان - بافت بطرف جنوب غربی کرمان دمه در دو مشتمل بر
۲ قسمت جلگه و کوهستان است .

طول این جاده ۱۶۳ کیلومتر - عرض آن در قسمتهای جلگه ۸۰ -
متر و در قسمت های کوهستانی از ۱۵ تا ۵ متر و در بعضی قسمت ها جاده معبر
و دارای شیب های صعودی و نزولی است .

همیشه از کرمان خارج میشوند تا کیلومتر ۱۵ دیدنی در اطراف دیده
میشود که مهم تر از همه آنها باقر آب است از اسی در این طول شهرار در
کیلومتر ۱۵ از شهرار خارج و در کیلومتر ۲۵ یاسکده و در باغی و کاروان سرتی
چون ...

در کیلومتر ۳۴ جاده وارد تنگ منگ شود که رودخانه جلوی در همین تنگ جاری است .

در تنگ دریاور جاده از گردنه کوچکی میگذرد در کیلومتر ۳۶ جاده در همان تنگ بآبادی گلو ملک میرسد .

پس از خروج شدن از تنگ ده در ۲۳ کیلومتر ۴۳ مسافتی پیدا میکند که بطرف ده تریپ ادامه دارد و احداث بومس رو شده است . جاده در کیلومتر ۴۵ بآبادی بهر امجد رسید و از اینجا طرف ساحل بحر معر در کیلومتر ۷۰ به آبادی نگار میرسد .

از آبادی نامبرده بطرف جنوب معر میشود .

در کیلومتر ۸۴ به آبادی قنات سیر میرسد از این آبادی انشعابی بطرف مغرب جاده دارد که منتهی به آبادی مشیر مرکز بخش بردسیر روی محور شوسه کرمان - سیرجان میگردد و نظر به شترار بودن قسمت اولیه راه بالا کامیون ها باطله امتداد یافت حرکت میسازد از قله مشیر از راه سیرجان خارج در قنات سیر به یز معور معقل میشوند .

همینکه جاده از آبادی قنات سیر گذشت در ۲۰ کیلومتر ۱۰۰ داخل دره هندی سنگ صید میشود از این بعد شیب آن صعودی و داخل پیچ و خمهای زیاد میگردد از همین جا گدازه های راوچو قرار میگیرد جاده در مغرب مشاهد میشود . در کیلومتر ۱۰۰ جاده به گردنه صید رسیده و از دهته حسن آباد کاسه و شیب آن نزولی میگردد .

در کیلومبه ۱۰۵ جاده به امام زاده سلطان سید حمید میرسد .

در کیلومتر ۱۰۸ ارتفاعات تمام شده جاده سنگ دره میرسد که رودخانه لاله زار در آن عبور میکند .

رودخانه نامبرده منابع مهم نیست فقط در فصل بارندگی منابع عبور یافته میگردد . از اینجا پشتهای به لاله زار میرود بعد از آن جاده به تنگ سعودی

در کسره ۱۱۵ کیلومتر ۱۰۹ به سنگ صید میرسد .

قلعه عسکر مرکز دهستان داری یاسکان از انداز مری است .

از قلعه عسکر راه با شیب صعودی ادامه یافته در کیلومتر ۱۲۸ به گردنه کعبه میرسد این گردنه در ارتفاع ۲۸۵۸ متر واقع است بعد از آن در زمستان عبور میشود .

راه از گردنه با شیب نزولی بطرف نخلک گیسگان سراریر در کیلومتر ۱۳۸ به غره مشکان و جهان حسن میرسد در این محل رودخانه کسکان خارج معر جنوب خاوری معر در گردنه خاکی کوچکی گشته و در کیلومتر ۱۵۳ به دهستان بزنجان میرسد .

از برنجان راه بطرف خاور معر در یک کیلومتری به خنتری میفتد از رودخانه کسکان عبور در کیلومتر ۱۶۳ به قصبه طاقت منتهی میشود .

منابع محلی در طول جاده کرمان - دشت

در طول این محور آبادیهای مشروحه زیر دیده میشود .

در کیلومتر ۶ دو کیلومتری باختر جاده آبادی باقر آباد در کیلومتر ۳۹ آبادی گلو ملک و در کیلومتر ۴۲ به نام آباد که چندان اهمیت ندارند در کیلومتر ۵۵ دهستان بهر امجد که مشتمل به چند قریه کوچک است واقع دارای مزارع و اشعار زیاد و دو مسجد و دو کاروانسرا است که در مواقع لزوم یک ملک میتواند در آنجا منزل بسازد و برای یوسه و حدود آبهای واکند در اطراف این آبادی مالاریا خیر است .

آبادیهائیکه در اطراف بهر امجد واقعند به شرح زیر است

سار که ده سج ده کر - حسن آباد - دولت آباد - سار ۶۰۰ - عسرا - که هر کدام آباد - ۱۰۰ الی ۳۰۰ خانوار جمعیت و معصوم شان به سار کهاف معارج اهالی بیشتر نیستند . فقط سار که قابل اهمیت است .

در کیلومتر ۸۳ آبادی نگار واقع شده که در ۳۰۰ خانوار جمعیت است .

این آبادی بمیرود بالا تارودخانه لاله زار آبادیهای ششوجه زیر وجود دارد که هر یک بین ۷۵ تا ۱۵۰ دیموار جمعیت در آمد و محصول آن پنبه غلط مصری اهالی و تاجران میباشند .

کھنک۔ سیدین چروہ سلطان آباد شاہ آباد۔ قنات سیر ،

از رودخانه لاله زار ۱ کیلومتر ۶۷۲ آبیهای دیده میشود که هر يك بين ۱۵ الى ۲۴ هزار جعبه و محصول مازاد بر مصرف اهالی وجود ندارد ،

در کیهنومر ۱۲۷ آیه‌ای قلعه عسکر واقع است ک-۴ دارای ۶۰ خدمه و ار جمعیت و هر د محصولش قبل توجه است .

آبادی های زیر در اطراف قلعه عسکر وجود دارد که هر يك نمونه خود
داري هجوت ميباشند .

لا اله الا الله - محمد رسول الله - محمد بن عبد الله بن عبد المطلب -

در ۱۳۸۸ هـ. ش. کیسگان است که از ۲۳ قریه کوچک تشکیل
یافته و در ۱۳۸۸ هـ. ش. کیسگان است که از ۲۳ قریه کوچک تشکیل

تاریخ: ۱۳۳۵ هـ ق
محل: ...

2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 26

۱ - راه عمومی شوشه بافت کیرمان ۱۶۳ کلومتر .

۲- راه عبودیت نویسی داشت - سیر چان ۱۰۸ کیلومتر .

۲ - برای اقامه شادی و بخت - گوشت از طریق دهستان فتح آباد .

۱) در نتیجه شواهد یاد شده، به صاحب خلیج فارس از طریق اسفندیه درخواست
مبوضه نمود و بدین ترتیب که اخیراً بواسطه اقبال اجتناب ولی تعصیر کافی لازم

و لفظ هو جمع من

در طول من راه سه رسته ارتباطات عمود به محور دینیه میشود ،

الف۔ ارضیات گنار خون مشرف بہ جنگہ ہر امجد ۔

ب - ارتفاعات آبجودك .

ج - ارتماعات کبر - شاه (گردنه گیسو)

هر يك از ارتفاعات بالا برای انتخاب موضع دفن شهر گسترده داری
معایب و مناسبی است .

موسم ۱ اوتفاعات گدار خون .

محاسن

الف - به ساعت قا کرمان خوب است.

ب. دارای میدان تیر و دید کافی است .

• معانی

الف - همه جای آر فدل عبور است ،

ب- دور زدن آن از هر دو سمت سهولت ایجاد میکند .

ج - در اغلب موارد موضوع دیگری ندارد .

موضع ۶ - ارتفاعات آبخرك :

• ۱۰۰۰

الف - مساحت بنا کر مان خیملی خوب است •

ب. پشت بر آن موضع دیگری هم وجود دارد ،

ج - دور زدن از مهلت غفران، ممکن نیست +

د - حراۃ فسات حیر - همیشه در عقبه آن حراۃ غریبی خوبی را بشکند

באכזב

۴- دارای دید کافی و میدان بزرگ خبری است ؛

۴۰۰

الف - از طرف محور دور زدن آن سهل است .
 ب - همه جوی این کوهستان قابل عبور است .
 موضع ۳ گردنه کفتو .

محاسن .

الف - چنانچه تنگی بر تقاطعات غیر قابل عبور است .

ب - دارای دید کافی و میدان تیر خوبی است .

ج - پشت سر آن مواضع متعددی وجود دارد .

مردود کلی موضع سوم موضع بالنسبه خوبی را تشکیل و بهتر از مواضع
 اول و دوم است .

۱ - چنانچه جاده کرمان - اهنت - میاب - نهم برسد و مرمت های لازمه
 بشود همسایه مهمی که جاده کرمان - سورخان - بندر عباس - دارد این جاده هم
 پیدا خواهد کرد .

۲ - راه پیمانی از لحاظ استتار واحد ها بهتر است که روی این محور در
 شب جری شود .

۳ - کایه و سائل رندگی هستی همراه ستونهاییکه روی این محور خواهند
 بود باشد چون صاحب محلی آبادیهای واقعه در طول و اطراف این محور حتی
 تکافوی یک هنک را نمیشماید .

۴ - از موانع بافت و اقطاع ممکن است یک واحد های کوهستانی
 کوچکی تشکیل داد .

مقدمه - وجود این راه قدیمی نظر میاید که قبل از پیدایش وسائل خود
 روی کاروان رو بوده (مخصوصا وجود يك کاروانسرای شاه عباسی در هک
 قدیمی بودن آثار ثابت مینماید) و به علت اقصاء راه بسودن قبل از ایجاد شوسه
 (کرمان سیرجان بندر عباس) بین کرمان و سواحل خلیج فارس از این محور
 ایاب و دهاب میشده .

فعلا این راه رابطه ایلات و اهالی واقع در رود بار جبرفت ساردویه
 بکرمان میباشد و از طرف دیگر راهی است آکه میناب و سواحل آنحدود را
 بکرمان متصل مینماید .

طبق اطلاعات محلی این راه توسط سردار سبزل که یکی از مسئولین
 کرمان و دارای املاک و آبادیهای متعددی است به خود رو تبدیل شده است ،
 (نیشه شوسه)

از راین االی ساردویه هم چون هر گراذارت کشوری این یختی و دارای کان
 خللاوس میباشد بوسیله کمک اهالی به خود رو (میبه شوسه) تبدیل شده است
 مسیر راه - مسیر این راه ۱۹۰ کیلومتر از کرمان تا ساردویه بوده
 چهار قسمت میشود .

۱ - قسمت شوسه ۲ - از کیلومتر ۵۲ الی بغیر آباد ۳ - از بحر بناد الی
 گذار سیاه یا گذار کهو ۴ - از گذار سیاه الی ساردویه .

قسمت یکم شوسه - از کرمان الی ۱۲ کیلومتر جنوب شرقی میناب
 (۲ کیلومتر به زبیل آباد) که دارای ۵۲ کیلومتر طول و شرح جرنست آن
 جزو محور کرمان به داده شده است .

قسمت دوم . ر کیلومتر ۵۷ پس حاده ر محور کرمان مر حله شده و متوجه جنوب میگردد و از روی دانسته های شرقی خطیژ محور کرمان بم ۱۰۰ م یک شیب ملایم صعودی به کریم آباد در کیلومتر ۶۰ میرسد پس از آن حاده یک کیلومتر متوجه جنوب عربی شده داخل تپه مهور های خاکری شده و پس از پیچ و خمهای زیادی باز داخل يك دوره به عرض ۵۰ الی ۱۰۰ متر به عمك بالا کیلومتر ۷۷ میرسد از این محل حاده تقریب موازات محور شوسه بم که يك رشته تپه مهور های حاکی در ۱ صله این دو میباشد به کله شور کیلومتر ۹۴ میرسد از این محل حاده با يك شیب خیلی خفیفی صعود نموده و پس از عبور (۵۰۰ متر) از يك مسیر سیل آب در کیلومتر ۱۰۰ يك گردنه خیلی كوچك میرسد که موسوم به گردنه کله شور میباشد پس از آن تقریباً با يك خط مستقیم با شیب كمی نزول نموده قسميكه تپه مهور ها برور از آن دور شده تا ۱۰۰ متر در اراضی مسطحی از بون دو اوتاع غیر قابل عبور که بقاصله ۵۰۰ متر از هم قرار گرفته اند عبور نموده به آبادی فخر آباد میرسد

قسمت سوم . از فخر آباد کیلومتر ۱۲۶ حاده داخل يك جلگه وسیعی بعرض ۱۲ الی ۱۵ کیلومتر شده و دو شعبه میشود .

الف - يك شعبه آن متوجه جنوب یا اختیری شده قسميكه جلگه را در عرض قطع نموده به پای تپه های حاکی سدر زرد و باغات را این رسیده پس از از دور زدن باغات از ارتفاعات رسد صعود نموده از شمال داخل قصبه راين در کیلومتر ۱۳۴ میشود .

پس از عبور از كوچه باغات و خاور قلعه معروف راين از مغرب انفراد گذشته از قصبه راين خارج شده و روی اراضی ثم بزرع گذشته به گذار ساه (گذار کهر) کیلومتر ۱۵۷ میرسد .

ب - شعبه دیگر از فخر آباد به ده مهورا و از وسط جلگه راين که بطور مایل آخر قطع نموده به آبادی کریم رسیده و از میه حاکی های دنباله رده بعد از شیب تندى صعود نموده داخل اراضی ام بزرع شده در ۵ کیلومتری گذر - به حاده بکه از راين میآید متصل میگردد .

داس - قصبه راين در واسيك گره مواصلاقی واقع شده که از این قصبه چهار حاده منشعب میشود شرح زیر (بهمه شوسه)

۱ - يك حاده متوجه شمال خاوری شده بقدر آباد میرسد (همان است که شرح داده شده)

۲ - حاده دیگر متوجه جنوب خاوری شده پس از پیمودن طول جلگه تهرود به حاده کرمان بم متصل میگردد .

۳ - از راين حاده دیگری خارج شده متوجه شمال میگردد که پس از عبور از ده تازین - بهر امجد به شهر کرمان متصل میگردد .

۴ - حاده دیگری هم که شرح آن فوقاد کرده شده بگذار سپاه میرود .

قسمت چهارم . در گذار ساه حاده پس از قطع نمودن کوه هزار داخل منطقه کوهستانی شده و مدو شعبه میشود که یکی قاعده رو بوده به آبادی سرخه کل وتوك وار آنجا به جیرفت میرود دیگری حاده خود رو که پس از عبور ر پیچ و خمها و شعبه های صعودی و فرولی در کیلومتر ۱۶۷ بحسین آباد میرسد مجدداً بطریق فوق در ارتفاعات رود بیل (گردنه بهمن نام) سر از بر شده درودخانه میرسد در آنجا سابقا پلی بوده که بکسی خراب شده فعلاً از يك گذار بکه در شمال بیل محروبه که محل آن نمودار است از آبادی بنام سرین در کیلومتر ۱۷۷ میگردد

از این محل حاده مجدداً پیچ و خمهای زیاد و شیب های تند صعودی و فرولی در کیلومتر ۱۸۶ بحسین آباد دهته میرسد . از این محل حاده بطریق فوق و با شیب صعودی بیشتری به ارتفاعات مشرف ساردوئیه رفته و پس از عبور از گردنه ساردوئیه سر از بر شده داخل جلگه ساردوئیه در کیلومتر ۲۹۰ به قریه سمر از میرسد مسیر این راه ۳ الی چهارمتر عرض از کریم آباد تکلمشور و از فخر آباد به راين هنگام مانند که غنچه های عبور ساه خنده است .

ار نظر نظامی

و نظر راه پیمائی - این محور مکتبی باز و وسیله برای استقرار ندارد .

و نظر استقرار - روی این محور تاجیکه را این استقرار باید بوسیله رود و گاه اصحاب گیرد فقط در هنگام کاروانسرای کوچکی است که می توان باشند و پست گردان مزین داد ولی در حالیکه راین بعلت وجود آبادی های رود و نزاع می توان قوای بیشتری را منزل داد مخصوصا در حدود راین قلعه مررگی است که گنجایش سه هزار نفر را دارد و بیریک مسجد که می توان در حدود پست گردان در آن منزل داد .

نقطه رین - این نقطه در مغرب و خارج از آبادی روی یک تپه مرتفعی که بشمار جلگه راین دید دارد قرار گرفته بطوریکه اهالی میان می نمایند . این نقطه در اثر هجوم شرار بلوچ بوده پس از چندین مرتبه که اشرار متوجه بر قسمت شدند به مجرد اطلاع از حرکت آنها اهالی که بیش از سه هزار نفر می باشند بامان و چشم و آذوقه و شیان موجوده خود به این قلعه پنهان شده و بوسیله غده ای از تاجیکان از برج و خندق ایی که در آن هست اشرار را در رسیدن نقطه گویا می نموده تا مهاجمین پس از مدتی متواری شده و اهالی پس از رسیدن آن خارج شده بحتل های خود می رفتند .

و حدود اشجار هراوان در راین و قراء اطراف آن استقرار افراد را کاملاً و دید هوئی محدود خواهد نمود

از نظر تمرین - چون این محور (با وسائل خودرو) به ساردوئیه و از آنجا به بافت و در دو نقطه یکی جنوب امیر آباد و دیگری جنوب کهکم به محور مسیر عربی و با وسائل ایی و حمای به رود بارو می تابد متصل می شود لذا می توان با ابرام یک قوایی از این راه مهاجمین که روی یکی از مواضع بین انبار عباس سیر حلی اگر مانی منوفا غنچه است دور رد

و همچنین چون با وسائل ایی باز به جیرفت و از آنجا به محور بم متصل می شود می توان همین عمل را نیز در این محور اجرا نمود و همچنین اگر مهاجم از هر دو گذشته باشد و به این محور هم عوامی فرستاده باشد باز می توان از محور کرمان حسین آباد قریت العرب راین (حسی با وسائل خودرو) جمعه حسابی نمود .

و نظر دفاع - چنانچه مهاجم بمنظور دست یافتن شهر گردان متوجه این محور گردد روی مواضعیکه می توان از او دفاع نمود شرح زیر می باشد
۱ - موضع ساردوئیه ۲ - موضع رود پل ۳ - موضع گدار سپاه (گدار کهر) ۴ - موضع راین (ارتفاعات عسکر و کله گی) ۵ - موضع هکا

موضع ساردوئیه - این موضع عبارت است از ارتفاعات شرقی ساردوئیه که مسلط بر جلگه ساردوئیه می باشد دارای مشخصات زیر می باشد دید و تیر خیلی خوب (دید به تمام جلگه ساردوئیه)
دارای عمق بعد کافی .

مواضع متوالی دیگر در عقب (همکام سقوط آن می توان بموضع دیگر ۹ عقب انتقال نمود)

در عقب آن دارای یک جاده مالرو که از حسین آباد سرخه جنوب شرقی به بیخروی و از شمال غربی به آبادی های کوچک دیگر متصل می شود .

در آبادی های عقب آن آب بعد کافی موجود است (از مسافت ۳ الی ۱۲ کیلومتر)

مسافت آن با کرمان ۱۸۵ کیلومتر .

موضع رود پل - این موضع ارتفاعات است مشرف به رودخانه که شرح آن در مسیر راه ذکر شد دارای بریدگی حافی به عمق ۹۰ متر گوهستانی سنگ دارد و چرخ گدار ها غیر قابل عبور مسافت آن تا موضع قبلی ۱۰ الی ۱۲ کیلومتر

مشخصات آن - میدان دید محدود و - میدان تیر بردشانه محدود و - وجود این رودخانه مانع خوبی است - عمق بقیه کافی - عقب آن موضع دیگر وجود دارد - در عقب موضع آب کم - مسافت آن تا کرمان ۱۷۳ کیلومتر -

موضع گذار سبده - این موضع عبارتست از دامنه رشته ارتفاعات کوه هراز که تقریباً بمو رات مواضع قبلی قرار گرفته و از جنوب غرب متصل به ارتفاعات نزدیک بهرود میگردد مشخصات آن -

میدان دید و تیر خوب (مخصوصاً ارتفاع کوه هزار که ارتفاع نزدیک به ۵۰۰ متر میسر در روی قله آن دیدگاه های بسیار خوبی وجود دارد) جناح راست آن مشکلی به ارتفاع هراز و غیر قابل عبور است

دارای يك معبود عرسي عقب آن که از راین الی گذار سیاه خود روتی و بقیه ملرو - بعلمت مسطح بودن اراضی لم یزرع شی آن بایک ترمیم مختصر میتوان تجدید بهرود نمود -

آب پدید از فراخ اطراف مسافت ۶ الی ۲۰ کیلومتری بدست آورد - عمق آن بهر کاف -

دست یابی به ارتفاعات توسط قوای خودی آسان ولی از طری مهاجم مشکل زیرا از آن طرف دارای عمق چند برابر و بریدگی های فوق العاده میباشد که معبود به آنرا مشکل بلکه غیر عملی میباشد -

عقب آن آبسادی های متعدد که محل احتیاطها را مستور و از طری دیگر استقرار در آنرا غیر محیه میباشد -

در محور خود روتی نمودی به این موضع متصل میگردد -

عقب آن نیز موضع دیگر موجود است که مسافت آن تا کرمان ۱۵۸ کیلومتر -

بصره - سه موضع فوق الذکر تا جنگ قبیل دفاع است که به هم از محور به کرمان نفوذ نموده باشند و هرمانندی آن موضع باید محور بهرود به راس را در نظر داشته باشد که عواملی جهت حفظ عقبه و جناح خود در این جنگ را در روی ارتفاعاتی که این محور از آن میگردد اعزام دارد -

سه موضع فوق بعلمت کوهستانی و بریدگی های متعدد بلکه دارد بوسیله مراکز مقاومت و نقاط امکاء دفاع شده و عوامل کمتری لازم دارد که صرفه جوانی در قوا ممکن است -

موضع راین - این موضع جناح راست مشکلی با ارتفاعات غیر قابل عبور هراز بوده و جناح چپ به ارتفاعات بین این جنگ و دهیری کینه محور کرمان به از آن میگردد مشخصات آن عبارتند از -

ارتفاعات غیر قابل عبور عسکر و کله کی ۷ الی ۸ کیلومتر عرض دیده است - این جنبه را کوتاه نموده و مدافعیین کمک بزرگی را مینماید و بی در فاصله بین دو ارتفاع که بعرض ۵۰۰ متر است زمین مسطحی است که باید دفاع شود - دارای میدان دید و تیر بسیار خوب (بر تمام جنگه راین) -

دو محور کرمان ریت العرب و کرمان کریم آباد فخر آباد و بهرود عمق لازم را داراست -

چون این موضع از دو دهیر تشکیل شده که ارتفاعات عسکر و بین آن دو واقع گردیده هرمانندی عوامل مدافعیین را از یکدیگر محروم میکند و عرض ارتفاع عسکر و دفاع بین ارتفاع عسکر و کله کی را دیدنی است و حد معاد و واحد جناح خودی و گذر نمود عقب در دهیر خودی آن وجود ندارد - مسافت آن تا کرمان ۱۲۱ کیلومتر -

بواسطه اراضی مسطحی که بین مبه های خاکریزی بند زرد و عسکر و کله کی و ارتفاعات کله کی و ارتفاعات کله واقع بین جنگه راین و دهیر محور به کرمان واقع است احتیاج به اسلحه ضد عرانه و موانع مستور و عبور شده عرانه از قتل مین و غیره است

موضع هنگا - این موضع در شمال هنگا و دره نیکه از هنگام توجه کریم آباد میشود. جناح راست آن متکی به دسله از تعاضات عسکر و غیر قابل عبور میباشد و جناح چپ آن متکی به محور تم کردن میدان دید و نیز محدود .
در هر دو جناح دور زده میشود مسافت آن تا کرمان ۷۰ کیلومتر .

سجده -

سجده که در جنوب کرمان و نظر اقتصادی این محور قابل اهمیت دارد و بوده زیرا دو کان طلا و مس که در سازد و نیه میباشد دسترسی دارد برای کشور اهمیت فوق العاده را دارا است .

در صورت عسکر در محلی است که رود در حیرت رود که دره های مهمی هستند که در مسافت رودی چشم و من که یکی از مهم کشور مسافت می باشد .

در طرف دیگر شهر کرمان در یک نقطه مسدودی واقع شده که فقط محور و آن خارج میگردد و بطوری که مشاهده میگردد دسترسی به ای از دسواحل آن از نقطه نظر واردات و صادرات مسافت بعدی را باید پیماید در صورتیکه باز بودن این محور اقصر فاصله بوده و سبب عمران آبادی و بر اهمیت شهر کرمان خواهد افزود .

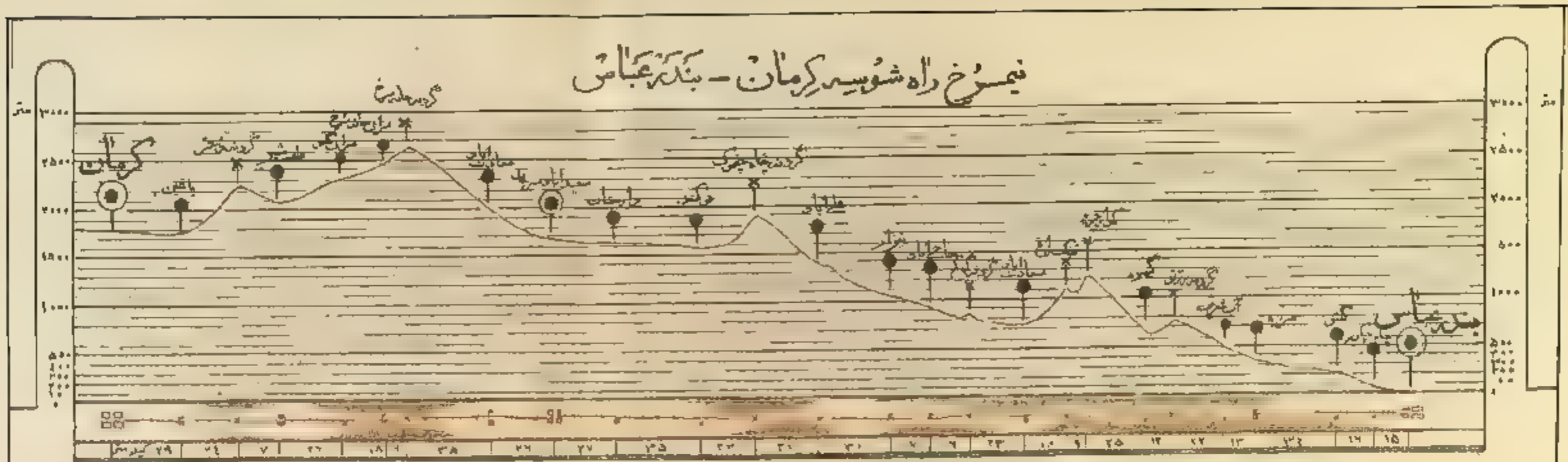
از طرف نظامی چون پادگان کرمان حفاظت سواحل طولانی را عهده دار است بد حنیاج محور هائی دارد که از اقصر فاصله ای را بسواحل خود متصل نماید تا هنگام لزوم بتواند وظایف خود را بخوبی انجام دهد در صورتیکه به وضعیت عمومی اگر کرمان بخواند هنگام مخاطرات یکی از پادگانهای خود پیشتر عیس و میسب را تقویت نماید باید یک سواحل طولانی را دورزند گشته و قس و زمان زیست را از دست ندهد و تقویت کرد و تقویت بررسی کرد دید بموقع این وضعیت بخواند و تقویت لازم را بنماید .

نایب مطالب بالا شوم شدن این راه تقسیمیکه دو طرفه شود بسیار لازم بنظر میرسد مخصوصا که وسائل ساختمان را در همه جا موجود و عبور از بخش چسب که دارای آبادی های ریل و مستند حاصل غیز و دارای آب شیرین بوده باعث ترقی آن شده در نتیجه برادر آمد کشور افزوده و هنگام سوق قوا نیز ارزش از خدمات حمل آب و ارتقاء رهایی میدهند . مخصوصا در این منطقه کشور که وجود آب از نکات حائز بوده و بطوریکه بررسی شد در اطراف این راه دارای آب فراوان و شیرین در سواحل هم رودخانه شیرین میباشد از رود مار کوه های شمالی آن در چشمه میگیرد که در طول این محور واقع میشود

ردیف	تاریخ	شرح	مبلغ	مجموع	تاریخ	ردیف
۱	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	بابت	۲۰۰	۲۰۰	۱	۱
۲	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	بابت	۱۰۰	۳۰۰	۲	۲
۳	۱۳۹۰/۰۱/۱۰	بابت	۵۰	۳۵۰	۳	۳
۴	۱۳۹۰/۰۱/۱۵	بابت	۲۰	۳۷۰	۴	۴
۵	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	بابت	۱۰	۳۸۰	۵	۵
۶	۱۳۹۰/۰۱/۲۵	بابت	۵	۳۸۵	۶	۶
۷	۱۳۹۰/۰۲/۰۱	بابت	۵	۳۹۰	۷	۷
۸	۱۳۹۰/۰۲/۰۵	بابت	۵	۳۹۵	۸	۸
۹	۱۳۹۰/۰۲/۱۰	بابت	۵	۴۰۰	۹	۹
۱۰	۱۳۹۰/۰۲/۱۵	بابت	۵	۴۰۵	۱۰	۱۰
۱۱	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	بابت	۵	۴۱۰	۱۱	۱۱
۱۲	۱۳۹۰/۰۲/۲۵	بابت	۵	۴۱۵	۱۲	۱۲
۱۳	۱۳۹۰/۰۳/۰۱	بابت	۵	۴۲۰	۱۳	۱۳
۱۴	۱۳۹۰/۰۳/۰۵	بابت	۵	۴۲۵	۱۴	۱۴
۱۵	۱۳۹۰/۰۳/۱۰	بابت	۵	۴۳۰	۱۵	۱۵
۱۶	۱۳۹۰/۰۳/۱۵	بابت	۵	۴۳۵	۱۶	۱۶
۱۷	۱۳۹۰/۰۳/۲۰	بابت	۵	۴۴۰	۱۷	۱۷
۱۸	۱۳۹۰/۰۳/۲۵	بابت	۵	۴۴۵	۱۸	۱۸
۱۹	۱۳۹۰/۰۴/۰۱	بابت	۵	۴۵۰	۱۹	۱۹
۲۰	۱۳۹۰/۰۴/۰۵	بابت	۵	۴۵۵	۲۰	۲۰
۲۱	۱۳۹۰/۰۴/۱۰	بابت	۵	۴۶۰	۲۱	۲۱
۲۲	۱۳۹۰/۰۴/۱۵	بابت	۵	۴۶۵	۲۲	۲۲
۲۳	۱۳۹۰/۰۴/۲۰	بابت	۵	۴۷۰	۲۳	۲۳
۲۴	۱۳۹۰/۰۴/۲۵	بابت	۵	۴۷۵	۲۴	۲۴
۲۵	۱۳۹۰/۰۵/۰۱	بابت	۵	۴۸۰	۲۵	۲۵
۲۶	۱۳۹۰/۰۵/۰۵	بابت	۵	۴۸۵	۲۶	۲۶
۲۷	۱۳۹۰/۰۵/۱۰	بابت	۵	۴۹۰	۲۷	۲۷
۲۸	۱۳۹۰/۰۵/۱۵	بابت	۵	۴۹۵	۲۸	۲۸
۲۹	۱۳۹۰/۰۵/۲۰	بابت	۵	۵۰۰	۲۹	۲۹
۳۰	۱۳۹۰/۰۵/۲۵	بابت	۵	۵۰۵	۳۰	۳۰
۳۱	۱۳۹۰/۰۶/۰۱	بابت	۵	۵۱۰	۳۱	۳۱
۳۲	۱۳۹۰/۰۶/۰۵	بابت	۵	۵۱۵	۳۲	۳۲
۳۳	۱۳۹۰/۰۶/۱۰	بابت	۵	۵۲۰	۳۳	۳۳
۳۴	۱۳۹۰/۰۶/۱۵	بابت	۵	۵۲۵	۳۴	۳۴
۳۵	۱۳۹۰/۰۶/۲۰	بابت	۵	۵۳۰	۳۵	۳۵
۳۶	۱۳۹۰/۰۶/۲۵	بابت	۵	۵۳۵	۳۶	۳۶
۳۷	۱۳۹۰/۰۷/۰۱	بابت	۵	۵۴۰	۳۷	۳۷
۳۸	۱۳۹۰/۰۷/۰۵	بابت	۵	۵۴۵	۳۸	۳۸
۳۹	۱۳۹۰/۰۷/۱۰	بابت	۵	۵۵۰	۳۹	۳۹
۴۰	۱۳۹۰/۰۷/۱۵	بابت	۵	۵۵۵	۴۰	۴۰
۴۱	۱۳۹۰/۰۷/۲۰	بابت	۵	۵۶۰	۴۱	۴۱
۴۲	۱۳۹۰/۰۷/۲۵	بابت	۵	۵۶۵	۴۲	۴۲
۴۳	۱۳۹۰/۰۸/۰۱	بابت	۵	۵۷۰	۴۳	۴۳
۴۴	۱۳۹۰/۰۸/۰۵	بابت	۵	۵۷۵	۴۴	۴۴
۴۵	۱۳۹۰/۰۸/۱۰	بابت	۵	۵۸۰	۴۵	۴۵
۴۶	۱۳۹۰/۰۸/۱۵	بابت	۵	۵۸۵	۴۶	۴۶
۴۷	۱۳۹۰/۰۸/۲۰	بابت	۵	۵۹۰	۴۷	۴۷
۴۸	۱۳۹۰/۰۸/۲۵	بابت	۵	۵۹۵	۴۸	۴۸
۴۹	۱۳۹۰/۰۹/۰۱	بابت	۵	۶۰۰	۴۹	۴۹
۵۰	۱۳۹۰/۰۹/۰۵	بابت	۵	۶۰۵	۵۰	۵۰
۵۱	۱۳۹۰/۰۹/۱۰	بابت	۵	۶۱۰	۵۱	۵۱
۵۲	۱۳۹۰/۰۹/۱۵	بابت	۵	۶۱۵	۵۲	۵۲
۵۳	۱۳۹۰/۰۹/۲۰	بابت	۵	۶۲۰	۵۳	۵۳
۵۴	۱۳۹۰/۰۹/۲۵	بابت	۵	۶۲۵	۵۴	۵۴
۵۵	۱۳۹۰/۱۰/۰۱	بابت	۵	۶۳۰	۵۵	۵۵
۵۶	۱۳۹۰/۱۰/۰۵	بابت	۵	۶۳۵	۵۶	۵۶
۵۷	۱۳۹۰/۱۰/۱۰	بابت	۵	۶۴۰	۵۷	۵۷
۵۸	۱۳۹۰/۱۰/۱۵	بابت	۵	۶۴۵	۵۸	۵۸
۵۹	۱۳۹۰/۱۰/۲۰	بابت	۵	۶۵۰	۵۹	۵۹
۶۰	۱۳۹۰/۱۰/۲۵	بابت	۵	۶۵۵	۶۰	۶۰
۶۱	۱۳۹۰/۱۱/۰۱	بابت	۵	۶۶۰	۶۱	۶۱
۶۲	۱۳۹۰/۱۱/۰۵	بابت	۵	۶۶۵	۶۲	۶۲
۶۳	۱۳۹۰/۱۱/۱۰	بابت	۵	۶۷۰	۶۳	۶۳
۶۴	۱۳۹۰/۱۱/۱۵	بابت	۵	۶۷۵	۶۴	۶۴
۶۵	۱۳۹۰/۱۱/۲۰	بابت	۵	۶۸۰	۶۵	۶۵
۶۶	۱۳۹۰/۱۱/۲۵	بابت	۵	۶۸۵	۶۶	۶۶
۶۷	۱۳۹۰/۱۲/۰۱	بابت	۵	۶۹۰	۶۷	۶۷
۶۸	۱۳۹۰/۱۲/۰۵	بابت	۵	۶۹۵	۶۸	۶۸
۶۹	۱۳۹۰/۱۲/۱۰	بابت	۵	۷۰۰	۶۹	۶۹
۷۰	۱۳۹۰/۱۲/۱۵	بابت	۵	۷۰۵	۷۰	۷۰
۷۱	۱۳۹۰/۱۲/۲۰	بابت	۵	۷۱۰	۷۱	۷۱
۷۲	۱۳۹۰/۱۲/۲۵	بابت	۵	۷۱۵	۷۲	۷۲
۷۳	۱۳۹۰/۱۲/۳۰	بابت	۵	۷۲۰	۷۳	۷۳
۷۴	۱۳۹۰/۱۲/۳۱	بابت	۵	۷۲۵	۷۴	۷۴
۷۵	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	بابت	۵	۷۳۰	۷۵	۷۵
۷۶	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	بابت	۵	۷۳۵	۷۶	۷۶
۷۷	۱۳۹۰/۰۱/۱۰	بابت	۵	۷۴۰	۷۷	۷۷
۷۸	۱۳۹۰/۰۱/۱۵	بابت	۵	۷۴۵	۷۸	۷۸
۷۹	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	بابت	۵	۷۵۰	۷۹	۷۹
۸۰	۱۳۹۰/۰۱/۲۵	بابت	۵	۷۵۵	۸۰	۸۰
۸۱	۱۳۹۰/۰۱/۳۰	بابت	۵	۷۶۰	۸۱	۸۱
۸۲	۱۳۹۰/۰۱/۳۱	بابت	۵	۷۶۵	۸۲	۸۲
۸۳	۱۳۹۰/۰۲/۰۱	بابت	۵	۷۷۰	۸۳	۸۳
۸۴	۱۳۹۰/۰۲/۰۵	بابت	۵	۷۷۵	۸۴	۸۴
۸۵	۱۳۹۰/۰۲/۱۰	بابت	۵	۷۸۰	۸۵	۸۵
۸۶	۱۳۹۰/۰۲/۱۵	بابت	۵	۷۸۵	۸۶	۸۶
۸۷	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	بابت	۵	۷۹۰	۸۷	۸۷
۸۸	۱۳۹۰/۰۲/۲۵	بابت	۵	۷۹۵	۸۸	۸۸
۸۹	۱۳۹۰/۰۲/۳۰	بابت	۵	۸۰۰	۸۹	۸۹
۹۰	۱۳۹۰/۰۲/۳۱	بابت	۵	۸۰۵	۹۰	۹۰
۹۱	۱۳۹۰/۰۳/۰۱	بابت	۵	۸۱۰	۹۱	۹۱
۹۲	۱۳۹۰/۰۳/۰۵	بابت	۵	۸۱۵	۹۲	۹۲
۹۳	۱۳۹۰/۰۳/۱۰	بابت	۵	۸۲۰	۹۳	۹۳
۹۴	۱۳۹۰/۰۳/۱۵	بابت	۵	۸۲۵	۹۴	۹۴
۹۵	۱۳۹۰/۰۳/۲۰	بابت	۵	۸۳۰	۹۵	۹۵
۹۶	۱۳۹۰/۰۳/۲۵	بابت	۵	۸۳۵	۹۶	۹۶
۹۷	۱۳۹۰/۰۳/۳۰	بابت	۵	۸۴۰	۹۷	۹۷
۹۸	۱۳۹۰/۰۳/۳۱	بابت	۵	۸۴۵	۹۸	۹۸
۹۹	۱۳۹۰/۰۴/۰۱	بابت	۵	۸۵۰	۹۹	۹۹
۱۰۰	۱۳۹۰/۰۴/۰۵	بابت	۵	۸۵۵	۱۰۰	۱۰۰

فکته محل کوهت ایلات و قشایر
کرمان در یکلاق و قشلاق

344

کتاب

141

وہیکل

حارث بن قیس

رشد

بیتا کر د

۱۰۰

میداد

(قلاڻ)

1   2015
+ ...

دوشیزدانی

نقشه سلسله و دیر بر مقياس ۱:۱۰۰,۰۰۰

نقشه
مکان نشانی

علامه و راه‌های

- مرکز شهرستان - مرکز بخش - مرکز دهستان - مرکز ده
- راه شوسه - راه آه شوسه
- راه ماری - خط راه‌آهن
- حدود شهرستان - حدود بخش
- رودخانه - مسير رودخانه

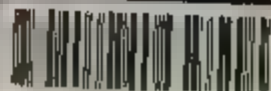
۱:۱۰۰,۰۰۰

کیلومتر ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰

در سمت راست نقشه

DS324
K4R3

1008750640.931

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران

مجله علمی ایران

از

مجله علمی ایران

مجله علمی ایران

۷۵
۱۴

جغرافیای نظامی

کرمان

کتابخانه عدای عالی اصفه حکمت
۱۳۶۰

تألیف : سرلشکر علی دزم آرا

۸۴۸۴۸

۵
۵۳۲۴

۰ K4 R3

فهرست مطالب جغرافیای نظامی کسرمان

مطالب	شماره
مقدمه	۱-۲
فصل اول - قسمت تاریخی	۳-۵
مساحت حدود	۵
آب و هوا	۶
فصل دوم - نظر کلی از لحاظ طبیعی	۷-۱۳
رودخانه‌های کرمان	۱۴
فصل سوم - نظر کلی از لحاظ سیاسی و اقتصادی	۱۵
محصولات زراعتی و اشجار	۱۵-۱۶
حیوانات	۱۶
کانه‌ها	۱۶-۱۷
سکه	۱۷-۱۸
وضعیت اداری	۱۸
صنایع کرمان	۱۸-۱۹
منابع محصولات	۲۳-
فصل چهارم - نواحی مختلف کرمان	۲۳-
بخش حیرفت (از شهرستان بم)	۲۳-۳۲
بخش رودبار (از شهرستان بم)	۳۲-۳۹
بخش حومه کرمان (از شهرستان کرمان)	۴۰-۵۰

بحث ماهی (از شهرستان کرمان)

۵۱ - ۵۶

• شهداد •

۵۷ - ۶۳

• زاهد •

۶۴ - ۶۷

• زاهد •

۶۸ - ۷۳

• رفسنجان •

۷۴ - ۷۸

• سیرجان •

۷۹ - ۸۴

• بفت •

۸۵ - ۹۲

• حومه بم •

۹۳ - ۱۰۱

• بردسیر •

۱۰۲ - ۱۰۷

• ساردوئیه •

۱۰۸ - ۱۱۲

• حومه بندر عباس •

۱۱۳ - ۱۲۲

• میناب از شهرستان •

۱۲۳ - ۱۳۲

• خاسک •

۱۳۳ - ۱۴۲

• حریر •

۱۴۳

فصل پنجم - ایالات کرمان

فصل ششم - وضعیت گرانه های کرمان

۱۴۴ - ۱۵۳

فصل هفتم - راه های شوسه کرمان

۱۵۴ - ۱۷۱

۱۷۲

راه کرمان - سیرجان

۱۷۳ - ۱۷۸

راه سیرجان - بندر عباس

۱۷۸ - ۱۸۷

راه کرمان - بم

۱۸۸ - ۱۹۰

راه کرمان - بزد

۱۹۱ - ۱۹۲

راه کرمان - بفت

۱۹۳ - ۱۹۸

راه کرمان - ساردوئیه

۱۹۹ - ۲۰۷

منبعه و نظریه کلی

۲۰۸

کرمان

مقدمه

کرمان یا کلوهانیا ایالت جنوبی ایران که واسطه بین میدان سوزان
سکران و منطقه با نزهت و مصفای فارس است منطقه است و سیم که دارای
مناطق مختلف گروهه نوع آب و هوا است چه در این ادلت مخصوصاً نقاط بسیار
گرمسیری چون میذاب و نقاط بسیار خوش آب و هوای چون ماهان و جیس بائز
بنظر میرسد شاید کمتر نواحی ایران دارای آب و هوای باین تنهیری بوده و
یا بدین قسم شامل مناطق بسیار مشخص و معینی باشد.

کرمان چون در جنوب کویرهای بایر ایران قرار گرفته لذا شاهراه بررگی
بطرف هندوستان و خاور محسوب گردیده فاتحین مهم چون اسکندر مسیر خود
را از این معبر قرار داده اند - موقعیت کرمان در روی محور شرق باعث بدبختی
و فلاکت این سرزمین گردیده است بطوریکه یک طر سریع به تدریج این سرزمین
تحوالات بسیاری دائماً ارائه و بتوایی ثابت مینماید که چگونه این سرزمین در
معرض تاخت و تازها قرار گرفته در نتیجه کویه این جریانات تلفات بسیاری را
متحمل شده که هنوز هم پس از قریبها نتوانسته است از زیر سر مدت و بدبختی
اردو کشی های گذشته قد علم نماید چه تا به و رده و بعداً تبک راجع روحی
و جسمی به این سرزمین وارد شده طاقت فرسا و خافمان برافکن بوده است

پس میتوان گفت موقعیت کرمان در عوم آنکه باعث ترقی و پیشرفت
آن شود باعث بدبختی و سکت این سرزمین گردیده - امروز هم مثل سوبق
ایام باز موقعیت کرمان اهمیتی برای آن بوجود می آورد ولی میتوان امیدوار
بود که شاید دیگر این موقعیت شحو سابق باعث ادبار و بدبختی آن نگردد -
برای آنکه بهتر بوضعیت این سرزمین آ نهمی حاصل شود محصر آ وضعیت درجی
کرمان تشریح میشود.

بدیستی فراهم می‌شود که قسمتی از کرمان سکنه اشی بکلی سیاه چرده
و درست شبیه پندج بوده اراضی آن پست و کوه می‌باشد چون اراضی جیرفت
و کویر و عسکریه و منی چون در لغت بارز و لاله زار منطقه سردسیری مصوب و
در منی خوش آب و هوایی چون ساردویه در منطقه سردسیری آب سطر میرسد
بها بدهای کرمان هم برای مسافری بسیار مرس آورد و وحشت را است .

فصل اول

۱ - قسمت تاریخی کرمان

کرمان از بدو تاریخ تا کنون کم و بیش شامل ایالت کنونی و مساحتی
مربع مساوی خاک فراسه بوده اهمیت این سرزمین از دیرینه گذشته بواسطه
اختلاف آب و هوا تفاوت محصولات و مفایرت عادات و رسوم های بوده است
بقول هرودت کرمانیها از قبایل دوازده گانه ایران و ساراب چهاردهم
دارایوتیا (کرمان) بوده است .

در کتاب استرابو جغرافی دان پنت که در ۷۰ قبل از میلاد زنده گئی می
کرده است در کتاب خود این ایالت را بدین قسم تشریح می‌دهد ، کارمیا قنبر و
وسیمی است مابین کنروسیا ، در آن بواسطه اراضی حاصلخیز حدیث اشتهار دارد
زیرا نه تنها هر گونه محصولی در این سرزمین بدست می‌آید بلکه همه قسم درختی
ناستثنای درخت زیتون نامتھای عظمت حش در این منطقه دیده میشود و از منی
آب از آب رود خانه مشروب میشود ، در حسی دیگر می‌گوید ، - بقرب
ایستکراتوس رود نه ای در کارمالیا جاریست که خورده های زر در آن
مشاهده و معادن من و نقره در آن پیدا میشود دورشته کوه در این محل وجود
دارد که در یکی نمک و در دیگری زرنیخ یافت میگردد ، یک حده به بدنی هم
دارد که منتهی به پایا و باران تیکان میشود و چون سب در این ناحیه کمینند
است الاغ زیاد مورد استعمال واقع میشود و سکنه محل حتی در مواقع جنگ و
حیوان مزبور استفاده مینمایند و برای الهه اریل که تنها رب انواع گاو است
این حیوان را ذبح مینمایند جمعیت این منطقه مردمائی رتیب و جنگجو
میشوند و مردها تا آنکه از خود رشادنی پروژ نداده و سربازی ار دشمنان و
قطع و پیاد شاه اهدا نمایند تساهل اختیار نمیکند و در دعوی بر کاس مبر بحر

اسکندر مقدونی آداب و رسوم سکه محل و زمان آنها شبیه باخلاق و برهنگ
ایرانیه و هندوستان است.

آنچه از تاریخ درک میشود اسکندر مقدونی این سرزمین را از مشرق به
مغرب پیموده کر تپوس سردلو او که باستانی از افغانستان حرکت میکرد در
وادی همین رود به اردوی سکندر ملحق گردید و امیر اسیر اسکندر گزارش
مسافت خود را به اسکندر در این سرزمین داده است.

در دوره حکمرانی خود پارتها نیز قدرتی در این سرزمین حاصل نمودند
بعد از سده ساسانی که توسط ردشیر نمود و قدرتی حاصل نموده بود در این
سرزمین تارمان استیلای اعراب حکمرانی نمودند و در زمان این سلسله کرمان
نرقی پیدا نموده رونه آبادی و حتی شهریور دو الکشاف هزار خانوار عرب
را در محله مابین سرزمین کوچ داد که هنوز نقبهای آنها در من سرزمین
باقی میباشد.

پس از شکست بهاسو بن اعراب در تمام ایران وسوخ نموده در کرمان نیز
زمام مور را بدست گرفته - تاریخی یعقوب لیث صفری قیام و در سال ۳۵۳ هجری
بکرمان رو آور شد.

در ۳۹۵ هجری بن علی بن معروف به ابوعلی از راهزنان مشهور از صحرای
لوت به کرمان حمله و کرمان را تصرف کرده ولی در همین موقع معرله
دیلمی از سلسله دیلمی فارس به کرمان اردو کشی و کلمه این منطقه را قبضه
نمود ولی بعداً مدتی این سرزمین بین دیلمیان فارس و هرمز مورد مشاجره و نزاع
بوده دست بدست میگشت.

بعداً سلاجقین بکرمان اردو کشی کرده و سکونت و نیم در کرمان حکمرانی
نمودند و بعد از سلسله خاندانی باسم عزها در این سرزمین استقرار یافته در
زمان استیلای مغول کرمان بواسطه دور افتادگی از نقاط ایران قدری معزول
باقی ماند ولی بعد از احکامات حاصله ورد و حوردهای بی در پی که بر

مرداران رخ داد وضعیت بسیار ناخوش آوری برای ایالت کرمان تهیه گردید در
سال ۷۸۲ که سوره لشک در افق عالم پدیدار شد و همه افراد مدین مظهری که در
کرمان بودند متوجعاً مطیع اوامر نمودند و بعداً در ۷۹۶ در نتیجه اردو کشی
نومور این خانواده بکلی منجمد گردید.

در ۹۱۵ سلاطین صفوی در کرمان قدرتی تمام رسانیده و حکمرانی از
طرف آنها در این ایالت گمارده شده است.

در ۱۱۳۰ قادر شاه افشار بشهر کرمان وارد و حکومت محل را بواسطه
چاقی و فریبی زیاد سکه عدم و ۷۰۰ نفر را به راه حکم طاری میداد
بعداً بدبختی واقعی کرمان در زمان لطفعلی خان شروع شده زیرا با بیجاقت و
رفا - فوق العاده که این سلطان دلاور بوده مورد تعقیب آقا محمد خان
قرار گرفته و بلاخره پس از زد و خورد های مکرر در بهم دستگیر و مدتی در
کشته شد و بعد بواسطه کسی که اهالی کرمان دایم سردر شمع نموده بودند
به حکم آقا محمد خان ۷۰۰۰۰ چشم از اهالی کرمان در آوردند و در حقیقت می
توان گفت از این تاریخ اهالی کرمان جز هشتی کور و بیچاره شخص دیگری
نمرد و در کار بدبختی این ایالت از این موقع شروع گردید که تا کنون هم
بقیای آن باقی و در نتیجه این بدبختی جز شهرهای خراب ویران و جز هشتی
مردمان بدبخت فلاکت زده چیزی باقی نمانده.

۲ - مساحت حدود

منطقه کرمان از طرف شمال محدود است به کویر و قوچی خراسان - از
طرف باختر به نواحی یزد و فارس - از طرف جنوب به خلیج فارس و مکران و از
طرف خاور به مکران.

مطول ترین اضلاع کرمان بین مامت و بندر عباس به ۵۰۰ کیلومتر و کوتاه
ترین عرض آن بین سمند آباد و مهرج در حدود ۳۰ کیلومتر میباشد.
مساحت کلیه منطقه کرمان بالغ بر ۲۲۰۰۰۰ کیلومتر مربع میباشد.

مقدار باران در منطقه کرمان بسیار کمتر و شاید بطور متوسط میتوان
 ۱۹/۲۵ را در نظر گرفت ولی در منطقه جیرفت بیش از سایر نقاط کرمان باران
 باریده و از سی مشروب میشود در اراخی مرتفع این ایالت فصل بهار لایق قطع باد
 و صوفان و گرد و غبار است که زبانه از طریق جنوب غربی شروع میشود
 در سالهای بارانی برف و باران زیاد میباشد در اواسط تابستان هوای کرمان
 گرم ولی شبهای بسیار خنکی دارد بعد از ظهرها اغلب باد میوزد است و باین
 بسیار مضبوط و دلپذیر است در فصل زمستان اکثر آب و هوا صاف و شفاف است و در
 برخی سالهای خوب چندین برف میبارد که فوری آب شده و بطرف چلکها
 میریزد و میشود - شبهای کرمان از لحاظ صافی و رنگ شادمان در کله
 فصول بسیار مشهور و معروف است در این زمانهای گرم و شادمانه بواسطه
 مجاورت بساتینهای بسیار سخت و زنده و مزاحمت بطوریکه عبور و مرور را
 بکلی مشکل ردشوار میسازد

فصل دوم

يك نظر کلی به وضعیت کرمان از لحاظ طبیعی - ارتفاعات
 رودخانه - کرازه ها

۱- ارتفاعات - اگر منطقه کرمان را دقیقاً بررسی کنیم وضعیت این
 منطقه طوری شرح دیر بصر چندین کر حواحد شد رشته کوهستانی که عموماً
 دارای جهت شمال غربی جنوب شرقی است بطرف این ناحیه متفاد شده این رشته
 کوهستانهای مواری قسمتی در شمال و قسمتی در جنوب کرمان بهم گره خورده
 و سپس از همین رشتههای مختلف دورشته یکی در شمال و دیگری در جنوب از محل
 اتصال این کوهستانهای متمرکز جدا و از حاک کرمان خارج میشوند
 در وسط هر يك از این کوهستانها دره های حاصل خیز و متعددی موجود
 آمده که هر يك از لحاظ کشاورزی و بهره برداری دارای محصولات و مشخصات
 معینی میباشد بعضی از این دره ها وسیع و برخی کم عرض است
 برای آنکه بخوبی بوضعیت این ارتفاعات پی ببریم یکبار این رشته ها و
 دره های آنها را بررسی خواهیم کرد.

دهلیز اول : ارتفاعات مرکزی فلات ایران که از جنوب خندق و بیابان
 شروع میشود

در زیر آب دورشته بطرف جنوب امتداد میدهد که يك شعبه آن بین روان
 و رنده و در شمال که رود خاتمه مییابد این رشته کوهستان هر قدر بطرف جنوب
 امتداد مییابد ارتفاع آن زیاد تر میشود بطوریکه ارتفاع آن در مقابل کرمان
 در کوهستان کوهپایه ۱۰۸۰۰ یا در شمال ماهون (در کوه دسر) به ارتفاع
 ۱۱۰۰۰ پا میرسد سپس ارتفاع از هفت پند کم شده و بالاخره در شمال به ۴۰۰۰
 پا رسیده و سپس خاتمه مییابد.

رشته دوم همین کوهستان از سمت مشرق رود امداد شمال غربی جنوب شرقی را طی و در شمال باغین خانه میباید ارتفاع آن در رشته وادی خیلی کمتر است بطوریکه در فاصله ۸۵۳۰ و در شل کرمان دریایی حیات به ۶۵۰۰ پا رسیده و در جلگه کرمان تقریباً حومه دانه سن رشته دوم از امداد آن را تا راوین مجدداً تعقیب میسازد. در رشته مشرقی رشته شمالی در وسط فاصله آثار بوسیده و رودخانه شور قطع و دره‌ای در آن مشدلی میشود این دورشته ارتفاع در ارتفاعات میانه چاه گره خورده و منحنی یکدیگر میشوند و در نتیجه یک دهلیز طولی ملحق مشخصات رود بوسیده این دو رشته کوهستان تشکیل میگردد.

موت دهلیز در حدود ۳۶۰ کیلومتر عرض مختلف بین ۶۰ تا ۱۰۰ کیلومتر از شل به جنوب.

این دهلیز کاملاً صاف و بی عارضه بوده بعضی ارتفاعات در وسط آن واقع شده است.

در این دهلیز رودخانه ساریما چاریت که شعب مختلف و سمت جنوبی آن دهلیز را مشروب میسازد بین رودخانه و رودخانه شور که از دهلیز غربی منطقه میباید وارد کویر نمک افت شده و در زمین فرو میرود.

در این دهلیز نقاط مهم عبارتست از:

۱- نمک در ارتفاع ۳۳۴ پا خوبان در دامنه ارتفاعات شرقی. زرند در ارتفاع ۵۱۹۲ پا.

بطور کلی قسمت شمالی این دهلیز بیابان و شورزار هر قدر بطرف جنوب امتداد میسازد آلودگی و مسکون میگردند. بطوریکه چند زرد بکی از جلگه‌های حاصل خیز این منطقه محسوب میشود.

این دهلیز از لحاظ نظامی دارای اهمیت مهم و قابل توجهی نیست فقط

اهمیت آن بواسطه موقعیت و وضعیت ارتباطی است که دارا بوده و منطقه کرمان را به خراسان از طریق جیناغان و کویر متصل میسازد.

ارتفاعات جناحین این دهلیز جز قسمت جنوبی ارتفاعات شرقی بقیه عموماً در تمام طول خود قابل عبور میباشد.

دهلیز دوم - این دهلیز محدود است

از طرف شمال بدریاچه حوض السلطان - از طرف جنوب کوهستان دله زار از طرف مغرب ارتفاعات کاشان ویز دو چهارگانه - از طرف مشرق ارتفاعات غربی دهلیز اصلی و امتداد آن.

رشته ارتفاعات کاشان که از جنوب دریاچه حوض السلطان شروع میشود به ۱۰۵۰۰ پا رسیده و بوسیله قله مجرای امتداد یافته تا در جنوب غربی یزد باز مجدداً مرتفع و در کوه بار و خانه بارتفاع ۱۳۱۸۰ پا رسیده و بوسیله یک قله مشخص و مشرق زیر تالاله زار ادامه مییابد.

قله وار کوه ۱۱۱۸۵ پا در جنوب غربی آثار قله مسی ۱۱۳۹۰ پا در مغرب رفسنجان.

قله هام سار در شمال شرقی پارتیز. قله میدکان ۱۳۰۰۰ پا در شمال بافت این رشته کوهستان از دو رشته ای که در دهلیز اول ذکر شد بدرجات مرتفع و قابل توجه برودارای قله مربع و مهمی است این دهلیز در مسافت ۱۰۰ مایل خیلی معلول تر است چه طول آن ۷۶۰ کیلومتر از جنوب دریاچه قم تا شهر کرمان عرض این دهلیز بین ۵۰ تا ۷۰ کیلومتر در وسط بین دهلیز در شرقی نقاط ارتفاعات جناحین تجاوز کرده و تا حدی دهلیز را فرا گرفته و در نتیجه یک ارتفاعات کوچکی در وسط دهلیز بوجود آورده است.

از ارتفاعات غربی این دهلیز رشته رودخانه‌های جاریست که از طرف شمال غربی آن رود یزد و از طرف جنوب شرقی آن رود لاله زار و باقی رود

سراسر وسط این دهلیز پوشیده از اراضی شنی و میباشند بطوریکه کلیه
مجارى که از ارتفاعات مجاور وارد این دره میشو در شرف رود فرو رفته
تلف میگردد

در این دهلیز شهر های مهم و قابل توجه از قبیل عراق - گدایگان -
اصفهان - ابرقو - سعید آباد واقع گردیده است این دهلیز از لحاظ آب دانی و
کشاورزی قابل توجه میباشد مخصوص قسمتی که مربوط بکرمان و منطقه
سرخان است

که دهلیز ۱ و ۲ ششگونی میباشد	{	۳ رشته ارتفاعات شمال یعنی رشته ارتفاعات رود
		رشته ارتفاعات سارده
		رشته ارتفاعات کاشان و یزد

در جنوب غربی کرمان بهم کوه خورده و رشته ارتفاعات لاله رود و کوه
هزار این سه رشته را بهم متصل میسازد و از جنوب ساردویه کلیه این سه رشته به
وسیله رشته ارتفاعات بارز و شاه سواران بکوه دژها و منطقه مکران داخل میگردد
و شتاف ارتفاعات جنوبی اصفهان - آباده سیرجان در دو رشته ارتفاعات ملوس
چشمه سفید - ارتفاعات دشت آب به ارتفاعات هزار لاله زاو متصل و در حقیقت به
رشته های شمالی داخل شده سپس رسته بین کوهستان در جهت جنوبی ترقی و
جنوب ادامه میگیرد - کوهستان کوه سرف و بروج و اشرف متبذمه میباشد این رشته
کوهستان جنوبی را می پند و مقطع است مخصوص قسمت جنوبی این رشته است که در
مراکز داخل واقع گردیده اند

در قسمت واحد این دو رشته ارتفاعات است که سه ناحیه مشخص
ملاحظه میشود

۱ - در شمال رشته اول ارتفاعات جلگه ریگس و در مسیر به طرف کوه
لوط ادامه مییابد

۲ - دهلیز و جلگه وسیع هبل رود و رود بمپور که در وسط آن جسر
مربوط واقع شد

شده سپس کلیه این مجاری در شمال بهم متصل شده از ارتفاعات شرقی دهلیز
عبور و رود دهلیز اولی شده بطوریکه نمک باهک داخل رود

دهلیز دوم - بمناسبت وجود مجاری زیادی که از کوهستانهای غربی
جاری است خیلی آبادتر و مستعمر برای کشاورزی است و بهمین مناسبت است
که نقاط آباد بیشتر در این دهلیز بطور مریضه و از لحاظ کشاورزی دارای اهمیت
زیادتری خواهد بود بطوریکه در بالا ببرد کر شد این دهلیز بکلی مسطح و بدون
موالعی بوده و میتون بدون رحمتی تا قمر حرکت نمود در این دهلیز چاه مهم
کرمان یزد - کاشان - قم واقع است

پس همیشه که میتون برای این دهلیز قسائل شد میتون بشرح زیر
خلاصه کرد

دهلیز یزد - ابرقو - رفسنجان از لحاظ اقتصادی بمناسبت وجود مجاری
میدارد و اهمیت است

- از لحاظ نسبی بمناسبت دست یابی بمرکز فلات قابل توجه است
- از لحاظ ارتباط بمناسبت وجود خطوط موجود بین کرمان و کاشان
و صفهان قابل توجه است

دهلیز سوم - رشته ارتفاعات غرب ایران از بختیاری و جنوب اصفهان
آباد و ده پند شمال میریزد و رود و غیره عبور کرده و در سمت و موالات رشته
ارتفاعات کاشان و یزد چهارگانه واقع میگردد این رشته ارتفاعات غیر دارای
قلی مرتفع و مشخصی است و با ارتفاعات کاشان و یزد و رفسنجان
ششگونی پند دهلیز دیگری را میدهد که از طرف شمال محدود بارتفاعات شمال
عراق از طرف غرب بارتفاعات جنوبی اصفهان - آباده - از طرف مشرق بارتفاعات
یزد برفسنجان و چهارگانه از طرف جنوب ارتفاعات دشت آب - چشمه سفید و
ارتفاعات جنوبی است

طول این دهلیز در حدود ۷۶۰ کیلو متر و عرض آن ۱۹۰ تا ۱۶۰
کیلومتر است

۳- قسمت ساحلی

برای آنکه بهتر این قسمت مشهود شود راجع به هر يك از ۳ قسمت بالا
مختصراً شرحی درج میگردد .

منطقه مرعشیر و ریگان : این منطقه گرچه قسمت عمده جزو مکران و در
آن قسمت بررسی خواهد شد ولی چون قسمت اخیر آن جزو کرمان است لذا
محصراً و بصورت در منطقه تشریح میشود .

ارضی بکلی خشک و زمین فوق‌العاده لغزنده آب خیلی کم دارای حرارت
زیاد هر قدر بطرف بم نزدیکتر گردیم به اراضی مستعد حاضر بیشتر مصادف
شده از تصاف کشت و زری و بهره برداری نقاط بهتری را خواهیم دید کلمه این منطقه
تم منطقه گرمسیری محسوب میشود

دهلیز همین رود در این دهلیز بمناسبت وجود رودخانه هلیل رود که
مهمترین رودخانه های این منطقه است خیلی حاصل خیز ولی تعداد آبادی و قرا
خیلی کم جمعیت آن محدود

شهر های مهم این منطقه - هالو - بیژن آباد - این منطقه کلیه گرمسیر
زراعت و حاصل این منطقه کلیه حاصل گرمسیری است .

قسمت جنوب - در این قسمت رشته ارتفاعات شمال یکرشته اصلی است
که بمسافت ۳۰ تا ۴۰ کیلومتری ساحل امتداد مییابد در جنوب این رشته يك
رشته فرعی دیگری وجود دارد که بواسطه رودخانه و مجاری متعددی که بطرف
دریا سرازیر میشود پهنه شده و در نتیجه يك تعداد جلگه و دهلیزهای شمالی
جنوبی در این منطقه بوجود آورده که قسمت عمده آنها جزو مکران و ضمن
بررسی مکران ملاحظه خواهیم کرد

در قسمت کرمان - از جاسک تا کوهستانك جلگه که بین ۵ تا ۸ کیلومتر
است ملاحظه میشود که از کوهستانك این جلگه وسیع شده و بمناسبت جریان
رودخانه جوقی یا مییاب يك دره وسیعی در رشته کوهستان جنوبی تشکیل
میگردد بطوریکه در بعضی میوان این جلگه ساحلی بطرف دهلیز هلیل رود

راه یافته از طرف دنگر تا محل اتصال کوهستان جنوب سردویه پیشرفت
میتوان بررسی بالا را بطور زیر خلاصه کرد

این قسمت بواسطه چهار رشته کوهستان شمالی و دورشته کوهستان جنوبی که بوسیله هر دو لاله زار هم گرم خورده است تشکیل گردید	{ کرمان مرکب از ۳ دهلیز شمالی ۱ دهلیز جنوبی ۱ قسمت ساحلی است
---	---

۳ دهلیز شمالی منطقه خوش آب و هوا و سردسیر کرمان محسوب شد .
دهلیز جنوبی و منطقه ساحلی قسمت گرمسیری کرمان بشمار میرود
ارتفاعات هزار لاله زار حاکمیت کلیه دهلیز ها را دارا بوده و کلیه دهلیز
این منطقه اجباراً بایستی از مجاورت این ارتفاعات عبور نمایند .

کرمان بسیار معروف و ممتاز میباشد و در برخی سالها صادرات فقط آن از...
خروار تجاوز نموده است

و با قدمائی که از چندی با اینطرف برای پیوند زدن و استفاده از دوخت
های بسته جنگلی شده امید کامل میرود که از این مقدار هم بطور محسوسی
تجاوز شده و چندین برابر صادرات آن شود.

در بین دوخت های گرمسیری مرکبات و خرما از حاصل های بسیار خوب میباشد
خاصه مرکبات جیرفت و بم و خرما ی خبیص که معروفیت بسیار زیادی دارند
در نواحی گرمسیری و خاصه در میناب این و موز هم بدست آمده و مورد
استفاده کامل است

۲ - حیوانات

در کرمان تقریباً میتوان گفت همه گونه حیوانات وحشی و اهلی کوهستان
و جلگه را میتوان یافت

در کوهستانها خرس و پلنگ بسیار زیاد است ولی کمتر خود را ارائه میدهند
که هدف غیر عابری قرار گیرند

بر کوهی در کلیه کوهستانها بسیار زیاد و در جنگله ها کله های آهو دید
میشود خاصه در مجاورت کله ها که شکار آرا و انومین بسیار تسهیل مینماید
گراز - کفتار - روباه - شغال - گربه کوهی - گورخر - گوراسب - گور قاطر و
گراز نیز در اکثر نقاط دیده میشود و حیور کمیست - کموتر مرغابی - ناقره - دراج
و تیهو - و فته در نقاط مختلف بعد و فور یافت میشود بلدرچین - اردک و غوک
در از خیلی کمترین یافت میشود.

۳ - کاه

در منطقه کرمان مبادی زیادی در نواحی کوهستانی آن دیده شده که حتی
برخی از این کاه در ارمنه قدیم مورد بهره برداری قرار گرفته است از جمله
مس - پنبه کوهی سولفات دوزنک

ولی نکته بسیار مهمی که بجااست نسبت به کاه های کرمان خاطر نشان کرد
موضوع معادن ساروج است زیرا در این منطقه کوهستانی طبق بررسی های
کاملی که توسط مهندسین و مطلقین معمول شده کاب اکثر فلزات خاصه طلا و
سایر فلزات قیمتی میباشد و این منطقه در صورت بهره برداری نسبت به سارک
که فعلاً مرکز کاه های ایران محسوب میشود از چندین نقطه نظر اهمیت و رجحان
بیشتری دارا خواهد بود.

۱ - اولاً - وجود کاه های ذغال سنگ در مجاورت کاه های فلز که بواسطه بودن
آن استخراج و بهره برداری بسیار سهل و ساده خواهد بود در صورتیکه در
انبار بواسطه فقدان ذغال سنگ ناگزیرند از مسافتات بسیار دور حتی از طهران
ذغال مورد احتیاج را حمل نمایند.

ثانیاً - امکان تهیه و کشیدن جاده در واد و میناب و حمل مواد فلزی از این
راه بطرف حکرامه جهت استخراج در کارخانه جات کشورهایی که امروزه دارای
وسائل لازم برای استخراج و بهره برداری میباشد.

باید نظر گرفتن دو اصل مندرجه بالا خیلی امید میرود سکه ساروج در
آتی به حدیک اهمیت بسیار زیادی حاصل کرده یک اهمیت اقتصادی مهمی نیز برای
کرمان و قسمت جنوبی آن حاصل شود.

۴ - سکنه

سکنه فعلی کرمان را بین ۲۰۰ الی ۷۵۰ هزار نفر تخمین میرند که این
سکنه بطور غیر مساوی در کله ناحیه تقسیم شده جمعیت نسبی کرمان در حدود
۳ نفر در کیلومتر مربع است ولی این نسبت در قسمتهای کوهستانی خیلی زیادتر
و در قسمت های گرمسیری و جلگه ها کمتر است.

از این سکنه طویف و در نقاط مختلف منطقه زندگی کرده اند باقی
اهالی شهر مشیت را اصول تمدن بیشتری زندگی می نمایند سکنه کرمان
از نژاد های مختلفی تشکیل شده که میتوان بشرح زیر توضیح داد:

- سکنه اصلی منطقه که ایرانیان قدیم و زردشیه‌ای خود منطقه می‌باشد.
اعراب طوایف مختلف دیگر که در آنجا گذشتگان کوریت و نجد و سایر نقاط
به این نوعی کوچ داده شده‌اند.
- بطریق دیگر که بهر روز و زمان و اردو گشتی های مختلف در نواحی جنوبی
رسوخ پادشاه اند

- جبهه‌های که بواسطه ارتباط تجاری و بازار گانی نقاط گرافه این منطقه نقل
مکان نموده و رفتی مانده اند بطور کلی بایستی گفت که سکنه دهات و شهرها سکنه
همی بن هر زمین را تشکیل و سواهی و ایلات اکثر آنها همین می‌باشند که بهر روز زمان
به این منطقه وارد شده اند

۵ - وضعیت اداری

کرمان استان هشتم کشور را طبق رسم اخیر تشکیل داده. این استان
بسه شهرستان و هریک از شهرستان ها بخش های طبق شرح زیر تقسیم میشوند.
۱ - شهرستان کرمان شامل بخش های کرمان - شهداد - راور - زرنج -
رفسنجان - سیرجان - ماهان - بافت
۲ - شهرستان بم شامل بخش های بم - سیروان - ساردویه - کهک - مشیر
۳ - شهرستان بندر عباس شامل بخش های - بندر عباس - میانه -
چابک - قشم.

این مناطق مستلزم توضیح و تشریح کاملی است که در فصل پنجم وضعیت
یکایک بخش ها مورد بررسی قرار خواهد گرفت

۶ - صنایع کرمان

کرمان یکی از مراکز صنایع پستی در کشور به شمار می‌رود و میتوان گفت
مردمان و سکنه این سرزمین در هر روزه بسیاری که در آنجا می‌باشند یا در زمانی
تحت عمل بسیاری این صنایع را حفظ و در پیشرفت آن دقت نمایند.
فانی باقی می‌نموند که صنعت قالی یا فانی بالاترین صنعت این منطقه محسوب
و قالی های کرمانی در هر زمان از لحاظ رنگ و پشم تحت الشعاع خود قرار

می‌تواند قالی های کرمانی دارای همه نوع گرده بوده ولی نقوش
زمینه آن بسیار حالب و بیش از هر نقشی مورد توجه است در شهر کرمان فقط
شاید در دستگاه قالو مافی ذکر شد در این مرکز کرمان خنده جوسر و سایر
این صنعت شایع و رواج می‌باشند.

قالی های کرمانی چه برای فروش و چه برای پرده هر نوع آن در این منطقه
و در پای هر دستگاه علم زیادی زن و مرد و بچه مشغول بافت می‌باشند.
شال کرمانی که تا کرک دیشم بافته می‌شود آنهم دارای اهمیت بسیاری را از
خیلی مهمی را در اروپا داشته و خریداران زیادی دارد.

پته - این کار هم که یک نوع کار دست دوزی است میتوان گفت هر صکارو
محل اصلی آن بایستی کرمان را محسوب داشت زیرا تمام و بر داری عجیبی
اهالی کرمان در تهیه این پته ها از خود رانه می‌دهند. بطوریکه قطعات و پارچه
هائی دیده میشود که یکسره صنعت ۴۰ تا ۶۰ سال در روی آن کار کرده
- نمک - در سواهی ایام در کرمان تهیه می‌شود که هر روز بخش کم است.

- برنج سازی کرمان هم معروف است.
ضمن شرح مناطق صنایع کرمان بشروح مختصر خواهد شد

ساردوئیه - این ناحیه سردسیر از قنوات متعدد و چشمه ها و رودخانه هراء و ساردوئیه مشروب میشود . محصولات آن گندم - جو - نخود - ارزن - عدس و درختان میوه از قبیل گلابی - انار - انجیر - بادام - مصنوعات آن شل و عالی - چادر است - محصولات طبیعی آن انقوزه - کتیرا و زیره - مرابع وسیع دارد .
اسفندقه - این ناحیه سردسیر - حاصل ارضی آن تنباکو و غلات - ترباک - بادام - پسته - انجیر - انار - گردو - مصنوعات آن قالی است .

مهنی - اراضی آن از شعب هلیل رود و چشمه ها مشروب میشود . محصولات آن غلات - برنج - ارزن - حبوبات - تنباکو - ترباک و میوه جات سردسیری است . محصولات طبیعی آن کتیرا - انقوزه - زیره - محصولات حیوانی آن فراوان است .

انطاع - هوای آن سرد و در زمستان برف دارد اراضی آن جلگه و از آب قنات مشروب میشود . محصولات آن - بیشتر از گله داری است - میوه جات گردو - گلابی - انار - انجیر - بادام بعمل میآید . اگر سدهای آب آن تمهید و قابل استفاده شود از نقاط حاصلخیز کرمان است .

اروئیه - هوای آن در زمستان معتدل و در تابستان گرم و ماههای سختی دارد محصولات آن - برنج - ذرت خوشه - جو - پنبه - حبوبات - مرکبات است - حیرجان - دارای آب و هوای معتدل و خشک محصولاتش گندم - جو - ارزن - نخود - عدس - سیب زمینی - کنبج - کرچک - پنبه - کنبه - انگور قیسی - پسته - بادام - گردو - کتیرا و بیشتر از همه جو و گندم است .

بازیر و بردسیر - هوای آن معتدل دارای محصولات سردسیری - گندم - جو - حبوبات و ترباک است .

رقسینجان - دارای قنوات زیاد - محصولات آن - گندم - جو - ارزن - پنبه - ذرت - ترباک و درختان و پسته و انقوزه و کرچک است .

۷ - منابع محصولاتی

الف - ناحیه کرمان :

۱ - حومه کرمان دارای غلات و ترباک ماهان معروف است .

۲ - در دهستانهای بم نقاط آن اغلب حاصلخیز و محصول آنها پنبه خرما - مرکبات - انگور و غلات میباشد اراضی آن از رودخانه و قنات مشروب میشود .
دهستان مرماشیر - هوای آن گرمتر از بم است محصولات آن گندم - جو - حبوبات - بیل شتوک است . زراعت آن از رودخانه و قنات مشروب میشود اراضی زراعتی آن زیاد و بواسطه کسر جمعیت بایر افتاده محصولات طبیعی آن کتیر و زیره در بعضی نواح آن جنگل های کوچک دیده میشود در مرماشیر درختان زید و باغهای وسیع دیده میشود .

دهستان رودبار - دارای چشمه سارهای فراوان از آب رودخانه استفاده میکنند بیلانی ایلات مجاور است .

محصولات آن - غلات - برنج - ارزن - ذرت - در قسمت جنوبی خرما و مرکبات زیاد دارد .

مصنوعات مهم آن گلیم و جوال است .

دهستان بشتگرد - گرمسیر (ایلات مختلف در آن مسکن دارند) محصولات آن خرما - مرکبات و غلات و ذرت است .

دهستان جیرفت - اراضی آن با قنات و شوره زار (رود هلیل رود و رود خانه شور) ترا مشروب میکند (در بعضی نقاط آن جنگل محصولات آن تنباکو - پنبه - قیسی - خرما - غلات مصنوعات آن قالی و گلیم .

دهستان بارز - چون کوهستانی است و اراضی مسطح کم دارد در نقاط مرتفع سرد و در نقاط پست گرم است محصولات آن شامل غلات - ارزن - خرما - گردو صنایع آن قالی و شالیافی است .

نورند - محصولات مهم آن - گندم - چغندر - برنج - پنبه - ذرت - قهوه -
ورویس و پسته است

گوهر پیه - سپیداد - گوهر - محضر - آب گند - جو حیوانات - پیه و
مگسورین و کثیرا و موزر - آب مقصود - آب مسو حیات پشوی و پیه است

فصلی میں ہے کہ

نواحی مختلف کر دیں

بطوریکه در فصل اول ذکر شد حصه گرمی و حتی مجموعی تشکیک شده که از لحاظ آب و هوا - نوع زراعت و سکنه بنحسب اختلاف کاه در همه شایع و چون شرح عمومی نمیتواند فکر کلی نسبت بکلیه اراضی این منطقه بدهد لذا در این فصل وضعات جغرافیائی یککات نقاط مهم منطقه گرمی را مورد بررسی قرار میدهیم و در فصل پنجم هم وضعیت دکانات بحث را را تشریح خواهیم کرد.

۱ - جیرفت	۲ - رودبار
۳ - میناب	۴ - جبال بارز
۵ - منطقه شهداد	۶ - منطقه زرنند
۷ - منطقه بردسیر	۸ - منطقه بشاگرد
۹ - منطقه یابان	۱۰ - ماهان
۱۱ - کرمان	۱۲ - بم

و عرض و طول جغرافیائی آن بین (۳۰-۵۷-۱۵-۵۸) طول شرقی (۲۸-۲۹-۵) عرض شمالی

آب و هوا - دهستان چیرفت در تابستان فوق العاده گرم و مرطوب و دارای باد های گرم موسوم ببلوارو در زمستان دارای هوای بسیار معتدل و خوب منطقه کاملاً مالاریائی است دهستان چبال بارز در تمام سال دارای آب و هوای معتدل و در موقع تابستان ببلای ابلهانی چیرفت می باشد
حدود - از طرف شمال بکوه های مرغث کوه لری و کوه های دلفار دمان و لر آب .

از طرف خاور دامنه کوه های بم و لر ما شیر .
از طرف باختر کوه های اسفندقه (گاو کش قلعه سلیمان قرغزو)
از طرف جنوب کوه کامرد و رود بار و کوهستان تمدا و گدار شاه .
ارتفاعات - ۱ سلسله چبال بارز که عربی جنوب شرقی و قلل مرتفع آن کوه شهر کوه کله قوچی کوه کلی ماران و سیه ساری کوه سط کوه گلرخی (سرچشمه رودخانه سندار)

گرمسرد کوه گشار حکوه درین کوه اسفندار و منه سبیا کوه بر طاقین گشکین بنه کان (که دارای آبشار مهمی است) ارتفاع هشتصد متر که کاملاً می تواند مورد استفاده صنعتی قرار گیرد (در تابستان و بهار دارای آب زرد) کوه انارک کوه درین و در رومات کوه قلعه ریکی که بگذار شاه در این محل اتصال می شود - ارتفاع قله مهم آن ۴۳۴۷ متر موسوم به گاوکان که مشرق دوساری واقع شده است .

۲ - کوه آب سه کوه و کوه دوساری و چیرفت که در جلگه دهستان چیرفت واقع شده است .

۳ - ارتفاعات غربی که در حدود نامبرده شده اند و مخصوصاً در قلعه سلیمان آثار تاریخی مشاهده می گردد که در قسمت جغرافیای سیاسی شرح داده خواهد شد .

۴ - ارتفاعات شمالی که جزء سلسله سار و دویله و ارتفاعات مهم آن کوه لری (سرچشمه رودخانه های گریکان و پا قلعه از شعبات رود حله شور) (رودخانه طلیل از دامنه غربی این کوه بطرف جلگه چیرفت سرازیر می شود) .

مغایر - در سلسله چبال بارز دهنه چشمه دزدی و گذار هفاک (مرعک) از ده بگری ایجاد می گردد و به مکرران منتهی می شود دهه در حمره گذار بیدمعت به دهستان چبال از متصل می شود دهه سمن گذار حلی کش و سده کش و گشر به به هم متصل می شود . دهنه امجر گذار مرطاقین از گذار به به هم متصل می شود .

مغیر گاوکان از گذار شاه از طریق پا دامنه لرمانشیر به به هم می رود .
مغایر شمالی - از دهه دلفار گذار سرخ به گذار سربیزن که دارای چمن زاری می باشد متصل و در این محل دو راه شده یکی بصرف سردویه و دیگری بطرف دراین و کومان رفته و راه اخیر از روی چمن های سربیزن گذشته قابل تومین رانی است

گذار بر که از بنه دلفار گذشته به به هم متصل می شود دهه و شاق که که از گذار بحر اسمان به سردویه متصل می شود در دهه دلفار محل آخور و دهه زورک از جلگه خایکه برایست و چبال بارز می روند به راه به هم متصل می شود .

از مغرب تنک سرگز که از آب نقره و چشمه سرگز گذشته بدوات آباد و چمک متصل می شود .

گذار متاخ که بکنج آباد چیرفت می رود .
گذار سبک به کهن و بلوک متصل می شود و گذار لچو .

در جنوب گذار طای تنگتری گل کسونک و زرچین سه چاه گذار سهران و عش پندان که از کوه کاهرد رود دیاو متصل می شود . قسمت مغایر نامبرده در بالا با سانی مالرو و بعضی از آنها با اندک کوشش می توانند عبور و بشوند مثل گذار ده بگری که سابقه گذشتن توپخانه صحرائی را نیز دارد .

شکافها - در سلسله جبال بارز

در کوه گنی مردان وسیع ماری - شکاف گلی سیاه چوب .

در کوه و شط - دهانه سه کزان بند بوت بند شط بند سبز کم
بند قرانی

در کوه گن رخ - بند گردین بند گلچوی بند گزمند (خرابه
معدن رتج در این محل واقع شده است) بند گنومرد

در کوه گشار - بند شغل آباد بند جوزو گناه بند تلج
در کوه در رود - بند آب ملایم

در کوه درین - بند توده سنگ انداز بند کش بند درین
جنگل چنار نسبتاً مهمی دارد و بند نگرکان

در کوه اسفنجدر - دهانه کعب الدینی بند سر سکر

کوه سر صافین - دهانه بین صافین دهانه - چناران سنگ راحوریش
که دارای مرتعی میباشد

کوه سه گان - دهانه زریب دهانه دزدین دهانه کرور دهانه سوله بند
بروه (فسانه تاریخی راجع بگم شدن کیخسرو و

همراهانش در کوه بند گان است)

کوه افرك - دهانه کشم بند نیمك دهانه و بند دهانه کمیلاوئیه بند
کشیک

کوه درین در زیارت سد غین بند میدان

کوه قلعه زنگیان - دهانه قلعه زنگیان دهانه بست قرین

شکافهای شمسی - در کوه زمان دارای آبشار مهمی است بنام کلم دختر
کتی که محل پیلای خوبی است

بندک میان - در کوه لری دهانه زورك دهانه بهرامی دهانه یشت قلعه
دهانه کویر دهانه سر صفت دهانه بن شفت دهانه دوخته

بند گریکان

تمام شکافهای نامبرده در بالا کم و بیش قابل عبور پیاده نظام و توپخانه
کوهستانی است .

بطور کلی در تمام کوههای نامبرده چشمه های زیادی یافت میشود در
جبالبارز مهم ترین چشمه ها عبارتند از : چشمه حنا چشمه زخت چشمه و چشمه

ملک امد .

رودخانه ها - در جبال بارز رودخانه خدیه از کوههای فاشکوه (کوه
سیه ماری کوه شط و گرمند) سرچشمه گرفته در دهانه مغویه فاشکوه تشکیل

رودخانه را داده که زیادی آب آن به میدان نم میرود .

در جیرفت - رودخانه شور از کوههای گل سرخ جبال بارز (رود
سفید) کوههای کریگان و کوههای دلمرد - سرچشمه گرفته و رودخانه های

مقدور کریگان و دلفارد و تل سیاه و سرگر در نزدیکی دهرود متصل
و تشکیل رودخانه شور را میدهند و از محل دشت کوچ بهائین به مصرف آبیاری

دعاب شرقی میرود .

در تمام سال دارای آب مؤقع طغیان و زیادی آب آن از سلسله های
اواخر فروردین است در ایسموقع بر عرض و مساحت آب افزوده میشود و معین او این

کدار در دشت کوچ و از آنجا بجنوب رودخانه پیدا گردن کدار است و
محل - حسین آباد موقعیت خوبی برای بستن پل را دارد در محل پیدا خیری

با رودخانه هلیل متصل میشود .

۲ - هلیل رود که از در رودخانه ناسرده میسر است سرچشمه هلیل رود
از کوههای شاه (عسکر جنوب غربی کوه شده خندق قسمت شمسی و کوههای

آب درو جواران) سرچشمه گرفته پس از گذشتن از اسفند قه و از قسمت غربی
کوه تر آب بطرف جیرفت سرازیر میشود از محل سربو شان بهائین به مصرف

زراعت قسمت غربی و کمی از قسمت شرقی جیرفت میرسد . در محل پیدا خیری
با رودخانه شور متصل در تمام سال مگر در موقع خشک سالی دارای آب مؤقع

طغیان آن از اوج تا آخر اردیبهشت در آب مؤقع عرض رودخانه زیاد میشود

گذارد و سبزوآران و سرجاز میسین یل در نه تنی که تمام شعبات در این محل متصل و عرض آن بیست مزارست میگویند رود خانه هلیل سابقاً دارای یلی در محلی چندی آباد و زیگ آباد بوده است که هنوز آثار یل در کنار رودخانه دیده میشود و همچنین در محل نو آب دارای سد مهمی بوده که کاملاً تمام قسمتهای شرقی و غربی جیرفت و جبال بارز را مشروب میکرد و محل سد در نو آب بهین دو کلبه قرار میگرفته عرض آن از پائین که ده بیست متر و از آنجا بالا بر این عرض اضافه میشده و یک مخزن بزرگی از آب تا محل بادام آباد واقع در ۱۰ کیلو متری این سد تشکیل و کاملاً برای آبیاری قابل استفاده بوده است زبیدی آب هلیل رود از قسمت شرقی رودبار گذشته در جیرجوربان فرو میرود.

وضعیت سیاسی

تاریخچه - در یکی از کتب رومی در باره شهر قدیم جیرفت چنین نگاشته شده است،

شهر جیرفت سابقاً در دامنه تپه های کریم آباد و در اطراف غربی چمن بوده است و راینی این شهر که علت آن معلوم نیست که بواسطه جهلته طبیعی یا بدست بشر انجام گرفته در بهجرد در زمان ساسانیان بنای شهر جدیدی شده است بعد از فراغ دولت ساسانی این شهر بدست اعراب افتاد و مدتی طوایف عرب کوچ و قبیله بر حوالی جیرفت تا ساردو مسئولی شده معرکه و ده دینی بعد از فتح کرمان و گرفتن از علی ابن ابی طالب متوجه جیرفت گردید در درم و دینار با تو طایفه نامبرده برخورد و در نتیجه یک دست او در جنگ مغرور میگردد و در همدانوله دینی و کوچ جنگ و آنها را از حدود جیرفت خارج و برای اطمینان از قتل و غارت جیرفت یکی آنها همه سال هشتم بعد از این طوایف را بگروگان در شیراز پست خود نگهداشته در

آخر هر سال این عده را تحویل میکرد تا او آخر دولت عبداللّه بن کامل مطیع و در پشاکرد متواری شده اند تا مدت و باز آنها در حدود جیرفت و افغانستان بوده که از حدود قریه نروانی هندالذوله خارج بوده است و طی بعد از فوت عبداللّه بن کامل در هر سه طوایف نامبرده سر نشی و تا حدود ساردو و مصر و مودی قرا و طوایف جیرفت را عرب میمودند و این که عهده قاور در سلسله سلاجقه کرمان در یک اردو کشی آمد را چند عده نموده و جنوب کرمان را متصرف شدند و شهر جیرفت در دوره سلاجقه کاملاً آباد و بزرگ ماند سال را جیرفت محل قتل و قتل و کشتن این سلسله بود بعد از سلاطین سلاجقه مدتی بدست هندی و کر که سر سلسله آنها ملک دنیار بود افتاد و از همین زمان جیرفت رو به بخر بی گذارد و تا آخر سلاطین قرقطای هنوز حکمران مغول نداشت و اکثر اوقات جیرفت محل قتل و کشتن این سلاطین بود و بعد ها در زمان آل مظفر جیرفت قابل سکونت میشود در زمان دو طایفه مغول معروف بجرمانی و اوغائی شهر جیرفت خراب و ویران میشود و از این زمان دو طایفه نامبرده در زمان امیر عبداللّه بن سر سلسله آل مظفر سر کشی کرده و در قلعه سلیمان جیرفت مسکن امیر عید زان دین چهار ماه آنها را محاصره و نتوانست با جنگ قلعه را مسخر نماید و چاره خود بطرف کرمان رفته و اختیار صلح را به پسر وزیر خود محول نمود و آنها با صلح قلعه را بدست طوایف مغول به مین خود بازگشت نمودند چون جیرفت مدتی در دست تسلط اعراب بوده است آثاری از خرابی مشاهده نمیشود و فقط بعضی اثر ساسانی جیرفت اسم نرخی از قبیل راو نه عبداللّه بن ابوجرمیه با عده نویه اسماعیلی و همچنین در ای اسامی فارسی است مانند هیکو کرد بهجرد که از زمان پیراه گریه و سوب به عود ساسانی است و دهکرد جاتون آباد که هسویه برکان جاتون بختر اراق صاحب است.

دهستان جیرفت شامل دهستان های جیرفت و جبال بارز و جبهه است آن مطابق آخرین آباد.

دهستان جیرفت	۲۱۲۴۴
دهستان چهلان	۱۲۱۹۸
که مجموع ۳۳۴۴۲ نفر میباشد	

و شد از این تعداد ۲۰۰۰ نفر آمار نشده باشند این سکنه از نژاد ایرانی عرب و ترک میباشند و لطایف مهم این بخش که مهمترین لطایف آن مهنی - فراگه است این حوایف بواسطه داشتن ارتباط با مراکز مهم بیشتر عاری از تمایل و تقریباً متوازن گفت دارای هیچ نوع اخلاق پستندیده نمیباشند و حتی بواسطه مخلوط شدن با عرب حصار بسیار قدیم نیز در آنجا آباد گشته اند است مرکز بخش در سمرقانی جیرفت است دارای مختداری و ادارات دارای نمون سیمو است و تلگرافی و پست و اداره آمار که مسئول آمار بخشهای ساردو و ورد در زیر میباشد ایام پست در تاسستان هفت دو مرتبه - سه شب و جمعه و سیمه سر ز راه ده بکری تا داریز و از آنجا با مومیل میباشد ولی در موقع زمستان بواسطه برف و مسدود بودن راه مردم در آنجا نیست فرهنگ دارای یک دبیر و چهار کلاس مختلط میباشد و نظر بعدم مرکزیت سبزواران در نظر است که مرکز بخش در آباد معتدل گردد و آراء مهم دهستان حیرت هو گره عنبر آباد و ساری کهوچ سعید آباد محمد آباد بلوک مرکز دهداری جدید در دو گراعی مسکون و قراء مهم آن لشکر گار بنستان مایجان راخت حب در مرکز جدید در روز فرهنگ دارای یک دبستان چهار کلاس مختلط میباشد و مدرسه و ساختمان های دهستان جیرفت منحصر به کتوک که از مرکزهای کلی و بخش ساخته میشود در چهلان که منطقه کوهستانی است ساختمانهای کلی و چوبی ساخته میشود

و صنعت تصدیه در این بخش حیرت بطور کلی فقیر و بی چیز و متون گفت نه عت بندی اخلاق آنها بواسطه بیچیزی و فقر است و بصورت کلی شغل و مسائل بهداشت (تلفات آبله در سال زیاد) چنانکه جیرفت برای همه نوع زراعت مناسب و بطور کلی بسیار صلح و در مواقع زمستان تمام میوه چنات سرد سیری با بهرین طریقی بعمل می آید

مخصوصاً استعداد آن برای مرکبات و خرما و پنبه و برنج و گوجه و تنباکو بسیار خوب ولی بواسطه عدم توجه اهالی و مسئله فقر عمومی و عدم توجه دولتی در این بخش یک سدیم استفاده بیشتر حاصل میشود با استعداد عجیبی که در این ناحیه برای میوهجات مشاهده میگردد معذالک در تمام سال هیچگونه میوه در این ناحیه دیده نمیشود فقط در هوسرد مرکبات به عمل می آید که در ردیف مرکبات درجه اول کشور میباشد و اگر مختصر توجهی بر اوضاع این ناحیه بشود عایدات زیادی برای کشور ایجاد میکنند

۱/ حیوانات اهالی از قبیل گوسفند الاغ بز گاو شتر در قسمت جیرفت و حیوانات وحشی از قبیل آهو و بز کوهی پلنگ خرس و شغال و گرگ و روبه گفتار گراز شب گرد و انواع و اقسام طیور مرغ خانگی خروس و بقال و زیاد کبک دراج طیهو کلاغ عقاب قوئ مرغ آبی دیده میشود مخصوص حیرت شکارگاه زمستانی بسیار خوبی دری آهو و بر کوهی و شکار پرندگان و در زمین دراج و کبک و طیهو و کبوتر مشاهده

در جبال سارو جنگلهای بدست است و در این ناحیه در حیرت جنگل کهو و گز در ناحیه جنوب شرقی حیرت رود به مصرف دهن میرسد

بطور کلی جیرفت مرتع بسیار مختداری برای اقامت و احشام تشکیل میدهد حالیکه حیرت از اول اسفند کاملاً سبز و خرم و بناطریات و مورد استفاده همه نوع احشام و محل چراگاه زمستانی ایالات سرد سیری است در اطراف عنبر آباد نیز چراگاه خوبی برای شتر یافت میشود

۲/ بواسطه بی اهلائی از فن کشاورزی و عدم توجه صادرات این ناحیه فوق العاده کم و اگر مختصر توجهی بشود قسمت مهمی از صادرات کرمان را تأمین میکنند و منحصر است از جبال سارو گز و پشم روغن گز و زیره و بادام تلخ

از جیرفت گندم جو حبوبات گنجد خرما ماش لوبیا ارزن

حاصل از تپه مهم این بخش در قسمت معابر تاد رده شبکه راههای رسمی مهم این بخش عبارتند از راه گدار و سنگ و سنگ و گدار که راه بسی هم مکرر در تشکیل میدهد و ممکن است به صورت عریض شود راه سنگ دلقا گدار و سربین - سوره و در این راه تنگ سرگر با سنگدانه راه هاشم روی حدی که تدریجی برقرار شده که محتاج به تعمیر میباشد این راه که سابقاً مالرو بوده از بدافت با سنگدانه و نمک و شریف آباد تا هوگرد امتداد مییابد.

در محل گنج آباد شعبه دیگری از این راه از پوزه ده لران بطرف کوه میرود راه ده بگری که مازوست از سوزوارب عبر آباد و بهادر آباد بکوه میرود. بعد از موالید در این ناحیه زیاد و رو به رفته افراد این ناحیه برای راه پیمایی بسیار خوبه و روزنه میباشد برای قسمت حمل و پیاده نشانی بسیار مناسب میباشد.

در عرصه - بر علیه مهاجمی که از بی طرف چیرفت میرود باید گرده های چیرفت مورد بررسی برای تشکیل نقاط استقامت و استفاده قرار گیرد و مخصوصاً گدار ده بگری در این عرصه چیرفت مهم است بر علیه مهاجمی که از چیرفت میشود و پستی حوالی ده نو مورد مطالعه قرار گیرد بر علیه مهاجمی که از میاب رود بار متوجه چیرفت میشود باید گرده های کوه کامرد و ارتفاعات پوزه آن باید مورد بررسی قرار گیرد.

از لحاظ موقعیت نظامی اگر راه شوسه کاملاً مورد استفاده قرار گرفته و به مناسب متصل شود چیرفت مرکز خوبی برای تدارکات مخصوصاً تهیه غلات خواهد بود.

۳- جغرافیای رودبار (جزو شهرستان بم)

وضعیت عمومی

مقدمه - خرابه های متوجان خرابه های قم خرگ در جنوب آب سرد و خرابه های قلعه گنج در صکن علی از آثار قدیم رودبار محسوب میشود ولی دارای هیچ نوع حریم علمی نیست که قدمت تاریخی آنرا دقیقاً نشان دهد.

حدود - از شمال به چیرفت از خاور به ترمایشیراز باختر مرود آن از جنوب به بشاگرد.

مساحت آن ۶۵۰۰ کیلو متر مربع

عرض و طول جغرافیائی (۳۰ - ۵۷ - ۱۵ - ۵۸) طول شرقی (۷۸ - ۷۷ - ۱۵) عرض شمالی.

آب و هوا - نسبتاً آب و هوای آن خشک در تابستان دارای بادهای خیلی گرم و حرارت متوسط آن در سایه ۴۷ درجه میرسد در زمستان هوای آن معتدل درجه حرارت از ده پائین تر نبوده و حرارت متوسط زمستانی ۲۵ درجه است بنابراین در زمستان هوای آن بسیار مطبوع است.

ارتفاعات - ۱ - کوه کامرد که امتداد از پوزمه لران با تپه های کوچکی شروع و بطرف غرب مرتفع تر شده و تا گلاشگرد امتداد یافته و برودخانه دره شور ختم میشود. قله مرتفع آن با ارتفاع ۱۹۹۷ متر میباشد.

۲ - سلسله بزرگ نماد و کوه شاه که به کوه های جبال بارز متصل میشود.

۳ - کوه های ده کمان که از جلگه کردی با امتداد شمال جنوبی بموارات حاده کوه موخان شروع و کوه های جلگه رودان متصل میشود قله مهم آن عبارتند از کوه کرک با ارتفاع ۱۵۶۵ متر و ده کمان.

۴ - سلسله دیگری از قسمت جنوبی کهنو نام کوه انگور و برگ ماهی در ارتفاع متوسطی بصورت کوههای دهکمان بطرف جنوب و کوههای دستگرد و کوه شهری متصل میشود.

قبل از آن کوه انگوری با ارتفاع ۱۱۰۷ متر و گردنه برگ ماهی با ارتفاع ۸۸۴ متر و خیمه کوه در دستگرد با ارتفاع ۲۴۲۳ متر میباشد. مواد ساختمانی کوههای نامبرده از احجار رسوبی است.

معدن - از کوههای کامرد راه گذار تنگ آری که وارد و صواب العیور نیست ۲ راه کل کشور ۳ راه زرچین و تنگاری ۳ راه بوزه ده لران که از آن بومیان و در صورتیکه تمیزی معنی آن در آنجا داده قرار میگردد و از راه منوچان و حوض به منسوب متصل میشود.

۵ - راه برگ ماهی - گذار برگ ماهی که دهکمان را بجلگه رودبار متصل میسازد (پیاده رو)

۶ - راه کهن علی و برگ ماهی (پیاده رو)

۷ - گذار راه کهنو که منوچان را به کهن علی و جلگه رودبار متصل میسازد (پیاده رو)

۸ - راه دهکمان علی به نام شایر (سالو) ۲ - گذار رومق بر حوض مارو است.

رودخانه ها

رودخانه هلیل رود که پس از عبور از حاک رودبار به قبیله آب آن بهار موریان میرسد.

رودخانه جعفر در قسمت جنوبی رودبار سرچشمه آن در شمال از بارگاه و از ده جنوبی کوههای دهکمان از مشرق کوههای کهن علی و کوه نهری و از جنوب شرقی بدنه کوههای بشگرد سرچشمه رود جنوبی منوچان تشکیل رودخانه جدید را داده که پس از مشروب نمودن اراضی چمن مازاد آب آن

در برتنی پرودخانه رودان متصل و تشکیل رودخانه میباید (از قصبه نو) شش کیلو متری جنوب منوچان دارای آب و قسمت شمالی آن بدون آب میباشد تعداد نفوس آن بخش ۲۹۰۰۰ نفر تقریباً ۲۰۰۰ نفر آن هنوز آثار نداشتند از نژاد ایرانی که مخلوط با عرب و بلوچ میباشد طوایف مهم آن بقران زیر است :

۱ - قصبه شمس لی ۲۰۰ خانوار که شعب آنها مالدارانی و قسمت بطوایف رودبار و ترویتند تر و از لحاظ جسمانی نیز قوی تر و بلند قدتر میباشد. مدینه و دیقان بر ۱۵۰ خانه و از شعب مالدارانی طایفه تادوئی ۱۵۰ خانوار مالدار. طایفه آب شرد و ۲۰۰ خانوار مالدار.

۲ - مدح طوایف نامبرده شیعه و اغلب بواسطه عدم تعصب برائت و عدم مکرر دارای اخلاق بدوی و بطور کلی بسیار قوی و شادمانند و آب از برگ حرما و برگ گل ساخته میشود و ساختمانهای آجری و گلی کمین است.

تقسیمات - بخش رودبار به پنج دهستان تقسیم میشود.

۱ - دهستان رودبار که در شمال شرقی و مشرق رودبار در طوایف رودبار هلیل واقع دارای ۱۱۴ قریه است که در زمستان برای جمعیت و در تابستان بواسطه بی آبی نقاط مختلف کهنو پراکنده میشوند و زراعت عمدتاً آنها جو گندم بواسطه کمبود آب هیچگونه صنعت در آنجا وجود ندارد.

۲ - دهستان نماد - در مشرق کهنو منطقه کوهستانی است که دارای ۴۵ قریه و قنات و چشمه میباشد زراعت آن گندم و جو و درخت پسته و انار و خرما است.

۳ - کلاشکرد - در مغرب کهنو دارای ۲۰ قریه بدون زراعت و دارای تجارت بزرگ و مرکبات بومیله قنات و چشمه مشروب میشود.

۱ - متوجان در جنوب غربی کهنه دارای ۳۰ قریه آب ۶ مچا بوسیله قنوات و حفر چاههایی که با دلو کشیده شده بصرف آبیاری میرسد زراعت جو گندم ذرت و بخل میباشد.

۵ - کهنه علی در جنوب کهنه دارای ۲۰ قریه و نخلستان و آب بوسیله قنوات و چشمه تهیه میشود.

مرکز بخش در کهنه که دارای مجلسان زیاد و قلعه خرابه و برج های معروف بقلعه سرخم دارای پست پد گن ادارات بخشنه پست مخابراتی و پست دبستان چهار کلاسه می باشد حرکت پست بوسیله ستر دو روز در هفته (۶ شنبه و جمعه) از راه سر واران جیو فت با پست جیو فت از راه ده بکری حرکت میدهد و اخیراً اتصال خط تلگرافی جیو فت بکهنه در تحت قدم است.

منظره کهنه قلعه خرابه سمید خان (در کهنه ج)

وضعیت اقتصادی

وضعیت ثروت و دارائی - بطور کلی مردم فقیر و بی چیز معمول و ثروت در دست عده خیلی محدود و ابتدا در جریان سست بخش و دیوار امتدادز مادی برای زراعت داشته مخصوصاً حنا رنگ پنبه اقیاء حیوانات سبب زمینهای اقسام

سبزیجات اقسام مرکبات موز انگور و انجیر گرچه تا کنون ابتدا در فکر زراعت قسمتهای نامبرده نبوده فقط بزراعت گندم و جو درت خرم قناعت شده.

حیوانات اهلی - ستر گاو گوسفند الاغ حیوانات وحشی - خرس گراز پلنگ بز کوهی آهو کلنگر گرگ میشان روباه یوز پلنگ.

طیور - مرغ خانگی و خروس. طیور در لاج کیوئر قمری و گنجشک بطور فراوان یافت میشود شکار گاه بسیار خوب زمستانی برای حیوانات مخصوصاً آهو بز کوهی گراز و طیور مختلف هستند - مراتع - برای ستر و گوسفند ضروری و در تمام قسمتهای وحشی موجود میباشد.

جنگلها - جنگلها بطور کلی بزرگ و انبوه بوده بیشتر از درخت کهنه در تشکیل میشوند.

انواع اشجار منطقه - خرما که گذشته از مصرف اهلی بصرف صادرات میرسد - کهنه که در این بخش میر و صنعتی بسیار مناسب و بی - کسوس هیچگونه استفاده صنعتی از آن بعمل نیامده است کنار ذکر آن که چوب آنها بصرف دشی سازی میرسد و اهالی فقط از معم آن برای رسیدن پوست جهت ساختن دلو بکار میبرند. اخیراً از طرف کشاورزی اقداماتی نیز برای زیاد کردن این درخت بعمل آمده ولی از طرف اهالی تا کنون جدیتی نشده است. درخت لور که در محل کاشکورد زبید و برای ساختن کالوچو خوب است و

درخت استبرق که آنهم مورد استعمال صنعتی دارد. در فصل زمستان از مهر ماه تا اردیبهشت در این منطقه هر نوع زراعت ممکن است و کاملاً در اواسط زمستان میتوان میوهجات و زراعت سردسیری را بعمم آن آورد بطوریکه حاصل گندم در این بخش اول فروردین بهشت عیان میگردد.

صنعت در این ناحیه اندک وجود ندارد و حتی حصیر مورد احتیاج خود را از خارج تهیه میکنند.

صادرات - صادرات این بخش بطور کم بشم و روغن است .

خطوط ارتباطی از شمال راههای تسکای کل کشور و زرجین که در قسمت عمده ترانزیت بوده راه پوره دهران که از گنجی آباد جیرفت (که محل دوراهی است) بطرف پوره دهران و کهنو - شرجان - جعفر - رودان - گردنه سرخ به میب متصل میشود و این راه بر حمت قابل اتومبیل رانی است که اخیراً از طرف لشکر کرمان امر پسختن آن شده است و اگر اداره راه رسماً برای تعمیر این راه تصمیم بگیرد ممکن است با یک مدراج کم تعمیر و قابل استفاده شود .

راه کهنو به گلشگرد که عاری از عارضه و با مختصری تعمیر ارائه دو میشود . راه کهنو به رودان که پس از گذشتن از کردی کندر برودان متصل شده و این راه مالرو است . راه کهنو به کهنی که از ریح نمعه گذشته به کهنی های متصل میشود . این راه مالرو و دارای عوارض زیاد بوده و با اصلاحات جزئی قابل ارائه رانی است .

راه کهنو به سرعین (مالرو) که از شاه آباد کوهرستان و تمباد عبور و به سرعین متصل میشود . بطوریکه دهنه شده به خطوط ارتباطی این بخش (مالرو) ارتباط دهستانها بوسیله یک های محلی صورت گرفته و بعد حادثه که از پوره دهران مسکند و رگنجی - جیرفت باسندقه - مالرو و کرمان متصل میشود بر حمت زیاد قابل اتومبیل رانی است .

موالید و وریدگی اهالی - تعداد زوجات هر مرد به دو الی سه زن و تعداد موالید زیاد ولی بواسطه بیماریهای مختلف و عدم بهداشت و مسائل بهداشتی تلفات سالیانه بسیار بفراتر بخش رو بهم رفته و در نتیجه برای خدمت واحد های چمن و پشته بسیار متوجه است .

طرز دفاع - مهاجم خارجی پس از تسکین مکرانه های جنوبی (مالرو)

ممکن است واحد های سبک آن از راههای پیاده رو گردنه آسیا - برنطین رودان - رودخانه کهنو و راه مالرو کوگر راویک و سرری و جعفر و مدوچان کهنو و واحدهای عزابه رو آن از راه شمسوار - گوربند - شمس - گذار سرخ رودان به برنطین جعفر برای رسوخ استفاده نمایند .

نقاط حائز اهمیت برای تسکین و عارضه گردنه درگاه تسکین متحد دو (مکران) حده برنطین راهی که از رودخانه دردی صرف ده کهنی متوجه میگردد بر علیه مهاجمی که از کرمان باعث اسفندقه - جیرفت برودبار متوجه میشود .

راههای کوه کلرد و ارتفاعات ده لران نیز قابل بررسی خواهند بود . علیه مهاجمی که از راه بم - جیرفت متوجه رودبار شود ارتفاعات ده لران دهنه عباسعلی حاده ده مکری قابل بررسی است .

مستقر یکی از دهستان های کورک در کهنو جنوب کرمان

۳- بخش کرمان (از شهرستان کرمان)

مساحت طبیعی

بخش حومه کرمان از شمال محدود است به بخش شهداد از مشرق به بخش ماهن از جنوب به بردسیر از مغرب به بخش زرنندور فستجان طول جغرافیائی ۵۶ ۴۵ و ۵۷ ۴۵ و عرض آن از ۳۰ ۱۰ الی ۳۰ ۴۵ مساحت منطقه بطور تقریب ۲۴۰۰ کیلو متر مربع هوی این بخش معادل در نیر ماه درجه حرارت از ۳۸ مکتدیه و در زمستان از ۵ درجه در صفر و در بهار و تابستان معمولاً بعد از ظهر ها باد میوزد شیمی آن بسیار خوب است - فصل باران بسیار مصبوع در زمستانها نیکی هارندگی بشود برف ورودی آب شده هوار و بسیار است وانی در بهار و زمستان های خشکسالی طوفانی باد توأم با شن و گرد و خاک بسیار زننده و سخت است مخصوصاً در جلگه این بخش که شهر است و باد در عموماً همان جهت جریان دارد در نتیجه در مدت چند ساعت تمام حیاتها و آنچه های شهر و قراء واقعه در جلگه پر از شن میشود که پس از توقف باد مستنزم جمع کردن بسیار آحرص دیوارهای جنوب و جنوب غربی شهر و قراء جلگه را در ریزش بهمان میکند قنات نیز از این حیث آسیب می بیند عبور و مرور مشکوک و گاهی غیر ممکن میشود وانی قراء واقعه در دامنه کوهستان این بخش از این قسمت خسارتی منوجهشان نمیشود مقدار بارندگی خیلی کم بطور متوسط میتوان از ۱۲ الی ۲۰ سانتیمتر در سال برآورد نمود مرصوب ترین مواقع سال در آوایل زمستان است آب مشروب و وزارتتی این بخش بطور کلی از قنات و چشمه سارها است طول ترین قنات شهرستان کرمان میتوان گفت در همین بخش است طول انعام از قنات حومه شهر به ۳۰ کیلومتر میرسد و عمق جبه های اولیه از ۱۲۰ متر متجاوز است .

ارتفاعات: در این بخشی سارشته ارتفاعات تقریباً موازی شرقی و غربی زیر مشاهده میشود .

۱- ارتفاعات شمالی به سلسله جبالیکه از جنوب به بخش زرنند به شهرستان هم امتداد دارد از شمال و مشرق این بخش میگرد شهر کرمان و قراء حومه در دامنه جنوب غربی این سلسله قرار گرفته قلل مرتفع این سلسله تقریباً در این بخش واقع شده است که درهای مهم قلل در تمام سال دارای برف است اسامی قلل مهم از شمال غرب به جنوب شرق عبارتند از قله کوه سرخ در کوهپایه بازتفیع ۳۴۰۰ متر کافر کوه و کوه مهر با ارتفاع ۳۷۰۰ متر قله کوه گسری کوه نصر و کوه فرهاد و کوه سیرج با ارتفاع ۳۳۰۰ - ۳۳۲۰ متر و قله مهم پروان با ارتفاع ۳۷۷۵ متر در آخرین حد این بخش عموداً قبل و خط لر اس این کوهستانها بر سگاه بوده و شکافهای آن عبارت است از شمال غرب به جنوب شرق ۱ دهانه هریمی بین کرمان و کوهپایه ۲ دهانه گرگز بین کوه سعیدی و کوه ملاعلی شکاف و معبر کیشویس کرمان و در خشکاب گردیده کوه حصار بین چهار و پنج شهداد کرمان گردیده ۹ سرو گردنه سیرج بین کرمان و شهداد معابر در قسمت راه هدی این بخش ذکر خواهد شد .

۲- ارتفاعات جنوبی - از کوه جنوبی بکوشته ارتفاعات کوناهای طرف مغرب امتداد داشته از قسمت شمالی بگازو برسد در گذشته و بکوهستان بارچین و شهر بانک محصل میکرد در بخش کرمان این ارتفاعات نام کوه بگازو و در قسمت بردسیر به کوه کله گاو نامیده میشوند در شکاف و دو گردنه در این قسمت مشاهده میشود شکاف اولی شام دهانه بهرامجرد و شکاف دومی به دهانه کمال آباد معروف است گردنه ولی به گردنه حورس نامت و کرمان گردنه دومی به نام گردنه دختر بین کرمان و بردسیر میباشد ارتفاع کوه سنگبار ۳۴۴۰ متر و گردنه حورس در ارتفاع ۲۲۱۰ متر واقع و گردنه دختر در ارتفاع ۲۲۶۶ متر و کوه کله گاو با ارتفاع ۲۵۹۰ متر است .

۳- ارتفاعات غربی - سلسله جبال دره دو دواوار و مادامان که از مشرق باقی شروع میشود در ۳۰ کیلومتری غربی شهر کرمان تمام میشود فقط در دهانه

شرقی این رشته در بخش حومه کرمان واقع موسوم به یوزه بنه یران است شرح قبیل و معانی آن را در قسمت زیر در دستنجان خواهیم دید

رودخانه‌ها رودخانه قابل ذکر این بخش عبارتند از ۱ رودخانه چاری که سرچشمه آن از کوه شاه بوده پس از عبور از شیرنگ و ده تازیان بهرامجرد از دهه بهرامجرد خارج از سی چری رافع در مشرق باغین را مشروب میسایند این رودخانه در تمام خط سیر خود دارای آب نیست بلکه در بعضی نقاط از سطح رودخانه عبور چشمه تراوش نمود و در برخی نقاط محو میشود ولی در دهه بهرامجرد مورد استفاده واقع میگردد سیلاب آن در موقع بارش و فصل زمستان از ۳ کیلومتری جنوب باغین عبور و به دق کبوترخان منتهی میشود

۲ - رودخانه لاله رار که سرچشمه آن نیز کوه شاه است پس از عبور از لاله رار و دهه عسگر و بر دسیر و مشروب نمودن اراضی کمال آباد مازاد آب آن بوسیله حوب مخصوصی اراضی کبوترخان را مشروب مینماید مشخصات این رودخانه نیز مطابق رودخانه چاری است سیلاب آن از ۶ کیلومتری جنوب غربی کبوترخان گذشته بدشت رحسجان سرازیر میشود

۳ - رودخانه سعیدی که از دوه کوه سعیدی سرچشمه گرفته از يك کیلومتری شمال غربی شهر بطرف کوبر سرازیر میشود سمت عمده آب این رود نیز بوسیله حوب مخصوص در موزات مسر آن قریه سعیدی مجاور شهر کرمان را مشروب مینماید

۴ - رودخانه کوهپایه که از چندین رشته کوچک تشکیل شده پس از عبور از درحسکان به رودخانه دره سحی متصل به سهداد مبرود سابر رودخانه عموماً مسیر رود حساب میشوند و فقط در مواقع بارندگی آب آن زیاد و محل جریان سهل است و بهمین مناسبت اسمی از آنان برده میشود مهمترین آنها عبارتند از مسر رودخانه مهران که رحوپ شهر کرمان و وسطش در طرف دق کبوترخان منتهی است مسیر رود بندر بعلی آباد از کوه مهر و کافر کوه سرچشمه گرفته از

قسمت شرقی باغ مرآسیاب عبور در شرار به مسیر مهابانی متصل میشود در موقع طقیان هر دو رود شهر را تهدید مینمایند سد بقیه خرابی آن نیز موجود است مسیر رود دهه حسن آباد که آن نیز به مسیر رود مهران متصل میشود

جنگل : گرچه کوهستانهای این بخش دارای اشجار کوهی بوده ولی نظر به نزدیکی شهر و عدم توجه مصداق مصم مصرف و عدم رسیدن آنها در کوهستان های در دست هنوز قسمتهائی بقی است از قبیل کوهستان کوهپایه و دره کوه مهر و دره سختی - اشجار کوهی آن عبارت است از بادام کوهی و ارچن و یسته کوهی - وغیره که در صورت پیوند ممکن بود استفاده مهمی از آنها بشود بقی معروف به درمن که تنها سوخت اهالی شهر است از این کوهستانها میآورند

قسمت سیاسی

بخش حومه کرمان به سه دهستان ۱ - دهستان باغین ۲ - دهستان درختگان ۳ - دهستان خرچند تقسیم شده است

مرکز دهستان باغین قصبه باغین تعداد قرا ۳۲ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از اختیار آباد ۱۵۶۷ زندگی آباد ۱۸۲۵ رباط ۱۹۲۰ کبوترخان ۹۵۵ در

مرکز دهستان درختگان قریه درختگان تعداد قرا ۹۸ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از فوسک ۱۹۶ فقر ده بالا ۳۸۳ فقر دارسینوئی ۲۴۴ سیمک ۲۹۲

مرکز دهستان خرچند قصبه خرچند تعداد قرا ۹۸ قریه قرا ۱ مهم آن عبارتند از هروز ۱۶۶ فقر مهران ۱۶۸ کبوج ۳۱۸ فقر ۴۸۲ تنک دره ده زیار ۳۲۷

General Library

Tonran University شناسائی شهر کرمان

شهر کرمان مرکز استان هشتم و مرکز فرمانی لشکر و ناحیه است و بخش حومه میباشد

شهر کرمان در ۵۷°۵ طول شرقی و در ۳۴°۹ عرض شمالی واقع است ۱۷۹۱ متر از سطح آب انوس در محل اتصال سه دوه معروف مهران - درمن - رحسجان

در ۶ کیلومتری حومه عربی رصافت شمالی واقع گردیده قتل کوه‌های مهر ، کافر کوه و کوه سعیدی از یکطرف و کوه مهم و مرتفع جویبار از طرف دیگر يك دور نمای چشمگنی بمین شهر داده است . دماغه کوهستان شمالی بنام کوه مسجد صاحب‌الزمان بر ارتفاع ۵۵۰ متر صفت بشهر در پانصد متری مغرب شهر و بمیدان عمود به دماغه آن تا وسط شهر منتهی است . قلعه قدیمی کرمان نام قلعه دحر (بمعنی قلعه ایکی دست خردچی بدان ارسیده) در روی تپه با ارتفاع ۱۴۵ متر صفت بشهر واقع دماغه ردشیر با ارتفاع ۷۰ متر در آخرین تپه آن واقع شده . در روی این تپه ها آثار و علائم ساختمانهای صفت رقتل فخر و ها کن عمومی و دوار های ضخیم قلعه دیده میشود بصورت میدانیست که ممکن است از عمریات آن تاریخ جوی حاصل شود قلعه دحر کاملاً مسدود بشهر و در روی آن به حومه و محل های شهر را میتوان مشاهده نمود شهر دارای شکل دهرتبی است که قعر آن از شمال بجنوب ۳۱۴۰ متر و از مشرق به مغرب ۵۳۰۰ متر است با آنکه کرمان مرکز منطقه بوده در ورود بآن انحصار ملاحظه شد . مهمی مرود شده به جرحانهای زیاد و دیوارهای نیمه خراب و جز تعدادی نادگیر مناظر دیگری منظر نمیرسد . کلیه شهر کرمان به پنج محله اصلی و سه محله ارضی تقسیم میشود ۱ - محله شهر ۲ - محله خواجه خضر ۳ - محله قطب اولیا ۴ - میدان قلعه ۵ - شاه عادل و سه محله ارضی محله زردشتین کوجه ماهان و سر جوی معینی محله باغهای زیر سیم و باغهای بشهر و جوی محله که با خارج شهر ولی متصل بشهر میباشد از باصرت تر در محله های شهر محسوب میشود (محس بشهر کرمان پیوست) در شهر گرهان ساختمانهای قدیمی و زیادی وجود دارد که قدیمترین آنها مسجد ملك در زمان توران شاه ۶۷۷ هجری و فیه سنه در زمان شاه خاقان ۶۶۴ هجری و مسجد پادشاه در زمان شاه شجاع ۷۶۵ هجری میباشد مسجد جامع و کانون اسیرای گنجعلی خا و ساختمانهای وکیل و عابا و مسجد ابراهیمخان غیر در زمان صوفیه و بعد آن ساخته شده است . ارس ۱۳۱۲ شروع به ایجاد حیادان

شده باخراب کردن چند کوجه و بر کردن چند خندق فعلیش خیدبان در حوال و عرص شهر احداث شده ولی بمساحت قعر اهالی هنوز حفرین بعضی از خیابانها ساختمان نشده قبرستان قدیمی شهر مقابل مسجد جامع بمیدان واقع نمیدان که بیج حیادان آن متصل است

از معایب شهر میباید بدانشن آب جاری را ذکر کرد زیرا که قدیم چندین قنات مخصوص شهر بنام شهر آباد و غوره وجود داشته (وجود چندین درخت چنار قدیمی و آسیاب آبی مجاور اصطبل شهر داری قلمسی همچمین قنات خرابه شهر آباد کوه این مطلب است) گمان میرود در موقع محاصره شهر از طرف آقامحمدخان قاجار قناتها پر شده باشد فعلاً خیابانهای شهر آب د نمی بداشه گهر و قنات آب دت رسیف و سگریست آبد در حومه جاری است بهمین مساحت حیادان شهپور که طویلترین و قدیمترین حیادان شهر است هنوز مشعر بنده در قسمت آبی رزمزمی شهر شهر ر ر ر ر ر های توابع خود عینی قراست زیرا اولاً بیش از ده قنات متعلق به قعر محصور شهر یا عبق و الی دحتر از زیر زمین جاری است لذا هر بقعه از شهر را ده لی ۱۲ متر بکنند آب شیرین بر میخورد خاصه آنکه بوسیله تدمبه به گاو گرد مرتباً از این چاه ها آب کشیده شده در ای صورت از نظر بهداشت بهترین آب است از آبهای قنات حتر در قسمت های اولیه آب قعر بدست نمیدانند ب قنات مسطوره ا ر ر ر آقا گوانا تراست آب انبارهای قدیمی مهمی نر در کرمان وجود دارد از قنات آب انبار مسجد حاجی آ قاعلی آب انبار پادشاه و غیره

سکته شهر کرمان ۵۰۱۰۰۰ نفر تخمین زده میشود که قلام مهم آن ر من ر تشکیل میشود

شماره ۳۰۱۰۰۰ نفر ششخی ۶۰۰۰ نفر دوشخی ۵۰۰۰ نفر دهشی ۱۵۰۰ نفر صوفی ۱۲۰۰ نفر یهودی ۱۲۰۰۰ نفر شهر کرمان مرکز پیروان شیعی قریب کرمانه که رئیس آنها به غزلیت و بیکی طبع معروف است

رد داشتن کرمان بیشتر تاجر و حاکم و اجاره کار و بزاز هستند کلیه میان
به دوشاه فروشی و حراری مشغولند .

صنعت بیشتر اهالی شیخ کرمان قالی بافی است بیش از هزاران دستگاه
قالی بافی در این شهر وجود دارد شال بافی و پته دوزی نیز معمول است . بالا بیکه
بیش از سی هزار نفر از اهالی شهر در کارخانه قالی بافی و شال بافی زن و مرد
مشغول کار هستند ولی کمتر ممکن است که کارگر قالی بافی بتواند یکدست
ببافد نو برای خود بپهد اهلای شهر کرمان را با اطمینان کامل میتوان
تقریباً این اهالی شهرهای ایران را دید از سالهای پیش مرد کار را طوری تعیین
کرده اند که فقط هزینه روزانه بطور مختصر اداره شود در صورتیکه استفاده
کلی آمرزش کتبی و حسی و حرجی و سداد درجه ۱ و ۲ دلالان قالی میبرند
بیک کارخانه پشم ریزی و دو کارخانه پشم شویی و یک کارخانه برق نیز در شهر
کرمان وجود دارد

شهر کرمان دارای دانشگاه پسران و یک دانشسرای دختران و دبیرستان
و ۱۲ دبستان پسران و دختران است

سند لشکر در شهر کرمان و سردارخانه های آن در ۹ کیلومتری مشرق
شهر در قسمت اولپی قریه باغ سرآسیاب واقع است

تلگراف بیسیم استان هشتم در ۵ کیلومتری مغرب شهر در اراضی جلال آباد
واقع شده است

خطوط تلگراف تلفنی که از کرمان باطراف خارج میشود عبارتند از

۱ - خط تلگراف کرمان یزد طهران از طریق مغان کبوترخان و فستجان

۲ - خط تلگراف کرمان مشهد عباس از طریق نکار قلعه عسکریافت

۳ - خط تلگراف کرمان زاهدان از طریق ماهان

۴ - خط تلفن کرمان یزد از طریق کبوترخان و فستجان

قسمت اقتصادی

بطور کلی اهالی شهرستان کرمان در قسمت اقتصادی از متایر شهر شاهای
کشور عقب میباشد .

۱/۵۰ از اهالی این منطقه فقیر و مزدور هستند ۱/۲۵ را نیز مردان متوسط
کاسب و خورده مالک تشکیل داده فقط ۱/۲۵ را میتوان ثروتمند میدانیم
رفه اندوخته اهالی در نتیجه قحط و صدمه جوئی و بردی و عادی شده است
ثروتمندان را از طبقه مالکین و بزاز و دارندگان کارخانه های مهم قالی بافی
میتوان تعیین نمود .

بجارت منطقه در درجه اول صادرات قالی و شال و پته میباشد صادرات
لوازمات زندگی بشهر شاهای کرمان از قبیل قم چرب و روغن و زردانه
باغت سهرجان زرد و اور شهداد منحصر از شهر کرمان بوده و این لحاظ دارای
اهمیت است همچنین مازاد محصولات طبیعی و مصنوعی شهرتهای مذکور
واردات کرمان را تشکیل میدهد مخصوصاً پشم و کرک و قالی و روغن و
کشک و خرما و تجارت عمده شهر کرمان به دست زرتشتیان میباشد . صنایع مهم
این بخش در درجه اول قالی بافی است که در نوع خود ممتاز و باارزش میباشد
این بخش محسوب میشود و فرقه وجود ندارد که در آن دستگاه قالی بافی نباشد
بطور کلی هشتاد درصد اهالی این من اصلاح دارند قالی بافی کرمان در درجه
مخصوصاً امریکا و هند و اروپا دارد چند کمپانی بطور مداوم در کرمان هستند
که مبادی نقشه قالی را بطور سلف و با افساد به صنعت مبادی از استادان بی
بضاعت خریداری و بهتاریجه حمل می نمایند

دیگر از صنایع کرمان شالی بافی است همچنین پته دوزی (پرده دوزی و پزی
و پچه) که محل همه آب شهر کرمان پته آن خیلی مشکو و مردماری و رقب
زیادی لازم دارد .

چراغ و قهوه جوئی برجی کرمان نیز جانب توجه است .

استعداد منطقه - اراضی این منطقه برای تهیه هر گونه غلات و میوهجات
مورد توجه است. همچنین تپش آفتاب و هوای صاف برای پرورش نباتات
بسیار مساعد و این گلی آب ماسع و نور اغلب از آنهاست.

در ارض عمومی گندم جو اریزن تریاک و پنبه است در اراضی کوهستانی
حبوبات پنبه میاید خربزه و هندوانه و خیار و غیره و سبزیجات بدست میآید
از میوهجات سرد درختی همه نوع مخصوصاً پسته در حدود کویران تمر خوب
میدهد حریزه کویر بسیار مرغوب و لطیف خربزه اصفهان است.

حیوانات اهلی منطقه گاو گوسفند الاغ و طیور خانگی حیوانات وحشی
کرک - کمر درو و شکار کوهی و در قسمت کوهستانی صیقلی و پلنگ در
جنگله در دشته های آبرو مشاهده میشود میوز وحشی و قری و در جنگله و کوه
مردوز فراوان در کوهستان دیده میشود.

معادن - در کوهستانهای این بخش بطو حتم معادن مختلفی وجود دارد
چون هنوز اکتشاف نشده میوز و سرب و مس نمود فقط در دره کوه بادامان
واقع در ۲۵ کیلومتری عربی شهر کامی. یعدال سنگ و مس در حواله سکندریه واقع
اهلی معدن و بعضی از ادوات از ذغال آن استفاده می کنند کامی سنگ آهک
و گچ و گچ شوره معدن و فور در تمام بخش بدست میآید
راه های بخش حومه کرمان.

راه شوشه کرمان بر از طریق باغین و فسنجان
راه شوشه کرمان بنظر عمده از طریق باغین سیرجان
راه شوشه کرمان زاهدان از طریق ماعان هم
راه نیمه شوشه کرمان زاهدان از طریق اختیار آباد و گاوخانه
راه نیمه شوشه کرمان جشرو از طریق سرآستانه شش
راه نیمه شوشه کرمان در حصار و طریق کرکر
راه کاروان در مهم کرمان شهداد از طریق بلبلو و سرچ
راه کاروان و مهم کرمان باجهت از طریق نگر و قلعه عسکر

راه کاروان در کرمان بی بی حیات از طریق بادامان و چشمه کر
راه های مار و چین تمام قره موجود در قسمت جنگله ممکن است باغی و نه
خیلی کم تبدیل به شوشه شود

قسمت نظامی

جهت مطالعه روحیات اهالی این بخش از نقطه نظر نظامی بایستی قسمت
شهر نشین آنرا جداگانه مطالعه نموده. قسمت شهر نشین این بخش بایستی به
فایده جوانان بسواد و تحصیل کرده بقیه فاقد همه گونه حدت طلب می میباشند
اولاد و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده
میشوند عموماً در مجوز و استعداد جسمانی ندارند تپش و قوت جو بدن و سردای
شهر مبتلا به تریاک و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده
کرده و کسبه برای کارهای اداری و صنف و بخانه و مهمانسی و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده
اضطباط شهری و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده
حومه و کوهستان میتوان بهترین سربازان و پرورنده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده
لظام و میتوان تربیت نمود این مردمان در راه و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده و سواد و تحصیل کرده
خوب باغی ساده و مختصر و عملیات سخت و حومه خود را از دست نمیدهند
نسبت به روسا و فرماندهان خود کاملاً صمیمی خواهند بود

تعداد زوجات عموم یکی اشخاص در ی دوزن خیلی کم تعداد خواهند بود
در باب بخش است.

در باب بخش حومه کرمان در شرق در مسور و مرضی و جبهه و صرف
هم موضع مهم دوی محصور هم کرمان در گردنه سینه حصار است که در قسمت بخش
معاقد کر خواهند شد.

از طرف جنوب از تعامات جنوبی بخش در درجه آخر واقع موضع دفاعی
اصبی در سکام و مهم کرمان باید مورد بررسی قرار ده که آنهم در
قسمت بخش بر قسیر شرح داده خواهد شد

از طرف مغرب موضع دفاعی دهلیزهای زاهدان و فسنجان است که به واسطه

عرض بود در دهانه دفاع به سمت مشگل موضع اصلی دهان در دهانه و در
قسمت اول حدود کیلومتر چهار است که جاذبه این قوای دفاع عتشی با ارتفاعات
حدود و ارتفاعات کمان آب می باشد در قسمت دوم پور و بنیه پراکنده در امتداد راه
شوشه با این و گردنه دختر و ای روی هم رفته در هر دو مواضع مستلزم بکار بردن عده
زیاد و قایل تحرک است در دهانه بزرگ خط اصلی دفاع حدود پانزده کیلومتر است
که عرض دهانه نسبتاً کم و بنیه های مرتفع و متعددی نیز در مدخل دهانه وجود
دارد می باشد در قسمت دوم حدود کیلومتر و بالآخره موضع سوم ارتفاعات
پور لب تشر و کوه گسری و کوه دهنه است در این دهانه نیز دفاع مشگل
و بنیه دهانه و فستق در صورت احتمال به عرض مهاجم از طرف یزد موضع
دفاع را باید در حدود عرضی اندر مورد بررسی قرار داد که در قسمت پانزدهم
شرح آن خواهد گذشت

خط دفاع اصلی مهم بخش کرمان و همچنین بخش ماهان بخش زرتشت
از شمال به سمت رشکام و ارتفاعات شمال شرقی است گرچه به عرض مهاجم از طرف
لوت به بعد به نظر می رسد و ای بررسی در صورت حصول تصور هم در لوت و در
قسمتی از عمده قوای هم به منظور تهدید کرمان از جبهه راست است

این فرض در مورد مواضع دفاعی همانا مستحکم نمودن شکاف و
معدن مذکور در جبهه قریبی من بخش در حدود پانزده موضع طبیعی
این بخش است و عمده قریبی میون شکاف و معدن را حدود و تصور قوای
مهمی را مانع گردید

کتابخانه ملی ایران
مخطوطات
اصول

۴ - بخش ماهان (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی:

بخش ماهان از شمال محدود است به بخش حومه کرمان از مشرق به
گردنه سید جهان و گردنه گل شور و جنوب به کوه مهم جویدار از مغرب به
بخش حومه کرمان

طول جغرافیای آن از ۵۷° ۵۰' الی ۵۷° ۳۰' و عرض جغرافیایی از ۲۹° ۵۰' الی
۳۰° ۱۰' مساحت بخش بطور تقریب ۱۶۰۰ کیلومتر مربع بخش ماهان از حوض
آب هر دو درین بخش های کرمان است کلمه کرمان را در لغت و در بخش در
دره ها و دامنه های کوهستان واقع و آب مشرب و زراعتی آن ارتفاعات و چشمه
سارهاست آب های قنات و چشمه ها فراوان و گوارا است

ارتفاعات : کوه جویدار در جنوب و سلسله کوهستان شمال شرقی کرمان
در شمال این بخش واقع بین دورشته در مسافتی که حدود شرقی منطقه می کشد
در دشت و کوه خورده محدود است حدود ۱۰۰ کیلومتر مربع و در ارتفاع کوه جویدار
۳۹۶۵ متر و قلل ارتفاعات شمالی از مغرب به مشرق ۱ - قلعه کوه پرو و ارتفاع
۳۷۷۵ متر ۲ - کوه قبله ۳۵۵۰ متر ۳ - کوه آدوری ۳۴۰۰ متر ۴ - معدن و شکاف
در کوهستان جنوبی در دهنه بهر مجرد (که شرح آن در بخش حومه کرمان
گذشت) بطرف مشرق منتهی شده گردنه کرد در این محدوده و کوه در
کوهستان شمالی گردنه منحصرو صعب العبور گونگ بین ماهان و دهستان
کونگ در ارتفاع ۲۷۰۰ متر می باشد گردنه جهان در ارتفاع ۲۶۵۰ متر و گردنه
گلشور در ارتفاع ۲۵۵۰ متر واقع در مشرق بخش بین ماهان و کرمان

رودخانه ها : رودخانه دائمی در این بخش وجود ندارد تنها مسیر رودخانه
است که در موقع بارندگی و طغیان قریب به دهانه وای می کشد و به جای قنات

قصیده جیحون در ارتفع ۱۸۴۰ متر در دامنه کوه «خوبار» ۲۹ کیلومتری جنوب شهر کرمان واقع است.

چهار قدرت مهم هر مین و رو گیل آید و همچنان که گوشه باغستانهای مهم
آنها در قسمت های اولیای قصبه و از طریق زراعتی آنها در قسمت سفلی مشروب
میگردد تعداد مزارع ۷۲۵۶ نفر و اوقات در این قصبه وجود دارد

وہابیہ قہرستانہ

[illegible]

صدراعظم این بخش قاضی مافی است که در تمام قرا و قصبات برای
فرماندهی ارش شهر و از تابان معالی یافته به دستور
دستوران از این دست و در این

تجارت در این بخش منحصر است به صدور قالی و جوامع و واردات آن
لوازم زندگی.

[illegible]

روزہ کی اس وجہ سے

۱ راه 4×10^3 = ۴۰۰۰ در قسمت 4×10^3 و ۴۰۰۰ در قسمت 4×10^3

۴- راه میانه شوسه فرغانه به راجن که در ۱۰ کیلومتری مشرق جلالتور از
راه شوسه بم منشعب از پیرم مسکاکر شده که شروع عبور می نماید.

۳- راه نیمه شوسه جابجایی به شته آباد کلبه از لنگر - قطعت پستون -
کوثر در - جویان عبور می نماید

بین کایه آراء این معضی راه خالص وجود دارد ،
خط تلگراف کرمان را همان غیر از مابقی میگذرد ولی خود قصدیه برقیه به
تلگراف و تلفنی با احتیاج ندارد

تذکرہ بکریہ

از نقطه نظر قوای روحی و جسمی و تعداد موایده اهلای بخش مردمان نظیر
مردمان بخش کوهستانی حومه کرمان است که شرح آن داده شد.

دبج معتقه لوتسمال - اتم، معبر رسوخ قوای متعربس کرده گوت است
که با عدد قلیس میتوان این راه را مسعود نمود از طرف مغرب جنگه کرمان
و سکا میسطوح است

از جنوب کوه، مرتفع و مهم جویبار است که در به کوه در به چرخه
نچاره عبور توانی حسی پیاده نظام را خواهند در گرفته کوه در به به حد
اقبال و میوان مسدود نمود

از مشرق - در صورت تعرض مهاجم از طرف ... و وسیع ...
 گردنه سینه چپ و گردنه کل شور و ...
 گردنه اولی است پس در گردنه گره کم ...
 واقع است که تپل دیده دانی و تنظیم ... در عبور ...
 ۳۰. تپل ...

دری نگردد، زیرا موسس حساسی صمیمی و بی نظیر را در نهاد خود
چون موقوت دفاعی آن ندانید. رقصه نظیر در عین حال ماهی است که به جوش
های کرمان - زرقند و رقصینجاں حسی یزد در نهاد در صدد است بر آن بگذرد
موسع مناسبی با اهمیت این نقطه در این عرصه و وجود ندارد موسس دوم

۱۰ کیلومتری شرق ماهان مجاور تپه های دودران است گسر چنه جناح چپ آن مشکی به کوهستان قیبه است ولی پوشش جناح راست آن خالی از اشکال و حواله رود رودخانه بعد از موئسع اولی است. در محل دفاع این بخش گسترده میشود.

۵ - بخش شهداد (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش شهداد واقع است در ۳۰/۲۵ عرض شمالی و ۶۷/۴۱ طول شرقی از نصف النهار مشهد (گرینویچ)

محدود است از مشرق و شمال بکوه اوت خراسان از مغرب به کوه های سعیدی و کرمان از جنوب به بیم و لرمان.

مساحت بخش تقریباً ۱۴۹۰۴ کیلومتر مربع است.

آب و هوا - حال شهداد بواسطه پست بلندهای شکست آوری که دارد از حیث آب و هوا به سه منطقه تقسیم میشود منطقه گرمسیر - منطقه سردسیر - منطقه معتدل.

منطقه گرمسیری که قسمت اعظم این ناحیه را تشکیل میدهد واقع است در سمت مشرق و شمال شهداد و علت اختلاف این است که قسمت جنوب و غرب بیش از ۲۰۰۰ متر از قسمت مرزور مرمر است و در قسمت شهداد و تکاب (شمال و مشرق) هوا در تابستان بسیار گرم و حرارت به ۴۴ درجه در سایه میرسد و بهمین جهت نخیلات و مرکبات فراوان بعمل میآید.

منطقه سردسیری عبارت از نقاط مرتفع است که دره جوشان و دره سیرج باشد تقریباً ۲۰۰۰ متر از سطح نقاط گرمسیری مرتفع تر است و بقدری این ارتفاع محسوس است که در فاصله ۶۶ کیلومتری قصبه شهداد قصبه سیرج واقع است و حال آنکه شهداد گرمسیر کامل و قصبه سیرج سردسیر کاملی است.

منطقه معتدله واقع است در قسمت جنوب غربی شهداد که قصبه هشتادان و جوشان و کوك باشد.

کوه ها - فقط يك رشته کوه از شمال غربی شروع شده و از طرف جنوب به (یم) میرود و در امتداد این رشته کوه نقاط معتدله و بالاخره نقاط سردسیری را تا آنجا که در خاک شهادت مییابد تشکیل میدهد.

این کوه در امتداد خود نامهای چندی دارد درین امتداد از شمال غرب مشهور بکوه درانی قریب ۳۰ کیلومتری که حلقه میآید بنام طبق سر نامیده میشود و قریب ۱۲ کیلومتر که امتداد پیدا میکند کوه شکر و کوه حقان نامیده میشود و تقریباً ۱۸ کیلومتر دیگر امتداد یافته بنام کوه پارگیری و دره بر آفتاب معروف است و از آنجا تقریباً ۶۰ کیلومتر فاصله گذار ۹ سر تشکیل یافته و تقریباً ۶۰ کیلومتر مسافت کوه فرهادی و دره مساند و گذار سیرج که راه گرمسار باشد آنجا تشکیل میشود و رشته دیگری را آنجا امتداد یافته بطرف جوشان میرود که قله آن کوه پرواز است که قریب ۳۵۰۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد و بزرگترین قله این رشته است و این رشته از گوک عمود نموده بطرف خاک یم میرود.

و نیز کوه دیگری در فسا بین سیرج و جوشان واقع است که معروف است به کوه آبگرم که قله آن کوه قریب ۶۰۰ متر جلگه - همدار ارتفاع دارد و این کوه دارای چشمه آب گرمی است که فواید کرم و در حین زمستان به زحمت میسر است و در این کوه در حدود ۱۰ جاوار مسکن دارند که مور زرع و عهد در دره و سبب آسره آن کوه و بودن فرسنگ بر روی که معروف است به قبر سلطان حسن شاه دائماً از اطراف برای زیارت باین کوه مسافرت میشود.

میراث باستانی این کوه ها سنگ است و چون اکتشافاتی نشده معلوم نیست چه نوع معدنی در آنها است.

معدنی که در این کوه ها وجود دارد خیلی دهنه است که در ابتدای کرمانشاه مشهور است به دهنه عار و دیگری دهنه پیچ که تقریباً ۲۴ کیلومتر از دهنه عار بطرف جنوب میآید و با محصور محارحی انومیل رو خواهد شد.

تقریباً ۱۸ کیلومتر حلقه آمده گذار مشهور خرشکن را تشکیل میدهد تقریباً ۶ کیلومتر بعد از آن تمگی است که آب شهادت از آن عبور میکند - تقریباً بهاصله ۶ کیلومتری راه گذار شهادت تشکیل میشود - بعد از ۶ کیلومتر دیگر کوه حقان پیدا میشود - تقریباً ۱۸ کیلومتر بعد از آن راه گذار ۹ سر تشکیل یافته - ۶ کیلومتر دیگر که کوه امتداد یافته راه گذار سیرج تشکیل میشود که قدری از آن را اداره راه شوشه نموده است - و تقریباً ۶۰ کیلومتر بعد از آن راه گذار گوک مییابد.

شکافهای مهم این کوه عبارت از همان راه هائی است که ذکر شد جوبهارها - عبارت از - آب دهنه عار که از خود دهنه سرچشمه گرفته پس از طی ۲۵ کیلومتر دوزخه (بیشه و بوزه کوه) را مشروب میسازد و در آب شهادت رشته اول که از درخت اسگون سرچشمه گرفته پس از طی ۷ کیلومتر داخل شهادت میشود آب کوه حقان که در خود این کوه سرچشمه گرفته پس از طی ۲۰ کیلومتر از آنجا چهار فرسخ را مشروب میسازد آب دره سیرج - که از کوه فرهادی سرچشمه گرفته پس از طی تقریباً ۲۵ کیلومتر به سیرج آمده از آنجا و باغات را مشروب نموده و بقیه آن پس از طی ۳۰ کیلومتر دیگر به اندر هجرد میرود.

آب جوشان که از کوه پرواز سرچشمه گرفته پس از طی ۲۰ کیلومتر به جوشان آمده از آنجا و باغات را مشروب نموده و گاهی بقیه آن تقریباً پس از ۷ کیلومتر دیگر به اندر هجرد میرود و از چشمه سارهای بابا گلو پیر غیب که تقریباً در ۶ کیلومتری اندر هجرد واقع است آبی میرون آمده تقریباً پس از طی ۲۰ کیلومتر مسافت دوزخه و رودخانه و مختار آباد را مشروب میسازد.

آب کوه آبگرم - که از خود کوه سرچشمه گرفته پس از مشروب نمودن از آنجا پائین کوه در همانجا داخل آب جوشان شده که بالاخره در آب آهم تقریباً بعد از طی ۲۵ کیلومتر به اندر هجرد میرود.

ماہی گھوڑ چینی - ایشم ریشی - پٹیہ ریشی - بوسیلہ جرح دستی قدیم

مخازن - این حدود منحصر به کسبه جزء است که اجناس طرفه احتیاج را از گرهان خریداری نموده و به شهادت یا نقاط دیگر آورده مصرف فروش میزند. فقط در موقع زمستان و قیام و حر و سردی و در سال و فصلی چندین متفرقه شهادت آورده در عوض خرمای خریداری کرده با خود میبرند محصولات و دواغ و زراعت و حر و حر و شهادت در نقاط گرمسیر کنندم حر - حنا و رنگ - کنبند - درم - پنبه - خرمای باقسام مختلف .

ہیوجت نقاد - گر سپر - مرکبات - بارہج - بارہکی پرہس

در انچه كه در كز - گز - جو - پز - سز -

نوع زراعت - در نقطه سردسیر - گندم - جو - ارزن - حوثرش - ذرت
ماش - لوبیا - نخود - عدس - گردو و سنگک - یووجد - چمندر - تناکو -
سیاه دانه - کنجد -

میوه - حوت - در نقاط سرد سیر - ثروت - انگور - خیابان - منظرانه - خربزه
 زرد آلو - سیب - نه - گیلاس - کلابی - آلبالو - پسته - بادام - گردو

خطوط توصیل رود دارد. و خطوط کدو، ابرو همان است که قبلاً ذکر شد
همان - چون تعداد کثیری اکتفا فانی نشده معلوم نیست ولی ممانعی که حدیثاً
بین مردم گذاشته میشود عبارت از معدنی گوگرد در گورگ و معدنی سرب در کوه
های سیرج میباشد

وضعیت نظامی

سبب آنکه این حدود اغلب ویریده هستند اما ورزیدگی نظامی ندانند مگر
چون ادبیکه دوره نظام و طبعه را بپوشانند و رسیدن و مراعات کرده اند بطور متوسط
هر زن و شوهری دارای ۴ اولاد و اکثر اهالی دارای ۲ و ۳ بچه و مردان این خانها
سوزن هم اختیار میکنند

عطرز دفاع منظمه

بطور کلی چرن حد شمالی و شرقی و قسمتی از جنوبی این منطقه محدود
بکوبیر لوت است و در دوره های سابق محل تعینات بلوچها و فقه بود و در
که بهیچوجه مانعی در راه های آنها از قریل کوہ یاسد های دیگری نیست
قط آب کم است آنهم چرن بلوچها با شتر یا پیاده در محل ر تعین
میگردند و هر يك مشک آبی یا خود د شش اند و در قسمت غربی شهد و بهیچ
شکافه ای که قبلا ذکر شده دیگر راهی نیست و چون شکافه ای مذکور صاحب بعور
و با مختصر قوای در هر شکاف ممکن است دفع نمود

سمت توسعهیت سوق قواء - شهادت چنانکه بر محصولی است - چو - گندم
کاه - یونجه - حرما - گوسفند چنانچه قبلا مامور تهیه آذوقه اعزام گردیده
است آذوقه يك لشکر را تهیین نماید

۶ - بخش زرنند (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش زرنند از شمال محدود است به بخش راور از شرق و جنوب به بخش خومه کرمان از مغرب به بخش رفسنجان طول جغرافیائی آن از ۳۰° ۲۰' الی ۳۱° ۳۰' تحت بخش عبور تقریباً ۳۰۰ کیلومتر مربع آب و هوای این بخش در قسمت جلگه رفسنجان سرد و تابستان گرم و قسمت کوهستانی آن دارای آب و هوای معتدل و اوج بخش است .

رتفاعات - رشته جبال شرقی امتداد کوهستان کوه بنان و کوه طنجراج است که کوهستان شمال شرقی کرمان پیوسته و قله به امتداد می یابد و قله مرتفع آن از شمال غرب عبارتند از قله کوه سرخ و قله کوه دو شمع و کوه مزار

معتبر آن نیز از شمال غرب به جنوب شرق عبارتند از دهنه سرینان بین زرنند و راور و گردنه حشک و گردنه صواب العبور مزار ارتفاعات غربی در بخش زرنند و رفسنجان واقع که امتداد آن در جلگه باقی و اسفای آن ۲۰ کیلومتری مغرب شهر کرمان است

قلل مهم این رشته عبارت است از قله دوه در ارتفاع ۲۸۴۵ متر و قله کوه مخروطی مزار ۳۵۶۰ متر معابر آن عبارت است از گردنه سیریز بین نوق و سیریز و گردنه داوران بین رفسنجان و زرنند و معبر خاککی بین بی بی حیات و خندان و معبر آب غرض بین احمد آباد و باغین

رودخانه - رودخانه مهمی در این بخش وجود نداشته تنها مسیر سیلابی است که در مواقع بارندگی سیلاب آنها به مسیر جلگه متصل میشود مسیر جلگه که ابتدای آن حدود کومر بوده از جنوب قصبه زرنند عبور در بردان آمدن عرض تر شده در حدود سیریز دارای آب شور بوده به باتلاق مافی منتهی میشود .

آبهای کوهستان شرقی و کوهستان غربی نیز بدین مسیر متصل میشوند جویبار های چندی نیز از کوهستان شرقی جریان دارد که بعضی از قراہ دامنه را مشروب میکنند .

قسمت سیاسی

معداد نفوس این بخش مجموعاً ۳۰۱۰۰ نفر مرکز بخش قصبه مغربه زرنند است که آب مخصوص نداشته و فستقی در مجاور که در روستای آن عبور می نماید استفاده نمی نمایند .

اهمیت آن به سطر وجود چند کان پیرله وری است که احتیاجات قراہ مجاور را تامین می نماید تعداد نفوس قصبه مزبور ۱۸۵۰ نفر دارای یک دبستان است .

مسکنه این بخش از طوایف مختلفه سیستانی و مشهور بهسکی است احلاق و آداب در این خلاق آداب علام و دل همه گونه تربیت معتدل اعلی شیعه و آداب و رسوم اسلام را مجرا میدارند .

اکثر آرای تمدن و قایلی از آنها چویان میباشد

این بخش از چهار دهستان بشرح زیر تشکیل شده

۱ - دهستان خومه ۴۳ قریه مرکز دهستان قصبه زرنند ۱۸۵۰ نفر قریه معتبر آن محمد آباد خومه ۴۴ احمد آباد دیدمعی ۸۹۸ مردوس ۳۰۰ ح ۷۳۰۵۷ فتح آباد ۳۷۱ و محان ۲۷۸ نفر

۲ - دهستان یزدان آباد ۱۹ قریه مرکز دهستان قریه یزدان آباد ۵۵۸ نفر قریه معتبر آن عبارت است از خالی آباد ۴۳۰ فتح آباد ۲۶۳ فتح آب ۱۵۷ نفر

۳ - دهستان کوه شرقی ۱۷۱ قریه مرکز دهستان قریه خدنگ ۸۶۷ نفر قریه معتبر آن عبارت است از حشک ۶۹۶ حشک ۴۵۹ صحر حه ۹۷۳ شیخه ۷۱۳ گیلک ۶۱۲ نفر .

۴ - دهستان کوه غربی ۱۲۸ قریه مرکز دهستان قریه جرجانک ۸۶۵ نفر

قراه مشیر آن عبارت است از بها آباد ۶۵۷ جاکن ۳۲۳ ده یعقوب ۳۰۳
سبلو تیه ۲۷۹

خصوصاً تلگراف تلفن وجود ندارد.

قسمت اقتصادی

عده قبیلی بطور متوسط ثروتمند بقیه قد دارای بوده بطور خرده مالک
و مردوری امرار معاش مینمایند صنایع مهم بخش قالی بافی است که برای
شرکتی داخلی و خارجی شهر کرمان بهیچ وجه را بطور سلف معروضه در
درجه دوم گریس بافی است که از مصرف خود زیاد داشته به بخش های دیگر
صادر مینمایند.

تجارت بخش منحصر به صدور قالی و گریس و محصولات طبیعی بشهر
کرمان و واردات آن لوازمات زندگی از شهر میباشد.

استعداد منطقه - قسمت جلگه این بخش از حیث آب و هوا و زمین نظیر
رفسنجان بوده پسته ثمر خوب میدهد بدین لحاظ اخیراً باغهای زیادی در قراه
جلگه احداث شده که ممکن است در آینده درآمد خوبی برای صاحبان آنها
داشته باشد.

زراعت عمومی آن گندم جو ارزن پنبه و تریاک در کوهستانهای شرقی و
غربی آن بریک خوب بدست میدهد کله داری در کوهستانهای آن معمول مراتع
در دامنه کوهستانهای شرقی و غربی برای گوسفند موجود و همچنین برای چراگاه
شتر در قسمت شمال غربی دهستان پیردان آباد و حدود سیریز مراتع خوبی وجود
دارد که مورد استفاده و قلع میشود.

شجر - در بعضی نقاط کوهستانهای این بخش اشجار کوهی از قبیل
بدوم کوهی و پسته کوهی و انجیر و غیره موجود است ولی استفاده از آن جز
برای تهیه ذغال نیست.

معدن دغس سنگ در کوهستان سرمدان موجود و معدن مس هم در بعضی

از نقاط کوهستانی دیده شده که نمونه استخراج آنرا نشان میدهد معادن رچ
ساده کچ و کچ شوره در اغلب نقاط معش موجود بصورتیکه شیبند میشود معدن
سرب هم ممکن است باشد.

حیوانات اهلی آن گاو گوسفند شتر الاغ از حیوانات وحشی گرگ روباه
و شغال در دامنه و جلگه آهو بسیار در کوهستانها شکار کوهی و پلنگ نیز
وجود دارد.

راهمها - راه نیمه شوسه درند کرمان از طریق علی آباد گاو و با اختیار آباد
راه نیمه شوسه درند کوه بنان راورد از طریق فتح آباد کوه بنان (عبور
از این راه خیلی کم گاهی از قوت روسای شرکتها مرش و ملاکین معروضه میباشد
تعمیر لازم دارد.)

در کلیه قراه قصبات بخش راه مالرو وجود دارد که با آسانی ممکن است
نیمه شوسه شود.

قسمت نظامی

از لحاظ قوای جسمانی و روحی نسبتاً خوب سربازان بااضه طرز بردباری
میتوان قربت نمود تعداد زو حائن تقریباً یکی موالید رضایت بخش کثراً
دارای سه الی ۵ اولاد هستند.

دفاع بخش از مشرق وجود معابر صعب العبور در کوهستان شرقی بهترین
مواضع دفاع از طرف مشرق بوده با توجه مخصوص ممکن است کاملاً
دفاع نمود.

از جنوب دهلیز عربی بین کوهستان شرقی و کوه غربی است که پوشش
آن مشکل است از مرتب معابر کوهستان شرقی نظیر قسمت کوهستان شرقی هستند.

از شمال مخصوصاً شمال غرب امتداد دهلیز ورنه به باقی است که پوشش
آن مسلم قوای زیادی میباشد وجود تپه های متعدد در داخل دهلیز که
خوبی برای دفاع مناسب میشود.

۷ - بخش راور و کوه بنان (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش راور و کوه بنان محدود است از شمال بدشت لوت مرکز از مغرب به بخش بافق از جنوب به بخش زربید و دهستان کوهپایه از مشرق بدشت لوت کرمان طور حتمانی آن ۱۵۶' ۵۷' ۵۷' عرض آن از ۳۱' ۴۰' الی ۳۱' ۱۴' مساحت منطقه بطور تقریب ۶۰۰۰ کیلومتر مربع.

این بخش از شمال و مشرق منتهی به لوت شده در نتیجه هوای آن نسبت به سایر قسمت های جمع و محدود لوت خشک و گرم است آب مشرب و زراعتی از قنات و چشمه در میابد.

ارتفاعات - سلسله جبال مرکزی که از شمال غرب به جنوب شرق امتداد است و مرکز این بخش میگذرد ر قله مهم این کوهستان کوه طحراچه در ارتفاع ۲۶۰۰۰ متر است که دهستان راور در مشرق و دهستان کوه سب در دامنه غربی آن واقع است سرچشمه قنات های هر دو دهستان را همین کوه است از کوه های مهم دیگر این بخش کوه در بند واقع در شمال شرقی قصبه راور در ارتفاع ۲۴۴۰ متر و قله دیگر آن کوه شاه مار و کوه نحت لایف و کوه کججه در شمال و کوه سب در جنوب شرقی است این معبر و شکاف های مهم آن از جنوب معبر حوض پیچ بین راور و هروز و کوه پایانه از مغرب معبر سر بنان بین راور و زربید و معبر دشت خاک بین راور و هشت خاک و گردنه کوه بنان بین راور و کوه بنان در شمال معبر محف آباد بین راور و کجور و معبر چاه کوره و گردنه در بند در ارتفاع ۱۶۶۰ متر بین راور و بنای بند در مشرق شکاف رود سرگز از امتداد رودخانه شور

رودخانه ها - رودخانه های این بخش بطور کلی به سمت کرمان در تمام سال و در طول خود آب دائم ندارد فقط در بعضی فصول از سطح رود بطور

چشمه تراوش نموده و در نقطه دنگر محو میشوند و عبارتند از مسیر رود حوض پنج که سرچشمه آن از کوهستان شرقی در بند کوهپایه بوده پس از عبور از حوض پنج و حوض سه در ۵ کیلوتر متری جنوب شرقی قصبه از جهت خیز که از جنوب به شمال است تغییر جهت داده و مطرب مشرق منتهی به شکاف سرگران وارد میگردد از اسدای دهنه دارای آب حوده پس از مشروب نمودن چندین قریه محاور رود از کوهستان خارج مسیر آن پس از طی ۶۰ کیلومتر به مسیر رود شور که از کوهستان در بند جاری است متصل و پیوستن برود شیرین کوهپایه به بند راز شهادت میرسد ۲ مسیر رود سرگردان که از کوه طحراچه سرچشمه گرفته از شمال قصبه راور عبور میابد این مسیر در موقع بارندگی و سیلاب برای راور خطرناک است چنانچه در سال ۱۳۲۰ نصف قصبه راور و بعضی از قراء مجاور آنرا از بین برد ۳ مسیر کوتاه دیگر از کوه شاه ماران و کوه نحت لایف و کوه در بند به مسیر رود سرگردان پیوسته با یک قوس برود از لایه متصل میشود ۴ مسیر رود فیروز آباد از کوه طحراچه سرچشمه گرفته پس از عبور از جلگه کوه بنان به گویر بافق میریزد

قسمت سیاسی

بخش راور از دو دهستان راور و کوه بنان تشکیل میشود دهستان راور شامل ۴۹ قریه مهم ترین آن عبارت است از قصبه راور مرکز بخش و دهستان قراوه علی شمس آباد - روق آباد - شهر آباد - تعداد مجموع نفوس این دهستان ۹۰۰۰ نفر است ۲ - دهستان کوه بنان شامل ۲۲ قریه مهم ترین قراء آن فرکوش مرکز دهستان و قراء معبر آن فیروز آباد اسمعیل آباد اله آباد چور و کجور در شمال بخش منطقه در میان که خود دارای چندین قریه مهم است در مغرب بخش مرکز بخش قصبه راور است که در ۱۲۰ کیلومتر شرقی شمال کرمان واقع است اما احصای بیشتری داشته که در قسمت جغرافیای اقتصادی شرح آن داده خواهد شد تعداد نفوس ۳۰۰۰ نفر دارای یک دهستان پسرانه و یک دهستان دخترانه است.

قسمت اقتصادی

بخش راور و کوه بنان از بخش های دوز اقتاده کرمان است که در سر راه واقع نشده جز مکرهای پیلو ران و تمهیدات شرکتهای فرش و مامورین دوستی کسی بآن حدود رفت آمد نمیشایند در نتیجه از سایر بخش ها عقب میباشد

سابقا این بخش اهمیت فراوانی داشته مارا بدانم مهم روار مشهد محسوب میشده است از نواحی جنوب و شرقی فارس و تمام بخشهای کرمان مخصوصا بندر عباس عیندب جیرفت - رودبار و ایلات پس از ورود سکرمان از راه دهنه هیزمی و هر روز و حوض پنج به راور و رود پس از رفع خستگی و تهیه آذوقه بطور دسته جمعی از راور حرکت در قسمت شرقی لوت به قصبه های بند که آن نیز قریبه راور در استان خراسان است و فعلا اهمیت خود را از دست داده وارد میشوند بعدا از طریق دوهشت فردوس قریب حیدری به مشهد میرفتند عبور زوار در سال بیش از پنجاه هزار بار بوده و روی به رور تحمید کسبه راور به نسبت بیش از زارع بوده پس از روی کار آمدن ماشین با ایسکه شوسه و یا نیمه شوسه نمودن این راه بمراقب آسایش و طول آن کمتر از راه یزد طیس مشهد بوده ولی در نتیجه بیحالی متفقدین مخصوصا تاجران صاحبان ماشین کرمان و دوراندیشی و زرنگی اهالی یزد راه یزد طیس از طریق رند حن کشوده شده در نتیجه رور جنوب حتی اهالی بخشهای کرمان را بسوی خود جلب نمودند تعداد ماشین ها نیکه در این خط کار میکند مخصوصا اوایل زمستان ماشینهای بردارندهان بیشتر است فقط یکسرا را ملاکین راور در مجموع من پیش دنی را احلا کرده بوسیله اهالی راه را تقریبا صاف و برای اولین مرتبه ماشین سواری خود ق فردوس رفته بود اما در نتیجه فوت ساکنانی این شخص و عدم توجه تاجران صاحبان ماشین نقشه مشارالیه عملی نمیکرد اهمیت این راه را در جغرافیای نظامی شرح خواهیم داد.

صانع مهم این بخش قالی بافی است که برای شرکت های فرش کرمان و اربابان محلی یافته میشود.

بجارت آن منحصر به صدور قالی و خشکیار و لیمات استعداد منطقه برای زراعت کاملا خوب ولی آب آن از سایر بخشها کمتر است و راحت عمده آن گندم جو ارزن پنبه و در قسمت های کوهستانی حبوبات مسافت باز و اسببرد و رو و روغن و پیرو محصول کاشک های حلال و تنف گل سرخی کوه بنان معروف و معروف و خرمینا و خرمینا دارد.

گرچه از نقطه نظر کالها کثافت عمل نیامده ولی وجود بعضی معدن در این بخش مسلم است معدن پنبه نسوز در کوه بنان واقع حتی اهالی با قیله نمودن سنگ آب بطور ساده از خواص آن برای هرگز و وارد بیابان میسایند

راه های این بخش عبارت است از ۱- راه مالرو راور کرمان از طریق حوض پنج هر روز چترود که با هزینه کمی میتوان به نیمه شوسه تبدیل نمود.

۲- راه مالرو راور فردوس از طریق گردنه دربند چهل پایه وادی بند که با هزینه مختصری میتوان به نیمه شوسه تبدیل نمود.

۳- راه مالرو راور و زرتند از طریق دشت خاک

۴- راه مالرو راور و زرتند از طریق سر بنان

۵- راه مالرو راور کوه شاه از طریق گردنه کوه بنان

۶- راه نیمه شوسه راور کوه بنان زرتند کرمان که مالکین و صاحبان کارخانهای قالی بافی بقدرت از آن عبور و مرور میسایند.

خطوط تلگراف و تلفن در این بخش وجود ندارد مکانات پستی و محمولات آن بوسیله یک سواره انجام میگیرد

قسمت نظامی:

از نقطه نظر قوای جسمی و روحی و تعداد زوجات و هوای بخش

بطریق مردمان کوهستانی کرمان و ریزند میبندند میتوان سربران با اضطباط و شجاع مخصوصاً در نصف پیاده نظام تربیت نمود.

دفاع منطقه از قسمت‌های جنوب و مغرب نظر بوجود کوهستان مذکور در قسمت طبیعی و معاصر محدود سهل و از مشرق و شمال غیر مستقیم بدشت لوت کرمان و مرکزی است که احتمال تعرض مهاجم به نظر میآید.

نقطه از قسمت شمال شرقی مغرب را ویرانای بندور بود و این است که باید مورد بررسی قرار گیرد. فرض اشغال و امنی جنوب خراسان از طرف مهاجم و رسیدن به بیرجند و فردوس تصمیم تعرض بطرف کرمان و سیر عباس منظور ۱. قطع روابط استان جنوب خاوری کشور از مرکز ۲. - بقصد آوردن محور شوشه کرمان بندر عباس و کرمان اصفهان و کرمان بیرجند عملیات سوق الحیثی زیر مبادرت خواهد نمود.

۱ - با در زدن لوت کرمان از جنوب (این عمل مستلزم وقت زیاد و هزینه هنگفت عبور از مواعع طبیعی که بالاخره منظور اصلی با ساسی نامین نخواهد گردید ۲ - دور زدن دشت لوت مرکزی از شمال که معایب آن بیش از اولای است ۳ - عبور از لوت در این صورت تنها راه عبور از دشت لوت به هوای موقوری و به جنگی راه میبند به راور است سلسله کوه در شد کوه چهل پایه رومی سد نمرله پلی است بین لوت کرمان و لوت مرکزی نامعیر مختصر در بعد سال مورد ستاده واقع خواهد گردید در صورتیکه راه طبریز این محسفات را نداشته با خرنی باوندگی (در قسمت های کویر رباط خن و ریمه پشت بادام) و شتران غیر قابل عبور خواهد بود ضمناً اقصر ترین راهیست بین کرمان و خراسان .

موضع دفاع در این محور موضع ۱ ارتفاعات چهل پایه ۲ - موضع مهم

اصلی گردنه و معبر در پیداست که چندین قوای مدافع جنگی به رتبه دست خواهد بود ۳ - موضع سوم دهه کوه لطیف با دماغه کوه شاه هار است

لازم است اولاً این راه را از نقطه نظر تقویت جنبه اقتصادی کرمان و وسیله وزارت راه شوشه یا اقلامه : و در ۱۰ نقطه نقطه خطی راه معبر آنرا دقیقاً مورد بررسی قرار داد

۸ - بخش رفسنجان (از شهرستان کرمان)

مساحت طبیعی

بخش رفسنجان در ۲۳۳ کیلومتری مغرب شهر کرمان در محصور کرمان در دو قلع و محصور است از شمال به بخش ورنه از مشرق به بخش حومه کرمان از جنوب به بخش - میرجان از مغرب به بخش یرد

طول جغرافیائی آن ۵۵° ۱۰' عرض جغرافیائی ۵۶° ۲۳' مساحت بخش بطور تقریب ۲۵۰۰ کیلومتر مربع ارتفاع متوسط محل ۱۵۰۰ متر از سطح قله یوس

هوای این بخش نظیر جنگ حومه کرمان ورنه بوده تابستان در گرمتر است آب و هوای ورنه در این محدوده قنات است آب کایه قنات جنگله آن بهر دو به قنات بقیه قدری سوراخ می باشد آب قنات و جنگله - از کوهستان آن کور را و دارای هوای بسیار مطبوع است.

جنگله رفسنجان پس در رشته کوه شمال و جنوبی واقع باد دانی آن از جنوب غربی به شمال شرقی است در نتیجه دامنه جنوبی بخش دشت و قسمت شمالی جنگله و دامنه شمالی آن مخصوصاً حدود دهستان فوق شهر را به پشته راه شوسه کرمان یرد در دامنه جنوبی آن کشیده شده است

رفسانه در دورشته کوه - این در این بخش دیده میشود کوهستان شمال به نام کوهستان دورن پس جنگله رفسنجان ورنه مرتفعترین قله آن معروف سکوه دره در ۲۷۴۵ متر است کوهستان جنوبی قسمتی از سلسله جبالست که از شهر کوه یرد به کوه چوپندر متصل است و در حدود جنوبی رفسنجان نام کوهستان شهر - است در ارتفاع ۳۴۷۳ متر و کوه چا - کوه کوه - کوه کش و در ارتفاع کوه و کوهستان - در ارتفاع ۳۳۰۰ متر می باشد که جنگله رفسنجان را از جنگله

سرخان جنگله - در کوهستان جنوبی چمنین رشته رودخانه از قله کوهستان بطرف جنگله سرازیر میشود که در قسمت اول دارای آب و هوای آب آنها جنگله - میرسان - در رود انار در دهه شهر باهک رودخانه دهانه راویز و رودخانه شور که سرچشمه آن از گردنه سوراخ و بدینخت کوه بوده و مسیر آن از دهانه عشق آباد جنگله میرزد رودخانه دهه عباسعلی بنام رودخانه گیره دی که سرچشمه آن کوهستان ماربرو با رچی بوده پس از مشروب نمودن قراء محصور رودخانه و علی آباد را که مسیر آن در حدود ناصربه جنگله میربرد در موقع بارندگی زیاد سیلاب آن برای کلیه قراء رفسنجان خطرناک است از پست ترین نقطه جنگله که قسمت شمالی آبادها است رودخانه دماشیشو عبور میدهد به سرچشمه این رودخانه رودخانه ماهان رودخانه لانه را که است کایه مسیر رودخانه های شمالی و جنوبی بدان متصل از رفسنجان عبور در دهستان فوق به نام رودخانه شور معروف و به نام - باقی مسه می شود در سالهای نا وانی و عبور سیلاب در مسیر آب - و در این رفسنجان محدود شده بوده - سده جنوبی در رودخانه های کوهستان شمالی - حدود طول بوده در دامنه محصور میگردد فقط رودخانه دره در مساحت مهم و در قسمت اولیا دارای آب است

اشجار کوهی کوهستان شمالی خیلی کم و بهرور زمین بمصری ذغال رسیده در کوهستان جنوبی هنوز مقداری اشجار کوهی از قبیل بادام کوهی و بنه و از چوب دیده میشود.

اشجار کوهی کوهستان شمالی خیلی کم و بهرور زمین بمصری ذغال رسیده در کوهستان جنوبی هنوز مقداری اشجار کوهی از قبیل بادام کوهی و بنه و از چوب دیده میشود.

ثروتمندترین ملاکین شهرستان کرمان را میتوان گفت در بین بخشها باشد تا چند سال قبل در مساحت هر بطریق سایر بخشهای کرمان بود ولی در اثر ترقی پسته و صدور آن بخارج و تغییرات قابل ملاحظه در اقتصاد و در مساحت بخشید ملاکین شروع بایجاد باغستانهای پسته نموده در نتیجه بعد از چند پسته به ۵۰ هزار ده سال قبل رسید محصول آن زیاد شده به ثروت ملاکین و فجار اغرود وجود پسته در رفسنجان بواسطه اراضی مستعد و آب شور و هوای صاف است گرچه در جنگله زرند و سیرجان نیز به ثمر میرسد ولی هیچیک در رفسنجان بهر مقدار زراعت آن عبارت است از گندم جو و ارزن پنبه در قسمت کوهستانی قریباً و صوبات است از هر قیل موه جات سرسیری در این بخش بعضی میاید و اما - ۱ راه شوسه رفسنجان کرمان از طریق قاصر به کبودرخس

- ۲- راه شوسه رفسنجان یزد از طریق بیاض و داور
۳- راه نیمه شوسه رفسنجان سیرجان از طریق دهنه عشق آباد گردنه سوراخ
رید آباد این راه تعمیر لازم دارد
۴- راه مالرو رفسنجان زرنده از طریق داوران
۵- راه مالرو رفسنجان بافق از طریق دولت
۶- راه مالرو رفسنجان شهر بابک از طریق راور
بین کلیه قرا، بخش راه مالرو وجود دارد در قسمت جلگه سه قرن
مهم با ماشین و اسب
حیوانات اهلی این بخش گاو، گوسفند، الاغ و شتر، صحرایی حیوانات
وحشی گراز، روبه، شمال در جلگه و شزارها آهو دیده میشود در کوهستان آن
شکار کوهی و کبک فراوان است
کتابها در کوهستانهای این بخش موجود ولی چون اکتشافاتی بعمل
نیامده نوع آن معلوم است

أهالي بئر عيسى في إرضهم من غير أن يشعروا به

مرکز بخش و همچنین شهر بهرام آباد است که از سه آبادی متصل بهم
بنام بهرام آباد و قطاب آباد و علی آباد تشکیل شده دارای دو خیابان شمال
جنوب و شرقی غربی است مرکز گروهان امنیه و تلگرافخانه و قلع پستخانه
دارای یک دبیرستان و سه دبستان است
بخش و فسنجان از دهستان بشرح زیر تشکیل میشود .

- ۱ - دهستان حومه ۱۶ قریه مرکز دهستان بهرام آباد ۱۲۰۰۰ نفر قراء
معتبر آن ناسم آباد ۸۵۵ نفر مهدی آباد واحد ۴۷۲ نفر کریم آباد خواجه ۴۷۱
هرمز آباد ۳۶۴ نفر
- ۲ - دهستان کشکونیه ۵۰ قریه مرکز دهستان کشکونیه ۷۴۸ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از شریف آباد ۶۰۰ نفر شاعم آباد ۶۰۰ نفر بیاض ۵۶۰ صالح آباد
۴۰۸ نفر
- ۳ - دهستان اندر ۴۳ قریه مرکز دهستان قصیه ابار ۲۷۰۰ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از هرمز آباد ۱۵۰۰ نفر بهادران ۵۴۸ نفر کریم آباد ۲۰۱ حسن آباد
۲۰۰ نفر
- ۴ - دهستان بوق ۵۵ قریه مرکز دهستان مهدی آباد ۳۹۷ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از اسمعیل آباد ۴۳۵ نفر بهرمان ۴۰۲ جلال آباد ۳۹۶ نفر
دولت آباد ۳۱۲ نفر
- ۵ - دهستان خندان ۶۰ قریه مرکز دهستان خندان ۲۴۵ نفر قراء معتبر
آن عبارتند از دوران ۱۰۶۸ نفر دره ۱۰۰۰ گلو سالار ۶۲۲ نفر ارجاس
۳۳۷ نفر
- خطوط تلگراف و تلهفون این بخش عبارتند از خط تلگراف و قسمجان به کرمان
و خط تلگراف و قسمجان یزد خط تلهفون کرمان و خط تلهفون و قسمجان سیرجان
که از طریق اوراف گسود احمر - پاریز - زیند آباد - به سعید آباد سیرجان
متصل میشود

با انضمام پرداری روحیه عوی مخصوصاً پیاده نظام مدور در در قریب نمود
تعداد زوجات یکی تعداد موالید و شدت بخش است.

ده، ع منطقه از شمال - مدبر کوهستان شمالی عموماً صفت المهور متیون
با عبده قلیدی از راه های، جباری دفع نمود

از مشرق جلگه کرمان است که موقعیت خوبی برای دفاع ندارد

از مغرب دهلیز وسیع تر بوده و پوشش آل قوای ریددی لازم خواهد داشت
از جنوب - مواضع دفاعی کوهستان جنوبی آن باید کاملاً مورد بررسی
قرار گیرد چه بن کوهستان بین سیرجان و رفسیجان واقع بحال معرض از
سیرجان در سورتیکه بخش نامبرده از طرف مهاجم اشغال شده باشد حتی است
اولاً بمنظور قطع روابط مرکز از کرمان تماماً تهدید کرمان از طرف رفسیجان
که در فاصله آن مواضع دفاعی حوزی مشاهده نمیشود - بر این مواضع اصلی
دفاع در این کوهستان مدبر و گردنهای نامبرده در قسمت طبیعی این بخش
است که باید مورد بررسی دقیق قرار گرفته بصورت سد غیر قابل نفوذی درآید

۹ - بخش سیرجان (از شهرستان کرمان)

قسمت طبعی

بخش سیرجان از بخشهای معتبر فعلی شهرستان کرمان و قدیم نیز قبلی
موجود است - محدود است از شمال بخشی شهر، داک و رفسیجان از مغرب به
قسمت غربی کویر سیرجان و دامنه کوهستان قزو از جنوب دیگر دامنه چله
چقوک و شزار میدان گل از شمال شرق بخش بردسیر و از جنوب شرق بخش
بافت - طول جغرافیائی آن از ۵۵° ۱۰' الی ۵۶° ۱۰' و عرض آن از ۲۸° ۵۰' الی ۳۰°
مساحت بخش بطور تقریب ۱۱۰۰۰ کیلومتر مربع هوای این بخش نسبت
بموقعیت محل متغیر است قسمت کوهستانی آن هوای بسیار مطبوع داشته قسمت
جلگه در تابستان گرمتر است آب مشروب و مرز و مرزهای جلگه آن عموماً از
قنات در قسمت کوهستانی رودخانه و قنات و چشمه سار است تعداد قنات سیرجان
از کلیه بخشهای شهرستان کرمان بیشتر در قدیم بیش از این بوده - سیر جریان
کلیه قنات جلگه و کرمان آن از مشرق به مغرب و طول به ضعی از آنها در
جلگه از ۳۰ کیلومتر منجاور است قنات این بخش در سه خط شمال و جنوبی
موازی یا کویر سیرجان بشرح زیر

۱ - قنات کوهستان از مدبر الی بیدخوب و تسکوئیه در سینه کوهستان
شرقی - قنات - کوهستان و جلگه قنات آن از کرمان الی سعادت آباد
و کهن شهر ۳ قنات جلگه در موارب کویر در حد آبادی قسمت محدود و مساحت
تقسیم ردیف های نامبرده در چشمه قنات و حفظ حریم هر یک میباشد

از قنات - سلسله چالیکه از جنوب بخش رفسیجان و جنوب غربی بردسیر
گذشته به کوهستان شاه متصل میشود از شمال و مشرق این بخش مدور است
قلل و کوه های مهم آن عبارتند از شمال به جنوب کوه پاریز بار تقاع ۳۳۰۰ متر
کوه پاریز بار تقاع ۳۳۲۰ متر کوه چاه چوران بار تقاع ۲۹۵۰ متر کوه پاریز

(کوه خرسی) و کوه تمبور (دو کوه اخیر الذکر از شعاعات کوهستان اولی است که در موار آب کوهستان نزدیکتر به جلگه واقع شده اند) در مغرب بخش و کویر سیرجان کوهستان قنرو واقع قدر ۴۹۸۶ متر و در ۲۹۸۶ متر و کوه عن البر ارتفاع ۴۹۸۶ متر و کوه باغ جلال بطرف مشرق منتهی به کوه سفید و کوه خیر متصل میشود معبر معروف چاه چمر بین سیرجان و بندر عباس و گردنه سفید بین سیرجان و دشت بردر این قسمت واقع شده از مشرق ارتفاعات و چین خوردگی حشون و قلعه گردعلی و گریه جان است که در فاصله کوه خرسی و کوه خیر واقع شده و چندان ارتفاع و قله مشخص ندارد

معابر کوهستان از شمال غرب به جنوب عبارتند از ۱ گردنه پلایر بین سیرجان و رفسنجان ۲ گردنه و معبر خانه سرخ بین بردسیر و سیرجان ۳ گردنه گندار سه بین دهستان تسکوئیه و بردسیر گردنه سیاه بین بلورد و چهار گنبد گردنه حشون بین سیرجان و یافت در جنوب گردنه صعب العود خیر بین سیرجان و خیر گردنه سفید بین سیرجان و دشت برد گردنه چاه چفوک در محور شوشه سیرجان و بندر عباس در قسمت غربی بخش گردنه حسن آباد بین سیرجان و پلایر گردنه عن البر بین سیرجان و بلورد

رودخانه - رودخانه های من بخش در دهستان - فی و سه و عرب و جنوب شرق عبارتند از رودخانه پلایر که در چشمه آن نوره - کوه پلایر و در قسمت اولی دارای آب و مساحت آن در گذشته در دهستان - بلورد ۲ - رودخانه بسوجان - چشمه آن کوهستان پلایر پس از بسوجان و کران در دامنه محور میشود ۳ - رودخانه نیکو خراب - چشمه آن گردنه - سرخ و کوه پنج سیلاب آن سعادت آباد و حبس - بندر نیکو خراب و

رودخانه مهم سیل اعظم سرچشمه آن کوهستان چهار گنبد و چاه چوران پس از مشروب نمودن غرایع مجاور رودخانه و پیل و ضوان تسکوئیه سنگ آتش فیروز آباد و امیر آباد و غیره مسیر آن قرا مجاور غلغه سنگ را قهند بکویر سیرجان منتهی میشود مسیر رودخانه شده حیدری سرچشمه آن کوهستان حشون و کوه

خیر بوده در حدود نو کمت بکویر سیرجان غیره ۶ - مسیر رودخانه باغ جلال در جنوب بخش که سنگ را از سرحان میبرد چاه مسیر رودخانه دیگر از از کوهستان قنرو به کویر سنگ منتهی میشود

جنگل - کوهستان شمال و شرقی این بخش دارای اشجار گوهی از قبیل بادام گوهی و به (پسته گوهی) و ارچن و غیره میباشد قسمتی از آن بواسطه آفات بربود شده است

قسمت میبانی

بخش سیرجان ۴۰۰ پادجه آبادی است که مجموعاً ۶۷۰۰۰ نفر جمعیت دارد که ۲۰۰۰۰ نفر آن ملات میباشد مرکز بخش سعید آباد دارای ۷۲۲۴ نفر جمعیت و دارای دولتی یادگان یک سنگ پیاده دارای دو دبیرستان و چهار دبستان ملکرات و ملات خانه از ۷ دهستان بشرح زیر تشکیل شده

۱ - دهستان حومه ۵۰ قریه مرکز دهستان سعید آباد ۷۲۲۴ نفر قریه معتبر آن عبارتند از مکی آباد ۱۳۳۳ نفر آباد ۷۸۲ نفر ده یسارگر ۴۷۳ حشونی ۲۵۰ نفر

۲ - دهستان زید آباد ۵۹ قریه مرکز دهستان قصبه رید آباد ۳۶۰۵ نفر قریه معتبر آن عبارتند از محمود آباد ۱۳۳۶ نفر عرب آباد ۱۱۱۶ آباد ۳۸۵ حاضیه ۳۴۱

۳ - دهستان دراز ۸۰ قریه مرکز دهستان قصبه پلایر ۲۳۷۵ نفر قریه معتبر آن عبارتند از مغوئیه ۶۳۹ شهاب الدین ۳۱۰ سمیع آباد ۱۵۰ نفر

۴ - دهستان سعادت آباد ۶۰ قریه مرکز دهستان سعادت آباد ۳۹۱۵ نفر قریه معتبر آن عبارتند از کران ۹۷۷ بسوجان ۵۶۱ و بلورد ۵۳۱ و سیلاب ۵۰۰

۵ - دهستان نیکوئیه ۱۰ قریه مرکز دهستان نیکوئیه ۷۰۰ نفر قریه معتبر آن عبارتند از مکیه ۳۵۸ سرخ گیموئیه ۱۸۸ و ضوان ۱۲۳ حاضیه ۱۲۴ نفر

۶ - دهستان بلورد ۷۰ قریه مرکز دهستان بلورد ۷۵۰ نفر قریه معتبر آن عبارتند از چشمه نعمت ۵۵۰ کهن سیه ۴۴۴ گلنداد ۴۳۴ و بلورد ۴۵۰

۱۰۶ دهستان میش آباد ۶۱ غریبه مرکز دهستان ملک آباد ۶۰۵۵ نفر فراد
 معبر آن عبور کنند از نصف آباد ۶۰۰ عزت آباد ۵۷۳ ابراهیم آباد ۲۸۲
 دارستان ۸۶۱

بخش سیرجان بوسیله خط تلگراف با بابت کرمان و بندر عباس بوسیله
 بندر دار فستجان رفته بد در د

قسمت اقتصادی

منر بوجود ایلات مهم در کوهستان سیرجان که محصولات و صنایع خود
 را در سعید آباد و احسان ضروری مبادله می نمایند و چرند و خشک و پنبه
 در شمش بخش و تجارت خرسی داشته و درات آن عبارت است از قالیهای
 ایلاتی بوغن و کشکاو کثیرا و پسته و خشکبار

کارخانه پنبه پاک کنی و یک کارخانه تراش فسترات و دو گراز در
 سعید آباد وجود دارد

استعداد مبحثه بری زرعیت کاملاً مساعد زراعت عمومی در جلگه گندم
 جو اذرن پنبه و تربیت درختان میوه از قبیل پسته انگور هلو و غیره در کوهستان
 گندم جو اوزن حبوبات و تربیت و بدام تربیت بلورد و حبوبات چهار گنبد
 معروف است

صنایع دستی آن قالی های ایلاتی است قالیهای بلورد و چهار گنبد شول
 و آل سهندی بدوام و خوش رنگ و خوش نقش میباشد جمادات اهلی گاو گوسفند شتر
 الاغ طیور و دیگری حیوانات وحشی گرگ روباه شغال پلنگ آهو و جلگه کبک
 و شکار گوهی بهوز فراوان در کوهستان دیده میشود

در چهار گنبد و کوهستانی چمن راز و چراغ خوبی وجود دارد که برای
 نگهداری اسب بسیار مناسب است پرورش اسب در دهستان گور و بلورد
 معروف است

خطوط مواصلات و راه شوسه سیرجان کرمان از طریق گردنه خنده
 سرخ و پردیس

راه شوسه سیرجان بندر عباس از طریق گردنه چاه جمول و علی آباد
 راه نیمه شوسه سعید آباد باعث از طریق بلورد و حشون
 راه نیمه شوسه سعید آباد پذیر از راه بن زید آباد
 راه نیمه شوسه سعید آباد و قسحان از طریق رید آباد گردنه سورج (عمور
 از این راه خیلی کم به آمد و شد

راه مالرو در کوه در موجود است
 در نقطه نظر کاملها از این راه آمده و خارج شده و در دره
 ملک زار آن معمول است

قسمت نظامی

از نقطه نظر تعداد راجع و موالید نظر سایر بخشهای درمن عموم
 دارای یکون تعداد موالید و بخش از امرای سرری تراجم در جنگه
 متبرار مامبرد

از نقطه نظر قوای روحی و استعداد جسمانی نسبت جنگه و صنعت
 کوهستانی بوده از جوانان کوهستان مخصوصاً ایلات سرمدان رشید و پردیس
 مخصوصاً صفت سوار نظام میتوان تربیت نمود و علاوه بر این در سرباز
 سوار نظام پادگان کرمان از افراد کوهستان این بخش است

در نقطه نظر دفاع بخش در صورت محاربه و محاربه و موانع جنگه
 داشته و در نقطه نظر استفاده از منابع محلی در صورت دی و غوغاش قایل توجه است
 دفاع بخش از جنوب موضع دفاعی اصلی مهم گردنه چاه جمول در روی
 محور سیرجان عباسی است که در قسمت (شناسائی محور سیرجان بندر عباس)
 بطور کامل ذکر شده است

از شمالی بررسی معابر کوهستانی پاریز شهر نامک است که در بخش
و قسمت جنوبی بدان اشاره شده

از مغرب روی محور - طرح در هر موضع صبی گردیده حسن آباد و
ارتفعات غربی تا به کویر و نامک زار بخش که خود مباح طبیعی قابل توجهی
میباشد که باید مورد بررسی واقع شود .

از مشرق معابر کوهستان شرقی است که در قسمت طبیعی ذکر شده مواضع
طبیعی سیر مناسبی را دارا به عمده قبلی میتوان از عبور قوای متعرض
جدو گیری نمود

نامذکور صورت وقوع تعرض مهجم میتوان از وجود افراد ایلات رشید
و جنگجوی این منطقه استفاده شایانی برد . شناسائی ایلات این بخش يك لاق
و قشلاق آن در فصل بعد شرح داده خواهد شد .

۱۰- بخش اقطاع بافت (از شهرستان کرمان)

قسمت طبیعی

بخش بافت از مهمترین و وسیعترین بخشهای کرمان محسوب نمیشود
وجود کوهستان مرتفعی کوه شاه (یا لاله زار) و شعبات آن در بین بخش
و وجود رودخانههای دارای آب و چشمه ساز مراتع و مزارع نظیر قسمتهای
آباد مغرب کشور میباشد و محدود است از شمال به بخش بردسیر از مشرق به بخش
ساردوئیه از جنوب به کوهستان احمدی و فارغان از مغرب به بخش سیرجان و
سماعت آباد طارم

طول جغرافیائی آن از ۵۶° الی ۵۷° و عرض آن از ۲۸° الی ۲۹° مساحت
بخش بطور تقریب ۱۵۰۰۰ کیلومتر مربع

هوای قسمتهای شمال و مشرق و مرکز بخش بردسیر (دهستانها سرد و
ناپستان معتدل) در قسمت جنوب دهستانهای ارزوئیه و صوغان گرمسیر کامل
دارای اشجار گرمسیری و دهستانهای دشت آب و خبروده سرد و هوای معتدل
(ناستان گرم و زمستان معتدل)

آب - آب مشرب و مزرعینی این بخش از رودخانهها و قنوات و چشمه سار
است عموماً دارای آب گوارا طول قنوات کوتاه و پر آب میباشد

ارتفاعات - در قسمت شمال و شمال شرقی این بخش سلسله کوهستان پر
برکت شاه یا (لاله زار) با ارتفاع ۴۳۸۶ متر واقع است که کوهستان سردوئیه و
جمال بارز متصل میشود .

در قسمت جنوب شرقی بخش کوهستان کوشک و سیاه کوه است که در
جنوب بخش به کوهستان احمدی متصل میشود .

در قسمت مغرب کوهستان خبر با ارتفاع ۳۷۶۰ متر است که کوهستان فارغان
متصل میشود

در قسمت جنوب کوهستان شرقی عربی فارغان و احمدی است شهرستان
کرمان و شهرستان بندر عباس.

در قسمتهای مرکزی بخش کوهستان مردهای نبوده ولی ارتفاعات کوهستان
های بمیرده دیده میشود از غیر ارتفاعات به سرد و دشت آب.

بصور کمی دشتها و قرا این بخش در دره ها و چین خوردگی های
کوهستانهای بمیرده واقع شده جنگه وسیع در این بخش خیلی کم منحصر است
به جنگه های کم و دشت دروئی دشت آب و بافت

رودخانهها - رودخانههای بخش از شمال به جنوب عبارتند از ۱ رودخانه خرا
سرچشمه آن از کوه بمیدجور و دره کوه که پس از عبور از کوه و مشروب
نمودن بعضی رقرار دشت فتح آباد و حمیل آباد و دشت آب در مشرق دره یمن
به رودخانه رابر متصل شده و در مجرای آن خیلی کم میشود (این رود
درای آب بوده و در وقت آب خیلی کم میشود)

۲ - رودخانه کیگان سرچشمه آن کوه شاه و گردنه کفرو است که پس
از مشروب نمودن بعضی از قراه دهستان کیگان قصبه بافت را مشروب و مسر
آب در دهستان دشت آب و رودخانه حر مشروب میشود

۳ - رودخانه رابر که سرچشمه آن نیز دره های عمیق جنوبی کوه شاه
است با تصدیع چندین رشته سنگ رابریس و دره به هزار و ۵۰۰ متر و دره به هزار
پس از مشروب نمودن بعضی از قراه و دره رابر دره رابر و دره به هایل
متصل میشود دارای آب دائم بوده فقط در تابستان کم است

۴ - رودخانه دشت دروئی که ز تجمع چندین رشته رابریس رودخانه
جبر رودخانه کوشک رودخانه صوعن و رودخانه ده سرد از دوات آباد رابریس
طرف مغرب به سمت از شکاف کوه های عید و گهگوم عبور در جنوب حاجی آباد
(در محور سوسه سیرجان بندر عباس) به رودخانه حاجی آباد متصل میشود
در مهم کوهستانهای این بخش از شمال به جنوب عبارتند از ۱ گردنه

کفروپس دشت و کرمان گردنه های صعب العبور سنگ عشق و کج ملاح و خمرودی
بین رابر و کرمان گردنه هتزا بین رابر و دروئی

۲ - شکاف دره رودخانه هلیل و گردنه دوه یمن و گردنه کوشک بین رابر
کوشک و اسفندقه

۳ - قنات موردار بین رودخانه واروئی و گردنه احمدی بین واروئی و
احمدی در جنوب بخش

۴ - شکاف رودخانه واروئی و معبر حاجی آباد و معبر دشتیر بین دشتیر
و عالی آباد در محور عربی بخش

معابر قلمه گزینجان و قلمه کردعلی و حقول بین بافت و سیرجان در
مغرب بخش

۵ - کوهستانهای این بخش از سایر کوهستانهای شهرستان کرمان
پر درخت تر بوده در دره ها جنگل های تنگی را تشکیل میدهد اشجار آن عبارتند
از مادام کوهی پسته کوهی ارچن پند و غیره بوته گوب و سور و فوره پند میشود
که کثیرا از آن میگردند.

قسمت سیاسی

مرکز بخش اقطاع قصبه بافت واقع در دامنه ارتفاعات کیگان در ارتفاع
۲۲۸۷ متر از سطح دریا جمعیت آن ۲۵۳۴ نفر مرکز بخش در ویتلکراک خانه و
مرکز گروهان امیه دای دودستان است خانهای مسکونی و دوایر دولتی و
مزارع مختصر آن در طرفین جوی آب که از رودخانه کیگان گرفته شده واقع
ناحیه های آن در قسمت سفلی قصبه دارای هر گونه درختان میوه و نبات سردسیری
است هوای آن مطبوع و آب گوارائی دارد

بخش بافت از ۱۵ دهستان مشتمل بر ۱۵۰ روستا است

۱ - دهستان حومه بافت عبارت از ۱۶ قریه مرکز دهستان قصبه بافت
از مراکز آن حب آباد ۵۳۰ نفر گریقان ۴۵۰ نفر

۲ - دهستان گوغر - دهستان گوغر در شمال غربی بخش یافت مشتمل از ۵۰ قریه بزرگ و کوچک که اغلب آنها موسسه ایلات جدا جدا بنا شده مرکز دهستان قصبه گوغر ۱۳۹۴ نفر از قراء معتبر آن گوسلجانی ۸۰۹ نفر ۳۴۸ نفر جمعیت ۳۹۳ نفر

۳ - دهستان گیکان - دهستان گیکان در ۱۸ کیلومتری شمالی قصبه یافت در دمه جنوبی کوه شاه واقع مشتمل بر ۲۳ قریه است این لك در این دهستان ساکن مرکز دهستان قریه جدید مشکان است که دارای ۱۱۳۳ نفر نفوس میباشد و قراء معتبر آن مغویه ۲۹۳ نفر ۱۵۸ نفر ۱۵۴ نفر

۴ - دهستان بزرگان - دهستان بزرگان در مشرق دهستان گیکان واقع يك لاق ایل جبالباری در این دهستان است مرکز دهستان قصبه سرهجان دارای ۲۱۰۲ نفر نفوس از ۲۸ قریه تشکیل شده قراء معتبر آن عبارتند از آبغرك ۸۶۵ نفر آهویه ۶۶۶ نفر مسکن ۴۱۹ نفر

۵ - دهستان رابر - دهستان رابر در مشرق دهستان بزرگان در دهی جنوبی کوه شاه واقع در ای آب هوای بسیار مطبوع و باغستانهای مهم يك لاق ایلات سیدنی ولری مشتمل از ۷۳ قریه کوچک و بزرگ مرکز دهستان قصبه رابر دارای ۲۹۱۶ نفر مدرس از قراء معتبر آن جواهران ۶۰۰ نفر اسکر ۵۵۹ نفر تریج ۵۲۴ نفر کوهستان آن پر از اشجار کوهی ارقییل بادام و پسته کوهی که شروع به پیوند آنها شده اشجار سرو و کاج نیز دیده میشود

۶ - دهستان حشور - این دهستان در غرب یافت سر راه نمدقوسه سیرجان واقع يك لاق ایل تفرقه اشجار محسوب مرکز دهستان قریه حشور (دارای قلعه خرابه قدیمی است) دارای ۳۰۰ نفر نفوس از قراء معتبر آن بیاض ۲۳۵ نفر علی کوسه ۸۴ نفر مجموع قراء آن ۱۰ قریه است

۷ - دهستان فتح آباد - این دهستان در جنوب دهستان گوغر در طرفین رودخانه خرا واقع از ۳۰ قریه کوچک بزرگ تشکیل شده مرکز دهستان فتح آباد

دارای ۲۲۶ نفر جمعیت از قراء معتبر آن قریه پندگردی ۴۴۹ نفر زردشت ۲۲ نفر طاحونه فاضی ۲۴۷ نفر قسمتی از ایل افشار در این دهستان ساکن دارند

۸ - دهستان جمیل آباد - دهستان جمیل آباد در جنوب دهستان فتح آباد واقع يك لاق ایل افشار محسوب از ۲۱ قریه کوچک بزرگ تشکیل شده مرکز دهستان قریه جمیل آباد دارای ۳۹۸ نفر نفوس قراء معتبر آن عبارتند از دغیان ۳۱۲ نفر شاه آباد ۱۴۱ نفر پلنگ آباد ۱۳۶ نفر

۹ - دهستان کوهستان - این دهستان در جنوب غربی واقع دارای هوای معتدل و از ۲۵ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه گوشك بالا میباشد که دارای ۳۹۸ نفر جمعیت و قراء معتبر آن عبارتند از طرنگ ۴۱۶ نفر گوشك بائین ۱۱۲ نفر گلپایان ۱۳۹ نفر

۱۰ - دهستان سادات کوه - این دهستان در باختر اسفندقه واقع کوهستانی دارای هوای معتدل در کوهستان آن جنگل سوه سرو کاج دیده میشود مرکز قریه تشکیل مرکز دهستان قریه سیه کوه ۲۱۵ نفر قراء معتبر آن عبارتند از ۳۲۸ نفر باغ برج ۳۳۱ نفر استهر و تیه ۳۷۱ نفر

۱۱ - دهستان دشتاب - این دهستان در ۳۰ کیلومتری جنوب قصبه یافت واقع از ۲۷ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه ربارت دارای ۸۹ نفر نفوس قراء معتبر آن عبارتند از ۳۸۰ نفر شاه آباد ۳۹۷ نفر پره کش ۲۱۵ نفر میباشد

۱۲ - دهستان دد سرد - این دهستان در جنوب دهستان دشتاب سر راه کاروان رویات بندر عباس واقع از ۹ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه دد سرد دارای ۳۹۷ نفر نفوس مرکز دهستان آن گیخوتیه ۱۱۲ نفر نزار ۸۸ نفر گملاسین ۷۳ نفر میباشد

۱۳ - دهستان حیر - این دهستان در باختر دهستان دشتاب دارای هوای معتدل در کوهستان خمر جنگل انبوه از چمن و در جنگلی معتدل و قور دیده میشود قریه کوهی و پست در وان در ۱۳ قریه کوهستانی تشکیل

مرکز دهستان قریه حیر بالا دارای ۸۱۴ نفر نفوس از قراء معتبر آن دهه ۳۴۲ نفر کمرکن ۲۵۰ نفر آب بلد ۲۳۹ نفر میباشد

۱۹ - دهستان ارزوئیه در جنوب بخش بافت واقع هوای آن گرم دارای اشجار گرمسیری قنار و بادام افشار در این دهستان واقع دشت کودی است محصور بکوهستانهای مرتفع که رودخانه ارزوئیه از مرکز دشت عبور حوالی رود جنگلهای گرو کهور و کنار دیده میشود هوای آن سالم باسان آن گرم و ۲۳ قریه کوچک مراد تشکیل شده مرکز دهستان دولت آباد دارای ۵۲۰ نفر نفوس قراء معتبر آن عبارتند از سلطان آباد ۹۱۱ نفر شاهساران ۳۵۹ نفر و دشتیر ۳۹۱ نفر

۱۵ - دهستان صوعان - این دهستان نیز گرمسیر در خاور دهستان ارزوئیه واقع کوهستانی بوده دری اشجار کوهی قابل ذکر اسرار ۷ قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه صوعان دارای ۵۶۳ نفر جمعیت قراء معتبر آن عبارتند از آشین ۱۵۵ سقنک ۲۵۴ نفر علی آباد ۲۲۷ نفر

خطوط ارتباطی - خط تلگراف بافت به گرمسیر از طریق کیکار و قلعه عسکر خط تلگراف بافت به بندر عباس از طریق دشت آب دهر و دولت آباد احمدی خط تلگراف بافت سیرجان از طریق خشون بلورد

قسمت اقتصادی

ایلات مهم شهرستان گرمسیر در این بخش است که در فصل بعد بطور مفصّل ذکر خواهد شد صادرات عمده آن قالیه‌های ایلانی و لمپیت خشک بار حبوبات و گندم است.

استفاده منطقه در قسمت های دامنه و جلگه برای زراعت و در کوهستان برای کله داری مناسب زراعت عمومی گندم جو ارزن پنبه تریاک حبوبات و در قسمت گرمسیری جویها و حقا

حیوانات اهلی آن گاو کوسفند اسب شتر الاغ طیور خانگی حیوانات وحشی گراز پندک یوز روماد و شغال شکار کبوتر و کک گریه اکتشافات

کانه‌ها معدن شامه ولی وجود کان در کوهستان این بخش حتمی است .
راه ها - راه نیمه شوسه بساط سیرجان از طریق جمیل آباد خشون بلورد

راه نیمه شوسه بافت گرمسیر از طریق سیرجان کیکار کله عسکر
راه نیمه شوسه بافت رود مار از طریق دشت آب دهر به اسفندقه (این راه باید تعمیر شود)

راه شوسه بافت گوگر از طریق شاه آباد فتح آباد .

راه کاروانرو بافت ارزوئیه از طریق دشت آب دهر

راه کاروانرو بافت رابر از طریق سیرجان

بین دهستانها و قراء بخش راههای مالرو وجود دارد .

قسمت نظامی

اهالی این بخش از نقطه نظر قوای روحی و استعداد جسمانی و ورزیدگی از سایر بخشهای گرمسیر بهتر تعداد روحیات تقریباً یکی شخص در دور کم منحصر به ملاکیرت و سران ایلات است تعداد مولید رشایت بخش استعمال تریاک در برخی ایلات معمول است

سخت اهلای این بخش را ایلات تشکیل میدهند برای صاف سوار نظام و چمار بهترین سربازان شجاع و بردبار را میتوان تربیت نمود بدید دانست اهلای قسمتهای گرمسیر آن در موقع اعصاب خدمت حتماً باید در یادگاههای گرمسیری انجام وظیفه نمایند غیر این صورت جز نال و تحویل قوای جسمانی آن در کاری از آنها ساخته نیست همینطور اهلای سردسیری در یادگاههای گرمسیری

دفاع بخش - چون این بخش کوهستانی محصور بکوه های مرتفع و صعب العروج است تنها معابر آن عبارت از معبر و گردنه های مذکور در قسمت صیغی است بنا بر این دفاع این بخش در مقابل مهاجم نسبتاً سهل فقط در

قسمت دختر بخش از کوهستان جنوب الی خیر موضع طبیعی مهمی را نداشته
برای پوشش آن قوای متکی لازم است امن محکم باید مورد بررسی دقیق قرار
گیرد در قسمت جنوب و جنوب باختر، رسوب مهاجم از احمدی و حاجی آباد خیلی
مشکل با قوای مدافع قلیل میتوان کاملاً دفاع نمود

موضع طبیعی دفاع گردنه های احمدی و پور و صوغان و شکاف رودخانه
اور و آیه موضع دوم حدود ده سرد کسه جاسپین قوای متکی با ارتفاعات
مهمی است.

از خاور - مسیر و گردنه های واقع در کوهستان شاه در صورت
استحكام و توجه غیر قابل سقوط است

۱۱ - بخش حومه بم (از شهرستان بم)

شهرستان بم از ۵ بخش شرح در تشکیل شده

۱ - بخش حومه بم - ۲ - بخش سرد سیر - ۳ - بخش سار و آیه - ۴ - بخش
جیرفت و جبالبارز - ۵ - بخش رودبار

بخشهای جیرفت و رودبار در اول این فصل شرح داده شده است بقیه
بخشهای شهرستان نامبرده را مورد بررسی قرار میدهم

قسمت طبیعی بخش حومه بم

بخش بم از نقاط گرمسیری استان هشتم در آخرین حد جنوبی دشت
لوت کرمان در ارتفاع متوسط ۱۰۰۰ متر از سطح دریا واقع محدود است از
شمال بدشت لوت کرمان و بخش شهداد - از خاور باوت شورگر - از جنوب
بکوهستان شهسواران و شهداد - از باختر بکوهستان جبالبارز و جعفر آباد
آن ۵۸° الی ۵۹° ۱۰ و عرض آن ۲۸° ۳۰ الی ۲۹° ۲۰ مساحت بخش بطور تقریب
۶۶۰۰ کیلومتر مربع.

هوای این بخش گرچه گرمسیری است لکن در نتیجه وزش بادهای مختلفه
دائماً متغیر است.

باد شمال در رختان در ظرف ۱۰ الی ۱۵ ساعت ایوجاب بشتن برف و بادهای
و در تابستان باد مزبور در بدو و درش بملت اینک از روی سنگلاخ و کوههای
بی آب و علف می آید خیلی گرم به باد بوز قلعیده میشود و به در سطح در
شرف ۲۴ ساعت اگر بطور اتصال بوزد دافای آن بر طرف و هوا خنک میشود گر
علاوه از ۲۴ ساعت اتصالاً بوزد هوا خیلی خوب در صورتیکه سه شانه بوزد
هوا خیلی سرد میشود

باد جنوب موسوم به باد گرم این باد گذشته از اینکه در تابستان فوق العاده هوا را گرم میکند هرگاه در چند رستگاه که قطار پنج ساعت در طرفه چهل ساعت پنج هزار آب و دو چهل و هشت ساعت هوا را مثل هوای فروردین میماید باد مریور در مواقعی که محصول گندم و جو بخوشه زرفه بورد فوق العاده به حاصل سرور میرساند بدین معنی که محصول یکمتریه میل بدب میکند و به نفع آب یکمتریه به تمام مزارع غیر مقنن و در نتیجه مزارعی که آب یا آنها نرسد محصول آن دانه مگرفته رو بخشکی میگذارد و بالعکس باد شمالی محصول را زیاد عیماید .

باد شمال باختری - موسوم به باد شب که اکثر بهای تابستان از ساعت ۹ الی ۵ ساعت مریور این باد هوا را خنک نموده اهالی استفاده و استفاده روحی و جسمی میبرند - باد شمال خاوری موسوم به باد روز که برزخ آن چند برابر باد شمال است

علامه آنکه در نتیجه وزش باد های سرد و جوش هم هوای محلی داشته ممکن است در زمستان صبح هوا معتدل عصر همان روز می نهایت سرد و یا بالعکس در تابستان ممکن است روز هوا خیلی گرم و شب خنک بشود -

رو بهمرفته هوای دهستان ویکار گرمتر از دهستان نرماشیر و دهستان نرماشیر گرمتر از دهستان حومه است -

آب مشروبی و غذای این بخش بجز چهار پنج دره که از دره های جالباز جاری است عموم از قنات میباشند

سرچشمه فوات عموم از طری کوهستان ساردوایه - جالباز - رودداد است

ارتفاعات - بخش حومه هم از سه جهت محصور بکوهستان و در طرف شمال و خاور آن بون شورگر واقع است -

سلسله کوهستان شمالی بنام کوه کبود ۴۲۲۰ متر شمال کوهستان خاوری کرمان است که در شمال قلعه بم با زمین یکسان میشود .

کوهستان باختری سلسله کوهستان حیدریت که رشت باختر بدوب خاور مشتمل چلکه بم را از چلکه جیرفت جدا مینماید .

کوهستان جنوبی کوهستان شهسواران و کوهستان تمداد و آکوه سزیم است که به جالباز متصل چلکه بم را از چلکه رود جدا مینماید

مردم - مردم گرند های کوهستانهای سرد در سال بهر بهر است

- ۱ - معبر مهم بم کرمان بین کوه کبود و جالباز
- ۲ - گردنه ده سگری بین بم و جیرفت
- ۳ - گردنه های مهم زرباق و عباسعلی و گران ریگ بین بم و رودپیر و چندین گردنه های جزو دیگر

رودخانه ها - رودخانه پرآبی در این بخش وجود داشته فقط مسیر رودخانه هادیست که در رستگاه و موقع بارندگی دارای آبست معبر در آبها عبورند و رودخانه تهرود سرچشمه آن از کوه هزار و کوهستان ساردوایه از شمال باختری وارد این بخش شده روستا شهر بم و مجاور قلعه تهرود و سرح بلوت شورگر منتهی میشود مسیر رودخانه های مرعی کدوچکی از قنات رود دارسان و رود ده بگری باین مسیر ملحق میشوند

- ۲ - رودخانه شور رود سرچشمه آن از کوهستان حمویی است مسیر آن از خاور دهستان بنگر عبور در سه کیلومتری خاوری بسنگاهامیه شورگر از ده بم راه دادن کندشه بلوت شورگر منتهی میشود مسیر روددهی دیگری بر از سرح کوه و کوه زندان بدان ملحق میشوند از سیلاب رود حیدری نامیده رارعین برای مشروب عموم در تابستان استفاده میکنند .

جنگل - از واحر دهستان نورماشیرالی انتهای دهستان رسکه جنگل
تنگی از اشجار موسوم به کر و کهور در مدع ۲ ای : مر دیده میشود که
مصرف سوخت و ساختمانی میرسد در مشرق و بکن درختان کر شیر و مشاهده
میشود که در سال معیار از پمصد کیلو شیر و حشمت از آنها گرفته و
مصرف فروری میرسانند

در کوهستان حدودی چشمه نام آب گرم وجود دارد که از زیر کوه در
آمده و در گودی جمع شده شکل در سبزه حدود ۱۵ متر و محیط ۶ متر داده
مانند آبهای معدنی برای رفع امراض جلدی معید میباشد

قسمت سیاسی

شهر بم مرکز بخش - این شهر در ارتفاع ۱۰۶۷ متر از سطح دایا قرار
گرفته جمعیت آن ۱۵۰۰۰ نفر است هوای آن گرمسیری ولی قرا کوهستانی
چهار طرف مسافت کمی در غرب شهر قرار گرفته بهترین مسک لاق من شهر را
تشکیل میدهد

برعکس شهر کرمان خانهای بم دارای باغ و بوستان میباشد
دارای یک خیابان شمال جنوبی و چند فلکه و خیابان خاوری و باختری آن
مسجد رودخانه است شهر فعلی جدید ریاد بیس شهر اصلی : قلعہ قدیمی
است که آثار آن کاملاً باقی در سمت شمال شهر روی مین قرار گرفته این قلعه
که شامل چند قلعه درهم است دلیل بررسی می شد قلعه اصلی که محل حکومت
و توبخانه و سران و مستحقین شهر بوده در ارتفاع مرکزی من قلعه قرار
دارای میدان و وسیعی است در اطراف این قلعه مرکزی خانه و مسکن اهالی
قرار گرفته که هنوز کلیه آثار خانه و کوچه و بازار آن منظر میرسد بصورت
میرود تا زمان لطیفی خبر رسد این قلعه محل سکونت اهالی بوده است
بعدا در نتیجه قتل و غارت و پیش آمدهائی بصورت بتونک این قلعه شده است

قلعه و بازارهای ویرانه شهر قدیم بم - شهر جدید و باغات آن در عقب دیده میشود

دارای آب فراوان مرکز این دهستان رحمت آباد دارای ۲۳۸ نفر نفوس از قرأ معتبر آن چاه دكال ۲۳۳ نفر مظفر آباد ۳۲۶ نفر علی آباد پشدرینك ۳۷۲ نفر جهان آباد ۲۵۵ نفر - ناصر آباد چاه گوازی ۲۱۹ نفر مجموع نفوس این دهستان ۸۲۰۲ نفر است
خطوط مواصلات

۱ / خط تلگراف به کرمان به مرکز

۲ / خط تلگراف به راهندان به بلوچستان و هندوستان.

۳ خط تلگراف به جیرفت - رودبار (این خط در سالهای اخیر کشیده شده)

قسمت اقتصادی

اراضی این بخش بسیار حاصلخیز در وسط منطقه یرئروانی قرار گرفته و آب آن از سایر بخشها بمراتب بیشتر لکن زراعت خوب و مشخصی ندارد و محصولات آن برنج برای پرورش هر گونه اشجار گرمسیری - هندو محصولات شمعده آن عبارتند از حنا و رنگ - حرما - گندم - جو - ذرت - ماش - سویا - سبزی کشت برنج نیز معمول بوده ولی طبق دستور ذوات عملاً را کد است.

صادرات عمده به عبارتند از حنا - رنگ - حرما - حبوبات - پشم - کره پوسته.

محصولات طبیعی بخشهای جیرفت و جبالبارز رود بار به شهر به ورد در عوض لوازمات زندگی خارج میشود همین جهت تجارت آن نسبت خوب است حیوانات اهلی بخش عبارتند از گاو - گوسفند - شتر - الاغ و طیور - سگ - حیوانات وحشی - گراز گریک - روباه - شغال از طیور وحشی آن برب آهو - دراج - تیهو را میتوان نامبرد.

از نقطه نظر کانیها چون اکشادینی معدن نیامده نوع آن معلوم است.

دورادور به از نفتستانهای زیبائی پوشیده شده که طبق سوابق تاریخی در قدیم بسیار زیاده بوده هرورده هر قسمت کمی از آب باقی نیست در شهر به چندین باغ وجود دارد که مخصوصاً یکی از آنها موسوم بیاع جفیری متعلق به مرحوم سردار هجده بوده بهترین و با جماعتترین باغهای این منطقه و مجموعه کاملی از انواع میوهجات و اشجار این ناحیه است.

ری کسانکه ر طرف بلوچستان طرف کرمان میروند این شهر یکی از ۱۲ بند و قبتنگترین مراکز محسوب می از لحاظ تهیه باغی و وجود وسایل زندگی شاید مرکز خوب و قابل توجهی محسوب شود.

تقسیمات اداری - بخش به از دهستان که مجموع قرأ آن ۱۷۹ قریه و مجموع نفوس آن ۳۵۸۶۲ نفر میباشد تشکیل شده

۱ دهستان حومه - مجموع قرأ این دهستان ۱۵ قریه مرکز دهستان شهر به تعداد نفوس دهستان ۲۲۰۰۰ نفر قرأ معتبر آن عبارتند از پروات ۲۴۰۸ نفر حوجیه عسکر ۶۳۳ نفر - دارزین که دارای هوای معتدلی است واقع در محور شوسه به کرمان ۳۷۳ نفر - بدخ چمك ۲۷۳ نفر - پشت رود ۴۱۹ نفر - دارستان که از نقطه خوش آب و هوا واقع در دانه خاوری که دهستان ساردوئیه (شمال خاوری شهر به) ۴۵۸ نفر

۲ دهستان نرماشیر - مجموع قرأ این دهستان ۱۰۸ قریه واقع در جنوب دهستان حومه دارای قرأ آرد و مراعات بسیار و آب قنات فراوان مرکز دهستان قصه گروت ۱۸۰۵ نفر و قرأ معتبر آن بندر آرد ۷۸۸ نفر - وکمل آباد ۵۷۴ نفر - مرج کمر ۳۸۳ نفر - قریر آباد ۴۸۳ نفر - فخرج واقع در محور شوسه به راهندان ۴۹۳ نفر چهار قصه ۳۹۷ - مجموع نفوس این دهستان ۱۹۷۳۹ نفر است

۳ دهستان ریگبار - مجموع قرأ این دهستان ۶۹ قریه واقع در جنوب خاوری دهستان نرماشیر هوای این دهستان از دهستانهای حومه و نرماشیر گرمتر و اراضی آن دارای اشجار جنگلی قسمت های شمالی و خاوری آن شترارفتوات آن

دفاع بخش - از شمال - معبر مهم کرمان است که بی کوستان چالبرز
سازد و قیه و کوه کبودی واقع مواضع دفاعی آن در درجه بول گردته سینه چپ
(که در بخش ماعان شرح آن گذشت) و در درجه دوم ارتفاعات سارق و
تهرود است که باید مورد بررسی واقع گردد .

ار ناحیه و جنوب نظر موجود کوهستان صعب العبور چیسار و کوه
شهران و قنداد و معابر اجباری محدود دفاع بخش نسبتاً سهل با توجه
در مسعود نمودن گردله و معابر نامبرده در قسمت طبیعی عبور هنگام مشکل
خرامد بود .

از حاور - وجود دشت لوت و اشکال عبور دادن نیروی مورتوری از شمره و کویر لوت خود يك مانع طبیعی بسیار مفاد می است که چه پوشش آب زیر بومله قوای مدافع متشکر منتظر می آید ولی نقاط مهم دفاعی در محصوریم زاهدان و بم خاش از قبیل گرفته های بصرت آباد و چاه ملک وجود دارد که باید مورد بررسی کامل واقع گردد.

در دو کیلومتر از شمال شهر بم تپه وجود دارد تمام تپه در ارتفاع تقریباً
 ده متر در نتیجه کاوش دلفیائی درختان شیشه به در خارج میگرد از حیث هیكل
 از يك گندم ثلاثك كشود و بعضی از آنها شیشه را خط میدارند
 ر عهای این بخش

رهپاتی اور نقش

۱- روش شوشه نم سکر در طریق جوشانندگی در بر مهرود

۲. روش های نوین در حل مسائل ریاضی - فصل دوم: روش های نوین در حل مسائل ریاضی.

۳ - راه نیمه شوره بم خاش از طریق وکیل آباد - ریگان - چاه ملک
(عبور از بین راه غنی کم باید تعمیر شود)

راه هم زاهدان که از لوت شور گرمیگدر مسابقه میزدند پنداشتن جاده عبور از آب بی نهایت مشکل اغلب ماشینها، بیش از ۱۰۰ و صدده میزدند ولی در سال ۱۳۲۹ کاملاً تعمیر و قسمت‌های کویر و شراب آن سنگ فرش ضخیم شده و برای عبور وسایل موتوری آماده گردیده است.

در حدیثی که از ائمه و فضیلت امام رضا علیه السلام نقل شده است که هر کس او را در راه خدا بکشد ، خداوند او را در جنت باقی بگذارد .

١٥٢

اهداف این بخش دارای استعداد جسمانی برای خدمت در صنف چهار سوار
سر بازار پردازی میتوان قریبوت نمود ولی باید در یادگارانهای گرمسیری اجسام
وظیفه نباشد.

تعداد زوجات غلب دارای عزیز و مولید خوب اکثر دارای چهارالی
مهر اولاد میباشند.

و امراض مسریه در این جنس را ختم را باید ذکر نمود که باید در علاج آن از طرف مقدمت مسئول اقدامات جدی بعمل آید

از نقطه نظر تعداد کات و تهیه آذوقه نیز زیادت یافت است.

از شمال باختر به جنوب خاوری عبارتند از: قله کوه پدج باز ارتفاع ۳۰۰۰ متر و کوه مخروطی چهل تن باز ارتفاع ۲۹۶۵ متر - کوه یر بر گت پید خور باز ارتفاع ۳۹۶۵ متر - قله مهم کوه شاه (مالاله زار) باز ارتفاع ۴۳۷۶ متر - قله کوه هزار باز ارتفاع ۴۴۲۶ متر (کوه اخیر مرتفعترین کوههای کرمان است) پیک رشته البرتفاعی بنام کوه که گار از شمال این بخش عبور می نماید که جلگه برد سیر را از جلگه کرمان جدا می نماید

اسامی قلل آن را باختر به خاور عبارت است از کوه پیدو بین برد سیر و کبوترخان کوه کله گار این قلعه مشیر و باغین و کوه نگار بین قصبه نگار و حومه شهر کرمان.

معابر و شکافهای کوهستان جنوبی از شمال باختر به جنوب عبارتند از:

۱- گردنه و معبر خاده سرج واقع در سیمه کوه پدج و محور کرمان بندر عباس از مرتفعترین گردنه های این محور محسوب قبل از شوشه بودن این گردنه در سال ۱ الی دو ماه مسدود میگردید

۲- گردنه صعب العبور گذار سه بین دهستان تنگوبه سیرجان و برد سیر
۳- گردنه طویل چمن و گردنه خاکی بین دهستان ملورد و برد سیر
۴- گردنه و معبر کافنو بین دهستان قلعه عسگر و بافت
۵- گردنه های صعب العبور سنک عشق - کج میکج - و خسرو دی بین برد سیر و رابر

۶- معابر صاحب آباد و گودر بین برد سیر و دهستان رابن
معابر ارتفاعات شمالی - شکاف کمال آباد (سیر رودخانه لاله زار)
بین برد سیر و کبوترخان

۷- شکاف هرا مجرد (سیر رودخانه چتری بین دهستان فوخته انجربو حومه کرمان

۱۲ - بخش برد سیر (از شهرستان بم)

تا اینکه این بخش در نزدیکی آن بشهر کرمان همیشه جزو بخشهای کرمان بوده ولی در تقسیمات جدید کشور جزو بخشهای شهرستان بم معین شده از نقطه نظر آب و هوای بم گرمسیر و برد سیر سرد سیر کامل می باشد و نقش يك زارع برد سیری بری انجام کارهای اداری و قضائی مرکز فرمانداری خاصه در فصل دستن بقیمت جان و تمام خواهد شد گذشته از اختلاف آب و هوا مسافت برد سیر به بم ۲۲۳ کیلومتر و به شهر کرمان ۷۰ کیلومتر است خط سیر حرکت نیز از شهر کرمان می باشد

قسمت طبیعی

بخش برد سیر محدود است از شمال به بخش هومه که - کرمان از خاور به بخش ماهان از جنوب خاوری به بخش ساردوئیه از جنوب به بخش بافت از باختر به بخش سیرجان طول جغرافیائی آن از ۵۶° ۱۰ الی ۵۷° و عرض آن از ۳۰° ۲۹ الی ۳۰° مساحت بخش بطور تقریب ۳۸۰۰ کیلومتر مربع هوای آن - بخش نظیر ارتفاع محل (ارتفاع متوسط ۲۳۰۰ متر) و کوهسای می مهار کلیه دشتهای کرمان سرمه سیر فر بوده و هوای زمستان آن سرد و تابستان معتدل قلل کوه های مرتفع آن از دو سر پائین الی اقصای هار مسطور از برف و یخ می باشد آب مشرب و و زرع این بخش قسمتی از رودخانه بقیه از قنوات و چشمه سارها است های کوهستان آن گوارا و هوای آن در تابستان بسیار مطبوع است

ارتفاعات: سلسله کوهستانی که از شمال شرقی بخشهای سیرجان و می کنند در قسمت مغرب و جنوب این بخش واقع می قلل مهم و ارتفاعات آن

۳- گردنه دختر واقع در مسیر راه شویه بردسیر و کرمان .

۱- گردنه بخون بین قصبه نگار و شهر کرمان .

رودخانه - رودخانه‌های این بخش عبارتند از :

۱- رودخانه لاله زار (آب پختا) سرچشمه آن کوه شاه و گردنه کهنو شعبانی و بعضی آب عبارتند از رودخانه بید خون - رودخانه دیشکان و رودخانه آب حرك اس رودخانه در تمام طول خود دري كم و بیش آب بوده پس از مشروب نمودن قراء مجاور رودخانه از قبیل لازار باغات - خرمنده خانه - مگر - سرآسیاب بید خون - صحرای در محلی موسوم به آب بخش از کوهستان خارج آب موجودی آن موسوم به خواجه - فرغ - نارب - دشتکار ترش آب رده میشود و مسیر آن از جلگه بردسیر عبور در سمت قلعه مشیر مجدداً از سطح رودخانه بطور چشمه فروش نموده بتدریج زیادتر شده غربه کمال آباد را مشروب و مزاد آب آن قریه کبوترخان واقع در بخش کرمان و قریه دسریه را در بعضی زمینهای مشروب مینماید سیلاب آن متوجه روستا در موقع طغیان باعث خرابیهای عمده در آن بخش میگردد .

۲- رودخانه چاری سرچشمه آن کوه هزار و کوهستان شاه مسیر آن از قصبه ده تاریک و بهر امجد عبور ماراد آب آن در محلی بنام سقنه از رودخانه خارج از می چاری را در حدود بعضی مشروب سیلاب آن متوجه جلگه ناعین بوده به دق کبوترخان منتهی میشود .

۳- رودخانه ماهی سرچشمه آن گردنه خانه سرخ و کوه چاه جوران و کوه چهل بن و دره حاجی کا کا است که شعبات فرعی در شمال ده کوسه بهم ملحق در دهانه کمال آباد به رودخانه لاله زار متصل میشود

حسک - کوهستان شمال و جنوبی آن دارای اشجار کوهی بوده که بهرور زمان بهصرف و غلظت درختان در قسمت دره و سینه کوه شاه موجود است بونه معروف به گون در تمام کوهستان آن دیده میشود که کسرای آن از صادرات عمده بخش است .

قسمت سیاسی

مرکز بخش بردسیر قلعه ده حی قلعه ده سار (در ده) کاه د . مرکز بخش روی محار کرمان - سرخان در ارمناغ ۲۰۲۸ متر و قلع داری ۵۰۰ م نفوس و ادارات بخش داری - داری - فرهنگ و عسکه امده بوده مجموع نفوس این بخش ۳۰/۱۰۰ نفر است .

بخش بردسیر از چهار دهستان تشکیل شده

۱- دهستان قلعه ده - مجموع قراء ۵۵۰۰ نفر ۵۰۰۰ نفر دهستان قلعه مشیر و قراء آن عبارت است از ده مجرد ۶۰ نفر و درو و شویه ۳۰۰ نفر - کمال آباد ۲۰۰ نفر

۲- دهستان کوه - مجموع قراء آن ۱۴۱ مرکز دهستان رکن آباد قلعه ده داری ۱۰۰۳ نفر جمعیت قراء مهم آن عبارتند از حاجی کا کا ۱۴۲ نفر فردستجرد ۱۱۹ نفر - مقصودك ۱۳۲ نفر

۳- دهستان ده تاریک - مجموع قراء آن ۳۹ قریه مرکز دهستان قصبه ده تاریک (قریه العرب) دارای ۱۵۰۰ نفر جمعیت قراء مهم آن عبارتند از قصبه نگار ۱۰۴۵ نفر - بهر امجد ۲۶۸ نفر شیرینك ۱۴ نفر

دهستان قلعه عسک - مجموع قراء آن ۱۶ قریه مرکز دهستان قلعه عسک دارای ۸۵۰ نفر جمعیت قراء مهم آن عبارتند از قصبه لاله را ۱۰۰۰ نفر - قصبه بد خون ۱۳ نفر - هزاران ۴۰۰ نفر

خطوط مواصلات - خط تلگراف کرمان بخار و عسک در بین بخش از قراء و قلعه عسک عبور دارای دستگاه اطمینان میباشد .

قسمت اقتصادی

در قسمت ثروت و تجارت چند نفر معدود اموالکین بقله قدیم فروخته و در آنجا میباشد .

شماره منطقه در قسمت جنگه برای رراعت محصول سردسیری مخصوصاً
سبب رسمی مناسب و در کوهستان آن تربیت اشجار گردو بادام و گله داری
خوبه است رراعت عمومی عبارت است از گندم - جو - ارزن - پنبه - قریک در
قسمت کوهستانی حیوانات بهتر بعمل میآید .

گندم جنگه بین بخش دارای دانه های قلحی است موسوم به حور این
گیاه با گندم روئیده و آن مخلوط در نتیجه بان بردسیر تلخ و خوردن آن
برای اشخاص غیر بومی باعث دراز سر میگردد .

چند آیره ایلات در این بخش ساکنند که در فصل بعد شرح آن خواهد گذشت .
شبیخ در این بخش عبارت است از قالی بافی و گلیم بافی بین ایلات
کرباس بافی و تخت کشی و بافتن گیوه در محل

تجارت آن صدور قالی های ایلاتی - پشم - کرک - اینیات - و ماراد غله
و حیوانات مخصوصاً سیب زمینی و جو به بندر عباس حمل میشود حیوانات اهلی
آن گاو گوسفند - مگر - الاغ و طیور خانگی - حیوانات وحشی گرگ -
روباه - شغال - آهو در جنگه و شکار کوهی و طیور وحشی از قبیل قیه و کبک
بعد وفور در کوهستانهای آن دیده میشود شکار گاه های حکومت های قدیم
کرمان در کوهستان شاه و کوه قارب معروف است .

از منطقه نظر کاهم چون اکتشافاتی بعمل نیامده نوع آن مبهم است
۱ راه بین بخش ۱ راه شوسه کرمان بندر عباس از گردنه دختر وارد بخش
و در گردنه خاله سرخ از بخش خارج میشود
۲ راه نیمه شوسه بردسیر بافت از طریق ترشاب گردنه هیاد قلعه عسکر
و گردنه کفتو .

۳ راه نیمه شوسه بردسیر ده نازمان از طریق ترشاب - قارب - کهک
۴ راه نیمه شوسه بردسیر بهرامجرد این راه در جنوب کهک از راه سوم
مستحب از طریق لنگر - بهرامجرد به کرمان متصل میشود
راه های کاروانرو بین کلیه قراء موجود است .

قسمت نظامی

استعداد جسمانی رعایا و ایلات ساکن این بخش کاملاً خوب تعدد زوجات
عموماً یکی موالید آن رضایت بخش اکثر آرد رای سه و چهار اولاد میباشند
سرپازان دارای روحیه قوی و بردبار میتوان از آنان تربیت نمود .

دفع منطقه - دفاع این بخش در فصل هفتم در قسمت بررسی راه از هر
جانب تشریح شده است

۱۳ بخش ساردوئیه (از شهرستان بم)

قسمت طبیعی

بخش ساردوئیه از قسمی سردسیری و کوهستانی شهرستان بم بواسطه وجود کامپی مس و حلال دارای اهمیت و آتیه مهمی را در بره این بخش پیش بینی می نماید.

محدود است از شمال به بخش ماهان از شمال باختر به بخش بردسیر از باختر به بخش سادات از جنوب به بخش جیرفت از جنوب خاوری به بخش حومه بم از خاور به بخش شهداد، طول جغرافیائی آن از ۵۷° الی ۵۸° عرض آن از ۲۸°/۳۰' الی ۲۹°/۴۵' مساحت بخش بطور تقریب ۷۸۰۰ کیلومتر مربع.

هوای ساردوئیه سردسیر زمستانهای آن سرد و تابستان آن معتدل قلیل مرتفع کوهستان آن از اواخر پائیز الی بهار یخبندان می باشد هوای دهستان اسفندقه زمستان معتدل و تابستان گرم دارد آب مشرب و مزرعی این بخش از رودخانه و قنوات و چشمه سر است روبه مرز قریه دارای آب و هوای بسیار خوبی است.

ارتفاعات - بخش ساردوئیه فلاتی است مرتفع و محصور بکوهستانهای مهم قیل آن عبارتند از - در قسمت شمال کوه هزار باره ارتفاع ۴۴۲۹ متر (بلندترین کوه های استان هستیم) در باختر اسفندقه کوهستان کوشک و سیاه کوه در خاور همان دهستان کوه هزار و کوه جیدری با ارتفاع ۱۷۶۴ متر در جنوب ساردوئیه کوهستان بحر آسمان و دلدرد در شمال خاوری کوهستان قلعه بی بخش ساردوئیه و بخش شهداد.

مغایر کوهستانی این بخش در شمال مغیر سینه جهان و گردنه گل شور است بین کوهستان قبله و کوه جویبار مغیر کوه در بین کوه جویبار و ارتفاعات چهل بیگند و مغیر صاحب آباد بین ارتفاعات چهل بیگند و کوه هزار.

در باختر مغیر چهار طاق بین کوه هزار و کوه سبز پوش و مغیر هر بین کوه سبز پوش و کوهستان بحر آسمان در جنوب گردنه سروستان (سرویزن) بین جنگله ساردوئیه و جیرفت در خاور شکاف و مغیر مهم نهرود بین کوهستان ساردوئیه و کوه کسود و گردنه آدوری بین رس و گوک

مغایر دهستان اسفندقه - دهستان اسفندقه خود نیز محصور بکوهستان های مشروح بالا بوده مغایر آن در شمال شکاف رودخانه هلیل بین کوهستان بحر آسمان و کوهستان شمالی اسفندقه.

در باختر مغیر دره پهن و گردنه ناغ برج و در جنوب گردنه قوف بین اسفندقه و رودبار و در خاور مغیر سرگر بین جیرفت و اسفندقه رودخانه ها - رودخانه هنرا سرچشمه آب کوهستان بحر آسمان و دلدرد و کوه سبز پوشان است پس از مشروب نمون قراه مجاور رود و بعضی از قریه جنگله ساردوئیه دو حسین آباد دهانه از کوه در خارج مغیر جهت مصرف خاور داده در جنوب نهرود رودخانه نهرود متصل میشود.

۲ - رودخانه به رود سرچشمه آن دهنه شمال و مشرق کوه هزار و دامنه جنوبی کوه جویبار است پس از عبور از جنگله رایین و مشروب مغیر قریه نهرود به رود به بحر متصل مسیر آب را مغیر قرا و در در گذشته بطرف شهر بم سرازیر میشود.

۳ - رودخانه هلیل - سرچشمه این رود از بخش بدفت در بین بخش بین دهستان ساردوئیه و اسفندقه واقع به جنگله جیرفت سرازیر میشود مغیر رودخانه های ارتفاعات بحر آسمان و دامنه جنوبی کوهستان ساردوئیه با من

چنگد - کوهستان این بخش بر از اشجار کوهی از قبیل مادام پسته کوهی ارچین و رارچ و غیره میباشد که تقریباً چنگد صگی را تشکیل میدهد مخصوصاً دامنه جنوبی کوهستان مبار دوئیه و اسفندقه در اواخر اسفندماه بر از گن اشجار نموده است منظره بسیار زیبائی باین کوهستان میبخشد بونه کون بعد و فور یافت میشود کثیراً از این بونه ها گرفته شده صادرات مهمی را تشکیل میدهد .

قسمت سیاسی

بخش ساردوئیه از چهار دهستان که مجموع قراء آن ۱۴۹ قریه کوچک و بزرگ و مجموع نفوس آن ۳۳۲۴۰ نفر است تشکیل شده

۱ - دهستان راین واقع در شمال بخش مجموع قراء این دهستان ۵۶ قریه مرکز دهستان قصبه رین ۲۹۱۹ نفر قراء معتبر آن عبارت است از قریه اساروق ۸۶۹ - نهرود ۱۷۲ نفر - خانه خاتون ۴۲۴ نفر - ده میرزا - ۲۶۵ نفر - گسرك ۳۶۷ نفر .

۲ - دهستان دلمار و ساردوئیه - مرکز بخش مجموع قراء این دهستان ۴۶ قریه مرکز دهستان قریه باب هزار ۳۶۰ نفر قراء معتبر آن عبارتند از هنزا ۸۰۰ نفر - کروه ۱۱۰۴ نفر - دلفار و نوابح ۱۰۵۶ نفر - سید مرتضی ۵۰۰ نفر - سرپیزن ۵۷۸ نفر

۳ - دهستان بحر آسمان - واقع در جنوب بخش مجموع قراء این دهستان زمین حسین ۳۶۷ نفر و قراء معتبر آن عبارتند از دولت آباد ۵۴۷ نفر سرآب ۳۰ نفر کان مهم می در این دهستان واقع است .

۴ - دهستان اسفندقه واقع در جنوب باختری بخش مجموع قراء این دهستان ۳۱ قریه مرکز دهستان قریه دولت آباد است که تعداد نفوس آن ۳۵۰ نفر بوده قراء معتبر آن عبارتند از چمک ۳۵۰ نفر - زهمکان ۲۰۰ نفر - گاو کش ۱۰۰ نفر باغ برج ۱۰۰ نفر

حصول مواعلات - خط ملگراف و تلفن در این بخش وجود نداشته مخابرات و محصولات پستی آن بوسیله قاصد انجام میگردد خط ملگراف کرمس به از آخرین حد خاوری این بخش از قریه نهرود میگذرد کسه دارای دستگاه امتحان سیم است

قسمت اقتصادی

در بخش ساردوئیه ایلات مهمی وجود دارد که در فصل بعد شرح داده خواهد شد .

اهالی بخش چه زارعین و چه گله دارها بی بضاعت بوده قاصد تسرویت میباشد فقط چند نفر از مالکین ثروتمند هستند بوسیله مزدور از مرده - مال حورده مالک میباشد که ب محضر زراعت و گله داری امور بخود را میگذرانند صنایع در این بخش عبارت است از بافت قالی و گلیم و چه در شبیه ایلات و کرباس بافی و گیوه چینی بین اهالی بومی آشکری و ساختن چه قو در قصبه راین معمول و معروف است .

محصولات این بخش عبارت است از گندم - جو - ارزن - پنبه - سریش و حبوبات محصولات طبیعی آن کتیرا و انقوزه و زیره است تجارب آن صنوبر قالی اینیات و حبوبات و محصولات طبیعی بکرمان و به

از نقطه نظر کاه این بخش از کلمه بخشی کرمس نمی تر بوده وجود کاههای مس - طلا - و ذغال سنگ در دهستان بحر آسمان و کاههای مختلفه دیگر در نواحی بخش که در صورت شروع با استخراج قسمت اقتصادی این بخش بهتر خواهد شد .

در صورت پیوند اشجار کوهستانی ممکن است از این طریق نیز استفاده قابل توجهی نصیب صاحبان آنها بشود .

مراتم آن برای نگاهداری گوسفند بسیار مناسب است .

رہبہ یازین بخش راہ شوسہ کیرمان ہم کہ در حاور این بخش از قراء

تھریوڈ - سرقہ - کدو

۲ - راه نیمه شوسه - در توشیه و ۱/۲ م در ضریق در سنگریزه می شود
دوره خشک - در این دوره ۱/۲ شوسه هم متصل می شود.

۳- رأی نیمه ششویه وزیر امورین دهنه هرا (باید تعمیر شود)

۴- راه کلان‌انداز مهم - سارود و تبه به چورفت و رادار از طایفه گسردنه

اسم پروردگار در آنجا

۵- در همیشه شوشه با اسرود بار که از دهستان اسفندیه میگذرد (تمپیر لارم دارد)

در سالروز چهل و نه سالگی قرائت این بخش موجود است :

قَدَمَتِ نَعْلَاهُمَا

اهدای این بخش همواره و در پیوسته در بار داری اخلاق سده در راه بهمان

زیرک در امور زندگی صرف حق و عیبات د.

دعوت و روش‌های نوین از انجمن کربلا، به این جهت و با هدف

از مراحم مسری آن دو دهنشای را این مختصر اتراحم و مسری و در نمود

سر بازار شجاع و در پیله با انصباطی میثوث از آنار برسد

دفعه بیست و یکم در مورد حق ارتداد و حق خروج از دین و حق قتل

د ذره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵

جمع بهر سوره که باشد لابد از تفسیر و تکرار در معنی و حدود .

المعروف بالحقير في حق الله تعالى

ارشدین و خود و محمد آید و به دست او شهادت حق می آید

ویر باقی می ماند که در علم معانی و حقایق باشد و در

در قسمت جنوبی دریای مدیترانه و در سواحل که به نام دریاچه نظر

دہ۔ دیو شتر۔ آرمین قبا اہمیت اس لٹا اپنی موجودہ

بہارِ ہندوستان میں

۱۴- بخش حومه بندر عباس (از شهرستانی بندر عباس)

شهرستان بستر عباس اور چهار بخش شرح زیر تشکیل شده

۱ - بخش حومه بندر عباس ۳ بخش میاندپ ۳ بخش خاستک ۴ بخش جیریر

قیمت طبیعی بحش حومه بندر عباس

محدود است از شمال به بخش سیرجان و خاور به بخش هیداب و جنوب
به داب هرمز از باختر به بخش لار.

خون جمرافانی آن ۰۴/۰۵ الی ۰۶/۰۷ و هر من آن ۱۰۰ ریال است.

مساحت محض مغاور مقرب ۱۲۵۰۰ کیلو متر مربع و مساحت کل ۱۲۵۰۰ کیلو متر مربع است.

(مستوفى) رد : ١٥٠ (شعبه دوا) ١٤٢٨ هـ

آبان ماه درجه حرارت قداستان بمقر عیسای در سایه ۵۴ درجه می باشد.

درجه حرارت کاملاً صاف - ۰° است .

بطور کلی هوای گرم و مرطوب آن مخصوصاً در فصول بهار و تابستان است.

نفس مشکل پادها نیکه (و ساحل شکاری) در صورتی که در ساحل شکاری

مطرف دریا عبورده دارائی می و ذنبه و عقرب مسافتی

عالت ندي آب و هوائ قيمت هاي جديد را

که هشتاد و شش نفر در ۶-۲۰۲۰ نفر که در مجموع ۲۰۲۰ نفر در ۶-۲۰۲۰ نفر

سید محمد علی میرزا

شماره پنجم - فصلنامه علمی و تخصصی مطالعات راهبردی، تابستان ۱۳۹۴

بہارِ حیات ہوا را جزب و جانیع ہارمندی بہت -

حسب احوال و تمنا و اقتضا و بهر آنکه در این راه کسی تمییز و هوای

تصویر از سمت راست به چپ از قله به سمت چپ به طرف جنوب شرقی

و سویم هوای آن معانی در علوم است که بختی است .

در قسمت سواحل نظر بشور زار و دین اراضی آب اغلب از چاه ها و رودخانه های آب قلیل آمده بوده ولی در دهستان های ساحلی دارای سواحل آب به رودخانه های متعددی است

۲- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۳- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۴- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۵- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۶- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۷- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۸- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۹- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۱۰- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۲- معبر رودخانه شور بین کوه گینو و کوه نمکی که محور شوسه بندر عباس کرمان در آن واقع است.

۳- معبر رودخانه کل بین کوه گینو و کوه هرمز که نابالوک سببه امتداد دارد. رودخانه - رودخانه های این بخش از خاور به باختر

۱- رودخانه شعیل سرچشمه آن کوهستان احمدی است در تنگ فسان جاری پس از خارج شدن از تنگ قراغ نیان و شعیل و سغنگی را مشروب بحسیر آن از باختر حسن لنکی و گریز گذشته در باختر کولقان بندریا میریزد در ساحل بنام رودخانه حسن لنکی معروف است.

۲- رودخانه جلایی سرچشمه آن دره های واقع بین کوه تیان و کوه نمکی است در شمال دریه سخت از کوهستان خارج پس از مشروب نمودن قراغ سخت - سرده - زیارت - کودی جلایی در ۵ کیلومتری دریا بخش شده سیلاب آن از چندین مسیر بطریا میریزد در موقع طغیان راه میناب بندر عباس را از طریق کولقان مسدود و به باطلاق تبدیل مینماید.

۳- رودخانه شور سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۴- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۵- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۶- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۷- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۸- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۹- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

۱۰- رودخانه شیرین سرچشمه آن از کوهستان فارغان مسیر آن پس از عبور از آب شیرین و سرره از کوهستان خارج در ۲۰ کیلومتری خاوری بندر عباس بندریا میریزد در قسمت اول آب نداشته در جنوب سرره آب شوری از سطح آن تراوش مینماید که قابل استفاده نبوده بندریا همین میشود.

قسمت سیاسی

بخش حومه بندر عباس از دهستان تشکیل شده هر کر بخش و شهرستان

شهر و بندر عباس است.

تاریخچه مختصر در باره بندر عباس - تاریخ بین بندر از سال ۹۶۲۳ میلادی است که پس از سقوط هرمز و خرابی آن بدست ایرانیان مرکز تجارت حلیج از آن به بندر عباس منتقل گردید اهمیت تجارتی فراوانی بدست آورد

شاه عباس پس از فتح هرمز در صدد آباد کردن بندر گاه بزرگی در ساحل

کشور خود احداث نموده در این مقصود که کوچک گنبد کاخرون را که
سابقه قدیمه جماعتی از حدس و حدس دارد آنرا متعلق به خود کرده
بندر عباس موسوم گردید

بندر عباس در دهه بعد از تاریخ حمله فارس شهرت و اهمیت بسیار پیدا
کرد تجارت و جمعیت شهر هرگز متوقف نگذاشته بندر جدید الحداث انتقال یافت و به
کمپانی هند شرقی سپار اجاره داده شد که در آنجا دو عمارت مسکونی داشته
داشتند اجاره ساختن خانه برای خود گذاشتند که مبادا روزی آنرا بیدل
قبضه نمایند

بندر جدید برای تجارت سنگیها به مراتب به سبب از بندر حاسک بود
و نیز راه بسیار خوبی آنجا را به پهنی و مساحت کشور متصل میساخت و انگلیسها
آنها را بسوی عرب و هند امتعه خود را انداخته ایران حمل نمایند همین جهت
فدایت انگلیس در بندر عباس مهمترین مرکز تجارتی کمپانی هند شرقی در
شرق آسیا بود

بندر عباس در بعد از مدتی و بواسطه اهمیت که در آنجا بود بندر حلیج
بوده و امروزه به علت امتیاز بندر شاهپور و راه آهن سراسری را آنرا اهمیت
آن کاسته شده در ردیف خود قرار گرفته است

بندر عباس در بعد از مدتی و بواسطه اهمیت که در آنجا بود بندر حلیج
بوده و امروزه به علت امتیاز بندر شاهپور و راه آهن سراسری را آنرا اهمیت
آن کاسته شده در ردیف خود قرار گرفته است

و خصوصیت شهر بندر عباس

تا کنون اقدامات اساسی جهت عمران این شهر بعمل آمده و در این بین
بناهای حائری باختری کشیده شده و این بناها را بوسیله دو حیاطان دیگر
ناگفته حساب نموده اند در صورتیکه - نه راه اسکله از کوچهها عبور نموده
معالود ضابطه بند را که در قدیم چاهی پیش نموده بندر آورده اند

و بعد از آنکه شهر حقوق العاده بد اعطای به امر سر بر حمله معالود و
بناهای دیگر

بندر عباس در این ایام و در این سوره در آن میداند

آب مسرومی بندر - سحاحه استعمار در بندر آب و مسرومی که
متری حذر بندر (که بوسیله کوره حذر مسرومی ساخته شده بقیه اهالی و آب
بر که های واقع در سواحل بندر است و مسرومی بندر بر که حوضی سر پوشیده
مررگی است که آب را بر می شود)

هوای بندر از سایر نقاط بخش بدتر بوده تا پس از آن بمری اهالی غیر
بومی طاعت فرما است بنجار و اعیان و اغلب از اهالی غیر بومی در فصل بهشتن
بکوه گینو واقع در ۳۰ کیلومتری شمال بندر عباس میروند در سینه شماری
این کوه مطلق بنام کوهچ دارای چشمه های آب شیرین و بهار و هوای
ممتدل است اختلاف ارتفاع آن محل نسبت به بندر عباس ۱۸۰۰ متر است و عذیب
آب راه بسیار مشکل آن میباشد

بندر عباس دارای دو ایر دولتی - فرمانداری - گمرک - فرهنگ - شهر ری
شهر مانی - بانک ملی و پادگان نظامی است ساختمانهای یاد گران در بند
و ساختمان سفارت انگلیس و چند ساختمان سر غوم دیگر بین دیواره بندر
عباس دیده میشود دهستانهای بخش بندر عباس بشرح زیر میباشد

۱ - دهستان حومه - دهستان حومه ۲۲ قریه مرکز دهستان قره سیه ایس
 قراء معسر ان عرآمد ار کلانج - سرخون - محل ناخدا و سورو -
 ۲ - دهستان شمیل - دهستان شمیل دو خاور بندر عباس واقع دارای ۳۰
 قریه مرکز و کوچت ست مرکز دهستان قریه شمیل قراء معتبر آن عبارتند از
 قلعه قاضی - سردره - تخت - جلایی - کشکو - بیان -
 ۳ - دهستان احمدی - دهستان احمدی دو شمال دهستان شمیل واقع دارای
 ۱۳ قریه مرکز - دهستان احمدی از قراء مهم آن پور و حیدر آباد است -
 ۴ - دهستان فیروزان - این دهستان در باختر دهستان احمدی واقع دارای
 ۲۱ قریه مرکز دهستان قریه فارغان ۲۰۰ نفر قراء معتبر آن سیروئی ۵۰ نفر
 حائیس ۵۰۰ نفر همای بدلا ۴۰۰ نفر و سهك ۳۰۰ نفر زراعت برنج دو این دهستان
 معمول در کبات آن نیز معروف است
 ۵ - دهستان در آگاه - این دهستان در شمال باختری بخش واقع دارای
 ۲۲ قریه ست مرکز دهستان در آگاه ۲۴۰ نفر جمعیت از قراء معتبر آن چاه گنویه
 ۹۵۰ نفر بپنوج ۳۸۰ نفر تسکده موئی ۴۲۰ نفر علی آباد ۱۵۰ نفر علی آباد سر
 راه شوشه گرهان سورجان واقع است
 ۶ - دهستان طارم - دهستان طارم دو جنوب خاوری دهستان در آگاه
 واقع و شوشه بندر عباس سورجان در این دهستان عمور میباشد
 از ۲۲ قریه تشکیل مرکز دهستان قره سعادت آباد ۳۴۸ نفر از قراء معتبر
 آن حاجی آباد ۷۷۶ نفر گهک ۵۲۰ نفر طاشکوبه ۳۹۴ نفر قلعه ۵۸۵ نفر و در ۲۹۰ نفر
 ۷ - دهستان طارم - این دهستان در جنوب دهستان طارم واقع از چهل و
 سه قریه تشکیل شده مرکز دهستان قریه فس میباشد
 ۸ - دهستان حمیر - این دهستان در ساحل دریا واقع در
 ۱۲ قریه تشکیل مرکز دهستان قریه خمیر از قراء معتبر آن کشار ۵۵۰ نفر -
 بستنه ۲۵۰ نفر است

خطوط ارتباطی بخش - بندر عباس بوخیله کابن زیر دریائی به حرید -
 قسم و هنگام مربوطه است (کامل زیر دریائی بصره و ممسنی از جزیره هنگام
 میگردد) بوسیله تنگراف با کرمان و داخله کشور و بوسیله تلفن با مرز
 ارتباط دارد

قسمت اقتصادی

بطوریکه ذکر شد بندر عباس در ردیف دومین بندر جنوب محسوب می‌گردد
 بنابر تاحات مهم از قبیل - دارا حی - گله داری و غیره است

صادرات و واردات آن نسبت دارای اهمیت میباشد .

استعداد محل برای پرورش همه قسم محصولات گرمسیری و سبزیجات
 بسیار مناسب ولی در قسمتهای ساحلی کم آب و اغلب زراعت قراء ساحلی بوسیله
 آب چاه است که با گاو وحشت خارج نمینمایند .

دامنه کوهسار کیو و کشکو برای احداث قنوات بسیار مناسب است
 انگاری اهالی و عدم متخصص فاقد قنوات است قنات قناتیکه جدیداً احداث شده
 و آب فراوانی دارد قنات سعید آباد متعلق به حاجی مشیر است در صورتیکه
 سایر ملائین نیز اقدام نمایند سواحل آباد و نهبه خوبی خواهند برد ضمناً در
 معبر و سنگ ها نمک و گچ برای مصارف محلی دارد که در صورت
 سد بندی نه تنها ارزاق و احیاناً تامین شده بلکه صادرات مهمی به عمده خواهد
 داشت در این خصوص در فصل سواحل توضیحاتی داده خواهد شد

محصولات این بخش عبارتند از خرما - گندم - جو - ارزن - زرد کبک
 در قسمت سواحل کفایه اهالی در انداده اغلب گندم - جو - زرد کبک و در بخش
 کشور و برنج از کسراچی وارد میشود در دهستان فارغان پررنگ کاری معمول
 است

اعلی تخلصاتهای این بخش بوسیله آب باران مشروب میشود .

چهارم آنست یعنی بخش لاج - گنبد - بستر و طیور خشکی است و سله
 باربری بواسطه لاج و بستر است. لاجهای این بخش در سرعت حرکت معیوبند
 حیوانات وحشی آن گوز - گوز - گوز - شمال - در دامنه آمو چند و چور
 در کوه - ب - کوهی دیده میشود از طیور وحشی آن دراج و بیه اهاست
 در کوه و هشتاد های آن کاه و چود دارد چون اگشتانای بعد نباشد
 نوع آن مهم است .

کوه نمک در دهستان خمیر واقع است که استخراج و صادر میشود -
 کارخانهجات آن عبارت است از کارخانه نج و سی در دو کیلومتری جلوری
 بندر عباس و کارخانه گدسرو - زی است که از اردیبهشت ۱۳۱۹ محصول آن
 صادر شده است

وسایل نقلیه دریائی بندر عبارت است از دو قایق موتوری ۵ تنی و ۸ قایق
 باربری ۱۰ تنی و ۳۰ عدد قایق باربری کوچک

رسان باربری در خشکی - ۵ ماشین سواری و ۷ کامیون علاوه کامیون
 های متعددی از داخله کشور همه روزه برای حمل بار بین بندر وارد میشوند

صرق مواصلاتی

۱ - راه شوسه بندر عباس کرمان از طریق دهستان طارم و سیرجان

۲ - راه نیمه شوسه بندر عباس لاج از طریق لاج و بندر

۳ - راه نیمه شوسه بندر عباس میسب از طرفه - سو - جلایی - گنبد -
 حاجی آباد

۴ - راه کارو بیه بندر عباس کرمان و طریق دهستان شمل - ده
 احمدی و بیه علاوه بین کلیه دهستانهای بخش راه مالرو وجود دارد

قسمت نظامی

اغلب اهالی دارایی در بیست و ن تعداد موالید و در بخش دیوای سه الی
 چهار اولاد میباشد .

استعداد جسمانی اهالی دهستانها بمراتب بهتر از سواحلی در قسمت هوش
 و ذکاوت نیز برتری دارند

امراض شراخیم - مالاریا - و بیوک در جلود بندر و سواحلی و در
 قسمتهای شمالی کمتر دیده میشود

نظر به بدی آب و هوا و تابستان طاقت فرسا از وجود سربازان قسمت
 های سردسیری و داخلی کشور بیچوجه نمیتوان استفاده نمود لازم ست پادگان
 های سواحلی را حتی المقدور تقویت نمود که حتی امکان در شکمین کادر و
 سربازان سومی موفق شده و نیروی کافی در احتیاط داشته باشند و غیر این
 مورد از کادر و سربازان داخلی کشور خاصه در فصل گرما جز تبعات بی مورد
 نتیجه حاصل نخواهد گردید

سربازان نیروی بحری خوبی از افراد سواحلی و صنف پیده از سربازان
 دهستانهای شمالی بخش میتوان تربیت نمود .

دفاع و اهمیت بخش از نقطه نظر نظامی - اهمیت اولیه بندر عباس و سواحه
 مجاورت با آب هرگز میباشد در بطور ساده را اسم آن مفهوم سربازان و سواحه
 فارس محسوب و فعل سب این در حرمر از به سب (قشیم - حرمر - لاج -
 هنگام) نه هرگز بهدستی شده و حرمر و حرمر در بندر و سواحه به غیر
 مستعینی برای بندر عباس و کلان حسیع سب

حرمر که این بندر و حفظ میسب است و سب و سب و سب و سب و سب و سب
 فارسی میباشد

کتابخانه عمومی اداره کل

بندر عباس پیش بندر خلیج و با بعد از سنگ و سدر و سطر بر کشی
هائیکه از چینی پخته شده و به صورت سدر و سطر در میمانند.

بندر عباس راه رسوخ بطرف داخله کشور و ولایت ایران محسوب است
از بندر هرچه بطرف شمال (داخله کشور) پیش برویم زمین مرتفع
تر گشته در ۴۰ کیلومتری ساحل به ارتفاعات گیمو برخورد می نماید این کوه
بسیار مرتفع است گه می تواند از منظور رسوخ مهاجم داخله کشور
حلو گیری نمود شکلهائی که در کوهستان موجود است اغلب عمود بر ساحل
واقع شده بر آن پیشروی مهاجم دلهبرهائی تشکیل میدهد.

نتیجه - بندر عباس بطوریکه در بالا گفته شد چون مبدا اولین راه نفوذی
بصرف و فلاط ایران است بایستی طرح دفعی آن از زمان صلح پیش بینی شده و
هدایت مخصوص بندر داده شود.

از نظر مباحث محلی و ارتقاء اعلی خود بندر محتاج بخوار باری بوده که
از پوشش حمل میشود در زمان جنگ برای نگاهداری عده در این محله
بسیاری و سایل ارتقاها را در شهر از یا از کرمان پیش بینی نمود که از راه
جنگی حمل شود.

بندر عباس برای عمران و آبادی خود و نگاهداری عده ما در زمان
جنگ محتاج تهیه آب مشروب میباشد.

۱۵- بخش میناب (از شهرستان بندر عباس)

قسمت طبیعی

بخش میناب محدود است از شمال به بخش رود بار و کوهستان احمدی
از خاور به دهستان موجان و دهستان پش کرد از باختر به بخش بندر عباس از
جنوب به دهستان بیابان از بخش جامک از جنوب باختری به خلیج فارس.

طول جغرافیائی آن از $۵۶^{\circ}۴۵'$ الی $۵۷^{\circ}۳۰'$ و عرض آن از ۲۷° الی ۲۸°
مساحت بخش بنود تقریباً ۸۰۰۰ کیلومتر مربع -

آب و هوا - هوای این بخش بسبب بدو فیهت طبیعی آن معتدل و قسمت
مناوب و حومه آن گرم و مربوط حرارت متوسط سالانه در ناستان ۱۰ درجه
در زمستان ۲۰ الی ۲۵ درجه است وزش باد خاوری موسوم به بد لوار در زمستان
جنگ و گرم در زمستان موسوم به قش سرد و خشک است وزش آن در
زمستان باعث تراکم برف و ریش بران میشود.

بواسطه وفور آب و کثرت بخستان و باغات پشه و مگس فراوان مخصوصاً
در ماه های فروردین و اردیبهشت زیاد جز با پشه بند و یا دود نمودن اسباب
آسایش فراهم نمیشود در داخل نخلستانها و طوبت زیاد تر و انواع امراض از
قبیل مالاریا ذات الجنه و سستی اعصاب فروان و خارج از نخلستان هوا نسبتاً
بهر و متلاان به امراض کمتر مشاهده میشوند. میراث بران سالانه تقریباً
۱۳ سانتیگراد است.

نظر به حلات اربعه دهستان های رودان و رودخانه در هوای آن
جنگ و سالامه از میناب میباشد.

آب مشروب و هر دوی این بخش بطور کلی از رودخانه میناب است .
ارتفاعات - در این بخش چهار سلسله چپال دیده میشود

۱- سلسله کوه زندان امتداد آن شمال باختری و جنوب خاوری است که از کوهستان احمدی شروع دهستانهای رودخانه دژ و رودان در حوض و تنگ مس و شعیلات در به حوض سلسله نامبرده واقع از باختر میناب گذشته بارقاعات بیان متصل میشود .

فصل مهم این سلسله از شمال باختری عبارتند از قله کوه تپله بارقاع ۱۷۰۰ متر و کوه سفید بارقاع ۱۴۲۰ متر و قله کوه زندان بارقاع ۱۰۶۱ متر .
معمور و شکافهای این سلسله از شمال باختری عبارتند از گردنه بیور گدار برین تارپ و سرزد - گردنه سرخ بین رودان و شعل - گردنه خاکلی بین باغ مسی و قسره شمالی میناب (شهرار) شکاف رودخانه میناب و گردنه بالائی بین راوسک و سرری .

۲- از سلسله چپال اولیه در قسمت شمال گردنه بیور گدار رشته به طرف خاور متصل بوسیله شکاف رودخانه دزدی از کوهستان ده کهنان نو دژ جدا می شود بین کوهستان بین دهستان رودان و دهستان رودخانه واقع ارتفاع بلندترین قله آن در شمال رودان ۱۳۱۲ متر است معابر این کوهستان اولاً گردنه شوران در ارتفاع ۱۱۰۰ متر است بین رودان و رودخانه دژ از طریق رهداز .
ثلاً معبر رودخانه دردی است که بین رودان و کهنو واقع است .

۳- ارتفاعات نو دژ و ده کهنان است که ابتدای آن از جلگه کسردی کهوچ شروع شده در شمال قریبه جعفرین تمام میشود دهستان مزوخان از بخش کهوچ را از دهستان رودان جدا میکند قلل آن از شمال جنوب قله کوه گروم ارتفاع ۲۵۶۵ متر و آخرین قله آن در شمال جعفرین ۱۱۲۵ متر است معابر این کوهستان ۱ گردنه ده کهنان بین رودان و رودبار ۲ گردنه نو دژ بین رودان و مزوخان .

۴- از جنوب دهستان مزوخان ارتفاعاتی بنام کوه جند نو شروع شده بکوهستان شاگرد متصل میشود قراء تجدانو - جعفرین - سرری - کورین سندریک از بخش میناب در دامنه باختری بین کوهستان و قلع معبر قلع دگری در بین حدود بدشته به گردنه ده رنگ است بین تجدانو و ده رنگ .

رودخانه - رودخانه سکه سه دهستان بین بخش مشروب مشروب رود میناب است که در هر یک از دهستان ها بنامی مخصوص نامیده میشود سرچشمه این رودخانه کوه شده احمدی و کوهستان اسمدقه است کوه سند ه سیر از رماعات نامبرده در جنگه رودخانه دژ بهم متصل و در همین دهستان از سطح سیر ها آب تراوش نموده قراء دهستان نامبرده را مشروب مراد آب آن داخل تنگ کلاتو شده بطرف رودان سراریر میشود در کهنو بالا (و قسره شمالی رودان) از کوهستان خارج قراء دهستان رودان را مشروب در وسط جنگه سیر آن سنگستانی را تشکیل میدهد مجدداً در جنوب دهستان نامبرده آب از سطح آن نروتن و داخل تنگ میناب شده در نزدیکی قریه بریمیدین بارودخانه جعفرین که سرچشمه آن از کوهستان کوه شهری و مزوخان است متصل رودخانه میناب را تشکیل در با قصد متری قلعه میناب از تنگ خارج بوسیله جویبار ها در داخل نخلستانهای مهم میناب بخش میشود سیر آن از وسط دهستان بیور جو حدود چندر کلاهی بدرما منتهی میشود .

حکک - در تمام دره های کوهستان نامبرده اشجار گد سیری از قبیل کهور - کدر - کر - کسرب - غیره دیده میشود قسمت عمده جنگل در حدود

نژاد - سنگه کارگر و زارع اغلب از نژاد اسود هستند که در زمان
 بهار و تابستان غراب مسقط از زمینها بعنوان پردگی آورده اند و کمی
 مرغ و لاردنی محدود است و طبعات پر جنبه و اشتیاق از نژاد ایرانی مانع
 می باشد .

از سده ۱۰ راجع آنجا نیکه ورودشان به این منطقه از قدیم بوده بواسطه
 آمیزش به رنگ مخصوص در آمده ولی خواص عمومی نژاد اسود را که دارا
 بودن نبهی کلفت و پشنی های پهن و ساق پای درشت و کف پای برکشت می باشد
 حاکم بوده اند .

اهالی کثراً بسی سواد تمدن متوسط و کم هوش اغلب در جاهای بدو
 خود که از برك خرد تهیه میکنند زندگی می نمایند .

تقسیمات داری - بخش میسر - سه دهستان شرح زیر تشکیل شده
 ۱ - دهستان حومه میسر - مرکز بخش و دهستان قصبه میسر واقع در
 مغرب نهبه قصبه قدیمی دارای ادارات بخش داری - شعبه دست مری - فرهنگ
 ثبت اسناد - یادگان نظامی - مرکز گرویدن مری - و نهال در دست
 پسران و دختران تعداد مجموع نفوس این دهستان ۲۹۹۰۰ نفر .
 ۲ - حومه بشماع ۱۲ کیلومتر قوه میسر واقع کنه و او و جلال
 ۳ - دهستان حاتم .

فرماندهی - شیرین رشور ۱۰۰۰ نفر - مینو - ۵۰۰ نفر - ۵۰۰ نفر
 ۵۰۰ نفر - ۷۵۰ نفر - گورنگ ۳۰۰ نفر - شمع ۲۰۰ نفر - سنگ
 ۵۰۰ نفر - دهو ۷۰۰ نفر - ۱۰۰ نفر - ۳۰۰ نفر -

۴ - دهستان رودان - دهستان رودان در ۳۰ کیلومتری شمال قلعه میسر
 واقع مرکز دهستان قصبه ده روز فراه معتبر آن مرکز آباد قلعه خراچی - بکا
 و نیرب است .

مجموع نفوس این دهستان ۹۷۰۸ نفر است .

۳ - دهستان رودخانه در ۴۰ کیلومتری شمال رودان - کردستان
 قلعه میسر - دهستان معتبر آن نور آرد - مرکز آن رودان و نیرب است
 مجموع نفوس این دهستان ۶۰۷۸ نفر .

قسمت اقتصادی

ثروت - دارائی این بخش در سال ۱۳۱۹ بالغ بر ۹۱۰۰۰۰۰ ریال بود که
 ۷۷۰۰۰۰ ریال آن متعلق به اوقاف بوده است .

ولی با وجود استعداد فوق العاده که در زراعت و بخش پرب می شود
 دارائی این بخش کم می باشد و اگر اقدامات لازمه برای کشاورزی این بخش نشود
 مراتب به دارائی آن اضافه خواهد شد ولی بطور کلی فقیر و بی چاره می باشد
 تجارت - تجارت در این بخش بواسطه موقعیتی که در دست قسمت و پرب
 و دارای همه گونه تجارت داخلی و خارجی و معاملات مرزی است صادرات آن
 بشرح زیر است -

۱ - حریر - حریر است - حریر است - چوب تاج کینه - حریر و حریر
 بندر عباس و حریر و اغلب بنادر ایران بوده و بعضی هم بعنوان صادرات مرزی
 معاملات حمل می شود .

۲ - خردک (حریرای مخصوص) که هر سال مقدار ۲۵۰۰۰۰ کیلو در کینه
 های ۸۵ کیلویی و مری در بطور کم به هندوستان حمل می شود و لاخره میسر
 صادرات آن ۱۷۵۵ تن به ارزش ۳۴۲۲۰۰۰ ریال که مرکب از نوع خشکبار و
 حبوبات و الیاف نباتی و غلات به استثناء گندم میسران و زردت آن به ۲۹۱ تن
 به ارزش ۲۴۲۲۰۰۰ ریال که مرکب از انواع پارچه های معجز - برنج و حبوبات
 حراری - و ریسمان پنبه می باشد تمام معاملات مرزی این دهستان و نیرب
 و صادرات پس از ورود به گمرک قیاب داخل بخش شده به مصرف احتیاجات

صنعت از دیر زمانی کارهای دستی و بافندگی در آن قسمت مخصوصاً
 مساب - حومه معمول بوده است صنایع این بخش بافندگی - چادر شب - لنگ
 و پیرچه ای سازک - ساختن اشیاء سفالی و قیل کوزه آب لیوان فلان
 و غیره و ناقص خصیر های فرش و پرده ظریف میباشد که در روز های پنج
 شنبه در بازار میسایب تجمع کرده و بمصرف فروش میرسانند .

در آب - این منطقه برای همه گونه زراعت مستعد و اغلب
 محصولات مناطق حاره در آن قسمت بعمل می آید زراعت با آب رودخانه و حیثی
 در دیمی عمای میشود برای پرورش - مرکبات و انبه هوا مساعد
 مخصوصاً درختی کوچک در ک - تنه کو و موز در این ناحیه بطور خوبی بعمل
 می آید زراعت باغچه ها - مرکبات - گوجه - موز - زرد - سیب - سیب -
 که چندان در رودخانه مستعد است .

در این منطقه برای پرورش - مرکبات - گوجه - موز - زرد - سیب - سیب -
 حیوانات وحشی آن گراز - گرگ - روباه - خفاش - طيور وحشی آن آهو پره
 و ... است مرغ میسا که دست آموز است مانند طوطی تقلید
 میکند در این منطقه برای پرورش گاو و گوسفند -

کان چون کشت قتی بعمل نیامده نوع آن مبهم است

راه -

۱ - راه نیمه شوسه میسایب به بندر عباس از طریق گریبند - خلاصی
 (بمحیر لازم دارد)

۲ - راه نیمه شوسه میسایب به کهرج رود - بندر - از طریق گریبند -
 گریبند - رودان - منوجان (این راه در سال ۱۳۲۰ به خوبی تعمیر شد)
 بندر - از طریق میسایب - بندر - (بمحیر لازم دارد)

۳ - راه کاروانرو میسایب - جاسک از طریق کوهستان (با هزینه مختصر
 نیمه شوسه میشود)

۴ - راه کاروانرو میسایب - رودان از طریق در میسایب - منوجان -
 کیلومتر اول این راه در داخل تنگ رودخانه میسایب است که چندین مرتبه در
 رود عبور میکنند در مجموع طبعاً عبور مشکل گاهی در فصل -
 ۵ - راه کاروانرو میسایب رودخانه از طریق رودان و گریبند شوران ،
 بین کلبه قراء بخش راه مالرو موجود و اغلب از راه های جنگه راهرو
 با هزینه مختصری نیمه شوسه نمود .

بنادر - بنادر بخش در فصل ششم خواص شرح داده خواهد شد .

قسمت نظامی

اهالی این بخش بطور عموم ورزیده و مخصوصاً برای راه پیمایی
 قابل و برای این کار میتوان گفت دارای اراده خیلی قوی میباشد هر مرد و دو
 تا پنج زن میگردد و تعداد موالید زیاد ولی این قسمت ها بطور کلی دقیق
 آمار نشده است

میدانست در این بخش میتوان گفت به بندر میسرند .

بنابر عموم مردم در این بخش و امراض مختلفه چشم میباشد تعداد کور
 را دوروی هم قنبر دم این بخش برای ملو اسبی - جمار و پیاده نظام بسیار خوب میباشد
 دفاع منطقه حساس این بخش (دهستان) قلعه میسایب محسوب میشود که
 در دامنه جنوبی رشته کوه های ساحلی قرار گرفته است میسایب را نظر تعدی دری
 همان اهمیت میباشد که بندر عباس داراست فقط فاقد راه و رودی بداخذه ایلات
 است ما در نظر گرفتن راه از راه روی که اخیراً از شیلات گسترش
 رودان کهر میگردد اگر این راه شوسه بشود دارای همین اهمیت بعدی بندر

باب هرمز مری می‌ناب هم همان اهمیت بندر عباس را دارد می‌ناب بوسیله
حریر قشم و هرمز و لارک پوشیده می‌شود و بوسیله این جزایر دفاع می‌ناب میسر
میگردد از قلعه قدیمی می‌ناب جزایر هرمز و قشم و لارک بخوبی
دیده می‌شود در دست داشتن هرمز برای دفاع می‌ناب در درجه اول
اهمیت و در ثانی راه های ورودی بندر عباس - می‌ناب و گذار سرخ باید مورد
بررسی برای تشکیل نقاط انکاه قرار گیرد همچنین راه جاسک - می‌ناب در باید
مورد بررسی قرار گیرد .

۱۶ - بخش جاسک (از شهر - مان بندر عباس)

بخش جاسک محدود است از شمال به بخش می‌ناب و رود در و خاور
به بخش ایرانشهر از باختر به باب هرمز از جنوب به دریای عمان .
/ طول جغرافیائی آن از ۵۷° الی ۵۹° و عرض آن در ۳۰° ۲۵' الی ۲۷° مساحت
بخش بطور تقریب ۲۶۰۰۰ کیلومتر مربع .

منظر بابتیکه بخش جاسک از سه دهستان مهم جاسک - بیدان - بند کرد
تشکیل شده که از نقطه نظر آب - می - و - سی با هم اختلاف کلی دارند لذا قسمت
های نامبرده از هر جهت جداگانه مورد بررسی قرار میدهیم .

دهستان حومه جاسک

این دهستان در کرانه بحر عمان واقع هوای آن گرم بطور هوای بخش
بندر عباس میباشد حرارت در هیچ موقع از ۳۰ درجه پایین نیامده در موقع
گرمای (تیر و مرداد ماه) آب دریا ۳۵ درجه حرارت دارد .

آب مشروبی دهستان از چاه است که در تمام نقاط بدست می‌آید و سار و گلی
خیلی کم و گاهی چند سال متوالی باران نمی‌ریزد .

از نقاط - دامنه جنوبی کوهستان بشکریه در ۳۰ ممتد در ۳۰ م
کرانه مواصله از ۳ الی ۲۰ کیلومتری ساحل واقع ارتفاعات اولیه در ۱۰۰۰ ممتد در ۳۰ م
مرتفع شده در ۵۰ الی ۲۰ کیلومتری شمال ساحل بکوه های معروف کوه کهن
بلرتقاع ۱۸۶۶ متر و کوه گرچون با ارتفاع ۱۵۲۴ متر و گرکوه در ارتفاع ۱۸۶۰
متر و کوه رنکباد در ارتفاع ۱۴۱۰ متر میرسد .

دارای قروودگاه هواپیمائی یستی و مرکز بی سیم با موج ۲۰۰۰ میباشند.
این بندر نیز مانند بندر چاه بهار رو به آبادی است دارای ۱۶۵۰ نفر
نفوس و ادارات گمرک - بخشداري - پادگرو گروهدن ژانداوهری است خط آهن
بین حسك و چاه بهار و خود راههای آن عموماً مالرو میباشند

محصول این منطقه خرما شلغ عنبه اهلی ماهی گیری است اوزاق
مانگورین و تفرات پادگن از پوشهر و بندر عباس تهیه میشود .
طایفه اوشیروانی که سابقاً اهمیت زیادتری داشتند در این دهستان ساکن
عموماً منی بزبان بلوچی تکلم مینمایند .

۲ - دهستان بیابان

دهستان بیابان محدود است از شمال به بخش میاب از خاور به دهستان
بشاگرد از جنوب به دهستان حومه جاسك از باختر به بدب هرمرز عرض این
دهستان از ۴۰ لی ۶۰ کیلومتر و طول آن در حدود ۲۰۰ کیلومتر است .
وصیت کلی - شامل يك جلگه كمرانه و يك رشته کوهستان موازی بنا
كرانه که گاهی این رشته دهنه كمرانه نرديك و گاهی دور شده در نتیجه جلگه
كرانه را کم و بیش هریض مینمایند .

هوای این دهستان نظیر هوای دهستان حومه جاسك آب مشروبى آب
منعصر به چاههای معدود است که در وسط نخلستانها به عمق سه لی ۸ متر
احداث و آب اغلب آنها شور بوده گوارترین آب مشروبى در این منطقه آب
ماران است که در نخلستانهاى عمیق تا چند مده بعد از بارندگى نگاهداری
میشود

از منابع - دامنه باخترى کوهستان بشاگرد در این دهستان در هوزات
دريا بطور متوالی واقع و دارای دره های بسیار و ارتفاعات آن یرتنگه‌ای

معدیر - معدیر کوهستانی آن از جاسك بطرف خاور عبارتند از ۱ معدیر
رودخانه چكى ۲ معدیر رودخانه کابريك ۳ معدیر رودخانه سدیح ۴ معدیر رودخانه
ریج که معدود محدود بسطخ بوده پس کرانه خاورى جاسك و بشاگرد واقع عبوراز
این معدیر طریق نهایت سخت مخصوصاً در موقع طوفان رودخانهها خیلی مشکل
است بطور کلی چر کرانه کابیه راهها از گردنه ندى سبب التبور و درهای سك
عمور میسبند

رودخانه - رودخانه‌ای مهم بین دهستان از خاور به باختر عبارتند از
رودخانه راج سرچشمه آن از کوهستان موج که پس از مشروب نمودن قراء
است و قراء مجاور رودخانه در حدود كلك ندریا منتهی میشود .

۲ رودخانه کابريك سرچشمه آن کوهستان ملوز که پس از مشروب نمودن
قراء مجاور رود در حدود گردنه كس ندری میسرود .

۳ رودخانه سدیح سرچشمه آن کوهستان جوی ریمشك بوده در حدود
گوهرت ندری میسرود .

۴ رودخانه چكى سرچشمه آن کوهستان مكهران است که در حدود
راس الحکین ندری میسرود .

رودخانه‌های نامبرده عموماً از کوهستان بشاگرد سرچشمه گرفته اغلب
اوقت دارای آب در موقع بارندگى و بعضى در روز آنها خشک و سلاب آن
های نخلستانهای كمرانه را مشروب مینمایند .

مرکز بخش جاسك بندر جاسك است که در دماعه کسوجكى بنام راس
الجاسك واقع فعلاً از طریق خشكى جاده بنوسه بآب مربوط نمیشود عمق آب
در ساحل آن نسبت زیادكشتى هدى تجارتى در این بندر از بندر عباس مزدكتر
بساحب موقع مینمایند .

صفت العصور است هر عصری در کوههای آن عبور کند از کوه گو اسعدینو هاج
 ۱۰۰ متر و کوه کابل شصت در ارتفاع ۵۵۰ متر و کوه گلزار با ارتفاع ۴۸۰ متر
 هر دو کوهستانی منحصراً در میان معبر سرگز است که به پشاکرد
 منتهی میشود .

رودخانه - رودخانه‌های مهم این منطقه عبارتند از :

۱ - رودخانه خوب محله سرچشمه آن کوهستان پشاکرد که پس از
 مشروب نمودن قراء سدرک و کریار در جنوب محله از کوهستان خارج در
 حدود کرگان بدری می‌رسد غلب فصول در بعضی نقاط آن دارای آب شیرین
 فقط در تابستان بی آب است .

۲ - رودخانه که سرچشمه آن کوهستان پشاکرد است پس از مشروب
 نمودن بعضی از قراء سرگز در حدود قریه گز از کوهستان خارج در جنوب
 سدر سیریت بدری می‌رسد منحصراً آن تغیر رودخانه اولی است .

۳ - رودخانه‌ای که وچک دسگر نیز در این دهستان وجود دارد از قریه
 رودخانه گرو و رود کسکال که طول آنها کم ولی در موقع بارندگی و طوفان
 قابل ملاحظه می‌باشد از حدود کسورزی رودخانه‌های بالا قابل استفاده بود آب آنها
 بمصرف آبیاری نخلستانها و رراعت میرسد .

کلبه سکنه اهلی میانان از ۱۵۰۰۰ نفر تجاوز می‌نماید سکنه آن
 قسمتی بومی و قسمت عمده بلوچ می‌باشند

اکثر سکنه طایفه طاهر زائی است طایفه مردمانی جنگجو و دود
 حفاظت و امنیت بآنان برگزار شده رؤسای این طایفه فعلاً ۴ نفر بنام علی حلال
 دسکخور و حسن افسری و دوست محمد یزدان پناه است قسمت شمال دهستان
 میانان از حدود جنوبی میسب الی کوهستان به دهداری علی حلال از کوهستان
 الی گرو و بدری و دهداری حسن افسری و قسمت جنوب از کرالی کوه

مبارزه دهداری دوست محمد میباشند رؤسای نامبرده دارای نفوذ فوق العاده
 افراد ایل مطیع آنان هستند

شغل عمده طایفه طاهر زائی کله داری و جیره داری است دارای چند فایق
 بادی می‌باشند که با غنایات رابطه داشته لوازمات مورد احتیاج وارد می‌نمایند
 اهالی بومی به زراعت و ماهیگیری مشغولند مذهب اهالی بومی شیعه و
 مردمان فارسی متکلم و طایفه طاهر زائی سنی و بزبان بلوچی تکلم می‌نمایند
 زراعت منطقه - گندم - زرت - ارزن - رراعت گندم و جو اغلب بطور
 دستی است در صورت آفتاب باران محصول آنها کافی و در صورت خشک سالی
 بیستی از خارج تأمین نمایند نخلستانهای زیادی دارند که در صورت بارندگی
 ثمره آن خوب و کافی است .

وسایل باربری آنان شتر و الاغ است الاغهای بی‌بهره از لحاظ سرعت و
 چشه معروف می‌باشد .

قراء معتبر میانان از شمال به جنوب عبارتند از کتور سدهیل داری ۵۰۰
 نفر جمعیت در ۱۰ کیلومتری دریا واقع شغل عمده اهالی کله داری است
 کوهستان - در ساحل دریای واقع دارای ۴۰۰ نفر جمعیت شغل عمده
 اهل ماهیگیری است .

مغانی - و قراء محاور دارای نخلستانهای خوب هر کر دهداری جنگجو
 در سه کیلومتر دوری کوهستان جمع عمر عمده اهالی کله داری و در سبب بحر است
 کر - در ۲۰ کیلومتری جنوبی کوهستان و یک کیلومتری دریای داری
 ۶۰۰ نفر جمعیت هر کر دهداری حسن افسری شغل عمده اهالی ماهیگیری و
 زراعت و آب دستی و یافتن پانچوی مارک و چور شب است

سدر سیریت - سدر سیریت و قراء محاور در مرکز میانان در یک کیلو
 متری در مواقع دارای نخلستان نسبتاً مهمی است هر کر بخشهای پیدای داری
 ۱۳۹۶ نفر نفوس شغل عمده اهالی رراعت و ماهیگیری است

گز - در چهار کیلومتری خاوری مقدار سیرك دارای ۵۰۰ نفر نفوس شغل عمده اهالی گله داری و زراعت است

گرنه - در ۶۶ کیلومتری جنوب بندر سیرك سه کیلومتری دریا دارای ۱۵۰ نفر جمعیت شغل عمده اهالی زراعت است

سیکونی - ۲۰ کیلومتری دریا دارای ۲۵۰ نفر جمعیت شغل عمده اهالی برکت دادن و زراعت است

بنجی - در ۳۰ کیلومتری جنوب سیکونی واقع دارای ۲۰۰ نفر جمعیت دین در کیلومتری دریا شغل عمده اهالی گله داری است

کوه مبارک - در ۱۱ کیلومتری جنوب بنجی واقع آخرین قریه پیاپی محسوب دارای ۱۳۰ نفر جمعیت است

۳ - دهستان بشاگرد

مقدمه - بشاگرد ناحیه ایست که دهستانی واقع در قسمت جنوب شرقی کرمان و محدود به حدود زیر

از سمت شمال - رودبار - حزموریان - فواحی ایرانشهر
از سمت جنوب - مکران - از سمت جنوب به پیاپی و چاسک - از سمت
بختر به میناب - موحان - رودبار

مساحت دهستان بطور تقریب ۱۹۰۰۰ کیلومتر مربع
وضعیت کلی - منطقه بشاگرد یکی کوهستانی و از رشته کوهستان
موری تشکیل گردیده است و عمدتاً دارای شب بسیار سردی می باشد و دامنه
در آن ارتفاعات فلل فرعی هم ملاحظه و مشاهده میشود در وسط این رشته دره
بسیار تنگ و غشاده دیده میشود اراضی این ناحیه کلیه کوهستانی فاضل و
دره های آن بر از نخل های کوتاه و آب شیرین می باشد

ارتفاعات - بطوریکه ذکر شده این منطقه کوهستانی و از پیک سلحله
ارتفاعاتی تشکیل شده که بطور کلی قسم آلهای است که بطرف جنوب موریان
و دریای عمان سرازیر میشوند ارتفاعات مهم این ناحیه از شمال به جنوب به
شرح زیر است

کوهستان مارز در جنوب خاوری کوه شهری مرتفعترین قله آن
۲۰۴۲ متر

کوهستان ریشک در خاور کوهستان مارز مرتفعترین قله آن ۱۹۳۵ متر
کوهستان دراب سروانکسیران در خاور پیاپی مرتفعترین قله آن
۲۰۷۴ متر

کلیه این منطقه سنگی و از جنس سنگهای دریائی است اکثر قسمت های
کوهستانی و وجود سنگی بودن مشعر است در این کوهستان شجره ریز دیده
میشود - بادام حنکلی - کرب - ممیل بواسطه در نهای د نمی در دامنه کوهستانها
علفزار های بسیار خوب وجود دارد که بهترین مراتع محسوب میشود

در بین این ارتفاعات رشته دراب سر از رشته های دیگر مرتفعتر ولی
قلل هر سه رشته غیر مشعر است

رودخانه ها - در بشاگرد دو رودخانه تشکیل میشود رودخانه چکی که
که از دره های کوهستان انگهسیران تشکیل شده بسم رود چکی وارد دریا
میشود - آب این رودخانه دائمی و شیرین و در موقع طغیان قابل عبور نیست کفه
آن پوشیده از سنگ در فصل کم آبی در تمام نقاط قابل عبور است - آب دره
های شمالی کوهستان مارز بطرف چار موریان سرازیر میشود

هوا - هوای این منطقه نسبت به مکران و دیابان بسیار معتدل تر و همچنین
مناسب خرمای آن معروف است

برای در این منطقه میسر و آسانی یافت می‌شود قوری آب می‌شود -
 مهمان باید در نظر داشت که بشا کرد منطقه گرمی و گرمی محبوب می‌شود و تمام
 در در آنست بسیار خنک و یکنواخت منطقه است - پیورج - پشکوه - در آب
 سر - مارز - ولی اهالی احدی حتی به یکنواخت ندارند چه فقط از تسمه دره ها به راس
 از تعداد معینی بفرمکان می‌رسند گرچه فقط از لحاظ تهیه آب قدری تولید اشکال
 می‌شود

در این منطقه زیاده و برات هندوستان در این منطقه تأثیر کامل داشته
 دو - توسط راه و راهی آن شروع می‌شود

اینها عموماً سیلابی است در زمستان دره ها گرمسیر بسیار خوبی
 است .

سکنه - سکنه این نواحی در - واقع اینم در حدود ۵۰۰۰ نفر بوده است
 که قسمتی از آنها به کمرانه عیالات متواری شده و فعلاً بیش از ۲۰۰۰۰ نفر
 سکنه این منطقه را قبضه می‌کنند

سکنه این منطقه قسمتی سومی و قسمتی بلوچ می‌باشند سکنه بشا کرد
 شاید قدیمی ترین سکنه بلوچستان باشند رنگ آنها تیره و اسطوخ فکر
 آنها خیلی عقب است اکثر قوی بسند قد خوشی هیکل می‌باشند - موالبه این
 منطقه خیلی زیاد و امراض آن بسیار کم است اشخاص ۹۰ ساله در بین اهالی
 دیده می‌شود .

مذهب اهالی قسمتی شیعه شد عشری و قسمتی سنی - - - - - شند و تمام این دو با هم
 کم و در یک از احاد مذهبی دارای مشخ خاصی بوده علامتند به اصول مذهبی
 خود می‌باشند

سردو ح - دختر ۱۴ و یکی از عادات عجیبی که در بین طایفه می‌رود
 که در آن سکنی دارند تا چند سال قبل رو آج داشت موضوع مقاومت نه بود
 که با اگر قتل سرانده تعویض می‌شود .

در سراسر بشا کرد لهجه های زیاد و واضح دارد و حتی در قصبات نزدیک
 هم این اختلاف هویدا است مثلاً چهار صبیحه بیزک - زکینک - کامر - در سوند
 و امثال با سایر دهات اختلاف کلی دارد .

بشا کرد شامل ۴ ناحیه است که سکنه آنها تقریباً مساوی است .

۱ - سندرک در حدود ۲۵ قریه در مجاورت میاب که اهالی آن یکنواخت و
 قشلاق نموده زیاد تر از سایر سکنه آن آمیزش می‌نمایند .

۲ - چکنار واقع در جنوب بشا کرد که محل نایرو بسیار خشکی است
 دارای ۲۴ آبادی که برخی از آن در مجاورت جاسک قرار گرفته .

۳ - ناحیه انگهران مشتمل به ۱۴ قریه .

مارز شامل ۲۲ قریه مرکز آن دیشک که سایر قصبات نامند تر محبوب
 می‌شود .

و معینند ذاتی اهالی - کوه سکنه این منطقه در کبر (خانه چوبی) دارند گاهی
 - - - - - مردم کم مهمت کرد - سکنه - می‌باشند که در ۲۰۰ - - - - - سکنه
 می‌باشند .

زراعت - معشت عمده اهالی قسمت زیاد در در و در و از حاصل احتیاج
 خود نیز کمکی به اوراق آنها می‌شود .

مردم عموماً کمتر با هم مربوط بوده اشخاص بومی کاملاً ساکت و انسی
 با امشی ها قسمت عمده - - - - - بلوچ ها تهیه می‌شود طوایف مشهور - ایلات
 مشهور بشا کرد بشرح زیر است .

کوه تهمی - پشکوه - سرهنگ - یوم - دورک - سندرک - در مین - وری
 رکنک - سروشت - انگهران - بیزک - پیورج - کامر - در هند - دروب - سر - - - - -
 سرحدی - رمنک .

زراعت و حشم داری - زراعت مقدار کمی گندم که تکاثوی اهالی - معی
 حمایت - قسمت زیاد بر دولت - ارون .

طوبی کلی چون زمین رراغی این منطقه کم است لذا احتیاجات سکنه را بر حمت دمن میبندد .

خرمدی منطقه جنبی خوب و رند است .

در این منطقه هستی دری مقدار زیادی بر و کمی گوسفند میبندد
مراع در جنبی رند است و ی هستی بواسطه فقر و سچارگی درای احشام
کافی نیست .

شتر و شترجه از الاع وسیله حمل و نقل این منطقه را تشکیل میدهد .
حیوانات وحشی زیاد و شکار فراوان است .

کسب و کار هستی - مرد ها عموم کار فلاحی و نگهداری احشام
و تهیه دار وای زلف کاردستی ابریشم دوری - حصیر بافی و کمک با مرد ها اعالی
عموماً تغییر میباشند .

حصول مواصلات - معابر این منطقه بواسطه کوچستانی بودن
برای پیاده رفتن استفاده ولی برای مالرو برخی از آنها قابل استفاده است
آب و اندیمه - در این منطقه دو قلعه الکهرات و هارز است که تاریخ
ساختن آن از ۴۰۰ الی ۵۰۰ سال تجاوز نمی نماید .

۱۷ - بخش جزایر (از شهرستان بندر عباس)

بندر جزایر در حدیج که در کر بهای کرمان اهمیت بسیار دارد میباشد
شهر مخصوصی در بندر خمینی است برای شناسائی و بررسی این جزایر به جزیره فیهی
مخصوص جزایر مراحمه فرمایند .

تعداد نفوس ایالات تقریباً ۵۰۰۰ نفر از پنج دین آبرو ضامم می باشد
تشکیل شده لهجه آنان اکثر الفارسی فقط سه چهار لغت یونانی ترکیبی
فارسی مکمل میباشد .

ایلات کرمان ناسالهای اخیز بطور کوچ تابستان در بقاقره و سیمری و زاهدستان
در گرمسیرات با چشم و دارائی خود که کوچ در پناه چادرهای سیاه رنگ
طی کردند از سال ۱۳۱۴ تا بعد از حساب دستور دولت نفعیت قیو شده در
مکلاقی خود طبق نقشه ساختمانی بخشداران متجاوز از صد قریه جدید و
سروخ به عمران آبادی نمودند و ایلات که در محل مکلاقی میر به مجور و مکلاقی
در دامنه و دوه های کوهستان پاریز - کوه پنج - گوه چهل تن - کوه
بیدخون - کوه شاه - کوه هزار کوهستان سردوئه که در محله سیمری چهل تن
سیمرجانی - سردسیر - بافت و ساردوئه واقع شده تعلق آن به سیمری و مکلاقی
برده برخی از ایلات تا حدود هفتاد نفر بهر مکان میروند .

معمولر شناسائی هر يك از تيره هدی املاط تعداد خنوار و محدل ینکلاق
و منالاق و مشحصات دیگر از کوهستان پاریز الی کوهستان ساردوئییه ینکاکث
مورد بررسی قرار عیدهیم .

نقشه پیوست با علائم مخصوص یک لای و - لای اوز بهطور سه بعدی میباشد.

۱ - آلسمیدی - ملاق آل سمیدی در شمال قصبه ریز در محل سر نفعی

بام حرگاوز سیر دسیر مریس نقاط کوهستان یار و وقع و قشلاق آغات در چنگه

بین شهر نامک و یاریز سر چاهی مخصوص به ایل ساهیرده است تعداد خنور

۲ - مذهب اسلام بریان فارسی تکلم مینمایند .

شغل عمده گله داری و زراعت چرمنی در اهواز شخصی به نام سید علی قلی
باقی است قلی های آل سید علی شورش و آشوب را دوام داده و خبر بد و خوشی در د

۲. خراسانی - نیل خراسانی سابقه ایل نزره بود و بکر مسهرات کوچ می نمود
و ای محل بمکان عهد مسوده و ملاکی در رعی و عوم و مکه گویند

فصل پنجم

ایہلات کرمدن

مالات و عتبار گرمی از نقطه نظر اقتصادی و نظامی دارای اهمیت است
مختصراً در قسمت اقتصادی گرمی را همگی را عهده دار میباشند م. محصول
همگی آنرا بمصرف صنایع اولیه گرمیان میروند (پشم گوسفند برای
تهیه قالی و کرک و بمصرف تهیه شال و پشه خوری)

محصولات بسیار آن دست کمی از محصولات یالا نداشته همچنین محصولات مصنوعی آن قالی بهی و گلیم‌های ایلانی است که علاوه بر صادرات داخلی صادرات مهمی به داخله کشور دارد.

از نقطه نظر نظامی افراد ابلات بهرات و وریده قزو چاکتر از اهالی ده بشین و شهر بشین بوده عموماً سربازان واحدهای سوار نظام لشکر کسریان از افراد ابلات است و روح جنگجویی و علاقه به محل نشو و نما بهتریس وسیله تحریریت آب در دفع از گرمای محسوب میشود .

تعدد یلانی و تابعیت از دستورات روسای خود رعایت نمیشد. ام. رش
آمین به ادسی ده فشین و موهی گم-بازدا ایرانی و میسوان گف کمتر از
میت کیمین بحث دستخوشی احتیاط و اء شده اند.

مهمین نگرانی و دغدغه و اطاعت امر از دولت از جمله محنت افلات

و شتر مرغ صری ببرد و بد مسکنی در فرا، شمای سیر در فلاق در حدود کویر
سیر جردن در ارسى مذهب شیعه بعد از حدود ۲۰۰ صاع دستی قالی و
گنیم دستی است.

۳- لری کوه پنجی - یکلاق ایل لری کوه پنجی در دامنه جنوبی و عربی
کوه پنج و خانه سرخ ایل سعادت آباد شغل عمده گله داری و زراعت در املانه
خود میباشد از کارهای برجسته این نامبرده پیوند اشجار کوهستانی (ارچی
و دم گری) کوهستان پیر و کوه پنج میباشد که پس از تحمل زحمات و
و محاطت املانه بعضی از قسمتهای کوهستان نامبرده تبدیل به باغستان بادام
شده در نتیجه - بر پلات به آنها نامی چشمة مشغول پیوند زنی اشجار کوهستانها
شده اند و پیش در سینه کوه پنج در زمینهای مساعد درخت روز بطور دستی
بعمل آورده اند که اکنون تبدیل به قاکستان شده و عایدی خوبی برای ساکنان
آن در تعداد پند ... خانوار مذهب شیعه زبان فارسی رئیس ایل برادران امانی.
قشلاق ایل نامبرده مغرب کویر سیرجان حدود خیر آباد و کوهستان
ار و ...

۴- بارچی قشلاق - بارچی دامنه شمالی کوهستان بار در شغل عمده
زراعت و گله داری تعداد ایل ... خانوار اکثر متوطن ققه چاد مغری لر جوانان
مرد و زن و بچه گله های گوسفند خود را به گرمسیر برده (اوایل فروردین
مهر محب میباشد بقیه زراعت و تربیت باغستان مشغول میباشد زبان فارسی
مذهب شهرزادی در قشلاق و قشلاق در جنوب شرقی استفاده دامنه
غربی کوه جردن میباشد.

۵- قرائی - یکلاق حدود قشکوئیه و چاه پوران - خانه سرخ شغل عمده
گله داری و زراعت جردنی در املانه شخصی و پیله وری بوده و صنایع
دستی قالی بخی است قالی های قرائی از گنیم قالی های ایلانی کردستان پسته و

اوران در میباشد تعداد ایل ۲۰۰ خانوار بعد از ایل افشار بزرگترین ایل محسوب
بصاعت چندانی ندارد و رؤسای ایل کربلائی علی امیری و رشای امیری است
ایل نامبرده پیش از ده تیره بوده دو سه تیره بنام پیگیری و حیدری بزرگ
ترکی مخلوط به ارسى بقیه فارسی تکلم نمینمایند - قشلاق اند جنوب گردنه چاد
چسول واقع در محور بندر عباس حوالی علی آباد و در آگاه میباشد.

۶- مصومی - یکلاق ایل در بخش سردسیر حدود چشمه سبز و چهل
سد و شغل عمده گله داری و زراعت جردنی و پیله وری است تعداد پند ...
خانوار زبان فارسی مذهب شیعه رئیس ایل حسین شهاب الدین قشلاق در
حدود اسفند میباشد.

۷- شول - یکلاق ایل در بخش سیرجان حدود کهر شهر و مین آباد
شغل عمده گله داری و زراعت جردنی صنایع دستی قالی بلی - قالی شول در
حیث نقش و دوام از قالیهای معروف ایلانی است تعداد ایل ۲۰۰ خانوار زبان
ترکی و عموماً مردان ارسى نیز آشنا بوده مذهب شیعه قشلاق حدود شوقی
کرده چاه چاه

۸- چچاقچی - ایل چچاقچی در ممهرسین قشلاق در حد ...
کش و جنگو بوده در صورت معای و بر بخت سردسیر ساحل و مرد در محصولات
سوار نظام میتوان از آنان تشکیل داد ، افراد سوار نظام واحدی گردان
ایل چچاقچی و ایل افشار میباشد شغل عمده گله داری و زراعت کثیرا گنیم
یکی از کارهای عمده خواندن ایل محرز ...
اجاره و محصول آنرا برداشت میباشد مردان و دختران در بدین قالی ایلانی
مهارت خوبی داشته قالیهای ایل چچاقچی از سایر قالیهای ایلانی معروف و
گرامر است - ایل نامبرده پیش از ۱۰ تیره بنامهای مختلف بوده دو تیره از
آنها بنام اسکلو نوکی سوانق خوبی ندارند اغلب راه زن و شرار آن حدود

که بنام پیچینی شناخته شده اند از این دو تیره میباشد تعداد ایل ۵۰۰ خانوار (زبان ترکی) فارسی را نیز خوب میداند (مذهب شیعه روسای ایل مرادخان شکوه و حسن خان استقداری (شجاع السعور) يك لاق حدود ۵۰۰ در چهار گمید است که از نقاط خوش آب و هوای بخش سیرجان محسوب شده قشلاق جنوب چنانکه سیرجان و کوهستان عین البقر میباشد .

سگهداری است در جنوب این مرسوم ایلمنی های مختصری در محل بگذرد چمن و رمادی چهار گمید و در فصول حدود کوه سرچر مشاهده میشود ۹ غربا - یکلای ایل در دامنه شمالی کوه چهل تن حدود قلعه سنگ واقع شغل عمده گله داری و زراعت در املاک خود صنایع گلیم بافی است . گله های ایل نامبرده بیشتر بر سفید بوده شتران چربدار خوبی دارد زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل تقریباً ۱۰۰ خانوار رئیس ایل کامر ، قشلاق حدود مری کهرج رودبار (در پورده در غربی قوچ آباد) دامنه کوه کبک میباشد .

۱۰ - ایل آه - سکی - يك لاق ایل حدود ساحلی کاکا و قلعه سنگ در بخش مردسر تنق عمده گله داری و زراعت جزئی در املاک خود صنایع گلیم بافی است ایل بدوئی آرسه سرده مسام بدوئی عموئی بدوئی حاج کاکائی . بدوئی کوه پیچی است تعداد مجموع ایل تقریباً ۵۰۰ خانوار زبان فارسی مذهب شیعه قشلاق حدود شمالی رود آن و گندار شور میباشد .

۱۱ افشار - ایل تفرقه افشار از حیث تعداد از کلیه ایلات کرمان بیشتر است و در قسمت تعداد ایلاتی و حومه های خیل عقب بیشتر خوانین و جوانان متلا در سعاد لیر مانده و داخل املاک خود را اغلب بطور سلف می فروشد در نتیجه کثرت بی معاضات میشوند در صورتیکه دست سلف قبیل دارائی غیر، بکن مهم ارقبیل شخصی حسن و غیره بوجد استلاد ایلاتی قوی داشته اند .

ایل تفرقه افشار بیش از ۴۰ تیره سامه ای مختلفه بوده عموماً ترک زبان (فارسی را نیز خوبی میداند) هستند تعداد ایل ۲۲۰۰ خانوار مذهب شیعه یکلای در بخش ریاض حدود دهستان گور - دهستان قنچ آباد - و جهرم آباد و دهستان حشون قشلاق آنان دشت ارزو - - - - - صنایع قالی بافی و بی ازی حیث ایل پس تقریباً بطور قالی های قرائی است از روسای ایل میثوان پسران شکو و السلطان و ناصر چهارشاهی را نامبرد

۲۲ گودری - یکلای ایل حدود قلعه عسگر لاله رار بخش مردسر بوده شغل عمده گله داری و شتر داری است نسبتاً ثروتمند بواسطه شتر هندی خود پس شهر سن هائیکه راه سوسه دارد در کاشی و سرامیک صنایع گلیم بافی است زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل تقریباً ۲۰ خانوار رئیس ایل حسین گودری قشلاق آنان حدود جنوبی جهرم میباشد .

۲۳ خیال بارزی - یکلای ایل دهستان برنج (بخش - ات) شعب عمده گله داری و شتر داری و زراعت جزئی در املاک خود زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۵۰ خانوار سرپرست محمد ناصری دهان برنج و رجائی است قشلاق آنان حلقه کردی واقع در مغرب کهرج رود بار است

۱۴ لك - یکلای ایل حدود دهستان کیسکار بخش بدفت شغل عمده گله داری و زراعت و مخصوصاً دغال سوزی است دغال مصرنی شهر کرمان بیشتر بواسطه آنکه تهیه میکرد - زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۵۰ خانوار سرپرست طایفه شکراله و حمداله قشلاق آنان در حدود ارزو نه میباشد .

۱۵ - قطب یکلای ایل دامنه کوه هزار حدود شیراز : چهار صاق شغل عمده گله داری و زراعت در املاک خود زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۲۵ خانوار رئیس ایل محمد اله قشلاق آنان حدود آب سه کیره جهرم است

۱۶ - سلیمانی - ایل سلیمانی از مهمترین و با ثروت ترین ایلات کرمان محسوب اتحاد ایلاتی است تسبیب پرؤسای ایل و نسبت هم قابل توجه مشغول عمدت آنها گنجه داری و زراعت در املاک شخصی است روغن و پشم گوسفند سلیمانی خوب و صائب ریاضی دارد. یککلاق حدود دهستان را بر بخش یافت امتداد رودخانه جابلزبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۵۰۰ خانوار رؤسای ایل گرامی کرمان و عطیه قشلاق حوی کهموج در درو - کریمج که می سر برای بهار چری به حدود جمعین میروند .

۱۷ لری سفندقه - از جمله مشخصات ایل لری اسفندقه سفید چهره و چشم های آبی است که با سایر ایلات مجاور کاملاً مشخص افراد ایل با هوش و استعداد شدن عمده گنجه داری مهم و مرتب زراعت در املاک شخصی واقع در اسفندقه حصارچادر شب داری است که در نوع خود ممتاز و پر قیمت است اتحاد ایلاتی کاملاً خوب نسبت برائوس طایفه صمیمی زبان فارسی مذهب شیعه دیانت خوب تعداد ایل ۲۵۰ خانوار رئیس ایل قاسم شمس اندین قشلاق دشت آب بید واقع در جنوب اسفندقه .

۱۸ رینی - یککلاق حدود کوهستان چشمه نعمت شغل عمدت گنجه داری صنایع قالی بافی دلی های راهی از حیث قراقرظ و نقش از هرین قالی های ایلاتی و خریدار خوبی دارد عموماً خرده مالک زراعت جزئی در املاک شخصی زمین لرسی مذهب شیعه تعداد ایل ۳۰۰ خانوار رئیس ایل شیر علی خان قشلاق آنان در حدود دهستان رودخانه در بخش میاند .

۱۹ لسو - کلاو حدود را بر بخش یافت شغل عمدت گنجه داری و زراعت در املاک شخصی صنایع قالی بافی قالی های قتلو از حیث نقش و درام از قالی های خوب به شمار میروند زبان فارسی مذهب شیعه تعداد ایل ۱۵۰ خانوار رئیس طایفه سلاجقه قشلاق آنان قسمت شمال اسفندقه امتداد رودخانه جابلز میباشند .

۲۰ ایلات ساردوئی - در بخش ساردوئی ایلات جمعند و کمیو چکی سکمی دارند محل یککلاق کوهستان ساردوئی و بهر اسس شامل عمده گنجه داری و گرایه کشتی پس گرماد و گرمسیر زراعت در املاک شخصی صنایع چادر شب بافی است که در نوع خود ممتاز است زبان فارسی مذهب شیعه تعداد مجموع ایلات تقریب ۶۰۰ خانوار قشلاق قسمت شمالی و مرکزی جلگه جیرفت میباشد .

۲۱ - صایفه طاهرزائی - از جمله طوایف بلوچستان که از زمان قدیم بناخیه بیابان جزو بخش جاسک (از کنار اسماعیل الی کوه مبارک) کوچ نموده شده پیش از هزار خانوار مسکن دائمی دهستان بیابان مشغولت این طایفه قد بلند سفید چهره که از اهالی سواحل جنوب کاملاً تمیز داده میشود عموم حاکم و سلجور مساعدین خود به سه گروه به سرپرستی سه نفر از خوانین تقسیم شده اند . قسمت اول منطقه شمالی میدان ار حصار اسماعیل الی زیارت به سرپرستی علی جلال ثانیاً از زیارت الی گرو و طاهروئی به سرپرستی حسن یسار محمد اعمری ثالثاً قسمت جنوبی بودیان از سربیک الی کوه مبارک به سرپرستی دوست محمد یزدانی پنده که هر سه نفر دارای بود فوق العاده بوده دغداری بیابان و حفاظت منطقه لیر (بناستندی پاسکهای امنیه و گمرک در سواحل) بدینها محول شده شغل عمدت طایفه گنجه داری گاو داری و زراعت و تربت محل شمنای بوسیله گرچی های مدی خود از امارات احساس لازم وارد نمینمایند (اعلی بطور قاجاق) یککلاق و قشلاق در داخل منطقه بدین نحو که در فصل بهار (از اسفند الی خرداد) کوچ گوسفند های خود را به دامنه و دره های کوهستان بشمار گرد و مجاور منطقه خود جمعند ملک سنجک گریان برده در پایتیر زمستان به حدود گرایه بر هیگر دانند اغلب از آمل در محل دائمی خود سکمی دارند زبان بلوچی (فارسی تیر میدانند) مذهب سنت پوشاک مردان بلوچی و زنان با پیراهن عربی و برقع پوشانند .

۲۲ طایفه نوشیروانی - این طایفه نیز پیوج بوده از کوه مبارک الی جاسک و یککلاق حاکم (۵۰ کیلومتری شرقی جاسک) ساحل دریای عمان موضوع

میشد. سبب اهمیت بیشتری داشته سر قبیله آنان برکت خان میانی بوده که بعد از کشته شدن وی و قوت او اغلب متواری شده و اهمیت خود را از دست داده اند. بیشتر آنها به عبادت مهاجرت قبیه بزرگ و گله داری حرفی مشغول میباشند فعلا نیز بین خود کس و کس را و مراب و کرجی های مادی بطور دزدانه برقرار و تحت اسم حجه اشرازی پش کردی را آنان وارد می نمایند تعداد خانوار مؤید و مسوری طهرانی و پهن بلوچی و مذهب آنها صنی است.

علاوه از ایلات و طوایف نامبرده بالا تیره های متعددی نیز که تعداد حدوداً آنها کم بوده در دهستان محصور گردان برانگیده میباشند که محصوران می آنها و تعداد حدوداً بطور تقریبی در جدول سکونت ذیلا شرح داده میشود.

شماره ردیف	اسم ایل	تعداد خانوار	محل سکونت
۱	سیده چیل	۸۰	بردسیر
۲	عسکر میر خانی	۲۰	بردسیر
۳	دلایه	۱۰	بردسیر
۴	قصابی	۱۵	بردسیر
۵	خو	۱۰۰	بردسیر
۶	سرخانی عرب حسن	۱۰۰	بردسیر
۷	مقصود بی	۱۰	بردسیر
۸	سرگردی	۲۰	بردسیر
۹	مراد	۵۰	بردسیر
۱۰	شب کو می	۸۰	بردسیر
۱۱	میرحاجی	۷۵	بردسیر
۱۲	موسوی	۵۰	بردسیر
۱۳	معمری	۱۰	بردسیر
۱۴	حاجی	۳۰	بردسیر

شماره ردیف	اسم دلو و تیره	تعداد حدوداً	محل سکونت
۱۵	احمد نظری	۲۰	بردسیر
۱۶	بلوچ مهره	۲۰۰	بردسیر
۱۷	دلایه	۵۰	بردسیر
۱۸	کوه سندی	۱۰	بردسیر
۱۹	دلی	۵۰	قشلاق کشیت پیکلاو کرک
۲۰	بلوچ اندر می	۴	شهاد
۲۱	بلو	۵۰	دهستان بنورد
۲۲	دلایه	-	شهاد
۲۳	میرحاجی	-	-
۲۴	اندلی	-	-
۲۵	میرحاجی	-	-
۲۶	محمد رحمانی	-	-
۲۷	سمونی	۲۰۰	رودسیر
۲۸	دادر	۱۵	رودسیر
۲۹	دورانی	۱۵۰	-
۳۰	میرحاجی	۲۰۰	-
۳۱	حاجی	۳۰	رودسیر
۳۲	بلو	۳	-
۳۳	حاجی	۲۰۰	کهن علی رود

وضعیت گرانهای منصوبه کرمان از بندر عباس الی جاسک

۱ - مساحت گرومان دریای ۷۰ کیلومتر گرانه است که برای آشنائی

کاملاً و وضعیت آن گرانها مشخصات آنرا مورد بررسی قرار میدهم .

اراضی گرانه در مساحت ارتفاعات و چین خوردگیهای غلات ایران موده این چین خوردگی توسطه فرورفتگی نمکه هرمر و الاب ایران از ارتفاعات عمان جدا جدا جزایر (قشم - هرمز - لارک - همکام) در مدخل نمکه واقع جنس اراضی گرانه موده از مواد رسوبی و زمینهای پست و تپه های شنی تشکیل شده . نقطه در بعضی نقاط حدود خنده سرخ باختر بندر عباس و کوهسک بسجی در گرانه بیان دریای ارتفاعات متوسطی است که مربوط به قدیم شده عهد اول باشد زیرا جزایر هرمر که درباله همین ارتفاعات است دریای کان خشک سرخ موده وجود این کان قدمت ویرا ثابت میباشد .

۲ - آب و هوا - آب و هوا بحری (گرم و مرطوب) ردهستانهای کوتاه (بزم نه) و تپه های بلند (از فروردین الی آبان) و خود کوهستانهای مرتفع در شمال و خاور گرانه مانع وزش باد شمالی بود و درش باد های جنوب باختری که سمت و رویش از عربستان است بخارات را در خود جذب و مقدار باران را بعدی کم نموده که در بعضی سالها بسکلی بی باران و در سال های درازی هم بحالی کم تقریباً ۱۶ سانتیمتر بدین علت اراضی علوی ارتفاعات و قله در بعضی نقاط که در مسیر رودخانه ها واقع و یا خط القصر درها است اشجار گرمسیری از قبیل گز - کهور - کنار و غیره در آن موده .

تمام نقاط گرانه گرمسیر کامل بوده در هیچ موقع درجه حرارت از ۳۰ پایین نیامده تابستان در سایه به ۴۰ درجه رسیده است در مواقع گرما (ماه های تیر و مرداد) آب دریا در حدود ۳۵ درجه حرارت دارد .

آب و شربتی در طول گرانه یا مستثنای میثاق عبودیت از بجه موده اعطی کی شور مساحت بدین علت در اغلب غرا مهم گرانه حوضه های سرپوشیده نام (برکه) وجود دارد که در مواقع بارندگی از آب باران برای موده استفاده اهالی واقع میگردد .

۳ ارتفاعات - گرچه ارتفاعات گرانه در بخشهای بندر عباس و میثاق - حاشیه سرخ داده شده لی بطور ششسانی کامل به کرانه این منصوبه اسامی از ارتفاعات کل آخرین رشته کوههای گرانه و مسافت هر یک را تا گرانه بشرقیب از خمیر الی حدود رودخانه صبیح خا و جاسک شرح میدهم .
کوه حمیر در شمال غربیه خمیر با ارتفاع ۴۵ متر مسافت تا کرانه ۵ کیلومتر .

کوه چاهو - در شمال خانه سرخ با ارتفاع ۵۰ متر مسافت تا کرانه ۱۰ کیلومتر .

در شمال بندر عباس بین کرانه و جلگه ایسین تپه مهوره های دیده میشود که بلندترین نقطه آن ۲۰۰ متر است .

از بندر عباس الی میثاق ارتفاعات در ۷ کیلومتری کرانه واقع و مسافت از بندر عباس الی میثاق کرانه محسوب اولین قله کوهستان از ساحل دریا خاور عبارتند از کوه همکام - ارتفاع ۱۰۵۲ متر و کوه کشکوه - ارتفاع ۲۵۱۲ متر و کوه سان با ارتفاع ۱۸۲۲ متر

از این قسمت به بعد جهت ارتفاعات شیبی جنوبی در موازات ۱ و ۲ است و قله مشخص آن از شمال جنوب کوه رندان با ارتفاع ۲۸۶ متر است در شمال میثاق (حدود گریند و شیل) و رودان واقع .

کوه خاکی - در جنوب کوه رندان با ارتفاع ۴۵۰ متر .
کوه کوگر - با ارتفاع ۳۴۰ متر بین قرا جنوبی میثاق و جلگه راونک مسافت از تپه مکر به ۲۵ کیلومتر است .

نیل سیاه - بار ارتفاع ۱۲۰ متر بین گورابی و کریان .

کوه میخ ریگو و کوه ووری - بار ارتفاع ۲۱۸ و ۲۱۲ متر بین جلگه نلک و کوهستک مسافت ۱۰ کیلومتر .

کوه قنعه شاد آب - بار ارتفاع ۲۲۰ متر .

کوه گو سمنده - بار ارتفاع ۲۸۰ متر در ۱۵ کیلومتری کراانه .

کوه نلک - بار ارتفاع ۲۷۰ متر بین کراانه و کنار جو - ۲/۵ کیلومتر .

کوه زیارت - بار ارتفاع ۲۷۰ متر بین زیارت و دو در - ۳ کیلومتری کراانه

کوه بید مسکی - بار ارتفاع ۲۳۰ متر بین بیدران و بید گ-رمان ۴ کیلومتری کراانه .

کوه بیرو - بار ارتفاع ۳۲۰ متر در ۷۵ کیلومتری کراانه .

کوه حوجه کمان - بار ارتفاع ۳۱۵ متر ۷/۵ کیلومتری کراانه

کوه درو میرک - بار ارتفاع ۳۳۲ متر - ۸ کیلومتری کراانه بخاور بیدر سیریت .

کوه درو نلک - بار ارتفاع ۲۵۰ متر - ۱۳ کیلومتری کراانه بین میخی و مهمانی .

کوه بالائی - بار ارتفاع ۱۷۰ متر - ۱۵ کیلومتری کراانه جنوب نلکسرز .

کوه نمردی - بار ارتفاع ۲۵۰ متر - ۱۵ کیلومتری کراانه شمال نلک هیوه

پلا کوه - بار ارتفاع ۱۶۰ متر - ۱۴ کیلومتری کراانه بخاور سیکوئی .

کوه کاپا - بار ارتفاع ۳۱۵ متر - ۷ کیلومتری کراانه

کوه کوئین - بار ارتفاع ۱۷۳ متر - ۳ کیلومتری کراانه .

کوه راس ابشر - بار ارتفاع ۱۷۰ متر در کراانه واقع است .

کوه سمنده - بار ارتفاع ۱۸۰ متر - ۲ کیلومتری کراانه .

کوه مبارک - بار ارتفاع ۱۱۰ متر - ۵۰۰ متری کراانه (تپه منفردی است

در کراانه آخرین رشته ارتفاعات در ۴ کیلومتری کراانه واقع است) .

کوه ویر کوه - بار ارتفاع ۱۶۰ متر - ۵ کیلومتری کراانه .

کوه جکین - بار ارتفاع ۴۹۷ متر - ۱۰ کیلومتری کراانه شمال جاسک قدیم .

کوه هوشدان - بار ارتفاع ۵۲۴ متر - ۶ کیلومتری کراانه (۲۳ کیلومتری خاوری جاسک) .

کوه کارکین - بار ارتفاع ۴۴۵ متر - ۹ کیلومتری کراانه (در شمال شهر نو)

کوه سنگای - بار ارتفاع ۲۵۰ متر - ۹۸ کیلومتری کراانه (بین رودخانه حاجکین و کابریک) .

کوه لکری - بار ارتفاع ۲۵۲ متر - ۲۵۵ کیلومتری کراانه (بین رودخانه کابریک و سدیج)

کوه کمرت - بار ارتفاع ۱۰۹ متر - ۴/۳ کیلومتری کراانه (جنوب قریه کمرت) .

مسجد حنک کراانه در اردر و مردیش شش ارته عرب که پیش عرصه میشود و عرصه بر منقسم بین بندر عهس میباب و مردیش شش بر مقدم ارتفاع ۹ کراانه هر کوهستک و بندر نلک شده .

۱- رودخانه - تا اینکه رودخانه‌های گمرانه در بخشهای بندر عباس -

میناب - جاسک شرح داده شد برای تکمیل شناسائی گمرانه مصب کلیه رودخانه‌ها، نیکی به کرانه منتهی میشود در بندر عباس از حاور جاسک شرح میدهم -

رودخانه مهران - ۲۰ کیلومتری باختر خمیر در ۴ کیلومتری خاور بر گره بندریا منتهی میشود .

رودخانه کل (گر) طول ترین رودهای بخش بندر عباس است در سه کیلومتری خاوری پل بندریا منتهی میشود .

رودخانه خرگور - ۵ کیلومتری خاوری بستابه (فقط در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه کلاتو - ۲ کیلومتری - حوری سورو (فقط در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه شور - ۱۳ کیلومتری خاوری بندر عباس (مشخصات آن در جدول طبیعی بخش بندر عباس شرح داده شده) .

رودخانه جلاسی - ۵ کیلومتری حاور کدولقان (چندین مسیل بندریا منتهی میشود) .

رودخانه حسن لشگی - ۸ کیلومتری خاور رودخانه جلاسی از چندین مسیل بندریا منتهی میشود .

رودخانه مکی - ۵ کیلومتری شمال باختری حور - (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه میناب - ۳/۵ کیلومتری جنوبی خور میناب بخور کلاهی منتهی میشود (مهمترین رودخانه گمرانه است در قسمت طبیعی بخش میناب شرح داده

رودخانه جنوب محله - ۲۵۰ کیلومتری جنوب گرگان در ۱۳ کیلومتری گمرانه دارای آب است) .

رودخانه راوتن - ۲ کیلومتری کوهسک (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه گدازجو - ۴/۵ کیلومتری رودخانه راوتن (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه گره - ۲ کیلومتری جنوب بندر عباس در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه شیر - ۲ کیلومتری حدود دور سیرک مشخصات آن در بخش جاسک شرح داده شده) .

رودخانه عیوه - ۴/۵ کیلومتری جنوب خور دای (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه شیر آهن - ۱۲ کیلومتری جنوب خاوری گره مسر (در موقع بارندگی دارای آب است) .

رودخانه کسکان - ۵ کیلومتری جنوب رود شیر آهن (آب دائمی ندارد) .

رودخانه زیر کوه و هندی - ۱۸ کیلومتری جنوب خاوری رود دای (آب دائمی ندارد) .

رودخانه گویک - ۱۰ کیلومتری شمال جاسک (آب دائمی ندارد) .

رودخانه جگین - در خاور راس الیادکین .

رودخانه کهرت - ۷ کیلومتری خاوری رودخانه کهرت .

۵ - خور

خور عبارت از شیار دائمی است در کناره که بوسیله آب دریا اشغال شده در موقع جزر و مد در مائى صق آب آن بفرسایش در مساحت وسیع مائى ۱۰ لی. ۵ تنی با استفاده از مد دریا داخل خور ها شده پس از بازگشت خارج میگردند.

خور های قدیم اهمیت از خمیر لی حادث شرح دیر میباشد.

ارخمیر لی حدود میباید خور قابل دگری وجود نداشته تنها میرود خنجرای کل - خرگو - کلاتو - شور - جلایی - حسن لنگم است که اجازه ورود قایق و پرو دخانه نمیدهند.

اوپین خور در حاور رودخانه حسن اسکی خور گر ریز است که چندین هم نموده قایق های صید و گریزی از آن استفاده می نمایند.

خور کرگان - در حاور خور گز ریز واقع مشخصات آن نظیر خور گز ریز است.

خور نمکی - ۲ کیلومتری خوری خور کرگان

خور کاسک - ۲ کیلومتری خوری خور نمکی.

خور تیاب - ۶ کیلومتری جنوب خساوری قلعه میباید اهمیتش از سایر خور های حدود میباید بیشتر در حدود ۱۰ کیلومتر در خشکی بیشتر شده تیاب در اول خور واقع چهار است یا استفاده از جزر و مد دریا داخل خور شده و از آن خارج میگرددند مابقی برای راهنمایی قایقها در داخل خور چوبهای نصب شده بود فعلا چند چوب بیشتر وجود ندارد علاوه مقدار زیادی ش داخل خور بر کرده که عمود قایق در جهت انحام میگردد درون ملاقات و قایق و قایق چهار ب غیر ممکن است این خور قابل است که دارای چند

جراغ دریائی داشتند یا استفاده از شن کشها از پوشیدن خور جلوگیری کردند نفس است مدد از حرکت بر آبادی میباید و بندر تیاب باشد.

خور مزد - ۲/۵ کیلومتری جنوب خوری خور کاسک واقع در اهمیت نیست.

خور کلاهی - ۲ کیلومتری جنوب خور مزد واقع بندر کلاهی که ۱۰ کیس آن عموماً میاد هستند در ساحل جنوبی خور و ۸ کیلومتری درپ واقع مائى مصر فی مساب و قراء مجاور اکثر از این بندر تأمین میشود.

خور نویر - ۴ کیلومتری جنوبی خور کلاهی قابل اهمیت است.

خور پروار - ۳ کیلومتری جنوبی خور نویر واقع در موقع مد ۵ کیلومتر در کرانه شش می رود.

خور چاخا - ۶ کیلومتری جنوبی خور پروار واقع عرض خور در مصب آن بیش از ۳۰۰ متر نبوده ولی در کرانه وسیعتر بشکل دریاچه شده در سیاحت حر و مد بر و حالی میشود شهر مدیم مساب (هرمزد) در کنار خور واقع که فعلا حر و مدی آن مائى است پاسگاه ژاندارمری و پست گمرک در مدی جنوبی مصب خور واقع است.

خور کرگان - ۵ کیلومتری جنوب خور چاخا واقع مائى کرگان در مدی شمالی خور ۲ کیلومتری درپ شعل مائى این کرگان مائى است رودخانه جنوب مدیله در ۱/۵ کیلومتری خور مدی مائى در موقع مد اراضی بین خور و رودخانه همچنین اطراف فریه را آب فرا میگردد.

خور چالاکلی - ۲۰ کیلومتری جنوب خور کرگان و ۲ کیلومتری فریه که هستند مائى رودخانه مائى مائى خور مائى اهمیت نیست.

خور کرمان - ۵ کیلومتری جنوبی خور چالاکی رودخانه کنار جو بدان
متممی قابل اهمیت نیست .

خور - ۲۶ کیلومتری جنوبی خور که ریان قابل اهمیت نامی
نصرت ۲۰ کیلومتری داخل خور شود .

خور - ۴ کیلومتری جنوبی خور سیریک قابل اهمیت نیست .

خور - ۱۰ کیلومتری جنوبی خور در حقیقت مسیر رودخانه
گر سب در مواقع مد تا ۶ کیلومتری دارای آب محل صید صیادان قراء سیریک
محسوب میشود .

خور پاجر - ۲۵ کیلومتری خور کر چندان اهمیتی ندارد .

خور پاجر ای خور بانی ساحل دریا از جنگل درختهای موسوم به
تمبار (حرأ) پوشیده شده چندان خور با نامی زیر داخل جنگل میباشند از شمال
بجانب خور سب - خور پاجر - خور - تغیر - نور - نور - نور - نور -
پایک - به خور اخیر قابل اهمیت بوده مخصوصاً قایقهای زیادی معادن حقیقت
در خورهای اخیر شده در داخل جنگل پنهان میشوند .

خور سلی (گنری) - ۱۵ کیلومتری جنوبی خور پاجر قابل اهمیت

خور گرنان - ۴۵ کیلومتری خور سلی در حقیقت مسیر رودخانه هیوه

خور کوه مبرد - ۲۴ کیلومتری خور کرمان چندان قابل اهمیت نیست

خور گن - ۲۵ کیلومتری دور کوه مبرد

خور چاسک - ۱۴ کیلومتری خور گنگان قابل اهمیت است .

خور شهر نو - ۲۲ کیلومتری جانب قابل اهمیت است .

خور چاکر - ۲۰ کیلومتری خور حاشیاء رودخانه حاشیاء گن
بدان نامی میشود .

خور کاه ریت - ۲۰ کیلومتری خور حاشیاء رودخانه کاه ریت
بدان نامی میشود .

خور سادیج - ۱۸ کیلومتری خاوری خور کامریک رودخانه سادیج بدان
نامی میشود .

از حدود خور چاکر الی خور سادیج کرانه از جنگل در پوشیده شده
در داخل جنگل خور ۵ کیلومتری واقع است که قایقهای قایقچیان
از آن استفاده میمایند .

۱ - عن آب در کرانه در حدود ۵ کیلومتری خور سادیج
شکل در سطح صاف در حدود ۵ کیلومتری در حدود ۵ کیلومتری در
لنگر انداخته و محمولات آفتاب پوشیده شده در حدود ۵ کیلومتری

در غالب نقاط وضعیت طوری است که حتی قایقهای موتوری ۱۰ کیلومتری
هم نمیتوانند به رانه نزدیک شوند و مجبورند از قایقهای پارویی کوچک
استفاده نمایند .

عن آب در نزدیکی کرانه (از ۱۰۰ الی ۳۰۰ متر) در سطح صاف
(۱۰۰۰ الی ۲۰۰۰ متری) موقع مد ۲ الی ۱۰ متر بدین است در موقع جزر
اعماق عمیق نموده کم میشود .

سطح آب بطور کلی آرام تلاطم آن در سان چند عمده است که از آب

برای آشنائی کامل به اعماق دریا در کرايه متذکر میشود .

در تمام طول کرايه منطقه گرمس در خط هم عمق توسط عمق سنجی درمائی
 اعمق شده است . عمق ها در بعضی جاها ۱۵ و ۳۰ متر میباشد .

و در بعضی جاها عمق ها به ۱۵۰ متر (۱۵۰ فوٹ) رسیده است . از عمیق الی ساحل
 رودخانه سندج را صورت زیر نشان میدهد .

نام محل واقع در کرايه	مساقت تا عمق ۱۵ متر
کرايه به چشدر خمير	۵۰۰۰
مصب رودخانه کل	۲۳۵۰
کرايه به بساينه	۲۳۰۰
کرايه به سرج	۱۳۶۵
گنجين	۳۸۰۰
سور	۳۸۰۰
دره عباس	۶۳۲۵
رودخانه شور	۶۴۰۰
کوتل	۸۸۵۰
حور مسکي	۹۵۵۰
حور نماب	۲۵۰۰
حور کازهي	۲۸۰۰
کوهستان	۵۲۵۰
دره	۶۸۰۰
گور	۸۰۰۰
مدرسه	۸۶۱۰
رودخانه گي	۳۵۰۰
حور	۱۵۰۰

نام محل واقع در کرايه

مساقت تا عمق ۱۵ متر

کرايه به سرج	۵۷۵۰
توجک	۵۰
مصب	۱۰۰۰
کوه سار	۱۷۵۰
کرايه	۲۸۰۰
زیر کوه	۳۵۰۰
جاسک قدیم	۶۳۵۰
باختري دماغه جاسک	۱۵۰۰
جنوب باختري جاسک	۱۶۶۵
دره لران	۱۰۰۰
کابل	۵۰۰
بهر	۱۰۰۰
هوشدان	۲۳۰۰
جاکين	۱۰۰۰
کابلک	۵۵۰۰
سندج	۵۷۰۰
کهرت	۱۲۵۰۰

۷ بنادر و قرايه واقع در کرايه .

خمير - در کرايه واقع شده است . آن اغلب صيد داراي پيسگينه و درم

چشمه آب گرمی دارد که برای امراض جلدي مفيد است .

یل - ۱۷ کيلومتری حور حير در کرايه واقع شده است .

و ذراعت است .

گچین - ۲۰ کیلومتری خاوری پل شغل عمده اهالی صیادی است .

پستانه - ۲۸ کیلومتری خاوری گچین ۷۰ خانوار دارای پستانه زاندارم شغل عمده اهالی صیادی و صیادی است .

خرگن - ۱۲ کیلومتری خاوری پستانه ۱۶ خانوار شغل عمده اهالی صیادی .

سحر - ۵ کیلومتری خاوری خرگن ۶ خانوار شغل عمده صیادی

بند مفیل - ۲ کیلومتری خاوری چیحو بدون سکی .

گنستان - ۱/۵ کیلومتری بند مفیل بدون سکی .

سور - ۵ کیلومتری گلستان ۳۰۰ خانوار ساکن آن صیادان و کاسب آب مشروب آن را بر که است .

بندر عباس - در بحث حومه بندر عباس شرح داده شده .

نایبند - ۳ کیلومتری خاوری بندر عباس در بادگان نایبند اسر کسر سازی آن در کناره دریا واقع شغل عمده اهالی سبزیکاری است .

نهر ناخدا - ۲۵ کیلومتری خاوری نایبند ۹۰۰ خانوار شغل اهالی سبزیکاری و صیادی است .

کولقان - ۳۲ کیلومتری خاوری نخل ناخدا ۵ کیلومتری کراانه از ۱۷ نخلستان کوچک سمعی مختلف بشکل نفوس کله آن در حدود ۳۰ خانوار پستانه زاندارم و اصحاب نخل در نخلستان کوچکی بنام عبدالله شتر واقع شغل اهالی گله داری جزئی و کرایه کشی است آب مشروبی از چاه است .

کرگان - ۱۲ کیلومتری خاوری کولقان ۴ کیلومتری کراانه ۱۲ خانوار شغل اهالی صیادی است .

بندر عباس - ۲۵ کیلومتری خاوری کرگان ۱۶ کیلومتری لاله م. آب ۱۰ کیلومتری کرانه اول خور نایبند ۶۰ خانوار جمعیت و بود

درانی پستانه - زاندارم - اداره گمر - بوسیله نخل یا بندر عباس و میناب ارتباط دارد آب مشروبی اهالی از دو آبامینار (برکه) است که بوسیله نهر چلو بر میشود - اراضی بین کرگان و میناب در کراانه شور زار قابل عبور نموده راه مالرو آن از طریق راه عباسی میناب و آبادی دو دو است .

بندر کلاهی - ۶ کیلومتری جنوبی میناب کندر خور کلاهی یا رودخانه میناب - ۱۰ کیلومتری بندر کلاهی صیادی و مشروب آب مشروب اکثر آن در دریا صید میشود آب مشروبی اهالی را قنار کبوتر و ماری میسر میشود .

کرگان - ۲۴ کیلومتری جنوبی کلاهی ۵۰ خانوار شغل اهالی صیادی است در موقع مد آب دریا دورا دور آبادی را فرا میگیرد آب مشروبی اهالی در ۲/۵ کیلومتری شمال آبادی کنار دریا است که چاه آن به عمق تقریباً یک متر حفر نموده و استفاده میسازند آب آن قدری شور است اراضی بین کرگان و کلاهی ماطلاقی است عبور مخصوصاً در موقع مد دریا غیر ممکن در جزایر محلی لازم است راه مالرو آن از طریق کولان کشی و کندر گله و ن و زیارت خضر است .

میناب - ۹۰ کیلومتری جنوب کرگان و ۹۰ کیلومتری دریا در وسط تپه های شنی واقع شغل عمده اهالی شتر و گله داری است .

کوهسنگ - ۹۰ کیلومتری جنوبی میناب کندر دریا میناب آن ۹۴ خانوار شغل عمده اهالی صیادی است آب مشروبی آب آب چاه است دارای پستانه زاندارم است کراانه بین کوهسنگ و میناب شتران و بوفه زار کسوتنه است که

چرا که جوئی برای کوفته‌هاست و نه بین کوفته‌هاست. پس از طریق گوار دو و گنجی است.

زیارت ۱۶ کیلومتره جنوبی کوهسنگ ۵۰۰ متری دریا ۳۳۰ متری و از شغل
عمده اهالی گله داری است آب مشروب آبی از چشمه است از ارضی بین و داری و
کوهسنگ مشرق و مغرب از ارضی بین کوهسنگ مغرب است راه بین زیارت کوهسنگ
از گرابه عبور مینماید .

۱- ۸ کیلومتری جنوبی زیارت ۱ کیلومتری دریا ۳۲ حادوار شعب
عمده اهالی گندداری آب مشروب از چاه است .

گروه - ۶/۵ گیسومتری جنوبی بندران ۸۰۰ متری، دریا ۹۸۱ خاقوار شقل
عمده ای در اعتماد آب چاه که با دست کشیده میشود و با قن برجهای دارک
و چ در شب در حدود بندران و گسر چمدین تخلیص و جود دارد که اغلب
بدون سکنی میباشد.

میدان: ۵/۴ کیلومتری جنوبی کمر و یک کیلومتری دریا ۲۰ حادوار شکل
عمده اهرای روغت و تربیت محل است.

بیالائی (سیریت) - ۶/۵ کیلومتری حد هو روزه آحر من قره قراء سمرک
در کرانه بود مرکز بهداشتی نظامی میابان و دسته ژاندارمری و اداره گمرک
است .

سیریت تقریباً ۳۰ نخلستان کو چٹ متصل بهم تشکیل شده مجموع مرس
آن ۲۷۰۰ مر قرار، هم آن کردو - تم رهی - منی - یلانی است آب مشروبی
از چند زراعت دیمی سیلاب اوقعات دو زیارت که دو باختر قرا - سیریت واقع
ست نخلستان آنرا مشروب می نمایند

کاردهور - ۱۴ کیلومتری جنوب سلاخی و ۸ کیلومتری گسرانه از ۵
مخلمدن کوچک تشکیل شده دارای پدسگاه ژاندارجری و یک چاه آب شیرین
ست ۲۰ هکتار شغل عمیده کله داری و زراعت جزئی است .

شہر چران ۵۰ کیلومتری جنوبی کلندھور ۶۵ کیلومتری شمال و
چندوارہ بہ مشرقی آن پٹ چاہ است ۔

مکرتاب - ۷/۵ کیلومتری جنوبی کهور چران ۵ کیلومتری کبرانه ۵
مخاض و شغل اهالی زراعت جزئی و صیادی است .

۷ خاقان ارشد آقان کرایه کشی است .

سیکولی - ۶ کیلومتری دورگی ۱۰ کیلومتر کره از چندین بخش

کوئی و مصر - ۴ کیلومتر سینکونی خالی، ز سکہ،

کرکوشکی - ۶ کیلومتری کوئی - ۶ خانوار آب مشروب آب چھوٹا است
شام شہر - ۴ کیلومتری کرکوشکی ۴ خانوار ۱

مرکز - ۲ کیلومتری شام شهر ۳ کیلومتری دریا آب متروسی ۴۰۰
خاقووار شمال اهالی زراعت چربی •

کشی — ۹ کیلومتری بریز ۴ کیلومتری دریا ۷۷ حصار درای پاسکده
 ژاندارمری شغل اهالی کرایه کشی است .

توحٹ - ۵ کیلومتری کمی ۶ کیلومتری دریا ۵۰۰ یوار

۲- راهگان - ۲ کیلو متری تو حیت ۲ کیلو متری شریک .

مجموعی - ۸ کیلومتری سد راهگان ۳۷ خنوار دارای پاشنگاه و مدارری
و اداره گمرک جنگل عمده ملاحی و زراعت میوه‌ای .

کوہ - ایش - ۱۱ کیلومتری تہی ۳ کیلومتری دریا ۳۴۰ م. دریا دارای
پلکاه زائداری .

کنگدن - ۹ کیلومتری جنوبی کوه مبارک .

جاسک قدیم - ۱۰ کیلومتری کنگدن سابقاً اهمیت بیشتری داشته ۳۵

خوار از شغل عمده صیادی و ملاحی است .

جاسک - مرکز بخش جاسک است که در فصل چهارم شرح داده شده .

دهن - ۱۰ کیلومتری خاوری جاسک شغل عمده اهالی صیادی و رزاع

حرایی است .

خوشدان ۸ کیلومتری خاوری بهل واقع است .

پیکدار - ۷۰ کیلومتری خاوری خوشدان ۱۲ کیلومتری کرانه ۵۰ خالوار

شغل عمده زراعت آب مشروب چاه است

حکین - ۱۰ کیلومتری خاوری پیکدار شغل عمده زراعت .

کابریک - ۳۵ کیلومتری خاوری حکین دارای بخشستان مهم است .

سدیج - ۲۲ کیلومتری خاوری کابریک در حدود آبی چندین بخشستان

واقع آب مشروب در چاه است .

۸- وضعیت عمومی - بطور کلی نواحی در کرانه و داخل بخشستانهای

صید و توسع فاقد آب جاری بوده و تمام زراعت این حدود بوسیله آب چاه

است . با گاو و یا دست کشیده میشود بدیهی است با آب دستی زراعت بی

فایده کم خواهد بود بطوریکه کف اهالی را نداده میبورد که سود درواغ خود

را از داخل کشور یا خارج تهیه نمایند بخشستانهای این حدود بطریق زیر

احداث میشود . نهال بفرماری در نقاط مناسب (محلی که چاه حفر شده آب شیرین

داشته باشد) قرض تا سه چهار سال پس از آن آب میدهند پس از آن دورا دور

بخشستان ۷ تقریباً در تمام ۲۴ متر خاکریزی نموده (بنازه) از یکطرف بحرانی

برای ورود سیلاب باز میگذرند در صورتیکه پارتیدگی بشود بخشستان

مشروب همچنین زراعت دیمی بعمل میاید در غیر این صورت بشر آب، بهر

رفته و بخشستان نیز ضرر خواهد داد .

بنابر این وضع اقتصادی ساکنین کرانه بی فایده بدوری حد ضعیف اقتصادی

اغلب ساکنین کرانه مخصوصاً حدود جاسک و بدین به عمادات مهاجرت نموده

در کار گاهای صید مروارید مزدوری مینمایند بیشتر قره بیابان که سابقاً

اهمیت داشته فعلاً بدون سکنی میباشد

۹- عمران و آبادی - برای آبادی کرانه سه موضوع زیر را باید در نظر

گرفت .

۱- سد سازی - بطوریکه در قسمت رودخانه های کرانه شرح داده شد

رودخانه های متعدد در کرانه وجود دارد که با شیب ملایمی بدریا منتهی میشود

عموماً در طول خود از چندین تنگ و معبر عبور مینمایند که از نقطه نظر سد

بندی بهترین موقعیت را داشته با هر سه مختصری در نقاط مناسب رودخانه

میتوان سد ایجاد نمود در این صورت سیلابها، یکبار در سال بدریا میریزد

بمصرف آبیاری اراضی مرغوب و مستعد کرانه رسیده از همه گونه محصولات

گر مسیری مخصوصاً در خت های کائو چوئی میتوان حد اکثر اسفاده را برد در نتیجه

کرانه باید فعلی تبدیل به باغستان و مزارع خواهد گردید

۲- راه شوسه - در طول کرانه راه مالدروی وجود دارد که باید بسط و توسعه

شود ایجاد چنین راه با مختصر هزینه صورت خواهد گرفت .

۳- خطوط ارتباط - خط قلع بدریا عباس میشد باید به جاسک متصل

شد که بدریا عباس به جاسک و چاه بهر ارتباط داشته باشد .

سیرجان مرکز مواصلات فوق العاده مهمی است از این شهر محورهای متعددی خارج میشود که منطقه کرمان را بمقاطع دیگر (شیراز - یزد - عباسی) متصل میسازد

وجود کاروانسراها و سازه‌های قدیمی در طول راه حاکی از اینست که این راه از قدیم مورد استفاده بوده است .

عملی که شاه عباس کبیر بر علیه پرتغالیها انجام داده از این محور بوده است در زمان جنگ بین المللی نیز این راه مورد استفاده پلیس جنوب بوده و لسی ساختمان اساسی آن در عصر حاضر بوسیله وراثت و بعمل آمده .
مختصات راه .

طول راه از کرمان به سیرجان (سعید آباد) ۱۸۵ کیلومتر

عرض ۷ - ۸ متر دو طرفه قابل عبور کامیونها .

شیب متغیر . پیچ راه فقط در گرده ها فداست که از سرعت خرد رو ها ممانعت میکند .

این راه جز فصل زمستان که بعلت برف و کولاک در گرده خایه مرجع بسته میشود در سایر فصول قابل عبور و مرور و سواره نقدیه است

راه از لحاظ جغرافیائی

مسیر راه از کرمان به طرف مغرب سیر کرده و وارد حدسکه میشود

آبادیهای متعدد کوچک در اطراف راه وجود دارند که هر کدام در حدود ۱۰ - ۱۲ خانوار میباشند این آبادیها از هیچ لحاظ قابل توجه نیستند مقدار آب این آبادیها کم است و محصول خنثی یا نداره که ی گذران معیشت خود ندارند و در کیلومتر ۲۹ آبادی باغین واقع است .

فصل دهم

جاده های مهم کرمان

بصور کلی محور های مهمی که در این منطقه معلوم وجود دارد بشرح زیر است

۱ - محور - کرمان - سیرجان

۲ - محور - سیرجان - بندر عباس - که محور مهم بطرف دریا است .

۳ - محور - کرمان - بم - راهدان - که یگانه محور ارتباطی با لشکر مکران محسوب میشود

۴ - محور کرمان - یزد که محور ارتباطی با لشکر خراسان از طریق - گذشتن - فردوس است .

۵ - محور - کرمان - نفت که محور دیگری برای اتصال با محور بندر عباس است . (نیمه شوشه)

۶ - محور - کرمان - ساردوئیه (نیمه شوشه و از ساردوئیه به رودبار و میسب ملرو است) اینک شرفیه محورهای بالا را مورد بررسی قرار میدهم
نیمرخ محور - کرمان - سیرجان - بندر عباس - و یزد - کرمان - بم
منظور مطالعه کای پیوست است .

۱ - محور کرمان - سیرجان

مقدمه - محور کرمان - سیرجان سگانه محوری است که مرز دو نمائی کرمان و سواحل آفرایا مرکز کشور متصل میسازد . اهمیت مخصوص این محور از لحاظ آنست که از سیرجان عبور میکند .

بنشین از لحاظ اینکه در سر سه راهی کرمان - یزد - عباسی - واقع شده
قابل ملاحظه است .

بن آبادی باغات نایبه در حدود ۱۰۰۰ خانوار میباشد ۵۰۰ نفر
جمعیت دارد .

در ۵۰۰ مین سه کاروانسرا و ۲ مسجد موجود است .
آبادی مشجر و بزرگی است باغات زیاد دارد .
بن آبادی ۶ رشته قنات دارد .

مسیر جاده که از ۵۰۰ مین خارج میشود و به جنوب عربی میر
و داحیه ارتفاعات میشود پس از طی ۸ کیلومتر وارد گردنه دختر میشود گردنه
در ارتفاعات که گور خانه کوه واقع شده ارتفاعات مربوط عمود بر جاده است
و پس از آنکه جاده از ارتفاعات خانه کوه خارج شد باز ارتفاعات مجزا
و تپه های مسرفی در طرفین جاده در حدود ۶ کیلومتر مسیر جاده را متناوب
میکند مسیر این ارتفاعات بعضی مزاری و بعضی عمود به محور جاده است بعد
از آنکه تپه ها تمام شد راه داخل در جلگه میشود .

در ۳ کیلومتری جنوب ارتفاعات رودخانه لاله زار جاری است این رودخانه
از کوه های لاله زار سرچشمه گرفته و بسط و بسط میکند از لحاظ مانع
بودن باعث نداشتن عرص و عمق کافی مورد اهمیت نیست ولی از لحاظ مشروب
نمودن جنگه بر مسیر قابل توجه است .

در ۵۰ کیلومتر آبادی مشیز واقع شده .
مشیز - مرکز بردسیر است .

بخش بردسیر ۲۹۵ درجه آبادی و دارای ۳۰۰۰۰ نفر جمعیت است .
حدود مشیز ۲۰ خانوار و ۶۰۰ نفر جمعیت دارد .

در مشیز از ادارات کشوری - محلی - بهداشتی - آمار - دارائی
شعبه راه - بهداشتی و بنگاه صندوق پست وجود دارد .

آبادی مشیز از لحاظ وجود باغات زیاد و درخت و درختچه قابل
ملاحظه میباشد .

در بخش بردسیر ۶ باب درستان موجود است یک دره نیمه شوسه از مشیز
به طرف قنات سیر و قلعه عسکر می رود که مسافت در این راه می شود
۱ بعد از طی چند کیلومتر طرفین جاده بیه های خاکریزیدی وجود دارد که
موازی جاده کشیده شده پس از طی ۵ کیلومتر جاده د حق گردنه جاده سرخ
میشود این گذار در زمستان بعلت برف و کولاک مسطور میشود و تا هوائیکه
برای بار شدن گردنه اقدامی نگردیده عبور و مرور متوقف میشود .

ارتفاعات خانه سرخ در حدود ۱۲ کیلومتر ادامه دارد پس از آن راه از
گردنه سرخ بر می شود که که از به جانب ر جاده دور شده و جاده د حق در جنگه
سیرجان می گردد آبادیهای مهمی در مسیر و نیست فقط آبادی حسین آباد و
سعادت آباد است که در آبادی جدید بهم و در حدود ۱۲۰ خانوار میباشد
در ۱۸۵ کیلومتر به شهر سعید آباد میرسد .

سعید آباد - مرکز بخش سیرجان سعید آباد است .

سیرجان آبادی مهمی است از زمان قدیم قابل توجه بوده و مدتی شهر
سرخان پایتخت پادشاهان ساسانی بوده است

سیرجان از لحاظ مرکز مواصلاتی قابل اهمیت مخصوص است و راه هاییکه
از این شهر خارج میشوند عبارتند از :

راه شوشه بندر عباس - راه شوشه تیریز راه بخت که بوسیله های
در اثر اجرای دیون عمران و آبادی کشور ساخته شده است راه نیمه شوسه
و قسحان که در دولت آباد یک راه جدا شده و به شهر بانگ و شیراز می رود
در سیرجان یک گاراژ و یک کارخانه ترانس علم وجود دارد .

از لحاظ مواضع بظ می

در این محور سه موضع دیده میشود .

موضع و ب عیار نسبت از ارتفاعات مشرف به جلگه سیرجان

مجموعه این موضع

دارای دیند و تپه بسیار عالی و دارای مواضع متعدد در عقب درای عمق

کافی است ، قبل عبور همه گونه و سائیل است .

۵۵ - پسا

دیندو تپه بزرگ ندارد . زیرا ارتفاعات کوچک در جلو موضع است .

قبل دور زدن است ، آبادی و آب در پشت موضع وجود ندارد .

موضع دوم ارتفاعات خنده سرخ .

مجموعه

دیندو تپه کافی ، عمق دارد ، یکموضع در عقب دارد .

مجموعه

قبل دور زدن و قاب عبور . امکان تهیه رادعرسی در پشت موضع نیست .

موضع سوم - ارتفاعات کله گاو مشرف به جلگه شیر -

مجموعه

دارای میدان تپه و دیند مناسب است قابل دور زدن نیست .

مکان - عرصری بعد وجود جنگله د پشت موضع سیرجان -

موضعی است که آب دارد و برای زمیست مناسب است .

۵۶ - پسا

این موضع نزدیک به گرمس و سائیل گرد - مناسب فاصله دارد .

روی جلگه گردان دارد .

استفاده از منابع محلی

در طول راه کرمان - سیرجان جز از سه نقطه و غیراستفاده از منابع محلی

بعلت سودن آبادیهای بزرگ عرصرمقدور است و باینست تمام وسائل لازم جهت زیست

واحدها از عقب تأمین گردد .

۱ - باغس - مراد محصول گندم وجود در آبادیهای باغس ۱۳۰۰ خور و

کوسفند ۷۰۰۰ رأس

کاو ۱۵۰ رأس

هر - سوخت ندارد کافی . آب در سه دره و سائیل در دشتی رود

بر احتیاج اعلانی نیست .

۲ - مشر - گندم ۸۰۰ خور و

کوسفند ۱۰۰۰۰ رأس

کاو ۱۵۰۰ رأس

است فوق العاده کم است .

۳ - سیرجان - گندم ۱۰۰۰ خور و

کوسفند ۵۰۰۰۰ رأس

کاو ۱۰۰۰۰ رأس

شیر ۱۰۰۰ رأس

پسا ۲۰۰ خور و

است حدود کم فقط برای رفع خیمه در روزی موز وجود است .

خودرو ناری ۱ دستگاه

سواری ۳ دستگاه

گاری ۴ دستگاه

- ۱ - راه پیمائی بهتر است از نظر امتیاز در این راه شانه انجام گیرد .
- ۲ - از لحاظ زیست و مسکنی فقط در باغین و مشیر ممکن است واحدها در منریکه باشد در سایر نقاط عرض راه باید به ترتیب اردوگاه زیست کنند .
- ۳ - از لحاظ استفاده از منابع محلی در باغین مشیر - سیرجان حلیق و اوراق و وسایل بازگشتی ممکن است فراهم شود در سایر نقاط امکان استفاده از منابع محلی بر محدود است .

۴ - از لحاظ موضوعات با بررسی محسبات و معایب هر کدام از مواضع موضع سوم یعنی از تقاطعات مشرف به جنگه مشیر بهتر مصر میرسد زیرا امکان زیست و تهیه تدارکات و مخصوصاً از لحاظ وجود آب در این منطقه بسیار است موضع های ۱ و ۲ بری اجرای عمل تاخیری مناسب است .

باید در نظر داشت پس از سیرجان عمل مهمی نمیشود انجام داد زیرا مهاجم اگر بخواهد از محورهای دیگر نفوذ خواهد کرد در اینجا باز با اهمیت شهر سیرجان میسریم و باید از مواضع های جلوسیرجان (دو محور سیرجان - عباسی) برای دفع سیرجان استفاده شود .

۲ - محور سیرجان - بندر عباس

ایجاد راه به بطور کلی یا از نظر بازرگانی است یا از نظر نظامی بطوری که در موقعیت بندر عباس ملاحظه میشود ایجاد محور بندر عباس - سیرجان هر دو مزه بوده و سابقاً این راه هم جنبه نظامی داشته و هم جنبه بازرگانی و لای احراز اهمیت بازرگانی آن کاسته شده زیرا مسیری خط آهن سرعصری کشور سهولت رسانی دو جهت مالاتجاره بداخله کشور نموده است که ما را از استفاده این راه جهت بازرگانی بیش از نموده است .

نااهمیتی که دریا در جنگهای امروزه دارد بندر عباس که بمنزله گنبد حلبج فارس است دارای اهمیت نظامی و محوری که بآن منتهی میشود بدین توجه غیر فاسل انکاری است که امروزه شتابانی دقیق و عمیق بر آن اجاب ننماید .

- ۱ - وضع طبیعی راه - طول راه از سیرجان تا بندر عباس ۳۷۰ کیلومتر است دو طرفه عرض ۸ متر قابل عبور کامیونهای بزرگ میباشد .

این محور از حیث ساختمان بدو قسمت متساوی تقسیم میشود .

الف - قسمت جلگه سیرجان که طول آن تقریباً ۱۰۰ کیلومتر و جزو منطقه سرد سیر است .

ب - قسمت کوهستانی که طول آن تقریباً ۲۷۰ کیلومتر و جزو منطقه گرمسیر است .

در طول راه هیچگونه نیرو و بی وجود نداشته بلکه آب و هادر سطح داده و عمود بر آب قرار گرفته دو م قع بارودگی و سیلابی ممکنست باعث خسارت شدن جاده و عدم امکان عبور و مرور بشود .

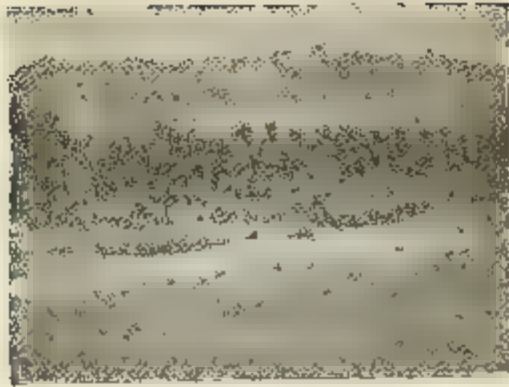
مسیر راه - محور راه پس از خروج از سیرجان در جلگه سیرجان و سپس که بنام جلگه سیرجان معروف است بمسافت ۷۰ کیلومتر علی هیمه بد این جلگه حاصل خیر و دارای آبادی های زیادی است که حر و بخش سیرجان است آب و دی هائی که در این هفتاد کیلومتر در مسیر راه واقع شده اند به ترتیب از سیرجان به بندر عباس عبارتند از .

در کیلومتر ۷ نصف آباد . در کیلومتر ۱۹ ابراهیم آباد - در کیلومتر ۲۱ ایزد آباد . خارج از محور راه در جلگه و دامنه ارتفاعات سرلش که بمسافت ۱۹ کیلومتر تا جاده واقع شده است آبادیهای دیگری نیز موجود است . در جلگه سیرجان از کیلومتر ۳۱ بعد تا وقتی که جاده داخل کوهستان میشود آبادی وجود نداشته فقط در کیلومتر ۷۰ بندر سگاژ آباد و مرئی بنام درگند موجود است .

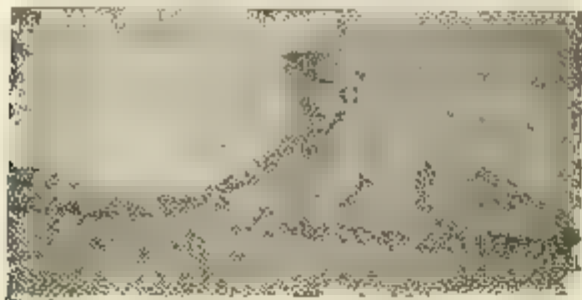
از کیلومتر ۲۰ تا گذار چاه چقوله که در کیلومتر ۹۵ واقع است محور
راه در شیب صعودی واقع است و در اطراف آن ارتفاعی منام چشمه سفید .
بعد سواره پلنگی واقع است ارتفاعات طرچن جاده تا کیلومتر ۱۱۳ ادامه میابد
ضمناً از کیلومتر ۹۵ جاده در شیب نزولی طی مسافت مینامد در کیلومتر ۱۱۳
ارتفاعات طرچن جاده از یکدیگر دور شده و محور را در جلگه بسام جلگه
علی آباد وارد میشود که آبادی علی آباد در کیلومتر ۱۲۹ در آن واقع شده
مسیر راه پس از گذشتن از علی آباد در تپه مهور هائی با اعوجاجات چند
سیر نموده و در کیلومتر ۱۴۰ در ارتفاعی منام تل محمد خان که دارای پاسگاه
ژاندارمری است در می شود . از تل محمد خان مسیر جاده در تنگ نیزار که
دارای پاسگاه ژاندارمری است طی طریق نموده و در کیلومتر ۱۶۹ آبادی بزرگ
حاجی آباد واقع است میگذرد از آن نقطه بعد تا ۹ کیلومتر جاده در امتداد
بخشستانی که جرو حاجی آباد است میور نموده و در کیلومتر ۱۸۶ به گذار
که نام میرسد از آن بعد در شیب رودی طی مسافت نموده و در جلگه که تنگ
در آن آب صعباً عبور در سر زمین صدامش میشود در این تنگ محور راه بطری جنوب
شرقی امتداد پیدا کرده و بارفتاعات سمت چپ تردد کمتر است . در کیلومتر
۱۰۲ قهوه خانه و بخلستان بزرگ که کم واقع است .

محور راه پس از عبور از جلگه بالا در کیلومتر ۲۲۸ آبادی کوچکی
نام پر عابدین میرسد پس از گذر از آن آبادی داخل ارتفاعات فسیل مشکی
گردیده با اعوجاجاتی که در محور در پرتگاههای مهمی تصادف می نماید
بر خورد میکند در کیلومتر ۲۴۰ محور جاده به تنگ زاغ میرسد از آن بعد
ارتفاعات جرفین جاده از هم دور میشوند در کیلومتر ۲۶۵ آبادی کهر مکر کنار
راه واقع شده .

آبادی و محلات پر عابدین ۱ کیلومتری شمالی تنگ زاغ

محور پس از گذشتن از کهر مکر داخل ارتفاعاتی بسام ارتفاعات سرره شده
و تا ۲۵ کیلومتر این ارتفاعات در طرفین جاده نزدیک یکدیگر قرار دارند،
در کیلومتر ۲۸۷ محلات پر کی و مع سب در حدود ۲۹۷ پاسگاه ژاندارمری
آب شیرین واقع است . پس از عبور از این پاسگاه محور راه آبادی سرره وارد
کیلومتر ۳۰۹ در کنار کهر مکر و ارتفاعات کهر متوجه میشود ارتفاعات کهر
در مغرب راه واقع و در کیلومتر ۳۴ پاسگاه ژاندارمری کهر قرار دارد .

تنگ سگ در ۲۴ کیلومتری در عالس محور

۴ - در راه پس از گذشتن اردامنه های جنوبی کوه گوبه جلگه عباسی داخل میشود . مسیر راه در ۳۶ کیلومتر ۳۶۶ که آبادی شغو واقع است معبر خود را بطرف مغرب ادامه داده و به بندر عباسی داخل میشود .

۲ - سنده از منابع محلی .

الف - خوار یار - بصورت کلی در محور این راه جز در جلگه سیرجان (که آنهم قبل ملاحظه چندانی نیست) هیچ گونه حور در وجود نداشته و ابدی بری معیشت خودشان را در حوضه میگذرانند . برزگترین آبادی سر راه که حاجی آباد است مقدار زیادی در سال صادرات خرما دارد (دارای ۱۷۰۰۰ نفر خرماتر است) علت فقدان کسری خوار یار در این محور کمی آب است و الا دارای زمین های حاصل خیزی است که استعداد زراعت قابل ملاحظه دارد . کمپسکه فعلاً کمی آب در بعضی آبادیها موجود است و رابع مختصری مردشت میباشد .

در جلگه سیرجان آبادیهای نیکه ارفیل نجف آباد ، ابراهیم آباد ، امیر آباد ، پرد آباد واقع شده اند محصول زراعتی آنها نسبتاً خوب و همه ساله مقداری غله به سعید آباد که مرکز سیرجان است میرسانند .

ب - آب مشروب این مسیر فوق بناده کم است بطوریکه در اغلب نقاط حدود ۱۰۰ کیلومتر اصلاً آب وجود ندارد . فقط در ۱۶۹ حاجی آباد رودخانه جاریست که توسط آب محسوس میشود و به همین جوی کوچکی در یوم بدین حد بین دارد از کرده زاغ طرف بندر عباس ۱۰۰ کیلومتر اصلاً آب وجود ندارد . در آبادی سرزه قنات آب شور و وجود دارد که با آب آن که توسطه گاو کشیده میشود زراعت مختصری دارند .

ج - وسایل برکشی و سله بارکشی آبادیهای واقع در مسیر راه بیشتر الایع و شتر است که فقط رفع احتیاج اهالی را نمیدانند هیچ گونه وسایل خود روی در آبادی های بین راه وجود ندارد .

۳ - مسیر راه از نظر نظامی - ستونهای متحرک در این مسیر گنبد احسانت زندگی خود را حتی آب مشروب نماند از سعید آباد و کرمان همین نمایند .

وسائل اردوگاه - از قبیل چادر و غیره باید همراه داشته باشند و بر سر در قیمت اعظم راه (از جلگه سیرجان گذشته) آبادیها دور از یکدیگر واقع شده و راه پیمائی روزانه قسمتها نمیتوانند خود را از يك آبادی با آبادی دیگر رسانند از طرفی این آبادیها گنجایش قسمتهای زیادی را از گردن به بالا ندارد . علت فقدان استتار لازم است جهت ستونهای متحرک در ضمن راه ناپستی از راه پیمانیهای شبانه در صورت ایجاد وضعیت تاکتیکی استفاده نمایند .

موضوع دیگری که لزوم راه پیمانیهای شبانه را تأیید مینماید عبارت از درجه حرارت يك قسمت اعظم راه در روز که رله پیمانی در آن مساوت فرما و احیاناً در نه ماه از سال (از استعدالی آخر آبان) ناپستی از شب که درجه حرارت نسبتاً کمتر است جهت راه پیمانی استفاده گردد .

از نظر تسهیل عملیات و احراز موقعیتهای بهتر است با قسمتهاییکه در آبر و در عمده مهاجم احمدی در حین عمل میشدند قسمتهای موجود کوهستانی فرستاده شود زیرا ضمن عمل در ارتفاعات مختلف این راه واحدهای کوهستانی بموقع میشوند عملیات مهمی اجرا نمایند .

اسباب مسیر مزاج دومی - بهر و دلی در مسیر راه و موقعیکه حده داخل کوهستان میشود قدم قدم درای مواضعی است که میتواند مدت از مهاجم جلوگیری شود ولی مواضع مهمی کسبه شایان توجه مخصوصی است عبارتست از ۱ - گردنه بداه چقوک ۲ - گورد گمشکور ۳ - شله زاغ ۴ - ارتفاعات شمال شرقی سرره ۵ - کوه گورد و ارتفاعات جنوبی آن ۶ - گردنه چاه چقوک - این موضع در ۹۰ کیلومتر شرق سعید آباد واقع داری دیده و بر مناسب از طرفین متکی بر ارتفاعات غیر قابل عبور عیمی که دارد ایست که این موضع عمق زیادی نداشته و مهاجم اگر مو ضعیفی در این موضع یزد کند تسهیل آباد

۴۰۳ کیلومتر هیچ جا نمیدانیم جلوی او استناد گنی کنیم و مخصوصاً در جلگه سیرجان چند بچه نخواهد با سواره از موقعیت بیرون دارد دارای شعاع عمل وسیعی است که میتواند چند اکتور استفاده را ببرد. این موضع فقط برای قسمت های تأخیر آتشاژ که عقب تشبیه های خودی را در جلگه سیرجان تأمین مینمایند بسیار موضع خوبی است.

۲ - گذر کهنک - این موضع در ۱۴۰ کیلومتری سید آباد واقع و از هرحیت برای دفاع مناسب است متها استقرار در آن و قبولی در این موضع خاک کشور مسافت دو بیست کیلومتر بخیر مهاجم است و با اهمیت که این موضع دارد در صورت عدم اجبار بیستی موضع دیگری در جلو در نظر بگیریم.

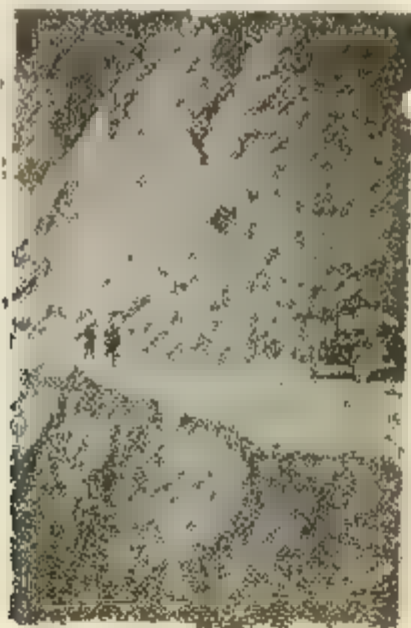
۳ - گردنه زاغ - این موضع که بهترین مواضع این مسیر است در ۲۵۵ کیلومتری سید آباد واقع و مشخصات دفاعی و هرحیت در سره عموم غیره داراست شایسته است دفاع قطعی در این موضع مؤثر است و عبارت از تأمین احتیاجات زندگی افراد بخصوص آب مشروب است زیرا در شب های ارتفاعات گردنه زاغ که در دست قوای خودیست دارای آب جاری است مشروب و بالعکس در شب جوئی که بطرف دشمن متوجه است تا ۱۰ کیلومتر تقریباً نه آب پیدا میشود نه آبدی.

منظره عمومی سمت راست

۴ - ارتفاعات شمال شرقی سرره - این موضع در ۳۰۰ کیلومتری سید آباد واقع و از هرحیت وضعیت دفاعی مناسبی را میتوان در آن برقرار نمود معاسی که این موضع دارد عبارت از دوری آن از محدوده نقدی آب در این موضع است معهودا از این موضع تا موقعی که آرایش موضع گردنه زاغ در منطقه پیدا نکرده داند استناد شود.

۵ - ارتفاع کوه گنو - این موضع در ۳۳۵ کیلومتری سید آباد موضع مناسبی است و در جلگه عباسی و برای قسمت های بیابان عباسی را از دست داده اند موضع بسیار مناسبی است در جلوی من موضع ارتفاعات بیستی وجود دارد که عمدتاً در ۱۰۰۰۰۰ در ۱۰۰۰۰۰ است بدست بیستی عباس دفاع نمود. نتیجه که از بررسی مواضع بدست می آید بطور خلاصه عبارت از دفاع قطعی در این مسیر در ارتفاعات گردنه زاغ بدست می آید بیستی استقرار در این موضع از مواضع گنو و ارتفاعات مقابل آن و سرره باید استفاده خود

بکی و نقطه دید در سمت راست

چند بچه احیاء موقع دقیقی گردیده زاع سقوط نماید در مواضع که کم و چاه
چهار بشروئی دشمن را بشویر انداخت و بالاخره برای خانمه عقب بشویی قسمت
ها او جلگه سیرجان قسمت هائیکه تأخیر نشانند باید ارتفاعات چاه چترک را
در احیاء داشته باشند.

تحریرات - در این مسیر در قسمت کوهستانی اجسرا و دارای نقاطی
حساس است که میتواند حد اکثر استفاده را بدهد مخصوصاً در ارتفاعات گردنه
زاغ تعداد این نقاط فوق العاده زیاد و با تحریراتی که از آن میتوانیم چندین روز
بشروئی طرف و تأخیر بیداریم به سبب آنکه تحریرات در این فوق العاده دارد
ذیلاً ذکر میشود.

نکته دیگر: - سربین موضع در سنگ و ع

۱۸۷:

در کیلومتر ۱۲۵ در امتداد راه جبهه ایست که در يك نقطه پرنگاه
بجاده نزدیک میشود. در کیلومتر ۲۸۶ روی ارتفاعات گنج که مسیر راه در
دایره آن واقع شده دارای نقاطی است برای تخریب که حد اکثر استفاده را
میتوان حاصل نمود.

در شعبه صعودی گردنه زاغ دارای ۸ نقطه مهم برای تحریرات است که هر کدام
آنها میتواند چندین روز از بشروئی جلوگیری کنند.

۲۔ محور گرجان بم

طول راه از گرمان به بم ۱۹۳ کیلومتر . عرض حاده ۶ الی ۷ متر امن
راه در ۶۳۶ ساحه شمع شب آبل متغیر در در نقطه سنگی در ۲۲ کیلومتری شهر
کرمان و سنگی در ۲۴ کیلومتری بم به ۱۲ در سمت میرستان
از لحاظ جغرافیائی .

مسور واه از گردن طرف جنوبی امتداد دارد . این راه را میتوان بدو قسمت تقسیم نمود قسمت اول قسمت کوهستانی که تا يك كيلو مترونیمی ابرق امتداد داشته و قسمت دوم از یلرق به هم که جلگه است .

چند از بین دهایی عبور میکنند که ارتفاع آن از ۱۰۰۰ الی ۳۰۰۰
متر تغییر میکند.

عرض این دهلیز ۳ ماهان ۵ کیلو متر و بتدریج نزدیکتر شده تا در
کیلو متر ۱۰ میثا کیلو متر و نیم غیر رسد .

و محل مرور دهلیز مجدداً عرضیتر شده و در کیلومتر ۹۴ در سیمه جهان عرض آن به دو کیلومتر میرسد از آنجا وارد دهلیز وسیعتر شده و در داخل این دهلیز یک رشته تپه مهورهائی مشاهده میشود این دهلیز در یک کیلومتری ته رود { کیلومتر ۱۲۹ } بهم متصل میشود در این محل ارتفاعات از یکدیگر جدا و وارد یک جلگه مسطحی میگردد.

آبدهیهای متعدد در اطراف حصاده وجود دارد که قابل توجه نیستند در
کیلومتر ۳۸ بخش مهاباد که دارای ۴۰ آبادی است این بخش با دهات تابعه در
حدود ۲۰ هزار نفر جمعیت دارد. آبادی مشجر و بزرگی بوده دارای دو مسجد
و بقعه بزرگ شاه نعمت الله است. آبادی لهرود در ۱۲۹ کیلومتر دارای ۱۰۰
خانوار. ابرق در ۱۴۴ کیلومتر ۱۰۰ خانوار دارین در ۱۶۷ کیلومتر
دارای ۶۰ خانوار. جوده هائیکه از حصاده گرهان بم منشعب میشود عبارتست
از ۱- پلک حصاده که از ۱۲ کیلومتری گرهان به گردنه سیرج شده شده
و از آنجا قرار است تا شهاب و دور چند امتداد پیدا نمایند.

۲. يك چاده ارايه رو كه از دهن آب و بطرف رايق و سارو آيه ميرود

۳- اگر ته زرد رنگ جوده به سبز و تیره میسرود .

۴- از داریین يك جنازه ارایه در قاعه پیکری (تقریباً ۳۰ کیلومتر جنوب
خرابی داریین) میرود. راز آنجا مشغولند که تا چیرفت این راه را ادامه دهند
از لحاظ دفاع نسبت به معترض که اوج محور
معمولاً اند

موسم اوب - ارتفاعات ۳ کیلومتر جنوب
 قی مہر حدود بہ مئی دو در ان دری
 دیندو : خوب عمق آرنیز کافیست .
 معایب : ارتفاعات کوچک در جلو موضع
 اسب .

موضع دوم - ارتفاعات سینہ بجهن در ی
دہلو تیر خوب مسیر موضع کونہ عمق آن
کافی میباشد .

استفاده را مناسب معنی .
دو طول راه کرمان به استفاده از منابع
معانی جز مختصری ماهان نهر و در ابارق و
داروین غیر مقدور باید وسائل لازم جهت
واحد ها از عقب تامین گردد .

۱- فقط در همان روز و در آن مکان
و آن وقت و آنجا در سرنگه باشند که در
معاص باید بطور ارجوگاه و سبب باشد.

۶- راه یمنانی شهر است از نظر مسافت
شش ماهه انجام شود و از لحاظ قیمت ...

سخت از لحاظ دستبده از حلقه محلی از گران به هم مستحضر در تبه رود
و ابدوق ممکن است . استفاده از زلق و روغن لار گشت نمود

ع از لحد دفع موضع دوم بهتر بشود شیرند و ضعیفات آن فوقانی
ذکر شده است

۴- مجور کرمان و پرد

مشخصات راه

طول راه از کرمان به پرد ۳۷۷ کیلومتر

عرص ۷-۸ متر در طرفه قابل عبور کامیو نه . است .

شیب آن ملایم از یک در صد تجاوز نمی نماید .

از لحاظ جغرافیائی :

مسیر راه از کرمان بطرف مغرب سیر در کیلومتر ۲۹ به قصه ۴۰ کی که
در سه راهی کرمان بندر عباس - پرد واقع است در ۸ کیلومتر ۱۸ فرساده
در یک کیلومتری ۳۰ بر . واقع آبادی مهمی است در کیلومتر ۱۰۰ دور می باشد و
با سالی میرسد . به بی آن مستقیماً دارد . کمور . عبور راه زمینی دقرا
از شمال دور زده در کیلومتر ۷۷ قریه ۱۰۰ . در حال میرسد که از ماراد تپه دخانه
لاله رار مشروب تراحت نموده آن گندم و قندل اهمیت است در کیلومتر ۸۰ از مسیر
رودخانه لاله رار عبور (در موقع طغیان عبور مشکل است) در کیلومتر ۱۰۰
از رده نامریه که بواسطه نداشتن آب کم اهمیت است عبور در کیلومتر ۱۲۳
شهر دقستان واقع است (مشخصات دقستان در بخش دقستان شرح داده شده)
از پرد آباد به بعد راه از جلگه حصار در دامنه ارتفاعات حموی بخش
بنام کوه مهر گش عبور در کیلومتر ۱۶۳ قریه کوچک احمد آباد واقع که
دارای پاسگاه ژاندارمری است .

در کیلومتر ۲۰۳ قصه بیست و اربع قریه اهمیت دارای یک کارخانه عسل
مندی بنه است .

در کیلومتر ۲۰۹ قصه انداز (غیر کر دهنر) واقع دارای پاسگاه
ژاندارمری و اداره پست و شعبه سرب است کار . سرای شمش در کیلومتر
۲۶۳ قریه خبانه کرمان . در کیلومتر ۲۹۲ آبادی آن در ۱۵ کیلومتری شمد

گرفته سر برد در آنجا ۳۱۷ و معرکه گردیده راه مناسب برای بک در
در صد صرف جنگه برد سرار بر در شلمه ۳۱۱ و دی سر برد و در کله مر
۳۷۷ شهر برد منتهی میشود .

در همی فرعی -

در کیلومتر ۲۹ از باغین راه شوشه بندر عباس مشتب میشود .
در کیلومتر ۳۱ از دهستان انار و فرعی به شهر باک منتهی میشود
(عبور خیلی کم تعمیر لازم دارد) .

در کیلومتر ۳۵ راه نیمه شوشه بطرف جنوب عربی و متب از طریق
اندو و غیره منتهی میشود .
در بعضی مواضع بعضی

این راه در تمام طول خود زده بر عربی که ارتفاعات کله گاو و کوهستان
باز و کوهستان شهر باک و سیر کوه در جنوب و ارتفاع - داران و ارتفاعات
بافتی در شمال دهلیز واقع است عبور در طول دهلیز مواضع دیده میشود .
موضع اول - حدود کوه ترخان است که عرض دهلیز قسم کم ارتفاعات
طریقی مهم است .

موضع دوم - حدود کارو سرتی شمش است

موضع سوم - گردنه دریا -

موضع های متعدده - در مورد ارسائی رفع گردد

از لحاظ استفاده از منابع معدنی

در باغین - گسوه ترخان - دهستان - باغی - اندر - باغی و علی و

۵ محور کرمان - بافت

معدنه - جاده کرمان - بافت دارای تاریخی نیست ولی سابقاً استفاده
کاروان رونئی از این جاده میشده جدیداً بدست خود اهالی اتومبیل رو شده است
(نیمه شوشه) بطور کلی در فصل سردگی عبور خود روه از این جاده فوق
العاده مشکل و در فصل دیگر سبب هم جانی از روه است چون قسمتهای
اولیه این جاده مملو از خاک نرمی است .

در فصل زمستان باد های شدید معروف لواحی کرمان همان خاک که در
اطراف جاده جمع شده بصورت ارتفاعاتی در میآید ولی این ارتفاعات غیر ثابت
و متغیرند چون وزش باد هر سستی که باشد در آنطرف پیشتر دیده میشود .
پیچ های این جاده در قسمت کوهستانی خیلی کوچک و خود روه محتاج
به کم کردن سرعت میگردد من حیث المجموع در هر فصل سبب عبور و کامیون
را از این جاده مشکل است .

۶ وضعیت طبیعی محور کرمان - بافت

۱ - در کرمان - بافت بطرف جنوب غربی کرمان دمه در در و مشتمل بر
۲ قسمت جلگه و کوهستان است .

طول این جاده ۱۶۳ کیلومتر - عرض آن در قسمتهای جلگه ۸۰ -
متر و در قسمت های کوهستانی از ۱۵ تا ۵ متر و در بعضی قسمت ها جاده معبر
و دارای شیب های صعودی و نزولی است .

همیشه از کرمان خارج میشوند تا کیلومتر ۱۵ یعنی در اصفهان دیده
میشود که هم تر از همه آنها باقر آب است از اسی در این طول شهرار در
کیلومتر ۱۵ از شهرار خارج و در کیلومتر ۲۵ باسکده و بندرعباس و کاروانسرای
چاب - بافت -

در کیلومتر ۳۴ جاده وارد تنگ منگ شود که رودخانه جلوی در همین تنگ جاری است .

در تنگ دریاور جاده از گردنه کوچکی میگذرد در کیلومتر ۳۶ جاده در همان تنگ بآبادی گلو ملک میرسد .

پس از خروج شدن از تنگ ده در ۲۳ کیلومتر ۴۳ مسافتی پیدا میکند که بطرف ده تریپ ادامه دارد و احداث بومس رو شده است . جاده در کیلومتر ۴۵ بآبادی بهر امجد رسید و از اینجا طرف ساحل بحر معر در کیلومتر ۷۰ به آبادی نگار میرسد .

از آبادی نامبرده بطرف جنوب معر میشود .

در کیلومتر ۸۴ به آبادی قنات سیر میرسد از این آبادی انشعابی بطرف مغرب جاده دارد که منتهی به آبادی مشیر مرکز بخش بردسیر روی محور شوشه گره - سیرجان میگردد و نظر به شتران بودن قسمت اولیه راه بالا کامیون ها باطله اقتصاد وقت حرکت میسازد از قله مشیر از راه سیرجان خارج در قنات سیر به مرکز محور معر میشوند .

همینکه جاده از آبادی قنات سیر گذشت در ۲۰ کیلومتر ۱۰۰ داخل دره هدی سنگ صید میشود از این بعد شیب آن صعودی و داخل پیچ و خمهای زیاد میگردد از همین جا گدازه های راوچو هزاری با جاده در مغرب مشاهده میشود . در کیلومتر ۱۰۰ جاده به گردنه صید رسیده و از دهته حسن آباد کاسه و شیب آن ترونی میگردد .

در کیلومبه ۱۰۵ جاده به امامزاده سلطان سید حمید میرسد .

در کیلومتر ۱۰۸ ارتفاعات تمام شده جاده سنگ دره میرسد که رودخانه لاله زار در آن عبور میکند .

رودخانه نامبرده منابع مهم نیست فقط در فصل بارندگی منابع عبور یافته میگردد . از اینجا پشتهای به لاله زار میرود بعد از آن جاده به تنگ سعودی

در کسره ۱۱۵ کیلومتر ۱۰۹ به سنگ صید میرسد .

قلعه عسکر مرکز دهستان داری باسکاه از انداز مری است .

از قلعه عسکر راه با شیب صعودی ادامه یافته در کیلومتر ۱۲۸ به گردنه کعبه میرسد این گردنه در ارتفاع ۲۸۵۸ متر واقع است بعد از آن در زمستان عبور میشود .

راه از گردنه با شیب نزولی بطرف نخلک گیسگان سراریر در کیلومتر ۱۳۸ به غره مشکان و جهان حسن میرسد در این محله رودخانه کسکان خارج معر جنوب خاوری معر و از گردنه خاکی کوچکی گذشته در کیلومتر ۱۵۳ به دهستان بزجان میرسد .

از برنجان راه بطرف خاور معر در یک کیلومتری به خنتری میفتد از رودخانه کسکان عبور در کیلومتر ۱۶۳ به قصبه طاقت منتهی میشود .

منابع محلی در طول جاده کرمان - دشت

در طول این محور آبادیهای مشروحه زیر دیده میشود .

در کیلومتر ۶ دو کیلومتری باختر جاده آبادی باقر آباد در کیلومتر ۳۹ آبادی گلو ملک و در کیلومتر ۴۲ به نام آباد که چندان اهمیت ندارند در کیلومتر ۵۵ دهستان بهر امجد که مشتمل به چند قریه کوچک است واقع دارای مزارع و اشعار زیاد و دو مسجد و دو کاروانسرا است که در مواقع لزوم یک ملک میتواند در آنجا منزل بسازد و برای یوسه و حدود آبهای واکند در اطراف این آبادی مالاریا خیر است .

آبادیهائیکه در اطراف بهر امجد واقعند به شرح زیر است

سار که ده سج ده کر - حسن آباد - دولت آباد - سار ۶۰۰ - عسرا - که هر کدام آباد - ۱۰۰ الی ۳۰۰ خانوار جمعیت و معصومشان به سار کهاف معارج اهالی بیشتر نیستند . فقط سار که قابل اهمیت است .

در کیلومتر ۸۳ آبادی نگار واقع شده که در ۳۰۰ خانوار جمعیت است .

این محور تا کیلومتر ۵۲ (۱۲ کیلومتر جنوب غربی مدهان) جاده شوشه کرمان به راه ملی نموده (که جزو محور کرمان به) شرح داده شده است از کیلومتر ۵۲ الی ساردویه

مقدمه - وجود این راه قدیمی نظر می‌آید که قبل از پیدایش وسائل خود را برای کاروان رو بوده (مخصوصا وجود يك کاروانسرای شاه عباسی در هکذا قدیمی بودن آثار ثابت مینماید) و به علت اقصاء راه بسودن قبل از ایجاد شوشه (کرمان سیرجان بندر عباس) بین کرمان و سواحل خلیج فارس از این محور ایاب و دهاب میشده .

فعلا این راه رابطه ایلات و اهالی واقع در رود بار جبرفت ساردویه بکرمان میباشد و از طرف دیگر راهی است که میناب و سواحل آنحدود را بکرمان متصل مینماید .

طبق اطلاعات محلی این راه توسط سردار سیدعلی که یکی از مسئولین کرمان و دارای املاک و آبادیهای متعددی است به خود رو تبدیل شده است ، (نیشه شوشه)

از راین الی ساردویه هم چون هر گراذرات کشوری این یختر و دارای کان خلوص میباشد بوسیله کمک اهالی به خود رو (میوه شوشه) تبدیل شده است مسیر راه - مسیر این راه ۱۹۰ کیلومتر از کرمان تا ساردویه بوده چهار قسمت میشود .

۱ - قسمت شوشه ۲ - از کیلومتر ۵۲ الی غر آباد ۳ - از بحر بناد الی گذار سیاه یا گذار کهو ۴ - از گذار سیاه الی ساردویه .

قسمت یکم شوشه - از کرمان الی ۱۲ کیلومتر جنوب شرقی مدهان (۲ کیلومتر به زینل آباد) که دارای ۵۲ کیلومتر طول و شرح جزئیات آن جزو محور کرمان به داده شده است .

الف - از طرف محور دور زدن آن سهل است .
ب - همه جدی این کوچهستان قابل عبور است .
موضع ۳ گردنه کفو .

محصن .

الف - چنانچه مشکلی بر قطعات غیر قابل عبور است .
ب - دارای دید کافی و میدان تیر خوبی است .
ج - پشت سر آن مواضع متعددی وجود دارد .

مورد کلی موضع سوم موضع بالنسبه خوبی را تشکیل و بهتر از مواضع اول و دوم است .

۱ - چنانچه جاده کرمان - مدهان - مبرست و مرمت های لازم بشود هم اهمیت که جاده کرمان - سیرجان بندر عباس - دارد این جاده هم پیدا خواهد کرد .

۲ - راه پیمانی از لحاظ استتار واحد ها بهتر است که روی این محور در شب جری شود .

۳ - کلیه وسائل زندگی بستی همراه ستونهاییکه روی این محور خواهند بود باشد چون صاحب محلی آبادیهای واقع در طول و اطراف این محور حتی تکافوی یک هنگ را نمیشماید .

۴ - از موانع بافت و اقطاع ممکن است يك واحد های گسستهستانی کوچککی تشکیل داد .

قسمت دوم . ر کیلومتر ۵۷ پس حاده ر محور کرمان مر حله شده و متوجه جنوب میگردد و از روی دانسته های شرقی خطیژ محور کرمان بم ۱۰۰ مگ شیب ملایم صعودی به کریم آباد در کیلومتر ۶۰ میرسد پس از آن حاده پست کیلومتر متوجه جنوب عربی شده داخل تپه مهور های خاکي شده و پس از پیچ و خمهای زیادی باز داخل يك دوره به عرض ۵۰ الی ۱۰۰ متر به عمك بالا کیلومتر ۷۷ میرسد از این محل حاده تقریب موازات محور شوسه بم که يك رشته تپه مهور های حاكي در ۱ صله این دو میباشد به كله شور کیلومتر ۹۴ میرسد از این محل حاده با يك شیب خیلی ملایمی صعود نموده و پس از عبور (۵۰۰ متر) از يك مسیر سیل آب در کیلومتر ۱۰۰ يك گردنه خیلی كوچك میرسد که موسوم به گردنه كله شور میباشد پس از آن تقریباً با يك خط مستقیم با شیب كمی نزول نموده قسميكه تپه مهور ها برور از آن دور شده تا ۱۰۰ متر در اراضی مسطحی از یون دو اورتاع غیر قابل عبور که بقاصله ۵۰۰ متر از هم قرار گرفته اند عبور نموده به آبادی فخر آباد میرسد

قسمت سوم . از فخر آباد کیلومتر ۱۲۶ حاده داخل يك جلگه وسیعی بعرض ۱۲ الی ۱۵ کیلومتر شده و دو شعبه میشود .

الف - يك شعبه آن متوجه جنوب یا اختیری شده قسميكه جلگه را در عرض قطع نموده به پای تپه های حاكي سدر زرد و باغات را این رسیده پس از از دور زدن باغات از ارتفاعات رسد صعود نموده از شمال داخل قصبه راين در کیلومتر ۱۳۴ میشود .

پس از عبور از كوچه باغات و خاور قلعه معروف راين از مغرب انفراد گذشته از قصبه راين خارج شده و روی اراضی ثم بزرع گذشته به گذار ساه (گذار كهو) کیلومتر ۱۵۷ میرسد .

ب - شعبه دیگر از فخر آباد به ده مهورا و از وسط جلگه راين که بطور مایل آخر قطع نموده به آبادی کریم رسیده و از میه حاكي های دنباله رده بعد از شیب تند صعود نموده داخل اراضی ام بزرع شده در ۵ کیلومتری گذر - پیه به حاده پست که از راين میآید متصل میگردد .

داس - قصه راين در واسيك كره موصلاتی واقع شده که از این قصبه چهار حاده منشعب میشود شرح زیر (پیمه شوسه)

۱ - يك حاده متوجه شمال خاوری شده بقعر آباد میرسد (همان است که شرح داده شده)

۲ - حاده دیگر متوجه جنوب خاوری شده پس از پیمودن طول جلگه تهرود به حاده کرمان بم متصل میگردد .

۳ - از راين حاده دیگری خارج شده متوجه شمال میگردد که پس از عبور از ده تازین - بهر امجد به شهر کرمان متصل میگردد .

۴ - حاده دیگری هم که شرح آن فوقاد کرده شده بگذار سپاه میرود .

قسمت چهارم . در گذار ساه حاده پس از قطع نمودن كوه هزار دخیل منطقه کوهستانی شده و مدو شعبه میشود که یکی قاعده رو بوده به آبادی سرخه كل وتوك وار آنجا بحیرت میرود دیگری حاده خود رو که پس از عبور ر پیچ و خمها و شعبه های صعودی و فرولی در کیلومتر ۱۶۷ بحسین آباد میرسد مجدداً بطریق فوق در ارتفاعات رود بیل (گردنه بهمن نام) سر از بر شده درودخانه میرسد در آنجا سابقا پلی بوده که بکسی خراب شده فعلاً از يك گذاريكه در شمال بیل محروبه که محل آن نمودار است از آبادی بنام سرین در کیلومتر ۱۷۷ میگردد

از این محل حاده مجدداً پیچ و خمهای زیاد و شیب های تند صعودی و فرولی در کیلومتر ۱۸۶ بحسین آباد دهته میرسد . از این محل حاده بطریق فوق و با شیب صعودی بیشتری به ارتفاعات مشرف ساردوئیه رفته و پس از عبور از گردنه ساردوئیه سر از بر شده داخل جلگه ساردوئیه در کیلومتر ۲۹۰ به قریه سمر از میرسد مسیر این راه ۳ الی چهارمتر عرض را کریم آباد نكلمشور و از فخر آباد به راين هنگام مانند که غنچه های عبور ساه خاوری است .

ار نظر نظامی

و نظر راه پیمائی - این محور مکتبی باز و وسیله برای استقرار ندارد .

و نظر استقرار - روی این محور تاجیکه را این استقرار باید بوسیله رود گاه انجام گیرد فقط در هنگام کاروانمرای کوچکی است که میتوان با شکار و پست گردان مزین داد ولی در حالیکه راین بعلت وجود آبادی های رسد و زراعت میتوان قوای بیشتری را منزل داد مخصوصا در حدود راین قلعه مررگی است که گنجایش سه هزار نفر را دارد و بیریک مسجد که میتوان در حدود پست گردان در آن منزل داد .

نقطه رین - این نقطه در مغرب و خارج از آبادی روی یک تپه مرتفعی که بشمار جلگه راین دید دارد قرار گرفته بطوریکه اهالی میان نمیتوانند از آن نقطه در اثر هجوم شرار بلوچ بوده پس از چندین مرتبه که اشرار متوجه بر قسمت شدند به مجرد اطلاع از حرکت آنها اهالی که بیش از سه هزار نفر میشدند بامان و چشم و آذوقه و شیان موجوده خود به این قلعه پنهان شده و بوسیله غده ای از تاجیکچیان از برج و خندق ایی که در آن هست اشرار را در رسیدن نقطه گویا میموده تا مهاجمین پس از مدتی متواری شده و اهالی پس از رسیدن آن خارج شده بحتل های خود میرفتند .

و حدود اشجار هراوان در راین و قراء اطراف آن استقرار افراد را کاملاً و دید هوئی محدود خواهد نمود

از نظر تمرین - چون این محور (با وسائل خودرو) به ساردوئیه و از آنجا به بافت و در دو نقطه یکی جنوب امیر آباد و دیگری جنوب کهکیم به محور مسیر عربی و با وسائل ایی و حمایز به رود بارو میتوان متصل میشود لذا میتوان با اعزام یک قوای از این راه مهاجمین که روی یکی از مواضع بین انبار غناس سیر حلی اگرمانی متوقف شده است دور رد

و همچنین چون با وسائل ایی باز به جیرفت و از آنجا به محور بم متصل میشود میتوان همین عمل را نیز در این محور اجرا نمود و همچنین اگر مهاجم از هرود گذشته باشد و به این محور هم عواملی فرستاده باشد باز میتوان از محور کرمان حسین آباد قریت العرب راین (حسی با وسائل خودرو) حمله حسابی نمود .

و نظر دفاع - چنانچه مهاجم بمنظور دست یافتن شهر گردان متوجه این محور گردد روی مواضعیکه میتوان از او دفاع نمود شرح زیر میباشد
۱ - موضع ساردوئیه ۲ - موضع رود پل ۳ - موضع گدار سپاه (گدار کپو) ۴ - موضع راین (ارتفاعات عسکر و کله گی) ۵ - موضع هکا

موضع ساردوئیه - این موضع عبارت است از ارتفاعات شرقی ساردوئیه که مسلط بر جلگه ساردوئیه میباشد دارای مشخصات زیر میباشد دید و تیر خیلی خوب (دید به تمام جلگه ساردوئیه)
دارای عمق بعد کافی .

مواضع متوالی دیگر در عقب (هنگام سقوط آن میتوان بموضع دیگر ۹ عقب انتقال نمود)

در عقب آن دارای یک جاده مالرو که از حسین آباد سرجه جنوب شرقی به بیخروی و از شمال غربی به آبادی های کوچک دیگر متصل میشود .

در آبادیهای عقب آن آب بعد کافی موجود است (از مسافت ۳ الی ۱۲ کیلومتر)

مسافت آن با کرمان ۱۸۵ کیلومتر .

موضع رود پل - این موضع ارتفاعات است مشرف به رودخانه که شرح آن در مسیر راه ذکر شد دارای بریدگی حافی به عمق ۹۰ متر گوهستانی سنگ دارد و چرخدار ها غیر قابل عبور مسافت آن تا موضع قبلی ۱۰ الی ۱۲ کیلومتر

مشخصات آن - میدان دید محدود و - میدان تیر بردشانه محدود و - وجود این رودخانه مانع خوبی است - عمق بطن کاهی - عقب آن موضع دیگر وجود دارد - در عقب موضع آب کم - مسافت آن تا کرمان ۱۷۳ کیلومتر -

موضع گذار سبده - این موضع عبارتست از دامنه رشته ارتفاعات کوه هراز که تقریباً بمو رات مواضع قبلی قرار گرفته و از جنوب غرب متصل به ارتفاعات نزدیک بهرود میگردد مشخصات آن -

میدان دید و تیر خوب (مخصوصاً ارتفاع کوه هزار که ارتفاع نزدیک به ۵۰۰ متر میسرود در روی قله آن دندگاه های بسیار خوبی وجود دارد) جناح راست آن مشکلی به ارتفاع هراز و غیر قابل عبور است

دارای يك معبود عرسي عقب آن که از راین الی گذار سیاه خود روتی و رتیه ملرو - بعلمت مسطح بودن اراضی لم یزوع شی آن بایک ترمیم مختصر میتوان تجدید بهرود رو نمود -

آب پدیدار فراخ اطراف مسافت ۶ الی ۲۰ کیلومتری بدست آورد - عمق آن بهر کاهی -

دست یابی به ارتفاعات توسط قوای خودی آسان ولی از طبری مهاجم مشکل زیرا از آن طرف دارای عمق چند برابر و بریدگی های فوق العاده میباشد که معبود به آنرا مشکل بلکه غیر عملی مینماید -

عقب آن آبسادی های متعدد که محل احتیاطها را مستور و از طبری دیگر استقرار در آن را غیر مایه مینماید -

در محور خود روتی نمودی به این موضع متصل میگردد -

عقب آن نیز موضع دیگر موجود است که مسافت آن تا کرمان ۱۵۸ کیلومتر -

بصره - سه موضع فوق الذکر تا جنگ قبیلین دفاع است که هم جم از محور هم به کرمان نفوذ نموده باشند و هم مانعی آن موضع باید محور بهرود نه راس را در نظر داشته باشد که عواملی جهت حفظ عصبه و جناح خود در این جنگ را در روی ارتفاعاتی که این محور از آن میگردد اعزام دارد -

سه موضع فوق بعلمت کوه ساسی و بریدگی های متعدد و بکه دارد و سبده مراکز مقاومت و نقاط امکاء دفاع شده و عوامل کمتری لازم دارد که صرفه جوانی در قوا ممکن است -

موضع راین - این موضع جناح راست مشکلی با ارتفاعات غیر قابل عبور هراز بوده و جناح چپ به ارتفاعات بین این جنگ و دهیری کبه محور کرمان هم از آن میگردد مشخصات آن عبارتند از -

ارتفاعات غیر قابل عبور عسکر و کله کی ۷ الی ۸ کیلومتر عرض جبهه است - این جبهه را کوتاه نموده و مدافعین کمک بزرگی را مینماید و بی در فاصله بین دو ارتفاع که عرض ۵۰۰ متر است زمین مسطحی است که باید دفاع شود - دارای میدان دید و تیر بسیار خوب (بر تمام جنگه رین) -

دو محور کرمان ریت العرب و کرمان کریم آباد فخر آباد و پور - در عمق لازم را داراست -

چون این موضع از دو دهیر تشکیل شده که ارتفاعات عسکر و بین آن دو واقع گردیده فرماندهی عوامل مدافعین را از یکدیگر محروم نموده و در عرض ارتفاع عسکر و دفاع بین ارتفاع عسکر و کله کی را دیدنا بیست و چند معاد و واحد جناح خودی و گذر نمود - در دهیر خودی آن وجود ندارد - مسافت آن تا کرمان ۱۲۱ کیلومتر -

بواسطه اراضی مسطحی که بین مبه های خاکریزی بند زرد و عسکر و کله کی و ارتفاعات کله کی و ارتفاعات کله واقع بین جنگه راین و دهیر محور هم کرمان واقع است احتیاج به اسلحه چند عرانه و موانع مصنوعی عبور شده عرانه از قتل مین و غیره است

موضع هنگا - این موضع در شمال هنگا و دره نیکه از هنگام توجه کریم آباد میشود. جناح راست آن متکی به دسله از تعاضات عکس و غیر قابل عبور میباشد و جناح چپ آن متکی به محور تم کردن میدان دید و نیز محدود .
در هر دو جناح دور زده میشود مسافت آن تا کرمان ۷۰ کیلومتر .

سجده -

سجده که در جنوب کرمان و نظر اقتصادی این محور قابل اهمیت دارد و بوده زیرا دو کان طلا و مس که در سازد و نیه میباشد دسترسی دارد برای کشور اهمیت فوق العاده را دارا است .

در صورت دستگیر در محلی است که رود در حیرت نهر رود که در محلی است که در ... مقدار رودی چشم و من که ... از ... مع مهم کشور .
مسافت در میماند .

در طرف دیگر شهر کرمان در یک نقطه مسدودی واقع شده که فقط محور در آن خارج میگردد و بطوری که مشاهده میگردد دسترسی به ... ای آزاد و سواحل آن از نقطه نظر واردات و صادرات مسافت بعدی را باید پیماید در صورتیکه باز بودن این محور اقصر فاصله بوده و سبب عمران آبادی و بر اهمیت شهر کرمان خواهد افزود .

از طرف نظامی چون پادگان کرمان حفاظت سواحل طولانی را عهده دار است بدین حیناج به محور هائی دارد که از اقصر فاصله آنها بسواحل خود متصل نماید تا هنگام لزوم بتواند وظایف خود را بخوبی انجام دهد در صورتیکه به وضعیت کنونی اگر کرمان بخواند هنگام مخاطرات یکی از پادگانهای خود پیشتر عین و میسایب را تقویت نماید باید یک سواحل طولانی را دورزند گستره و قس و زمان زیست را از دست ندهد و تقویت کرد و تقویت کرد و تقویت کرد دید بموقع این وضعیت بخواند و تقویت لازم را بخواند .

نایب مطالب بالا شوم شدن این راه تقسیمیکه دو طرفه شود بسیار لازم بنظر میرسد مخصوصا که وسائل ساختمان را در همه جا موجود و عبور از بخش چسبند که دارای آبادی های ویند و مستعد حاصل غیز و دارای آب شیرین بوده باعث ترقی آن شده در نتیجه برادر آمد کشور افزوده و هنگام سوق قوا نیز ارزش از خدمات حمل آب و ارتقاء رفاهانی میدهند و مخصوصا در این منطقه کشور که وجود آب از نکات حائز بوده و بطوریکه بررسی شد در اطراف این راه دارای آب فراوان و شیرین در سواحل هم رودخانه شیرین میباشد و از رودخانه کوه های شمالی آن در چشمه میگیرد که در طول این محور واقع میشود

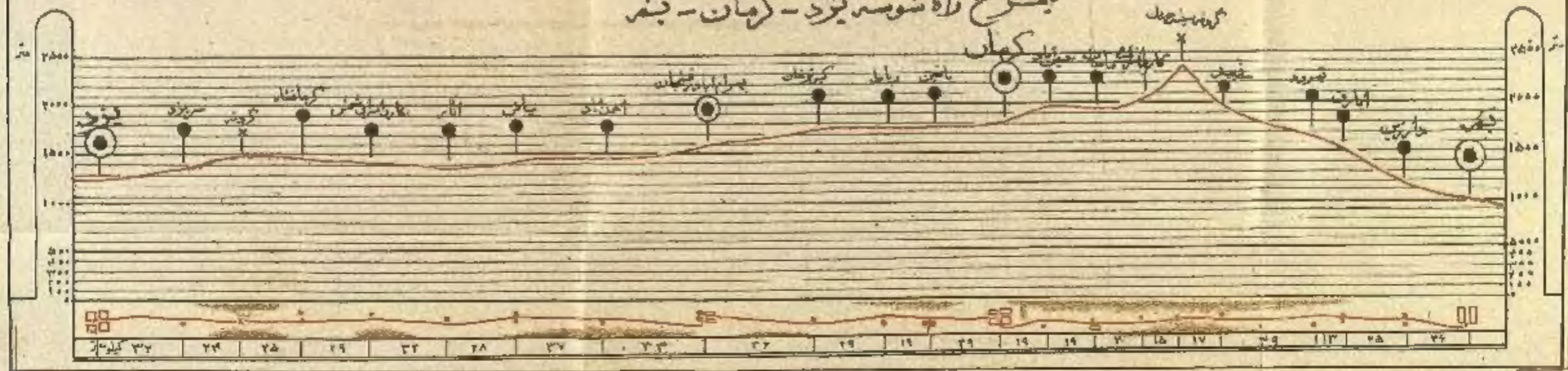

ردیف	تاریخ	شرح	مبلغ	مجموع	تاریخ	ردیف
۱	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	بابت	۲۰۰	۲۰۰	۱	۱
۲	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	بابت	۱۰۰	۳۰۰	۲	۲
۳	۱۳۹۰/۰۱/۱۰	بابت	۵۰	۳۵۰	۳	۳
۴	۱۳۹۰/۰۱/۱۵	بابت	۲۰	۳۷۰	۴	۴
۵	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	بابت	۱۰	۳۸۰	۵	۵
۶	۱۳۹۰/۰۱/۲۵	بابت	۵	۳۸۵	۶	۶
۷	۱۳۹۰/۰۲/۰۱	بابت	۵	۳۹۰	۷	۷
۸	۱۳۹۰/۰۲/۰۵	بابت	۵	۳۹۵	۸	۸
۹	۱۳۹۰/۰۲/۱۰	بابت	۵	۴۰۰	۹	۹
۱۰	۱۳۹۰/۰۲/۱۵	بابت	۵	۴۰۵	۱۰	۱۰
۱۱	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	بابت	۵	۴۱۰	۱۱	۱۱
۱۲	۱۳۹۰/۰۲/۲۵	بابت	۵	۴۱۵	۱۲	۱۲
۱۳	۱۳۹۰/۰۳/۰۱	بابت	۵	۴۲۰	۱۳	۱۳
۱۴	۱۳۹۰/۰۳/۰۵	بابت	۵	۴۲۵	۱۴	۱۴
۱۵	۱۳۹۰/۰۳/۱۰	بابت	۵	۴۳۰	۱۵	۱۵
۱۶	۱۳۹۰/۰۳/۱۵	بابت	۵	۴۳۵	۱۶	۱۶
۱۷	۱۳۹۰/۰۳/۲۰	بابت	۵	۴۴۰	۱۷	۱۷
۱۸	۱۳۹۰/۰۳/۲۵	بابت	۵	۴۴۵	۱۸	۱۸
۱۹	۱۳۹۰/۰۴/۰۱	بابت	۵	۴۵۰	۱۹	۱۹
۲۰	۱۳۹۰/۰۴/۰۵	بابت	۵	۴۵۵	۲۰	۲۰
۲۱	۱۳۹۰/۰۴/۱۰	بابت	۵	۴۶۰	۲۱	۲۱
۲۲	۱۳۹۰/۰۴/۱۵	بابت	۵	۴۶۵	۲۲	۲۲
۲۳	۱۳۹۰/۰۴/۲۰	بابت	۵	۴۷۰	۲۳	۲۳
۲۴	۱۳۹۰/۰۴/۲۵	بابت	۵	۴۷۵	۲۴	۲۴
۲۵	۱۳۹۰/۰۵/۰۱	بابت	۵	۴۸۰	۲۵	۲۵
۲۶	۱۳۹۰/۰۵/۰۵	بابت	۵	۴۸۵	۲۶	۲۶
۲۷	۱۳۹۰/۰۵/۱۰	بابت	۵	۴۹۰	۲۷	۲۷
۲۸	۱۳۹۰/۰۵/۱۵	بابت	۵	۴۹۵	۲۸	۲۸
۲۹	۱۳۹۰/۰۵/۲۰	بابت	۵	۵۰۰	۲۹	۲۹
۳۰	۱۳۹۰/۰۵/۲۵	بابت	۵	۵۰۵	۳۰	۳۰
۳۱	۱۳۹۰/۰۶/۰۱	بابت	۵	۵۱۰	۳۱	۳۱
۳۲	۱۳۹۰/۰۶/۰۵	بابت	۵	۵۱۵	۳۲	۳۲
۳۳	۱۳۹۰/۰۶/۱۰	بابت	۵	۵۲۰	۳۳	۳۳
۳۴	۱۳۹۰/۰۶/۱۵	بابت	۵	۵۲۵	۳۴	۳۴
۳۵	۱۳۹۰/۰۶/۲۰	بابت	۵	۵۳۰	۳۵	۳۵
۳۶	۱۳۹۰/۰۶/۲۵	بابت	۵	۵۳۵	۳۶	۳۶
۳۷	۱۳۹۰/۰۷/۰۱	بابت	۵	۵۴۰	۳۷	۳۷
۳۸	۱۳۹۰/۰۷/۰۵	بابت	۵	۵۴۵	۳۸	۳۸
۳۹	۱۳۹۰/۰۷/۱۰	بابت	۵	۵۵۰	۳۹	۳۹
۴۰	۱۳۹۰/۰۷/۱۵	بابت	۵	۵۵۵	۴۰	۴۰
۴۱	۱۳۹۰/۰۷/۲۰	بابت	۵	۵۶۰	۴۱	۴۱
۴۲	۱۳۹۰/۰۷/۲۵	بابت	۵	۵۶۵	۴۲	۴۲
۴۳	۱۳۹۰/۰۸/۰۱	بابت	۵	۵۷۰	۴۳	۴۳
۴۴	۱۳۹۰/۰۸/۰۵	بابت	۵	۵۷۵	۴۴	۴۴
۴۵	۱۳۹۰/۰۸/۱۰	بابت	۵	۵۸۰	۴۵	۴۵
۴۶	۱۳۹۰/۰۸/۱۵	بابت	۵	۵۸۵	۴۶	۴۶
۴۷	۱۳۹۰/۰۸/۲۰	بابت	۵	۵۹۰	۴۷	۴۷
۴۸	۱۳۹۰/۰۸/۲۵	بابت	۵	۵۹۵	۴۸	۴۸
۴۹	۱۳۹۰/۰۹/۰۱	بابت	۵	۶۰۰	۴۹	۴۹
۵۰	۱۳۹۰/۰۹/۰۵	بابت	۵	۶۰۵	۵۰	۵۰
۵۱	۱۳۹۰/۰۹/۱۰	بابت	۵	۶۱۰	۵۱	۵۱
۵۲	۱۳۹۰/۰۹/۱۵	بابت	۵	۶۱۵	۵۲	۵۲
۵۳	۱۳۹۰/۰۹/۲۰	بابت	۵	۶۲۰	۵۳	۵۳
۵۴	۱۳۹۰/۰۹/۲۵	بابت	۵	۶۲۵	۵۴	۵۴
۵۵	۱۳۹۰/۱۰/۰۱	بابت	۵	۶۳۰	۵۵	۵۵
۵۶	۱۳۹۰/۱۰/۰۵	بابت	۵	۶۳۵	۵۶	۵۶
۵۷	۱۳۹۰/۱۰/۱۰	بابت	۵	۶۴۰	۵۷	۵۷
۵۸	۱۳۹۰/۱۰/۱۵	بابت	۵	۶۴۵	۵۸	۵۸
۵۹	۱۳۹۰/۱۰/۲۰	بابت	۵	۶۵۰	۵۹	۵۹
۶۰	۱۳۹۰/۱۰/۲۵	بابت	۵	۶۵۵	۶۰	۶۰
۶۱	۱۳۹۰/۱۱/۰۱	بابت	۵	۶۶۰	۶۱	۶۱
۶۲	۱۳۹۰/۱۱/۰۵	بابت	۵	۶۶۵	۶۲	۶۲
۶۳	۱۳۹۰/۱۱/۱۰	بابت	۵	۶۷۰	۶۳	۶۳
۶۴	۱۳۹۰/۱۱/۱۵	بابت	۵	۶۷۵	۶۴	۶۴
۶۵	۱۳۹۰/۱۱/۲۰	بابت	۵	۶۸۰	۶۵	۶۵
۶۶	۱۳۹۰/۱۱/۲۵	بابت	۵	۶۸۵	۶۶	۶۶
۶۷	۱۳۹۰/۱۲/۰۱	بابت	۵	۶۹۰	۶۷	۶۷
۶۸	۱۳۹۰/۱۲/۰۵	بابت	۵	۶۹۵	۶۸	۶۸
۶۹	۱۳۹۰/۱۲/۱۰	بابت	۵	۷۰۰	۶۹	۶۹
۷۰	۱۳۹۰/۱۲/۱۵	بابت	۵	۷۰۵	۷۰	۷۰
۷۱	۱۳۹۰/۱۲/۲۰	بابت	۵	۷۱۰	۷۱	۷۱
۷۲	۱۳۹۰/۱۲/۲۵	بابت	۵	۷۱۵	۷۲	۷۲
۷۳	۱۳۹۰/۱۲/۳۰	بابت	۵	۷۲۰	۷۳	۷۳
۷۴	۱۳۹۰/۱۲/۳۱	بابت	۵	۷۲۵	۷۴	۷۴
۷۵	۱۳۹۰/۰۱/۰۱	بابت	۵	۷۳۰	۷۵	۷۵
۷۶	۱۳۹۰/۰۱/۰۵	بابت	۵	۷۳۵	۷۶	۷۶
۷۷	۱۳۹۰/۰۱/۱۰	بابت	۵	۷۴۰	۷۷	۷۷
۷۸	۱۳۹۰/۰۱/۱۵	بابت	۵	۷۴۵	۷۸	۷۸
۷۹	۱۳۹۰/۰۱/۲۰	بابت	۵	۷۵۰	۷۹	۷۹
۸۰	۱۳۹۰/۰۱/۲۵	بابت	۵	۷۵۵	۸۰	۸۰
۸۱	۱۳۹۰/۰۱/۳۰	بابت	۵	۷۶۰	۸۱	۸۱
۸۲	۱۳۹۰/۰۱/۳۱	بابت	۵	۷۶۵	۸۲	۸۲
۸۳	۱۳۹۰/۰۲/۰۱	بابت	۵	۷۷۰	۸۳	۸۳
۸۴	۱۳۹۰/۰۲/۰۵	بابت	۵	۷۷۵	۸۴	۸۴
۸۵	۱۳۹۰/۰۲/۱۰	بابت	۵	۷۸۰	۸۵	۸۵
۸۶	۱۳۹۰/۰۲/۱۵	بابت	۵	۷۸۵	۸۶	۸۶
۸۷	۱۳۹۰/۰۲/۲۰	بابت	۵	۷۹۰	۸۷	۸۷
۸۸	۱۳۹۰/۰۲/۲۵	بابت	۵	۷۹۵	۸۸	۸۸
۸۹	۱۳۹۰/۰۲/۳۰	بابت	۵	۸۰۰	۸۹	۸۹
۹۰	۱۳۹۰/۰۲/۳۱	بابت	۵	۸۰۵	۹۰	۹۰
۹۱	۱۳۹۰/۰۳/۰۱	بابت	۵	۸۱۰	۹۱	۹۱
۹۲	۱۳۹۰/۰۳/۰۵	بابت	۵	۸۱۵	۹۲	۹۲
۹۳	۱۳۹۰/۰۳/۱۰	بابت	۵	۸۲۰	۹۳	۹۳
۹۴	۱۳۹۰/۰۳/۱۵	بابت	۵	۸۲۵	۹۴	۹۴
۹۵	۱۳۹۰/۰۳/۲۰	بابت	۵	۸۳۰	۹۵	۹۵
۹۶	۱۳۹۰/۰۳/۲۵	بابت	۵	۸۳۵	۹۶	۹۶
۹۷	۱۳۹۰/۰۳/۳۰	بابت	۵	۸۴۰	۹۷	۹۷
۹۸	۱۳۹۰/۰۳/۳۱	بابت	۵	۸۴۵	۹۸	۹۸
۹۹	۱۳۹۰/۰۴/۰۱	بابت	۵	۸۵۰	۹۹	۹۹
۱۰۰	۱۳۹۰/۰۴/۰۵	بابت	۵	۸۵۵	۱۰۰	۱۰۰

نیمرخ راه شوسه کرمان - بندر عباس

نیمرخ راه شوسه یزد - کرمان - بکر

فصل سیله وای بر منطقه کرمان

کرمان

علامه قرار داری

- مرکز شهر و محل سکونت شاهنشاهی
- راه شویب - راه میراثی
- راه ماری - خط تلفن و تلگراف
- خط مرز استان - حدود بخش
- رودخانه - مسیر و دهانه

مقیاس ۱:۱۰۰,۰۰۰

کیلومتر ۰ ۱۰ ۲۰ ۳۰ ۴۰ ۵۰ ۶۰ ۷۰ ۸۰ ۹۰ ۱۰۰

از شمال تا جنوب

